Jaarrekening 2024

gemeente Krimpenerwaard

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave 1
Aanbiedingsbrief 3
Samenvatting 6
Leeswijzer 8
Bestuur en ondersteuning 10
Veiligheid 18
Verkeer, vervoer en waterstaat 21
Economie 26
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie 33
Sociaal domein 41
Volksgezondheid en milieu 52
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing 59
Recapitulatie van baten en lasten 66
Indicatoren 68
Algemene dekkingsmiddelen 70
Paragrafen 71
- A. Lokale heffingen 71
- B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 75
- C. Onderhoud kapitaalgoederen 83
- D. Financiering 88
- E. Bedrijfsvoering 94
- F. Verbonden partijen 107
- G. Grondbeleid 123
- H. Openbaarheidsparagraaf 130
- I. Opvang vluchtelingen 132
- J. Claim op het Rijk 135

Jaarrekening 137
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 137

Balans 144
- Toelichting op de balans 144
- Overzicht van baten en lasten met toelichting 158
- Overzicht van incidentele baten en lasten 163
- Overzicht taakvelden 165
- WNT verantwoording 168
- SISA-bijlage 170

Rechtmatigheidsverantwoording 189
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 191
Bijlagen 192
Bijlage 1: Rapportage interbestuurlijk toezicht 192
Bijlage 2 - Lijst met gebruikte afkortingen 194

Vastgesteld op dd:

Griffier Burgemeester

Zaaknummer: 1485623		Documentnummer 1629457

AANBIEDINGSBRIEF

Geachte raadsleden,

Graag bieden wij u de jaarstukken aan waarin wij terugkijken op het jaar 2024. Met de jaarrekening leggen wij verantwoording aan u af over het in 2024 uitgevoerde beleid en de realisatie van de beoogde doelen. Wij gaan in op wat we bereikt hebben (doelen), wat we daarvoor gedaan hebben (resultaten en inspanningen) en wat dat heeft gekost.

Het jaar 2024 was een jaar van de handen uit de mouwen. De complexiteit, de diversiteit, de verwachtingen en de uitdagingen nemen toe. Het vertrouwen in de overheid en het budget wat de gemeente van het rijk krijgt nemen af. Dat maakt dat we steeds meer vragen van het bestuur en onze medewerkers. Juist ook omdat onze gemeente met relatief weinig medewerkers in staat is de dienstverlening hoog te houden.

Het collegeprogramma Vitaal Vooruit 2022-2026 zet in op vitale gemeenschappen en inwoners, vitale kernen en een vitaal buitengebied. In de begroting 2024 zijn de inspanningen opgenomen die deze ambitie en doelen dichterbij moeten brengen.

Vitale gemeenschappen
De gemeente zet zich actief in voor de vitaliteit van haar gemeenschappen. Via onze gemeentelijke dienstverlening op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet, de Participatiewet en hulp bij schulden en inkomen, dragen wij bij aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen en de juiste ondersteuning krijgt wanneer dat nodig is. Algemeen zien we dat de zorgkosten blijven stijgen. Deze kostenstijging wordt grotendeels veroorzaakt door tariefstijgingen in de Wmo en Jeugdhulp. Desondanks vraagt het werken in het sociaal domein om blijvende aandacht voor preventie, effectiviteit en samenwerking. Om de druk op de zorg te beheersen, zetten wij nadrukkelijk in op het versterken van de sociale basis, het normaliseren van hulpvragen, het collectiveren van ondersteuning waar mogelijk, en het duidelijker afbakenen van individuele voorzieningen. Op die manier willen we voorkomen dat lichte ondersteuningsbehoeften onnodig doorschuiven naar zware zorg en blijven we bouwen aan een samenleving waarin mensen elkaar waar mogelijk ondersteunen. We zien dat gerichte sturing en verhoogde bewustwording binnen de Wmo positieve effecten hebben: door proactief te sturen op het optimaal benutten van de mogelijkheden in de sociale basis, houden we de uitgaven beheersbaar en de ondersteuning toegankelijk. Bij de jeugdhulp is deze sturing complexer; de invloed van de gemeente is hier beperkter, onder andere vanwege de samenhang met maatschappelijke ontwikkelingen, de aanwezigheid van meerdere verwijzers naar jeugdhulp en het regionale karakter van de jeugdzorg. Desondanks zijn we er ook bij de jeugdhulp in 2024 in geslaagd om het aantal jongeren met jeugdhulp af te vlakken, meer kinderen in de thuissituatie hulp te bieden (ipv in een verblijfsinstelling) en minder kinderen onder toezicht van jeugdbescherming te stellen. Op het terrein van participatie, schulden en inkomen zijn wij erin geslaagd financiële stabiliteit te behouden. Dit betekent echter niet dat deze groepen geen extra aandacht verdienen. Integendeel: juist de positie van inwoners met een uitkering of schulden vraagt om versterkte inzet.

Op de lange termijn zijn vitale gemeenschappen alleen houdbaar als iedereen in staat wordt gesteld om naar vermogen deel te nemen aan de samenleving. Dit raakt niet alleen het sociale weefsel, maar beïnvloedt ook toekomstige zorgkosten en de maatschappelijke veerkracht.

Bij veel vraagstukken gaat het gesprek over de rol van de gemeente. We zien dat de samenleving, zowel inwoners, ondernemers, professionele partners en zelfs andere overheden vaak naar de gemeente kijken om verantwoordelijkheid te nemen. Maar wanneer zeggen we "nee"? We merken dat het steeds lastiger is om dit antwoord te geven. De gemeente wordt vaak verantwoordelijk gemaakt voor zaken. Dat merken we in de samenleving, maar ook in de politiek. De gemeente fungeert als vangnet, maar we merken dat de samenleving en ook de politiek steeds meer vragen. Er zit een grens aan wat we als gemeente aankunnen zonder in te boeten op kwaliteit van dienstverlening, maar ook op een goede en aantrekkelijke werkgever te zijn en te blijven. Dit speelt op meerdere aspecten.

Onze inwoners hebben recht op een professionele, dienstverlenende en respectvolle behandeling. Er is veel aandacht voor om die dienstverlening steeds voor ogen te houden. Tegelijkertijd is er ook aandacht

voor de bejegening van medewerkers en bestuurders door sommige inwoners. We zien namelijk dat die verhard en soms over grenzen gaat. De gemeente voert hierin een zero-tolerance-beleid dat onze medewerkers beschermt. Dit beleid houdt in dat emotie ruimte mag krijgen, maar agressie niet wordt getolereerd.

Vitale kernen en buitengebied
Voor vitale inwoners en gemeenschappen zijn vitale kernen en een vitaal buitengebied van groot belang. We hebben hier dan ook in 2024 volop op ingezet. Enerzijds door het maken van plannen om initiatieven te ontlokken en makkelijker mogelijk te maken en anderzijds door zelf projecten uit te voeren.

In 2024 konden zes intentieovereenkomsten met projectontwikkelaars getekend worden om de haalbaarheid van woningbouw op zes locaties in de Krimpenerwaard te onderzoeken.

Voor het realiseren van onze woningbouwbehoefte en bedrijventerreinen zijn we afhankelijk van andere overheden. In 2024 is een stevige lobby gevoerd om de provincie en het Rijk te overtuigen van de noodzaak en het belang van voldoende woningen en ruimte voor bedrijvigheid om Krimpenerwaard vitaal te houden. Het toekomstperspectief voor Krimpenerwaard, dat uw raad in mei 2023 heeft vastgesteld en dat verwoord welke duurzame toekomst ons bestuur voor ogen heeft, is voor deze lobby leidend.

Om onze gemeente toegankelijk, goed bereikbaar en verkeersveilig te maken en te houden is in 2024 samen met inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden een Ontwerp Omgevingsprogramma Mobiliteit opgesteld. Dit integrale programma zet de koers uit voor een bereikbare, duurzame, veilige en leefbare gemeente. De verwachting is dat het Omgevingsprogramma Mobiliteit medio 2025 kan worden vastgesteld.

Om onze kernen vitaal te houden zijn verschillende programma's (overkoepelende plannen) opgesteld en is beleid vastgesteld zoals het Omgevingsprogramma Warmtetransitie en het beleidskader Lokaal Eigendom. We zetten hiermee in op energiebesparing en geven voorrang aan zonnepanelen op daken boven zonnepanelen op de grond. Omwonenden van een energieproject krijgen met het beleidskader Lokaal eigendom zeggenschap over de ontwikkeling van energieprojecten zodat de lusten en lasten eerlijk verdeeld worden.

Er is aan verschillende projecten gewerkt. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de realisatie van Het Schoonhovens College, sporthal de Meent, de tijdelijke huisvesting van een basisschool in Bergambacht, woningbouwprojecten aan de Spoorzone en op het Dika-terrein in Schoonhoven.

Als gemeente hechten we aan een vitaal buitengebied waarin ook de agrarische sector een perspectief geboden wordt. De sector staat voor grote opgaven zoals stikstofmaatregelen, milieueisen, bodemdaling en de energietransitie. We streven naar helder beleid zodat ondernemers weten waar zij aan toe zijn. Daarom wordt gewerkt aan een omgevingsprogramma landbouw waarin het economische perspectief van de agrarische ondernemers in relatie tot de toekomst van het veenweidelandschap centraal staat. Het omgevingsprogramma landbouw geeft daarvoor richting aan de mogelijkheden voor agrarische bedrijven om door te ontwikkelen in een setting waar zij voor grote opgaven staan, zoals de stikstofmaatregelen, eisen op het gebied van milieu en dierenwelzijn, energietransitie, bodemdaling, mestoverschot, et cetera. Het is de verwachting het Omgevingsprogramma eind 2025 vast te kunnen stellen.

Daarnaast hebben we ingezet op het zoveel mogelijk terugdringen en weren van ondermijning. Daartoe zijn er diverse integrale controles uitgevoerd op percelen met verschillende instanties. Deze zijn succesvol gebleken.

Ondanks de soms onzekere koers van het rijk, werken we als gemeente samen met lokale ondernemers, agrarische- en natuurorganisaties en andere overheden aan de toekomst van de landbouw en het buitengebied. Samen wordt in een gebiedsproces ingezet op de verschillende opgaven voor het landelijk gebied. Enerzijds worden concrete projecten opgepakt, zoals de aanleg van waterinfiltratiesystemen en klei in veen om bodemdaling en CO2-uitstoot uit het veen tegen te gaan. Anderzijds wordt invulling gegeven aan een gebiedsplan waarin wordt geschetst welke oplossingsrichtingen de samenwerking ziet en hoe deze ingevuld kunnen worden om de Krimpenerwaard in al zijn uniciteit ook voor de toekomstige generaties te behouden.

Tot slot

Wij sluiten het jaar 2024 af met een positief resultaat van bijna 4,3 miljoen. Dit resultaat is het gevolg van verschillende voor- en nadelen. Per begrotingsprogramma worden de afwijkingen, in positieve en in negatieve zin, inzichtelijk gemaakt en verder toegelicht.

Dit betekent niet dat de gemeente Krimpenerwaard zich in financiële zin geen zorgen hoeft te maken. De onzekerheid en zorgen over de structurele bijdrage uit het gemeentefonds voor de middellange termijn maakt dat onze aandacht voor de toekomstige financiële positie onverminderd groot blijft. Met uw raad zijn we in gesprek om de begroting ook structureel sluitend te krijgen en te houden.

Wij verwachten dat u met deze jaarstukken goed inzicht krijgt in de gerealiseerde doelen in 2024. Voor zover mogelijk worden de structurele financiële gevolgen uit de jaarrekening verder uitgewerkt en meegenomen in de behandeling van de komende planning & control documenten.

Burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard

de secretaris, de burgemeester,

J. Hennip Ir. J. Beenakker

SAMENVATTING

Algemeen

In de jaarstukken wordt eindverantwoording afgelegd over de uitvoering van de ambities, zoals verwoord in de programmabegroting en eventueel bijgesteld in de vastgestelde tussentijdse rapportage of separate voorstellen. Er wordt aangegeven in welke mate de opgenomen resultaten en inspanningen zijn gerealiseerd en er wordt verantwoording afgelegd over daarvoor uitgevoerde inspanningen en de inzet van financiële middelen. De structuur van de Jaarstukken wordt bepaald door wettelijke en niet-wettelijke vormeisen. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) omvat de wettelijke vormeisen voor de jaarstukken. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag, de jaarrekening en een tweetal bijlagen. De resultaatbestemming wordt in een afzonderlijk raadsvoorstel aangeboden aan de gemeenteraad.

Resultaat 2024

Het jaar 2024 sluit met een positief resultaat van bijna € 4,3 mln voor bestemming van het rekeningresultaat. Dat betekent dat 98% van het bedrag dat in onze begroting stond is uitgegeven. Onderstaande tabel geeft een weergave van het saldo baten en lasten en de daarbij behorende reserve mutaties. De gemeente heeft in 2024 aangestuurd op een sluitende begroting waarbij de structurele lasten gedekt zijn met structurele baten en de incidentele lasten met incidentele baten.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Lasten	-175.049	-166.608	-179.003	-174.067	4.936
Baten	181.627	164.641	179.903	180.599	696
Saldo van baten en lasten	**6.578**	**-1.967**	**900**	**6.532**	**5.632**
Stortingen	-25.574	-10.932	-22.820	-21.961	859
Onttrekkingen	22.840	12.899	21.920	19.723	-2.197
Mutaties reserves	**-2.734**	**1.967**	**-900**	**-2.238**	**-1.338**
Geraamd resultaat	**3.845**	**0**	**0**	**4.294**	**4.294**

Toelichting resultaat

Het rekeningresultaat bestaat uit het saldo van baten en lasten (resultaat vóór bestemming) en het saldo van de reservemutaties. Het totaal vormt het resultaat ná bestemming. Deze opbouw is verplicht en volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten (BBV). Het verschil tussen het resultaat voor en na bestemming betreft de reservemutaties. Reservemutaties gaan over dekking van gerealiseerde uitgaven (onttrekkingen aan reserves) en over reserveringen voor toekomstige uitgaven (toevoegingen aan reserves).

Over het boekjaar 2024 bedraagt het gerealiseerde saldo van baten en lasten € 6,5 miljoen positief (resultaat vóór bestemming). Na verwerking van de mutaties in de reserves, die € 2,2 miljoen negatief bedragen, komt het totale resultaat uit op bijna € 4,3 miljoen positief (resultaat ná bestemming).

Het positieve resultaat is in hoofdzaak het gevolg van incidentele meevallers binnen het Sociaal Domein (€ 2,1 miljoen). Deze zijn voornamelijk gerelateerd aan de opvang van Oekraïense ontheemden, integrale toegang, inkomensregelingen, jeugd en wmo. Daarnaast is sprake van een rentevoordeel van € 0,2 miljoen en zijn op meerdere beleidsterreinen werkzaamheden vertraagd of deels niet tot uitvoering gekomen, wat een voordeel van € 0,8 miljoen oplevert. Verder zijn verspreid over diverse taakvelden meerdere kleinere financiële voordelen gerealiseerd, die gezamenlijk € 0,9 miljoen bedragen.

Hoewel het resultaat over 2024 positief is, benadrukken wij dat dit grotendeels voortkomt uit incidentele posten. De beperkte structurele elementen die in het resultaat zijn verwerkt, worden meegenomen in de P&C-cyclus van 2025. Op die manier kunnen zij zorgvuldig worden gewogen binnen de meerjarige financiële afwegingen.

Een deel van dit bedrag is in 2025 of latere jaren nodig voor projecten of lasten die eigenlijk voor 2024 geraamd waren, maar die wegens diverse omstandigheden geen doorgang konden vinden en in of na 2025 wel door moeten gaan. Hiervoor treft u separaat een voorstel aan met de zogenoemde ‘bestemmings- en overhevelingsvoorstellen’ ter bestemming van het rekeningresultaat.

In de programmaverantwoording leest u per taakveld een verdere toelichting en het verloop van de projectbudgetten en investeringen.

Weerstandsvermogen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft een overzicht van de belangrijkste risico’s van de gemeente Krimpenerwaard. De weerstandscapaciteit bedraagt eind 2024 € 25.776.000. De geïnventariseerde risico’s bedragen € 7.188.000 Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de geïnventariseerde risico’s. Dit kengetal geeft een momentopname op basis van de reservestanden eind 2024. Het verhoudingsgetal bedraagt 3,6 en is daarmee hoger ten opzichte van 3 bij de begroting 2025.

De benodigde weerstandscapaciteit op basis van de geïnventariseerde risico’s bedraagt € 7,2 miljoen. Bij de begroting 2025 was dit € 7,2 miljoen. Het totaalbedrag is daarmee gelijk. Bij de jaarrekening 2023 was dit € 6,1 miljoen. Het totaal aan risico’s is dus gelijk aan het risicobedrag van de begroting 2025. Alle risico’s zijn geactualiseerd. We zien over het algemeen geen grote nieuwe risico's ontstaan of eerder genoemde risico's vervallen.

De onzekerheid met betrekking tot de financiële risico's inzake de opvang van vluchtelingen blijft nog voortduren, mede gezien de landelijke onduidelijkheid over de Spreidingswet en de oorlog in Oekraïne.

	Risicoinventarisatie (x € 1.000)	Weerstandscapaciteit (x € 1.000)	Weerstandsvermogen
Jaarrekening 2024	7.188	25.776	3,6
Begroting 2025	7.223	21.601	3,0

LEESWIJZER

Jaarstukken

Met de jaarstukken 2024 van de gemeente Krimpenerwaard legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over gerealiseerde doelstellingen, uitgevoerde activiteiten en de inzet van financiële middelen. De jaarstukken zijn daarmee ook een belangrijk instrument om inhoud te geven aan de controlerende rol van de gemeenteraad. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De jaarrekening bevat nog twee bijlagen.

Jaarverslag

Het jaarverslag vormt het eerste onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. In de programma's en de paragrafen wordt verantwoording afgelegd over de beleidsmatige aspecten. De opbouw van de programma's en paragrafen is hetzelfde als de programmabegroting 2024.

Ieder hoofdstuk uit de programmaverantwoording begint met een korte introductie van het programma en een beschrijving van het effect dat met het betreffende programma wordt beoogd.
De verantwoording per programma vindt plaats op basis van de geformuleerde beleidsspeerpunten met de daaraan gekoppelde ER-doelen en de inspanningen. Deze speerpunten zijn door de gemeenteraad met de behandeling van de begroting 2024 vastgesteld.

In het jaarverslag blikken we terug op wat we gepland hadden om uit te voeren in 2024. Er wordt aangegeven in welke mate de opgenomen resultaten en inspanningen zijn gerealiseerd. Daarnaast wordt verantwoording afgelegd door middel van de daarvoor opgenomen indicatoren, uitgevoerde inspanningen en inzet van financiële middelen. Daarmee sluiten we aan bij het voorschrift van de BBV om binnen de programmaonderdelen onderscheid te maken in de 3 w-vragen (wat hebben we bereikt?, wat hebben we daarvoor gedaan?, wat heeft het gekost?). De verantwoording van de project- en investeringsbudgetten is in de programma's opgenomen. Als een budget wordt afgesloten wordt dat aangegeven.

De paragrafen behandelen onderwerpen die dwars door de programma's van de begroting heen lopen en die van belang zijn voor het verkrijgen van inzicht in de wijze waarop de gemeente haar beleidsdoelen verwezenlijkt. Het betreft de verplichte paragrafen op basis van Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit zijn de paragrafen lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Daarnaast zijn de facultatieve paragrafen Opvang vluchtelingen en de openbaarheidsparagraaf toegevoegd.

De door het BBV voorgeschreven verplichte basis-set van beleidsindicatoren is in het jaarverslag opgenomen. Doel hiervan is de jaarrekening inzichtelijker te maken en een betere onderlinge vergelijkbaarheid van gemeentelijke jaarrekeningen te verkrijgen.

Jaarrekening

Deze jaarrekening bevat de financiële verantwoording over 2024 en bestaat uit de balans, de toelichting op de balans en een analyse van de afwijkingen tussen begroting (na wijziging) en de jaarstukken op de baten en lasten per programma. Daarnaast bevat de jaarrekening een overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve, een overzicht van incidentele baten en lasten en het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakvelden. Verder zijn in het onderdeel jaarrekening ook enkele verplichte overzichten opgenomen, zoals de Wet normering topinkomens-verklaring (WNT) en de Single information Single Audit-verklaring (SiSa). Via de SiSa-verklaring leggen we aan het Rijk en Provincie verantwoording af over ontvangen subsidies en uitkeringen.

De jaarrekening kent twee bijlagen. De eerste bijlage betreft de Rapportage Interbestuurlijk Toezicht. De tweede bijlage betreft een overzicht waarin een toelichting is opgenomen op de afkortingen die in de jaarstukken worden gebruikt.

Beleidsspeerpunten

Om de herkenbaarheid van de rapportage te bevorderen is de lay-out in overeenstemming met de indeling van de begroting 2024. Voor het rapporteren op de resultaten in doelen, inspanningen en financiën is in een donkergroene kleur onderaan het diagram ‘Verantwoording’ toegevoegd.

Financieel overzicht

In de tabel is de verdeling per taakveld opgenomen, gesplitst in lasten, baten en reservemutaties. De bedragen in de tabellen van de rapportage zijn x € 1.000. Cijfers worden als volgt gepresenteerd: Voordeel (+) en Nadeel (-). In de cijferanalyse op de taakvelden worden de afwijkingen tussen de realisatie en de begroting vanaf € 50.000, zowel positief als negatief, toegelicht, volledige aansluiting tussen het taakveldresultaat (cijfers) en de toelichting is er daarom niet altijd.

Het kan voorkomen dat het totaal van de mutaties op een taakveld bijvoorbeeld € 200.000 bedraagt, waarbij in de toelichting bij het betreffende taakveld wordt ingegaan op bijvoorbeeld € 110.000 aan mutaties. Het deel dat niet wordt toegelicht betreft meerdere mutaties elk kleiner dan € 50.000. Dit is in lijn met voorgaande jaren.

BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Dit programma behandelt de overkoepelende taakvelden van het bestuur, de ondersteuning daarvan door de gemeentelijke organisatie en de relatie tussen de burger en het bestuur van de gemeente Krimpenerwaard. Betrokken en betrouwbaar in dienstverlening staat hierin centraal. De gemeente Krimpenerwaard staat voor een uitstekende dienstverlening. Speerpunten zijn betrouwbaar, snel, digitaal waar het kan en op maat waar nodig of gewenst.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor burgerzaken, bestuurlijke samenwerking, ondersteuning van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad.

1-01-We werken proactief aan een dienstverlening die meer op de vraag gericht is.

Dienstverlening: Inwoner centraal

AMBITIE	Het is onze ambitie dat inwoners, ondernemingen en organisaties ook echt een verschil gaan merken in onze dienstverlening. We denken vanuit onze inwoners en streven naar meer nabijheid. We richten ons met name op zoveel mogelijk persoonlijk contact tussen bestuur, inwoners, organisaties en ondernemers. We zetten in op het eenvoudiger en sneller aanvragen van (digitale) producten en diensten.
ER-DOEL	We werken proactief aan een dienstverlening die meer op de vraag gericht is.
WE METEN	De klanttevredenheid via KlantinFocus.
	Algemene indicator is de driejaarlijkse burgerpeiling.
INSPANNINGEN 2024	We werken doorlopend aan een toegankelijke website voor iedereen.
	We gaan (nog) meer processen en formulieren ook digitaal aanbieden.
	We bekijken bij elke klacht wat we ervan kunnen leren om onze dienstverlening te verbeteren.
	We zetten mystery guests in om onze (telefonische) bereikbaarheid te onderzoeken.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	Als de vraag naar onze dagelijkse dienstverlening toeneemt, zetten we meer mensen in op de uitvoering.
	We investeren in datagedreven werken, waardoor we gerichter kunnen werken, sturen en verantwoorden.
MIDDELEN 2024	Incidenteel: € 15.000 voor de inzet van een mystery guest (overgeheveld vanuit 2023)
VERANTWOORDING	Een nieuwe inwonergerichte website is gerealiseerd. Op deze website worden steeds meer processen en producten digitaal aangeboden. Bij klachten wordt besproken op welke wijze de dienstverlening kan worden verbeterd. Daarnaast is gestart met mediation bij klachten en ter preventie van klachten. De telefonische bereikbaarheid is getoetst door de inzet van mystery guests.

1-02-We betrekken inwoners en ondernemers meer en beter bij initiatieven.

Burger- en overheidsparticipatie

AMBITIE	Betere en meer gedragen besluitvorming door burger- en overheidsparticipatie.
ER-DOEL	We betrekken inwoners en ondernemers meer en beter bij initiatieven.
WE METEN	Het al dan niet realiseren van het digitaal participatieplatform.
	Het aantal ontwikkelde participatie-instrumenten.
	Het aantal burger- en overheidsparticipatietrajecten per jaar via het platform.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We implementeren burger- en overheidsparticipatie als vast onderdeel van beleid, initiatieven en projecten.
MIDDELEN 2024	-
VERANTWOORDING	Op het beleid gebaseerde, professionele participatie in de beleidsvorming en projecten is geborgd d.m.v. beleid, instrumentarium, training en vaste formats. Deze worden continue uitgebreid en doorontwikkeld. Het digitaal platform is nog in ontwikkeling. We hebben geëvalueerd hoe we participeren en op welke manier we hierin verbeteringen kunnen aanbrengen.

1-03-We starten uiterlijk 2024 (onder voorbehoud van bezwaar en beroep) met de bouw van een 'Huis voor de gemeente' als centrale werk- en ontmoetingsplek.

Realisatie nieuw gemeentekantoor

AMBITIE	Het realiseren van een nieuwe huisvesting voor de gemeentelijke organisatie, gunstig gelegen en goed bereikbaar voor alle inwoners van de Krimpenerwaard.
ER-DOEL	We starten uiterlijk 2024 (onder voorbehoud van bezwaar en beroep) met de bouw van een 'Huis voor de gemeente' als centrale werk- en ontmoetingsplek.
WE METEN	De realisatie van de nieuwe huisvesting waarbij we rekening houden met de vastgestelde uitgangspunten.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	Realisatie en bouw van het nieuwe gemeentehuis.
MIDDELEN 2024	-
VERANTWOORDING	In 2024 is de planvorming voor het nieuwe gemeentehuis afgerond en is de eerste paal voor het nieuwe gebouw geslagen. De realisatie van het gemeentehuis ligt op schema.

1-04-We blijven een financieel stabiele en gezonde gemeente.

Structureel sluitende begroting

AMBITIE	We maken continu de afweging tussen inzet om onze ambities te bereiken, uitvoering van wettelijke taken, redelijke lasten voor onze inwoners en een gezonde financiële positie. Bij eventuele bezuinigingsscenario's zijn participatie en draagvlak van belang.
ER-DOEL	We blijven een financieel stabiele en gezonde gemeente.
WE METEN	Structurele exploitatieruimte >=0%
	Netto schuldquote <=100%
INSPANNINGEN 2024	Verbeteren van de informatie in P&C-documenten door implementatie van een nieuw financieel pakket
INSPANNINGEN 2024 - 2027	Vanaf januari 2025 zal er gewerkt gaan worden met de nieuwe applicatie.
MIDDELEN 2024	-
VERANTWOORDING	In 2024 is het proces om te komen tot een sluitende begroting uitgevoerd. Dit heeft geleid tot bezuinigingsvoorstellen en scenario's, waarbij rekening is gehouden met de afweging tussen inzet van middelen om toch de ambities te bereiken en gelijktijdig uitvoering te kunnen geven aan de wettelijke taken binnen de grenzen van redelijke lasten voor onze inwoners, de vastgestelde structurele exploitatieruimte en netto schuldquote. In 2024 heeft de aanbesteding en implementatie van het nieuwe financiële pakket ERPx van Unit4 plaatsgevonden. Per 1 januari 2025 is de applicatie technisch operationeel waardoor er met ingang van 2025 mee gewerkt zal gaan worden.

1-05-We bereiken meer samen met andere overheden.

Samenwerking met andere overheden

AMBITIE	De gemeente Krimpenerwaard werkt positief, vanuit een zelfbewustzijn en met oog voor eigen ambities, samen met andere overheden. Om zo doelen op het gebied van woningbouw en werkgebieden, de toekomst van het landelijk gebied, bereikbaarheid en gezamenlijke taken op het gebied van het sociaal domein dichterbij te brengen.
ER-DOEL	We bereiken meer samen met andere overheden.
WE METEN	-
INSPANNINGEN 2024	We (blijven) participeren in regionale samenwerking, we lobbyen en trekken proactief samen op met andere overheden
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We (blijven) participeren in regionale samenwerking, we lobbyen en trekken proactief samen op met andere overheden n om de Krimpenerwaard voor nu en in de toekomst vitaal te houden.
	We versterken de uitvoeringskracht in de regio.
MIDDELEN 2024	Incidenteel: € 205.000 voor versterking uitvoeringskracht Regio Midden-Holland
VERANTWOORDING	De regio is in de loop van dit jaar gekomen tot een besluit van alle gemeenten om de regio te versterken. De

Samenwerking met andere overheden

	gemeente Krimpenerwaard had als een van de weinige gemeenten hier al voor 2024 reserveringen voor gedaan. Dit jaar is de versterking nader verkend in een studie door Berenschot en vertaald in een begroting voor 2025. Het dagelijks bestuur heeft een stuurgroep ingericht - onder leiding van burgemeester Beenakker - die de versterking inhoudelijk en personeel vorm gaat geven. Er is inmiddels een kwartiermaker aangesteld. Daarnaast wordt er - middels tijdelijke inhuur - vanaf 2025 op inhoud al versterkt, bijvoorbeeld voor de versnellingstafel wonen.

1-06-We zijn een aantrekkelijker werkgever.

Aantrekkelijk werkgeverschap

AMBITIE	Door zich te profileren als een aantrekkelijk werkgever wil de gemeente Krimpenerwaard nu en in de toekomst goed personeel behouden en werven.
ER-DOEL	We zijn een aantrekkelijker werkgever.
WE METEN	De instroom, doorstroom en uitstroom van personeel.
	Medewerkerstevredenheid.
INSPANNINGEN 2024	De keuzes en projecten uit het strategisch P&O plan (opgesteld in 2023) komen in 2024 tot uitvoering. Eventueel aanvullende middelen die hiervoor nodig zijn worden bij de begroting van 2024 meegenomen.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	Verdere uitrol van onderdelen van het strategisch P&O plan die een bijdrage leveren aan aantrekkelijk werkgeverschap.
MIDDELEN 2024	-
VERANTWOORDING	In 2024 heeft de aanhoudende focus op recruitment en de beweging van reactief naar proactief recruitment zijn vruchten afgeworpen en zijn er mooie resultaten behaald. Zo zagen we een grote stijging van het aantal ingevulde vacatures (van 54 in 2023 naar 75 in 2024) en is ook de doorlooptijd van invulling van vacatures aanzienlijk versneld. Daarnaast is een aantal nieuwe instrumenten ontwikkeld, zoals ‘via via recruitment’ waarbij eigen medewerkers een actieve rol kunnen spelen bij werving van nieuwe collega’s en is de zichtbaarheid van ons werkgeversmerk en arbeidsmarktcommunicatie verbeterd. Daarnaast is de Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uitgevoerd waarin naast de fysieke veiligheid ook uitgebreid aandacht is voor de psychosociale werkbelasting via de Arbometer. De hoge respons (72%) gaf een positief algemeen beeld en we scoren zelfs ‘excellent’ op de waardering van collega's voor ons als werkgever. Ruim 60% van alle collega's die de vragenlijst heeft ingevuld waardeert ons als werkgever met een 8 of hoger.

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- Regio Midden Holland
- Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)
- Streekarchief Midden Holland
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Oasen BV
- Stedin

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Lasten					
0.1 Bestuur en ondersteuning	**-6.102**	**-5.165**	**-5.164**	**-5.228**	**-64**
0.2 Burgerzaken	**-1.571**	**-1.667**	**-1.789**	**-1.841**	**-52**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**-365**	**-534**	**-482**	**-410**	**72**
0.4 Overhead	**-23.466**	**-21.737**	**-23.177**	**-23.185**	**-8**
0.5 Treasury	**-947**	**-1.351**	**-965**	**-1.062**	**-97**
0.61 OZB woningen	**-360**	**-377**	**-377**	**-353**	**24**
0.62 OZB niet-woningen	**-211**	**-222**	**-222**	**-207**	**14**
0.64 Belastingen overig	**21**	**0**	**0**	**24**	**24**
0.8 Overige baten en lasten	**-694**	**-809**	**57**	**762**	**706**
0.9 Vennootschapsbelasting	**-56**	**-8**	**-5**	**-6**	**-1**
Totaal Lasten	**-33.752**	**-31.870**	**-32.123**	**-31.505**	**618**
Baten					
0.1 Bestuur en ondersteuning	**0**	**7**	**7**	**13**	**7**
0.2 Burgerzaken	**707**	**1.022**	**1.251**	**1.265**	**14**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**61**	**61**	**16**	**19**	**3**
0.4 Overhead	**218**	**191**	**191**	**154**	**-37**
0.5 Treasury	**2.019**	**1.858**	**1.870**	**1.956**	**86**
0.61 OZB woningen	**7.947**	**8.516**	**8.563**	**8.488**	**-76**
0.62 OZB niet-woningen	**4.886**	**4.948**	**5.032**	**5.061**	**29**
0.64 Belastingen overig	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
0.7 Alg uitkering & overige uitk gem fonds	**105.645**	**108.186**	**112.677**	**112.911**	**234**
0.8 Overige baten en lasten	**970**	**347**	**257**	**588**	**331**
Totaal Baten	**122.454**	**125.137**	**129.863**	**130.456**	**592**
Saldo van baten en lasten	**88.701**	**93.267**	**97.740**	**98.950**	**1.210**
Stortingen					
0.10 Mutaties reserves	**-15.846**	**-8.729**	**-16.128**	**-16.127**	**0**
0.11 Resultaat rekening baten en lasten	**-3.845**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**-19.691**	**-8.729**	**-16.128**	**-16.127**	**0**
Onttrekkingen					
0.10 Mutaties reserves	**16.867**	**9.592**	**15.218**	**15.010**	**-208**
Mutaties reserves	**-2.823**	**863**	**-910**	**-1.118**	**-208**
Geraamd resultaat	**85.878**	**94.130**	**96.830**	**97.833**	**1.002**

Toelichting - 0.10 Bestuur en ondersteuning

Op dit taakveld is een incidenteel nadeel ontstaan van € 64.000 aan de lastenkant. Dit betreft voornamelijk een nadeel op de controlekosten van de accountant. Verder is er een aanvullende dotatie aan de voorziening pensioenen (voormalig) wethouders. Dit wordt veroorzaakt door een lagere rekenrente en herrekening naar de AOW-leeftijd.

Het budget ter afwikkeling van verschillende knelpunten is nog niet afgewikkeld. Dit betekent een voordeel van € 110.000. Verdere uitvoering vindt plaats in 2025. Dit betreft een reserve onttrekking en heeft geen invloed op het resultaat (zie toelichting storting/onttrekking reserves).

Toelichting - 0.20 Burgerzaken

De kosten op verkiezingen zijn hoger uitgevallen door hogere kosten voor druk- en bindwerk. In de kadernota 2026 wordt hiervoor meer budget aangevraagd. Op burgerzaken zijn de hogere kosten veroorzaakt door een hogere afdracht voor reisdocumenten vanwege de reisdocumentenpiek.

Toelichting - 0.30 Beheer overige gebouwen en gronden

Er is sprake van een onderschrijding van € 72.000 op de lasten. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het energieverbruik minder is geweest dan aanvankelijk was ingeschat. Ook zijn er nieuwe tariefafspraken met de leverancier gemaakt waardoor de kosten lager zijn. Dit was nog niet aangepast in de begroting.

Toelichting - 0.40 Overhead

In 2024 is er op dit taakveld een overschrijding van € 400.000 op de loon en inhuurlasten. Hier tegenover staan enkele onderschrijdingen op verschillende taakvelden waaronder taakveld 0.80 overige baten en lasten van € 900.000. In de paragraaf Bedrijfsvoering is dit verder uitgewerkt. Verder zijn er diversen over- en onderschrijdingen op verschillende budgetten zoals lagere uitgaven op facilitair en automatiseringsgebied, maar ook externe advies uren zijn lager uitgevallen door terughoudendheid in uitgaven en scherpere inkoop. Gezamenlijk heeft dit geleid tot een onderschrijding van € 310.000. Een groot deel van deze onderschrijding is incidenteel.

Toelichting - 0.50 Treasury

In de begroting 2024 was rekening gehouden met het afsluiten van een geldlening van € 50 miljoen in het 4e kwartaal 2024. Een deel van de voorgenomen investeringen is in 2024 trager verlopen dan gedacht. In plaats van een financieringstekort is er in het 4e kwartaal 2024 sprake geweest van een overschot aan financieringsmiddelen. Voor dit taakveld betekent dit een rentevoordeel van € 217.000.

In de slotwijziging 2024 is de boekwaarde van de lening Kiezel en Kei ten laste gebracht van de Algemene Reserve (vrij vermogen). Bij het uitwerken van de begrotingswijziging is de raming van de lasten abusievelijk verwerkt op het programma Onderwijs, sport, cultuur en recreatie. De werkelijke lasten bedragen € 203.000 en zijn terug te vinden op dit taakveld. Per saldo is er geen resultaateffect.

Toelichting - 0.61 OZB woningen

De lagere opbrengst wordt veroorzaakt door afwijkingen in de waardeontwikkeling en het areaal dat iets is achtergebleven op de begroting.

Toelichting - 0.70 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

In een raadsinformatiebrief op 7 januari 2025 is uw raad geïnformeerd over de financiële gevolgen van de decembercirculaire 2024. De verslagleggingsvereisten schrijven voor dat ontvangsten uit de decembercirculaire in de jaarrekening verwerkt worden. Dit leidt tot een incidenteel nadeel van €29.000. Tevens zijn er definitieve afrekeningen van voorgaande jaren verwerkt wat € 263.000 voordeel oplevert.

Toelichting - 0.80 Overige baten en lasten

De bijstelling van budgetten voor dekking van loonkosten worden centraal geraamd. Voor dit taakveld is er een voordeel van € 900.000. Hier tegenover staan ook enkele voor- en nadelen op verschillende taakvelden. In de paragraaf bedrijfsvoering is dit verder uitgewerkt.

Het voordeel op de baten betreft voornamelijk de vrijval van de balanspost nakomende kosten jeugdzorg op basis van de productieverantwoordingen van de zorgaanbieders die is aangepast. Daarnaast is er voor de BTW een suppletie aangifte gedaan. Dit betreft een nadeel van ongeveer € 150.000 aan de lastenkant en een voordeel van € 130.000 aan de batenkant.

Toelichting - Storting/Onttrekking programma Bestuur en ondersteuning

Het nadelige saldo op de onttrekkingen wordt veroorzaakt door lagere onttrekkingen aan reserves. Dit betreft voornamelijk het project afwikkeling knelpuntenbudget van € 110.000 en incidentele inhuur voor diverse projecten € 70.000. Dit heeft verder geen gevolgen voor het resultaat.

Projectbudgetten en investeringen (x 1.000)

Projectnaam	Kern(en)	Afsluiten Ja/Nee	Toelichting Jaarrekening	Begroot	Werkelijk	Saldi
I0200 Onderhoud gebouwen	-	Nee	90% van alle werkzaamheden groot onderhoud 2024 zijn uitgevoerd en gereed. Resterende deel zal in 2025 worden uitgevoerd.	12.981	10.465	2.516
I0498 Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	-	Nee	Het college heeft in april 2024 ingestemd met het uitvoeringsplan verduurzaming sportaccommodaties: De raad is ook geïnformeerd via een RIB, in maart 2024. Het gaat om verduurzaming van: · De Drie Maenen te Ouderkerk ad IJssel · Concordia te Haastrecht · AP zaal te Schoonhoven · Zwembad het 't Wilgerak te Schoonhoven Uitvoering is opgestart en de aanbesteding loopt voor de bouwkundige werkzaamheden.	4.521	677	3.844
I0498 Verduurzaming gemeentelijk vastgoed (baten)	-	Nee	-	-701	-491	-210
I0512 Digitalisering producten KCC	-	Nee	Dit loopt nog. De verwachting is dat er in 2025 verschillende eDiensten aangeschaft en geïmplementeerd zullen worden.	19	0	19
I0587 Duurzaamheidsleningen	-	Nee	In 2021 is de Verordening Duurzaamheidslening gemeente Krimpenerwaard vastgesteld. Voor de kosten van het aanbrengen van duurzaamheidsmaatregelen voor bestaande woonruimte is in totaal €2.250.000 gevoteerd. Per 1 januari 2024 bedroeg het openstaande saldo van verstrekte duurzaamheidsleningen €1.122.000. Dit saldo is ultimo 2024 toegenomen tot € 1.286.000.	2.250	1.286	964
I0633 Bouw nieuw gemeentehuis	-	Nee	In 2024 heeft de aanbesteding plaatsgevonden van de bouw van het gemeentehuis. Prijsontwikkelingen hebben geleid tot het doorvoeren van besparingen in het ontwerp en een besluit van de raad om een aanvullend krediet van € 1,5 miljoen beschikbaar te stellen. De bouw en oplevering is hierdoor vier maanden verschoven. De geselecteerde aannemers zijn in oktober 2024 gestart met de bouw. De oplevering start in januari 2026. De verhuizing en ingebruikname wordt afgerond in het tweede kwartaal van 2026.	34.234	5.753	28.503

I0645 Meldsysteem	-	Nee	In 2025 wordt dit project opgeleverd. De kosten vallen lager uit en in de 1e tussenrapportage wordt het budget afgeraamd.	58	0	57
I0691 Iedere medewerker laptop/tablet		Nee	Iedere medewerker een laptop/tablet gaat in verschillende fases. Het nog beschikbare budget wordt ingezet wanneer we naar het nieuwe gemeentehuis verhuizen.	212	134	78
I0695 Ontwikkeling professionele studio		Ja	De studio is klaar en afgerond.	75	49	26
I0702 Vervanging verouderde voertuigen		Nee	Een groot deel van de voertuigen zijn vervangen volgens plan. Er moet nog één voertuig vervangen worden. Dit vindt plaats in 2025.	200	136	64
I0711 MJOP ICT 2024		Ja	Hiermee zijn de hardware vervangingen van 2024 bekostigd. Vervanging (van servers) was gepland in 2023. De aanbesteding hiervoor is ook in 2023 in gang gezet, maar de daadwerkelijke vervanging/installatie hiervan heeft pas in 2024 plaatsgevonden en het budget van 2023 is niet meer doorgeschoven naar 2024.	263	364	-101
I0722 Herbestemming gemeentekantoren		Nee	De verkenning naar mogelijke herbestemmingen voor de 4 gemeentekantoren is in 2024 uitgevoerd. De uitwerking van een gekozen voorkeursvariant per locatie volgt in 2025, waarbij het streven is om voor het eind van 2025 een uitgewerkt plan te hebben.	270	72	198
I0729 Implementatie financiële applicatie		Nee	Dit project loopt nog. De implementatie is nog niet afgerond.	497	362	135
I0733 Tracking systeem		Nee	Implementatie van track & trace heeft langer op zich laten wachten. In 2025 zal de implementatie plaatsvinden.	35	0	35
Eindtotaal				54.914	18.807	36.128

VEILIGHEID

Binnen dit programma staat de gemeente Krimpenerwaard samen met bewoners, bedrijven en partners voor een gemeente die veilig is en voelt op het gebied van wonen, werken en leven. In het veiligheidsdomein heeft de gemeente vooral een regierol; de gemeente kan het echter niet alleen. Naast de hulpverleningsorganisaties, zoals politie en brandweer, hebben bedrijven en inwoners ook een eigen verantwoordelijkheid. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor onder andere het organiseren van de crisisbeheersing.
In dit programma zijn de middelen opgenomen voor onder andere onze deelname aan de Veiligheidsregio Hollands Midden, handhaving APV en crisisbeheersing.

2-07-We pakken ondermijning structureel beter aan.

Ondermijning

AMBITIE	Wij borgen de structurele aanpak van ondermijnende criminaliteit.
ER-DOEL	We pakken ondermijning structureel beter aan.
WE METEN	Het percentage bestuurlijke rapportages, afkomstig van de politie, dat in behandeling wordt genomen.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We nemen 100% van de bestuurlijke rapportages van de politie in behandeling.
	We brengen Meld Misdaad Anoniem meer onder de aandacht bij inwoners en bedrijven.
	We geven voorlichting aan collega's over de verschillende onderwerpen op het gebied van ondermijning. Ook brengen we de aandachtsfunctionaris mensenhandel onder de aandacht.
Middelen 2024	-
VERANTWOORDING	In het kader van de Opiumwet zijn twee woningen, een bedrijfspand en een loods bij een woning gesloten. Daarnaast 3 waarschuwingen i.v.m. aantreffen verdovende middelen. In 2024 zijn er 11 integrale controles geweest op bedrijventerreinen. Er werden verdovende middelen aangetroffen, een grote partij zwaar illegaal vuurwerk en een gestolen auto. Daarnaast zijn er diverse milieu feiten en -overtredingen in het kader van de Omgevingswet. De burgemeester heeft 4000 brieven gestuurd naar adressen in ons buitengebied met informatie over ondermijning, ook zijn er 300 gesprekken geweest met inwoners van ons buitengebied om de bewustwording op dit onderwerp te vergroten. Tijdens de Waardborrel (bijeenkomst voor ondernemers) is een presentatie gegeven over ondermijning.

2-08-We nemen gezamenlijk meer verantwoordelijkheid voor veiligheid.

Betrekken van inwoners en bedrijven bij veiligheid

AMBITIE	Samen werken aan veiligheid met inwoners, bedrijven, organisaties en partners, waarbij de boa's het visitekaartje zijn van de gemeente op het gebied van schoon, heel en veilig.
ER-DOEL	We nemen gezamenlijk meer verantwoordelijkheid voor veiligheid.
WE METEN	Groei aantal werkgroepen Samen Veilig Ondernemen (voorheen Keurmerk Veilig Ondernemen).
	Het aantal WhatsApp groepen
	Het aantal deelnemers aan burgernet
INSPANNINGEN 2024-2027	We onderzoeken per kern of het mogelijk is om een Werkgroep Samen Veilig Ondernemen op te richten. In 2023 starten we minimaal 1 nieuwe werkgroep.
	De boa's werken projectmatig en kerngericht. Ook brengen zij veiligheid onder de aandacht op sociale media.
	We vragen blijvend aandacht voor WhatsAppbuurtpreventie, Burgernet, Meld Misdaad Anoniem en andere burgerparticipatiemogelijkheden op het gebied van veiligheid. We gebruiken daarvoor onze sociale media kanalen actiever.
Middelen 2024	-
VERANTWOORDING	In Lekkerkerk is op het bedrijventerrein een nieuw Samen Veilig Ondernemen project gestart. Eind 2024 waren er ongeveer 75 whats-app groepen. Tevens werd een bijeenkomst georganiseerd voor beheerders van deze whats-app groepen.

2-09-We vergroten de bewustwording en weerbaarheid op het gebied van digitale veiligheid.

Digitale veiligheid

AMBITIE	Vergroten van de bewustwording en weerbaarheid op het gebied van digitale veiligheid.
ER-DOEL	We vergroten de bewustwording en weerbaarheid op het gebied van digitale veiligheid.
WE METEN	Het aantal deelnemers aan het online spel HackShield.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We hebben jaarlijks minimaal 3 activiteiten op het gebied van digitale veiligheid.
	Wij gaan door met het aanbieden van HackShield. Eind 2023 heeft HackShield 525 deelnemers.
	We vragen op onze sociale media aandacht voor de verschillende onderwerpen op het gebied van digitale veiligheid, waaronder HackShield. Ook is digitale veiligheid een onderwerp bij de werkgroepen Samen Veilig Ondernemen.
	We onderzoeken hoe we de doelgroep ouderen en andere kwetsbare volwassen inwoners effectief voor kunnen lichten over digitale veiligheid.
Middelen 2024	-
VERANTWOORDING	Eind 2024 deden 606 kinderen uit onze gemeente mee met Hackshield. Bij diverse gelegenheden zijn er presentaties gegeven over digitale veiligheid, o.a. bij een bijeenkomst voor ondernemers in Bergambacht.

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en het realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)
- Hecht (vh RDOG Hollands Midden)

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Lasten					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**-3.851**	**-4.078**	**-4.079**	**-4.045**	**33**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**-1.513**	**-1.662**	**-1.671**	**-1.620**	**51**
Totaal Lasten	**-5.364**	**-5.740**	**-5.749**	**-5.665**	**85**
Baten					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**86**	**86**	**93**	**93**	**0**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**12**	**69**	**69**	**36**	**-34**
Totaal Baten	**98**	**156**	**163**	**129**	**-34**
Saldo van baten en lasten	**-5.266**	**-5.584**	**-5.586**	**-5.535**	**51**
Onttrekkingen					
0.10 Mutaties reserves	**32**	**0**	**5**	**5**	**0**
Geraamd resultaat	**-5.234**	**-5.584**	**-5.581**	**-5.530**	**51**

Toelichting - 1.20 Openbare orde en veiligheid

Diverse activiteiten omtrent ondermijning zijn extern gefinancierd. Hierdoor is het voordeel ontstaan.

VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Binnen dit programma werkt de gemeente Krimpenerwaard samen met inwoners en bedrijven aan een zo goed mogelijk bereikbare en verkeersveilige gemeente voor alle vormen van vervoer. Door het versterken van het netwerk, beter benutten van de bestaande infrastructuur met aandacht voor de verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit wordt een balans gevormd tussen bereikbaarheid en omgevingskwaliteit en duurzame mobiliteit in een gastvrije Krimpenerwaard.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van het verkeersbeleid en het onderhouden en in stand houden van de wegen, parkeervoorzieningen, openbare verlichting, civiele kunstwerken en de havens.

3-10-We versterken onze samenwerking om bereikbaarheid in brede zin te verbeteren.

Bereikbaarheid

AMBITIE	Voor de vitaliteit van het gebied, voor bewoners en voor ondernemers, is een betere doorstroming van de ontsluitingen richting Gouda en Rotterdam belangrijk. We zetten in op een duurzame en complete aanpak van de mobiliteitsvraag. We hebben speciale aandacht voor specifieke en kwetsbare groepen in het kader van toegankelijkheid van het openbaar vervoer.
ER-DOEL	We versterken onze samenwerking om bereikbaarheid in brede zin te verbeteren.
WE METEN	Veranderingen in het aanbod van de wegcapaciteit van de auto en veranderingen in het aanbod van capaciteit van de alternatieven voor de auto.
INSPANNINGEN 2024	We bouwen de samenwerking met bovenlokaal netwerk (Politie, Brandweer, Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) en Arriva) verder uit, in de vorm van de Ambtelijke Verkeerscommissie (AVC), met als gezamenlijk doel het verbeteren van de bereikbaarheid. Ook stimuleren en werken we aan intensievere samenwerking met buurgemeenten op gedeelde inhoudelijke dossiers, zoals de Algera corridor, ontsluiting Gouda en de veerdiensten.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We brengen bij iedere aanbesteding van concessies voor het openbaar vervoer de belangen in van de Krimpenerwaard en oefenen zoveel mogelijk invloed uit op de uitvraag. Dat doen we in regionaal verband (Midden Holland).
	We voeren het 10 punten plan bereikbaarheid Krimpenerwaard uit.
Middelen 2024	Incidenteel: € 50.000 voor het uitwerken van een voorkeursvariant Algeracorridor.
VERANTWOORDING	De nieuwe OV-concessie is in 2023 door de provincie gegund aan Qbuzz, met een looptijd van 13 jaar. Vanaf 15 december 2024 heeft Qbuzz het openbaar vervoer in Zuid-Holland Noord (ZHN) overgenomen van Arriva. De Ambtelijke Verkeerscommissie komt vijf keer per jaar bij elkaar. Er heeft planvorming plaatsgevonden voor de verbetering van de doorstroming van de Algeracorridor, waaruit een voorkeursalternatief is voortgekomen, aangevuld met extra langzaam verkeersmaatregelen. De voorbereidingen voor de planuitwerking zijn getroffen. Het 10-punten plan bereikbaarheid Krimpenerwaard is betrokken in het Omgevingsprogramma Mobiliteit.

3-11-We willen de verkeersveiligheid in de Krimpenerwaard gericht verbeteren

Verkeersveiligheid

AMBITIE	We hechten veel waarde aan de verkeersveiligheid van onze gemeente. We zetten daarom in op veilige schoolfietsroutes, een adequate aanpak van onveilige situaties en het vergroten van het bewustzijn onder inwoners.
ER-DOEL	We willen de verkeersveiligheid in de Krimpenerwaard gericht verbeteren.
WE METEN	Ongevallendata (op basis van politieregistratie, gericht op wat er fout is gegaan).
	Risicobenadering verkeersveiligheid (op basis van studie adviesbureau DTV, gericht op wat er fout kan gaan).
INSPANNINGEN 2024	In 2023 en 2024 stellen we een Gemeentelijk Verkeersbeleidsplan op. In 2024 wordt hier verder opvolging aan gegeven.
	We brengen naast onderhoudstoestand van het asfalt ook verkeersveiligheid in als criterium voor prioritering van groot onderhoud
INSPANNINGEN 2024 - 2027	Vaststellen en opstellen uitvoeringsprogramma van het Gemeentelijk Verkeersbeleidsplan.
Middelen 2024	-
VERANTWOORDING	Het Omgevingsprogramma Mobiliteit (= voormalige gemeentelijk verkeersbeleidsplan) is opgesteld en in concept vastgesteld door het college. Uw raad heeft wensen en bedenkingen ingebracht. Verkeersveiligheid is meegewogen bij de prioritering van het groot onderhoud in de openbare ruimte.

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)
- Veerdienst Schoonhoven

Financieel overzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Lasten					
2.1 Verkeer en vervoer	**-10.517**	**-11.045**	**-11.307**	**-11.539**	**-232**
2.2 Parkeren	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
2.3 Recreatieve havens	**-81**	**-49**	**-48**	**-49**	**-1**
2.4 Economische havens en waterwegen	**-154**	**-93**	**-282**	**-299**	**-17**
2.5 Openbaar vervoer	**-417**	**-471**	**-370**	**-401**	**-31**
Totaal Lasten	**-11.169**	**-11.658**	**-12.008**	**-12.288**	**-281**
Baten					
2.1 Verkeer en vervoer	**2.299**	**1.234**	**1.776**	**1.578**	**-199**
2.2 Parkeren	**6**	**5**	**5**	**0**	**-5**
2.3 Recreatieve havens	**2**	**2**	**2**	**2**	**0**
2.4 Economische havens en waterwegen	**92**	**105**	**255**	**255**	**0**
2.5 Openbaar vervoer	**306**	**251**	**261**	**307**	**46**
Totaal Baten	**2.704**	**1.597**	**2.299**	**2.141**	**-158**
Saldo van baten en lasten	**-8.464**	**-10.062**	**-9.709**	**-10.147**	**-438**
Stortingen					
0.10 Mutaties reserves	**-1.700**	**-800**	**-1.000**	**-1.000**	**0**
Onttrekkingen					
0.10 Mutaties reserves	**349**	**899**	**299**	**378**	**79**
Mutaties reserves	**-1.351**	**99**	**-701**	**-622**	**79**
Geraamd resultaat	**-9.815**	**-9.963**	**-10.410**	**-10.769**	**-359**

Toelichting - 2.10 Verkeer en vervoer

De overschrijding op de lasten is deels te wijten aan de hogere kosten van onkruidbestrijding op verharding als gevolg van een nieuw onderhoudscontract dat in 2024 is afgesloten. De nulmetingen die zijn uitgevoerd als vertrekpunt voor de aannemer heeft geleid tot hogere kosten.

De kosten van straatherstel zijn toegenomen vanwege toenemende degeneratie. Deze werkzaamheden hebben een zekere mate van onvoorspelbaarheid waardoor er een nadeel is ontstaan. Verder is er een nadeel op openbare verlichting. Dit komt vanwege de aanhoudende prijsstijgingen op zowel de arbeid alsook op de materialen. Ook de aanhoudende eigen netstoringen zorgen ervoor dat het huidige budget niet toereikend was.

De lagere baten betreft een lagere degeneratievergoeding in verband met minder uitgevoerde werkzaamheden dan verwacht, terwijl de uitgaven aan de andere kant hoger zijn uitgevallen in verband met onvoorziene hoge kosten in de maand december. Zowel de baten als de lasten worden verrekend met de reserve degeneratievergoeding.

Daarnaast is er een klein voordeel op wegen omdat de aanleg van een wandelpad bij de Molenlaan in Bergambacht nog niet is uitgevoerd (€ 63.000), waarvan € 25.000 wordt gesubsidieerd door de provincie.

De netto kosten voor de gemeente bedragen € 38.000 en worden bij de bestemming van het rekeningsaldo 2024 gereserveerd en beschikbaar gesteld voor 2025. Het wandelpad wordt in 2025 aangelegd.

Toelichting - Storting/Onttrekking programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Het voordelige saldo op de onttrekkingen wordt veroorzaakt door hogere onttrekkingen aan reserves. Dit betreft voornamelijk het meer onttrekken uit de reserve degeneratievergoeding omdat er in 2024 ook meer uitgaven zijn gedaan in verband met graven voor kabels en leidingen.

Projectbudgetten en investeringen (x € 1.000)

Projectnaam	Kern(en)	Afsluiten Ja/Nee	Toelichting Jaarrekening	Begroot	Realisatie	Saldi
I0127 Asfalteren Bonrepas, Slangeweg eo	Vlist	Nee	In 2024 is er gestart met de werkzaamheden. De werkzaamheden zijn in het 4e kwartaal afgerond. Het project is opgeleverd en er zijn nog een aantal restpunten die in 2025 worden afgehandeld.	1.077	997	80
I0192 Rotonde Stolwijk	Stolwijk	Nee	Dit budget blijft beschikbaar ter mogelijke bijdrage aan een mogelijke toekomstige rotonde bij Stolwijk.	1.500	45	1.455
I0319 Masterplan Buiten de Veerpoort	Schoonhoven	Nee	Het project is in afrondende fase, er worden nog kosten verwacht.	2.525	2.451	74
I0319 Masterplan Buiten de Veerpoort (baten)	Schoonhoven	Nee	Het project is in afrondende fase, zie toelichting lasten.	-160	-200	40
I0407 Revitaliseren winkelcent noord (baten)	Schoonhoven	Ja	Met de afronding eind 2024 van het project rondom de nieuwe Lidl is het laatste onderdeel van het plan voor revitalisering van centrum van Schoonhoven Noord afgerond. Er worden geen kosten meer verwacht.		-606	606
I0407 Revitaliseren winkelcent noord SCH	Schoonhoven	Ja	Met de afronding eind 2024 van het project rondom de nieuwe Lidl is het laatste onderdeel van het plan voor revitalisering van centrum van Schoonhoven Noord afgerond. Er worden geen kosten meer verwacht.	303	827	-524
I0450 OV Verv niet toegestane armaturen	-	Nee	Het project word in 2025 afgerond.	300	262	38
I0460 Openbare verlichtingskasten	-	Ja	Het project is afgerond en opgeleverd.	275	306	-31
I0544 Beschoeiing oostzijde Vlist	Vlist	Nee	In 2025 wordt nog een resterend deel van de beschoeiingswerkzaamheden uitgevoerd. De voorbereiding hiervan is al in volle gang.	500	329	171
I0545 Renovatie bediening brug	Haastrecht	Nee	Dit project is in een afrondende fase. Verwachte oplevering 2e kwartaal 2025.	400	396	4
I0552 Herinrichting Veerstoep	Bergambacht	Nee	Dit project is in een afrondende fase. We verwachten nog enkele kosten in 2025.	5.072	4.707	365
I0552 Herinrichting Veerstoep (baten)	Bergambacht	Nee	-	-1.584	-1.492	-92
I0595 H Dunantstr/Meidoornstr-riolering	Bergambacht	Nee	De realisatie civieltechnisch werk en aanplant groen loopt door in 2025.	5.018	4.774	244
I0599 Tiendweg West	Lekkerkerk	Nee	Het project is bijna gereed behoudens enkele aanpassingen en weersafhankelijke werkzaamheden uit te voeren in 2025.	1.745	732	1.014
I0601 Weidebloemstraat	Berkenwoude	Nee	Het project is bijna gereed. de werkzaamheden zijn zo goed als afgerond behalve het groen, revisies en nazorg. Deze nazorgperiode duurt een jaar.	1.785	1.459	326
I0616 Asserlaan	Schoonhoven	Nee	De realisatie en daarmee de grote uitgave start naar verwacht in 2025.	5.192	820	4.372
I0620 Centrum	Haastrecht	Nee	Het project is in juli aanbesteed en uitvoering is gestart in oktober.	2.610	803	1.807
I0626 Wilhelminastraat e.o.	Ouderkerk	Nee	Realisatie in 2025 (en 2026).	5.063	562	4.501

I0627 Duikers Montignylaan/Halve Maan SC	Schoonhoven	Nee	Het project wordt naar verwachting in 2025 afgerond.	75	10	65
I0648 Planvorming alternatieve maatregelen centrum Haastrecht	Haastrecht	Nee	Het budget wordt aangewend ten behoeve van planvorming voor alternatieve maatregelen in het centrum van Haastrecht.	24	0	24
I0651 Vervanging installatie brug SCH	Schoonhoven	Nee	De uitvoeringswerkzaamheden zijn gestart.	500	72	428
I0671 Vervanging civiele kunstwerken		Nee	Zie paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR	2.820	1.380	1.440
I0673 Inspectie civ kunstw & beheerplan		Nee	De inspectie is gereed en het nadere onderzoek wat in 2024 is gestart is in uitvoering.	128	115	13
I0679 OVL Vervangingen		Nee	Zie paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR	983	265	718
I0694 KIJK Krachtige IJsseldijken KRW		Nee	De uitvoering van dit project vindt plaats vanaf 2025 tot en met 2032 en ligt primair bij het Hoogheemraadschap Schieland (HHSK) en er vinden ook werkzaamheden van de gemeente en andere nutspartijen plaats, maar dat gaat niet ten koste van dit budget.	1.000	1	999
I0694 KIJK Krachtige IJsseldijken KRW (baten)		Nee	-	-1.000	-1	-999
I0697 23 Renovatie kademuren	Schoonhoven	Nee	Het project is in uitvoering. De verwachte oplevering is 4e kwartaal 2025.	755	422	333
I0699 23 Groenzone - Leeghwaterstraat	Schoonhoven	Nee	Realisatie in 2025.	158	0	158
I0700 Glasvezel		Nee	De werkzaamheden zijn gestart en worden afgerond in 2026. De benodigde straatwerkzaamheden door de gemeente Krimpenerwaard volgen daarop en de geraamde kosten ad € 2.000.000 worden volledig door Stedin vergoed.	2.000	329	1.671
I0709 Verkeersveiligheidsmaatregelen KRW		Nee	Dit budget is in 2022 beschikbaar gekomen en wordt momenteel betrokken in de planvorming van een aantal meerjarige projecten waar verbeterkansen liggen ten behoeve van de verkeersveiligheid. Realisatie van de verkeersveiligheidsmaatregelen volgt later in het project.	500	74	426
I0712 Materieel buitenruimte		Nee	Bij het overgaan van vier naar één werf wordt kritisch gekeken of met minder materieel kan worden volstaan. Het meerjarig investeringsplan wordt daarop geactualiseerd.	100	62	38
I0715 Wegen kleinschalige renovaties		Nee	Betreft een administratieve grootboekrekening die geen relatie heeft met een gevoteerd project door de raad.	814	0	814
I0731 Schade steiger SCH	Schoonhoven	Nee	De voorbereiding is opgestart. Afhandeling van de schade bevindt zich in de afrondende fase.	650	148	502
I0731 Schade steiger SCH (baten)	Schoonhoven	Nee	-	-250	-277	27
I0735 Algeracorridor		Nee	De planvorming voor de maatregelen Algeracorridor is momenteel bezig. Nadere uitwerking volgt in 2025.	50	0	50
Middelgroot onderhoud Openbare ruimte	-	Nee	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR	10.850	7.209	3.639
Projectenboek 2018 - IBOR	-	Ja	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR	1.733	1.774	-41
Projectenboek 2019 - IBOR	-	Ja	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR	4.419	3.985	434
Projectenboek 2020 - IBOR	-	Deels	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR	9.271	7.799	1.472
Projectenboek 2021 - IBOR	-	Deels	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR	6.987	1.576	5.411
Projectenboek 2022 - IBOR	-	Deels	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR	4.943	673	4.270
Projectenboek 2023 - IBOR	-	Nee	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR	7.331	328	7.003
Projectenboek 2024 - IBOR	-	Nee	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR	506	41	465
Projectenboek 2025 - IBOR	-	Nee	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR	100	38	62
Eindtotaal				87.068	43.196	43.872

IBOR

Voor projectbudgetten Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR), zie paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen

ECONOMIE

Met dit programma stimuleert de gemeente het ondernemers- en vestigingsklimaat. In dit programma staan ook activiteiten gericht op het "op de kaart zetten" van de gemeente. Dit doen we samen met ondernemers, organisaties, provincie en andere gemeenten.
In dit programma zijn middelen opgenomen voor de dienstverlening aan ondernemers, (samenwerkings)projecten van arbeidsmarkt en onderwijs, de herstructurering van bedrijfslocaties, investeringen in winkelgebieden, het stimuleren van snel internet en de transitie naar een toekomstbestendige landbouw.

4-12-We willen de match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt verbeteren. Dit doen wij samen met onderwijsinstellingen en ondernemersorganisaties.

Onderwijs en arbeidsmarkt

AMBITIE	Wij blijven samen met onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven sterk inzetten op een goede afstemming tussen het onderwijs, het beschikbare arbeidspotentieel en de lokale werkgevers.
ER-DOEL	We willen de match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt verbeteren. Dit doen wij samen met onderwijsinstellingen en ondernemersorganisaties.
WE METEN	De resultaten van het gezamenlijke werkprogramma van de 3 O's: overheid, onderwijs, ondernemingen.
INSPANNINGEN 2024	We zetten de ingezette actie van 2023 voort om de krachten per sector (techniek, transport & logistiek, bouw) te bundelen en mogelijk te verbreden naar een brede, sector overstijgende vakopleiding (vakschool) in samenwerking met de bedrijven en de Mbo- en Vmbo-scholen in de regio.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We bouwen samen met de betrokkenen doorlopende leerlijnen in het beroepsonderwijs uit. Waar nodig vullen we dit aan met andere scholings- en opleidingsmogelijkheden.
Middelen 2024	-
VERANTWOORDING	Er is een nieuw convenant afgesloten tussen een vertegenwoordiging van het onderwijs, ondernemers en overheid (gemeente) om samen te werken aan de betere aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt. De samenwerking gaat verder onder de naam Krimpenerwaard Werkt. Een van de eerste concrete acties van deze samenwerking is de lancering van het online platform Krimpenerwaard Werkt geweest, daarnaast zijn meerdere projecten onder Krimpenerwaard Werkt gestart.

4-13-We faciliteren een meer toekomstbestendige agrarische sector.

Agrarische sector

AMBITIE	We denken mee over de versterking van het verdienmodel van de agrarische sector. Dit doen we samen met de agrarische ondernemers uit het gebied zelf. We werken hierbij intensief samen met provincie en waterschap. We werken samen aan de ontwikkeling naar een toekomstbestendige landbouw, met minder uitstoot van broeikasgassen en stikstof, hogere waterkwaliteit en met aandacht voor biodiversiteit.
ER-DOEL	We faciliteren een meer toekomstbestendige agrarische sector.
WE METEN	Aantal hectare bodemdalingremmende maatregelen (bron: gebiedsprocessen).
	Aantal agrariërs dat deelneemt aan gebiedsprocessen (bron: gebiedsprocessen).
INSPANNINGEN 2024	We hebben een faciliterende en stimulerende rol bij de gebiedsprocessen voor de planvorming NPLG (klimaat, stikstof, natuur). We verbinden onze lokale ambities aan de doelstellingen van het Rijk en de Provincie. We brengen onze lokale ambities in het NPLG proces. Deze lokale ambities zijn onder andere een toekomstbestendige landbouw en een duurzaam beheer van het buitengebied. Bodemdaling door veenverbranding leidt tot uitstoot van broeikasgassen
	We brengen 'Mijn Koers' in bij de gebiedsprocessen. Dit is een programma uit de Proeftuin.
	We ontwikkelen een Omgevingsprogramma Landelijk Gebied
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We continueren de faciliterende en stimulerende rol bij de gebiedsprocessen voor de planvorming NPLG (klimaat, stikstof, natuur). We verbinden onze lokale ambities aan de doelstellingen van het Rijk en de provincie. We brengen onze lokale ambities in het NPLG proces. Deze lokale ambities zijn onder andere een toekomstbestendige landbouw en een duurzaam beheer van het buitengebied. Bodemdaling door veenverbranding leidt tot uitstoot van broeikasgassen
Middelen 2024	-
VERANTWOORDING	We hebben de samenwerking met provincie, HHSK, agrarische en natuurorganisaties voor de planvorming voor het landelijk gebied (klimaat, stikstof, natuur, landbouw) voortgezet. Daarbij werken we toe naar een gezamenlijk gebiedsplan. Als input hiervoor zijn in 2024 het Perspectief Landbouw en het Natuurlijk Perspectief opgesteld. Om agrariërs een betere basis te geven voor het maken van keuzes m.b.t. hun toekomst heeft de gemeente een eerste Mijn Koers traject 2.0 opgestart voor jonge agrariërs. Het college heeft de bestuursopdracht voor het Omgevingsprogramma Landbouw (voorheen: Omgevingsprogramma Landelijk Gebied) vastgesteld.

4-14-We zetten in op meer ruimte voor de duurzame ontwikkeling van lokaal gebonden bedrijven.

Ruimte voor bedrijvigheid

AMBITIE	Wij zetten in op het realiseren van voldoende ruimte voor de ontwikkelingsmogelijkheden van lokale bedrijven. Hiervoor zorgen we voor een heldere bedrijventerreinenstrategie en actieve lobby richting de provincie.
ER-DOEL	We zetten in op meer ruimte voor de duurzame ontwikkeling van lokaal gebonden bedrijven.
WE METEN	· Het aantal hectares bedrijventerrein. · De (lokale en regionale) behoefte aan bedrijventerreinen.
INSPANNINGEN 2024	We werken de bedrijventerreinstrategie uit in concrete locatie(s)
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We implementeren de bedrijventerreinenstrategie. Zo realiseren we meer ruimte voor de ontwikkeling van lokaal gebonden bedrijven.
Middelen 2024	-
VERANTWOORDING	De lokale bedrijventerreinenstrategie wordt uitgevoerd. Er is onderzoek uitgevoerd naar kansrijke locaties voor nieuwe bedrijventerreinen waarbij we twee locaties op haalbaarheid toetsen. Daarnaast is een start gemaakt met de aanpak van revitalisering en beter benutten van bestaande bedrijventerreinen.

4-16-We stimuleren dat meer voedselproducten uit ons gebied direct terechtkomen bij de klant.

Korte ketens in de agrarische sector

AMBITIE	Voedselvoorziening is cruciaal, zeker gezien de ontwikkelingen in de wereld. Onze agrariërs hebben, in relatie tot de recreatieve mogelijkheden, hierbij in de gemeente Krimpenerwaard een belangrijke rol. We stimuleren dat meer (voedsel)producten uit ons gebied terecht komen bij onze inwoners. 'Korte ketens tussen productie en verbruik maken de cirkel rond'.
ER-DOEL	We stimuleren dat meer voedselproducten uit ons gebied direct terechtkomen bij de klant.
WE METEN	-
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We onderhouden een netwerk met: Voedselfamilie Krimpenerwaard, Rotterdam de Boer op en Cheese Valley.
	We koppelen initiatieven voor korte ketens aan initiatieven voor recreatie en toerisme (onder andere Stichting Promotie Krimpenerwaard).
	We kennen (leader)subsidies toe om initiatieven op het gebied van korte ketens en streekproducten te stimuleren.
Middelen 2024	-
VERANTWOORDING	In 2024 is het startsein gegeven voor een bedrijfsontwikkeling op een van onze agrarische bedrijven die mogelijk is gemaakt door een samenwerking tussen Rotterdam de Boer Op en subsidie vanuit de gemeente en Leader. Hier worden producten van geitenzuivel in de korte keten afgezet. De gemeente heeft in 2024 ook weer bijgedragen aan projecten van De Voedselfamilie. Deze projecten richten zich op voedseleducatie, meer streekproducten in horeca, kantines en zorginstellingen, het besparen van transport voor de afzet van streekproducten en het verzuivelen van de melk van natuurboeren tot hoogwaardige producten met een eigen merk. De nieuwe Leaderperiode 2024-2027 is ingegaan. Subsidieaanvragen van lokale initiatiefnemers zijn in voorbereiding.

4-17-We versterken de beleving en aantrekkelijkheid van onze winkelgebieden.

Vitale winkelgebieden

AMBITIE	Wij zetten in op versterking van de detailhandelstructuur en waar mogelijk het op peil houden van het huidige winkelaanbod.
ER-DOEL	We versterken de beleving en aantrekkelijkheid van onze winkelgebieden.
WE METEN	Het aantal winkels, het aantal vierkante meters winkelaanbod, leegstand, waardering (via tweejaarlijkse koopstromenonderzoek). (bron 2021: kso2021.nl)
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We versterken de (onderlinge) samenwerking van en met winkeliersverenigingen via reguliere overleggen en via de bestaande samenwerkingsverbanden. Hierbij hebben we aandacht voor lokaal kopen.
	We bepalen in overleg met de winkeliersverenigingen welke acties nodig en haalbaar zijn. Dit doen wij aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek. Deze acties voeren wij uit.
Middelen 2024	-
VERANTWOORDING	De Retailvisie Krimpenerwaard is in 2019 vastgesteld met een scope van 5-7 jaar. Trends en ontwikkelingen in de retailsector (o.a. toename online aankopen, inflatie, impact van corona etc.) maakten het noodzakelijk om de bestaande visie te herijken. In 2024 zijn we samen met winkeliers, vastgoedeigenaren en sleutelfiguren in de kernen gestart met onderzoek op welke punten de Retailvisie geactualiseerd zou kunnen worden.

4-31-We zetten binnen en buiten de bebouwde kom in op minder bodemdaling.

Bodemdaling

AMBITIE	We zetten ons in om bodemdaling te verminderen en wisselen hierover kennis uit.
ER-DOEL	We zetten binnen en buiten de bebouwde kom in op minder bodemdaling.
WE METEN	-
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We werken samen met Waterschappen en Provincie om bodemdaling in het landelijk gebied tegen te gaan.
	We nemen deel aan het platform Slappe Bodem.
	We experimenteren met de toepassing van (innovatieve) lichte ophoogmaterialen onder wegen en achterpaden. We monitoren de effecten en wisselen actief ervaringen uit met andere gemeenten.
Middelen 2024	-
VERANTWOORDING	Onderdeel van de samenwerking voor de planvorming voor het landelijk gebied is het tegengaan van bodemdaling en de reductie van CO2-uitstoot uit het veen. Hiervoor worden in een aantal deelgebieden in Krimpenerwaard waterinfiltratiesystemen (WIS) aangelegd, in 2024 is bijvoorbeeld in Stein Zuid tot aanleg overgegaan. Andere WIS-projecten zijn verder voorbereid in 2024 en de subsidieaanvraag is ingediend bij de provincie. Naast WIS is er ook een project Klei in Veen opgestart vanuit de regiegroep ZH-PLG (Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied) Krimpenerwaard waar HHSK trekker van is. Tot slot is de pilot in Zuidbroek naar de invloed van verschillende slootwaterpeilen en greppelinfiltratie op het grondwaterpeil, oeverafkalving, biodiversiteit en opbrengsten landbouw doorgestart (na afronding in 2023) om meer inzicht te krijgen in de effecten. Bij het ophogen van de openbare ruimte wordt standaard gebruik gemaakt van licht ophoogmateriaal om bodemdaling te verminderen.

4-37-We vinden meer economische perspectieven die het buitengebied versterken.

Buitengebied

AMBITIE	Samen met onze partners (waaronder de agrarische sector) zoeken we naar economische perspectieven die het buitengebied versterken. We staan positief tegenover maatwerkoplossingen. Bijvoorbeeld op het gebied van bouwvlakken, windmolens tot een ashoogte tot 15 meter voor eigen energie-opwek, herbestemming van vrijkomende agrarische bebouwing en nevenactiviteiten in onder andere de recreatieve sfeer. Bij te nemen maatregelen bij de inrichting van het buitengebied en het voldoen aan (bijvoorbeeld stikstof-) opgaven van het Rijk zijn de ambities vanuit de gemeente leidend, waarbij wij rekening houden met de belangen van het Rijk
ER-DOEL	We vinden meer economische perspectieven die het buitengebied versterken.
WE METEN	-
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We maken concrete plannen en instrumenten voor het landelijk gebied.
	We kennen (Leader)subsidies toe om initiatieven te stimuleren die agrariërs economisch perspectief kunnen bieden.
Middelen 2024	-
VERANTWOORDING	De inrichting en organisatie van de nieuwe Leader periode 2024 - 2027 heeft vorm gekregen. Binnen het kader van de Lokale OntwikkelingsStrategie (LOS) kunnen initiatieven worden ingediend voor een Leader subsidie. Het LEADER programma steunt innovatieve projecten die zich onder andere richten op het verdienmodel en het economische perspectief van onze agrariërs. Het college heeft de bestuursopdracht voor het Omgevingsprogramma Landbouw (voorheen: Omgevingsprogramma Landelijk Gebied) vastgesteld. In het kader van deze opdracht wordt gewerkt aan een helder perspectief op het economische perspectief van de agrarische ondernemers in relatie tot de toekomst van het veenweidelandschap. Het omgevingsprogramma landbouw geeft daarvoor richting aan de mogelijkheden voor agrarische bedrijven om door te ontwikkelen in een setting waar zij voor grote opgaven staan, zoals de stikstofmaatregelen, eisen op het gebied van milieu en dierenwelzijn, energietransitie, bodemdaling, mestoverschot, et cetera. Het is de verwachting het Omgevingsprogramma eind 2025 vast te kunnen stellen.

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- N.v.t.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Tabel Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Lasten					
3.1 Economische ontwikkeling	**-631**	**-404**	**-638**	**-423**	**215**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**-83**	**-31**	**-31**	**-31**	**0**
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	**-125**	**-42**	**-70**	**-62**	**8**
3.4 Economische promotie	**-624**	**-924**	**-868**	**-662**	**206**
Totaal Lasten	**-1.462**	**-1.401**	**-1.608**	**-1.179**	**429**
Baten					
3.1 Economische ontwikkeling	**-15**	**0**	**0**	**2**	**2**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	**135**	**153**	**145**	**169**	**24**
3.4 Economische promotie	**433**	**256**	**272**	**299**	**27**
Totaal Baten	**553**	**410**	**417**	**470**	**53**
Saldo van baten en lasten	**-909**	**-991**	**-1.191**	**-709**	**482**
Stortingen					
0.10 Mutaties reserves	**-801**	**0**	**0**	**0**	**0**
Onttrekkingen					
0.10 Mutaties reserves	**1.175**	**300**	**328**	**209**	**-119**
Mutaties reserves	**374**	**300**	**328**	**209**	**-119**
Geraamd resultaat	**-534**	**-691**	**-863**	**-500**	**363**

Toelichting - 3.10 Economische ontwikkeling

Binnen het budget voor economische ontwikkeling was ook een reservering opgenomen voor de aanpak revitalisering van bestaande bedrijventerreinen (onderdeel van Omgevingsprogramma Bedrijventerreinen). Dit heeft vertraging opgelopen en daardoor is een deel van het budget niet besteed.

Het afgelopen jaar is gestart met de netwerksamenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid en is een aantal projecten gestart. Het budget is niet volledig benut. Van het overgebleven bedrag van € 150.000 wordt voorgesteld € 80.000 over te hevelen naar 2025. Dit bedrag wordt ingezet voor de inhuur van een kwartiermaker/projectleider om de netwerksamenwerking verder te versterken en (nieuwe) projecten te begeleiden.

Toelichting - 3.40 Economische promotie

Op het gebied van economische promotie is er een onderbesteding van € 200.000. Een groot deel komt door vertraging van projecten in de agrarische sector. De landelijke politiek heeft voor veel vertraging en onzekerheid gezorgd in de agrarische sector waardoor geplande projecten nog niet tot uitvoering zijn gekomen in 2024. Projecten die al wel zijn uitgevoerd zijn uit regulier agrarisch budget betaald. Met het binnenhalen van de Regiodeal en de verwachte totstandkoming van een gebiedsplan in 2025 is de verwachting dat dit budget in 2025 besteed zal worden.

Aangezien een groot deel van deze kosten worden gedekt vanuit de reserve, heeft dit geen invloed op het rekeningresultaat.

Toelichting - Storting/Onttrekking programma Economie

Het nadelige saldo op de onttrekkingen wordt veroorzaakt door de lagere onttrekking aan reserves. Het betreft voornamelijk de projecten gebiedspromotie/landbouw € 100.000 (zie toelichting taakveld 3.40 Economische promotie). Dit heeft geen gevolgen voor het resultaat.

ONDERWIJS, SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Met dit programma stimuleert de gemeente het culturele en sportieve klimaat. Dit draagt bij aan de goede gezondheid, talentontwikkeling en participatie van inwoners. Ook draagt het bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat in de gemeente.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor de taakvelden Sportbeleid en activering, Sportaccommodaties, Culturele presentatie, -productie en -participatie, Musea Cultureel erfgoed, Media (waaronder het bibliotheekwerk), Openbaar groen en (openlucht) recreatie.

5-18-We zetten in op een veiliger en gezonder klimaat binnen de scholen vanuit zowel huisvesting als pedagogisch klimaat.

Onderwijs

AMBITIE	De gemeente wil inclusiever en toegankelijk onderwijs. Wij zetten daarbij in op goede en gezonde onderwijshuisvesting ook in de kleinere kernen met aandacht voor clustering van scholen en andere maatschappelijke voorzieningen.	
ER-DOEL	We zetten in op een veiliger en gezonder klimaat binnen de scholen vanuit zowel huisvesting als pedagogisch klimaat.	
SUBDOELEN	Onderwijshuisvesting is meer multifunctioneel, gezonder en duurzamer.	Meer kinderen doorlopen hun schoolloopbaan binnen het regulier (basis)onderwijs in Krimpenerwaard.
WE METEN	Percentage vroegtijdig schoolverlaters (www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
	Het aantal opgeleverde schoolgebouwen.	
	Score voorzieningenniveau basisonderwijs (waarstaatjegemeente.nl).	
INSPANNINGEN 2024	We geven uitvoering aan het in 2023 vastgestelde IHP	We versterken het pedagogisch klimaat binnen de school door de inzet van Alert4You en schoolmaatschappelijk werk en monitoren de effecten hiervan.
	We realiseren een tijdelijke school in Bergambacht om de realisatie van de permanente schoolgebouwen te bewerkstelligen	We versterken de samenwerking tussen de verschillende professionals werkzaam in de scholen (Integraal arrangeren).
	Op basis van de verordening onderwijshuisvesting stellen we het huisvestingsprogramma 2024 (hvp) vast. Hiervoor zijn door schoolbesturen drie aanvragen ingediend.	We sturen op de doorontwikkeling van een samenhangend en passend voorzieningenaanbod voor kinderopvang en onderwijs (in 2023 onderzoek naar huidige aanbod van ondersteuningstrajecten/voorzieningen in kaart te brengen, en adviezen ter verbetering).
		In Schoonhoven zetten we, gezamenlijk met het onderwijs, in op verbinding tussen onderwijs en de wijk voor een samenhangende aanpak van vraagstukken in de wijk (brugfunctionaris)
INSPANNINGEN 2024 - 2027	Op basis van het IHP 2018 is gestart met een aantal nieuwbouwprojecten. We voeren deze projecten uit in 2024 en verder.	We geven uitvoering aan de uitgewerkte opgave Kansen(on)gelijkheid. Deze opgave richt zich ondermeer op passend onderwijs, terugdringen onderwijsachterstanden en deelname aan de Gelijke Kansen Alliantie.
	We stimuleren scholen om te komen tot groene schoolpleinen.	
	We leveren vier nieuwe schoolgebouwen op.	
Middelen 2024	Incidenteel: € 50.000 voor huisvestingsprogramma	-
VERANTWOORDING	Uw gemeenteraad heeft het integraal huisvestingsplan Onderwijs in februari 2024 vastgesteld. Het project Schoonhovens College/sporthal De Meent heeft in de loop van 2024 het hoogste punt bereikt. De bouw loopt volgens de planning, oplevering wordt voor de zomer van 2025 verwacht. De tijdelijke huisvesting voor Kiezel & Kei aan de Dijklaan in Bergambacht is gerealiseerd en na de zomervakantie in gebruik genomen. De voorbereidingen voor de nieuwbouw van De Ark aan de Badhuisstraat zijn afgerond maar last-minute is de start helaas vertraagd omdat aanvullend onderzoek nodig is naar de mogelijke aanwezigheid van o.a. vleermuizen. De tijdelijke verhuizing van De Ark naar het leegstaande gebouw van Kiezel & Kei is doorgezet. Voor het schoolgebouw aan de Badhuisstraat is leegstandsbeheer georganiseerd. Voor De Kromme Draai in Ammerstol is het raadsbesluit genomen dat een nieuw schoolgebouw gerealiseerd wordt op een gedeelte van een voetbalveld van ASV. Met de betrokken partijen wordt gewerkt aan de voorbereidingen van de ontwerpfase. Ook de wijze van participatie voor het vervolgtraject	In 2024 zijn er vanuit het uitvoeringsprogramma Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) zijn o.a. de volgende acties ondernomen: Op alle peuteropvang locaties worden erkende Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) programma's aangeboden. Ook in de groepen 1/2 wordt met interventies gewerkt die aansluiten bij kinderen met een VVE indicatie en zijn er twee schakelklassen voor extra aanbod. De samenwerking tussen scholen en kinderopvang is versterkt, er zijn korte lijnen en er wordt samengewerkt bij kinderen met een zorgbehoefte die bijna 4 jaar worden. In dat kader is er een zorgroutekaart vastgesteld. In de pilot inclusief onderwijs hebben drie basisscholen samen met de betrokken kinderopvang partijen gewerkt aan doelen die bijdragen aan het bewerkstelligen van inclusief onderwijs (loopt door in 2025). Het VVE coördinatiepunt is uitgebreid en heeft nu ook programma's voor ouders waardoor de ouderbetrokkenheid is vergroot. Er zijn diverse netwerkbijeenkomsten geweest met partners die zich bezighouden vroegschoolse educatie (VVE) en is aandacht geweest voor thema's gericht op zorgkinderen in de kinderopvang. Er is een zorgroutekaart en een beleidslijn inclusieve kinderopvang gerealiseerd. Daarnaast hebben we in 2024 actief deelgenomen aan de Gelijke Kansen Alliantie en hebben we samenwerkings - en procesafspraken gemaakt.

Onderwijs

	maakt daarvan deel uit. De toegekende voorzieningen van het Huisvestingsprogramma 2024 (HVP) zijn gerealiseerd. Het HVP 2025 is door het college vastgesteld. Hierop is uitbreiding van de Koningin Wilhelminaschool in Ouderkerk geplaatst.	

5-19-Meer inwoners ervaren een gezonde en cultuurrijke leefomgeving

Cultuur

AMBITIE	We versterken het rijke culturele leven in de gemeente en maken het zichtbaar. Dit doen wij door het nastreven van de doelen uit het Uitvoeringsprogramma Cultuur. We zetten in op culturele vorming en participatie van iedereen en vooral van de jeugd. Via kunst en cultuur zetten we in op het meer zichtbaar maken van de identiteit van de kernen. We verbinden verschillende culturele organisaties en initiatieven in de gemeente en versterken het cultureel ondernemerschap. Cultuur moet ook toegankelijk blijven voor mensen met minder financiële middelen.	
ER-DOEL	Meer inwoners ervaren een gezonde en cultuurrijke leefomgeving.	
SUBDOELEN	Meer cultuurparticipatie door jong en oud.	Betere zichtbaarheid van de identiteit van de kernen door de inzet van kunst en cultuur.
WE METEN	Percentage deelname jeugdfonds cultuur.	
	Percentage dat geen lid is van vereniging of organisatie in klas 4 van het voorgezet onderwijs (www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
	Aantal scholen en culturele instellingen dat deelneemt aan het programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024	
INSPANNINGEN 2024	Rekening houdend met de SPUK Brede Regeling stellen we in 2024 een nieuw uitvoeringsprogramma Cultuur op voor de jaren 2025 - 2028.	Rekening houdend met de SPUK Brede Regeling stellen we in 2024 een nieuw uitvoeringsprogramma Cultuur op voor de jaren 2025 - 2028.
	We zorgen voor verbinding tussen culturele instellingen en verenigingen onderling én met de maatschappelijke partners waarbij we gericht zijn op het versterken van de sociale basis en vitale kernen.	Vanuit de nota maatschappelijke voorzieningen wordt de relatie gelegd met de specifieke regeling herstel van het bibliotheekstelsel voor het wegwerken van de zogenaamde 'witte vlekken' in de gemeente.
	Het culturele aanbod blijft laagdrempelig toegankelijk via het platform In de Krimpenerwaard en via de Sociale Kaart (hierin wordt het aanbod van Krimpenerwaard Actief meegenomen).	In 2024 nemen we een besluit over het structureel maken van de extra middelen voor het Zilvermuseum.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We geven een vervolg aan de samenwerking, met de historische verenigingen en de archeologische stichting, om de identiteit per kern zichtbaar te maken (d.m.v. buitenkunst, (ANWB-)borden en verhalen).	In 2025 bereiden we de verhuizing voor van de bibliotheek in Bergambacht naar de nieuwe locatie in de Kiezel en Kei.
	We nemen actief deel aan het subsidieprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 (dat doorloopt tot juli 2025).	
Middelen 2024	Structureel: € 26.000 t.b.v. Brede Regeling Combinatiefuncties	-
VERANTWOORDING	Uw raad heeft in Juli 2024 een besluit genomen over het structureel maken van de extra middelen voor het Zilvermuseum. De Zorgplichtwet voor het bibliotheekstelsel gaat, naar verwachting, in 2026 in. Het benaderen van sport- en cultuurorganisaties voor het platform Waardwijzer heeft effect gehad. Vrijwel het gehele aanbod van organisaties in de sociale basis is op Waardwijzer te vinden. Daarnaast is het platform IndeKrimpenerwaard, in handen van stichting Promotie Krimpenerwaard, ook goed in gebruik inclusief een activiteitenkalender. De cultuurcoach bij Team Sportservice is actief aan de slag met het ondersteunen en verbinden van verenigingen. Stichting Kicke is sinds hun oprichting afgelopen jaar, gericht op de samenwerking tussen het onderwijs en culturele partners.	

5-20-Meer inwoners bewegen voldoende

Sport

AMBITIE	We willen de maatschappelijke kracht van sport benutten. Dit doen we samen met sportaanbieders, welzijnsinstellingen en onderwijs. Naast sport bij een vereniging stimuleren we bewegen en sporten in de openbare ruimte. Sport moet toegankelijk zijn en blijven voor mensen met minder financiële middelen.	
ER-DOEL	Meer inwoners bewegen voldoende.	
SUBDOELEN	Meer inwoners hebben een gezonde levensstijl en gezond gewicht.	Meer samenwerking met en tussen sportaanbieders en andere maatschappelijke partners.
WE METEN	· Percentage inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijn (bron: www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
	· Percentage inwoners met overgewicht. (bron: www.eengezonderhollandsmidden.nl)	
INSPANNINGEN 2024	Op basis van de evaluatie van het uitvoeringsprogramma 2020-2023 en de SPUK Brede Regeling, gaan we acties formuleren voor 2024 en voeren deze uit. We verwachten dat dezelfde thema's van 2023 ook in 2024 aan de orde blijven. We blijven in 2024 in ieder geval inzetten op kansrijke start, mentale gezondheid (jongeren), gezonde leefomgeving, vergrijzing, gezonde leefstijl, middelenproblematiek, mantelzorg en het verminderen van eenzaamheid. De inspanningen worden in 2024 geconcretiseerd.	Rekening houdend met de SPUK Brede Regeling voeren we activiteiten uit volgens het integraal plan van aanpak met ondersteuning van de buurtsportcoaches. De inspanningen worden in 2024 geconcretiseerd.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	Uitvoeringsprogramma 2024 wordt eind 2023 opgesteld. De inspanningen '24 zijn nu nog niet gedefinieerd. Voor de periode 2025-2028 is het nationaal preventie akkoord leidend. Deze wordt eind 2024 door het Rijk opgeleverd. De inspanningen 2025-2028 kunnen daarna pas worden gedefinieerd.	Rekening houdend met de SPUK Brede Regeling voeren we activiteiten uit volgens het integraal plan van aanpak met ondersteuning van de buurtsportcoaches. De inspanningen worden in 2024 geconcretiseerd.
Middelen 2024	Structureel: € 100.000 t.b.v. Brede Regeling Combinatiefuncties Structureel: € 65.536 t.b.v. Terugdringen Gezondheidsachterstanden	Structureel: € 42.598 t.b.v. Lokaal Sportakkoord Structureel: € 100.000 t.b.v. Brede Regeling Combinatiefuncties
VERANTWOORDING	Het college heeft een voorkeursmodel voor het beheer en exploitatie van de sport gekozen in de vorm van een extern gemeentelijke sportorganisatie, Dit is in november 2024 met de raad gedeeld tijdens een dossieroverleg. Het Uitvoeringsplan Gezondheid is begin 2024 door het college vastgesteld. De concrete acties vanuit het Sportakkoord en de ketenaanpakken die voortvloeien uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal Zorgakkoord (IZA) zijn hierin opgenomen. Team Sportservice is onder een nieuwe overeenkomst van start gegaan met de stimuleringsopdracht sport, gezondheid en cultuur en de uitvoering van het Sportakkoord. Buurtsportcoaches hebben het afgelopen jaar onder andere de wekelijkse Fitclub 65+ georganiseerd, vrijwilligers opgeleid tot vertrouwenspersoon t.b.v. veilig sportklimaat, opzetten trainingen valpreventie ouderen, is verder geïnvesteerd in de regionale samenwerking aangepast sporten Bovenstaande acties zijn bekostigd uit de middelen van de Brede SPUK.	

5-21-We stimuleren meer voorzieningen voor recreatief en toeristisch bezoek en verblijf.

Recreatie en Toerisme

AMBITIE	Wij faciliteren en stimuleren nieuwe bestaande recreatieve voorzieningen, waaronder overnachtingsmogelijkheden. Wij staan voor een integrale benadering en de koppeling van streekproducten met de promotie van het toerisme.
ER-DOEL	We stimuleren meer voorzieningen voor recreatief en toeristisch bezoek en verblijf.
WE METEN	Aantal overnachtingen in de Krimpenerwaard (bron: SVHW).
	Aantal banen in de sector R&T (bron: LISA).
INSPANNINGEN 2024	Faciliteren en meewerken aan initiatieven van routes en evenementen met als thema stimuleren van streekproducten.
	We blijven inzetten op gebiedspromotie door middel van onze marketingorganisaties.
	We stimuleren en faciliteren initiatieven die bijdragen aan de overnachtingsmogelijkheden in de Krimpenerwaard
INSPANNINGEN 2024 - 2027	Toevoegen recreatieverbindingen bij Natuurnetwerk Nederland (NNN) gebieden.
Middelen 2024	Structureel: € 50.000 voor het beleefbaar maken van NNN-gebied
VERANTWOORDING	In 2024 hebben we ingezet op de marketingorganisaties en die hebben de Krimpenerwaard gepromoot als overnachtingsmogelijkheid en een plek waar je fietsen en streekproducten goed kunt koppelen. Voor het promoten van de Krimpenerwaard als interessante overnachtingsmogelijkheid, hebben de marketingorganisaties o.a. op de senioren vakantiebeurs in Brabant gestaan. Daarnaast zijn er persreizen geweest op dit gebied. Er is in 2024 gewerkt aan de planvorming voor de recreatieve verbindingen en voorzieningen in de

	nieuw aan te leggen NNN. De komende jaren wordt dit gerealiseerd en worden er nog meer recreatieve voorzieningen aan toegevoegd, bijvoorbeeld een uitkijktoren.

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- Groenalliantie
- Waterbos Bergambacht BV

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Lasten					
4.1 Openbaar onderwijs	**-513**	**-511**	**-561**	**-585**	**-24**
4.2 Onderwijshuisvesting	**-2.018**	**-2.162**	**-2.100**	**-1.886**	**213**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**-4.049**	**-4.432**	**-4.466**	**-4.257**	**209**
5.1 Sportbeleid en activering	**-648**	**-666**	**-726**	**-640**	**86**
5.2 Sportaccommodaties	**-4.788**	**-4.355**	**-4.465**	**-3.646**	**819**
5.3 Cult.presentatie-prod. en -participatie	**-564**	**-591**	**-573**	**-543**	**30**
5.4 Musea	**-427**	**-397**	**-414**	**-424**	**-10**
5.5 Cultureel erfgoed	**-289**	**-314**	**-395**	**-373**	**22**
5.6 Media	**-1.441**	**-1.481**	**-2.264**	**-2.239**	**25**
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	**-3.994**	**-4.234**	**-4.937**	**-4.645**	**292**
Totaal Lasten	**-18.731**	**-19.144**	**-20.901**	**-19.239**	**1.663**
Baten					
4.1 Openbaar onderwijs	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
4.2 Onderwijshuisvesting	**12**	**29**	**0**	**12**	**12**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**1.245**	**1.140**	**1.483**	**1.319**	**-163**
5.1 Sportbeleid en activering	**327**	**377**	**391**	**370**	**-21**
5.2 Sportaccommodaties	**2.272**	**1.052**	**2.074**	**2.017**	**-57**
5.3 Cult.presentatie-prod. en -participatie	**32**	**27**	**28**	**39**	**12**
5.4 Musea	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
5.5 Cultureel erfgoed	**24**	**29**	**29**	**24**	**-5**
5.6 Media	**165**	**102**	**727**	**728**	**2**
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	**448**	**209**	**295**	**265**	**-30**
Totaal Baten	**4.526**	**2.965**	**5.026**	**4.774**	**-252**
Saldo van baten en lasten	**-14.205**	**-16.179**	**-15.875**	**-14.464**	**1.411**
Stortingen					
0.10 Mutaties reserves	**-2.061**	**-1.042**	**-1.789**	**-1.412**	**376**
Onttrekkingen					
0.10 Mutaties reserves	**1.298**	**1.076**	**2.237**	**1.381**	**-855**
Mutaties reserves	**-764**	**34**	**448**	**-31**	**-479**
Geraamd resultaat	**-14.969**	**-16.145**	**-15.428**	**-14.495**	**932**

Toelichting - 4.20 Onderwijshuisvesting

De onderbesteding wordt voornamelijk veroorzaakt door de afboeking van de lening die ruste op het schoolgebouw Kiezel en Kei . Deze lening is kwijtgescholden. De begrote lasten zijn op dit taakveld geraamd, maar de werkelijke lasten zijn verwerkt op taakveld treasury. Dat betekent op dit taakveld een voordeel en op het taakveld treasury een nadeel. Per saldo heeft dit geen effect.

Toelichting - 4.30 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

De uitgaven blijven met € 209.000 achter bij begroot. Bij de subsidiëring van peuterspeelzalen blijft de subsidieverstrekking met € 119.000 binnen het beschikbare plafond. Bij logopedie houden we € 116.000 structureel over, deze vloeien terug in de algemene middelen. Voor de voor- en vroegschoolse educatie hebben we bij de definitieve beschikking 2024 € 80.000 meer middelen ontvangen dan oorspronkelijk begroot dit bedrag wordt gereserveerd op de balans om in een later jaar in te zetten. Bij het leerlingenvervoer overschrijden we de begroting met € 68.000.

Van de Nationaal Programma Onderwijs (NPO) middelen en Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) nemen we een bedrag mee naar 2025 want dat is het laatste jaar dat we NPO middelen kunnen inzetten. Dit speelt zowel aan de baten en lasten kant.

Toelichting - 5.10 Sportbeleid en activering

De middelen gereserveerd voor de Sportnota zijn grotendeels niet uitgegeven in 2024, omdat dit verder uitvoering krijgt in 2025. Daarnaast is een gedeelte van de combinatiefunctie gedekt uit de Brede SPUK.

Toelichting - 5.20 Sportaccommodaties

De onderbesteding van € 819.000 wordt veroorzaakt door € 180.000 energiekosten die lager uit zijn uitgevallen dan begroot. Ondanks dat in de slotwijziging een deel was afgeraamd, bleken de kosten lager uit te vallen. Daarnaast is een deel van de voorziening groot onderhoud gebouwen € 370.000 vrijgevallen in verband met verduurzaming gemeentelijk vastgoed. De raming van dit bedrag is verwerkt aan de batenkant. Per saldo heeft dit geen invloed op het resultaat.

Het resterende deel € 270.000 wordt veroorzaakt vanwege lagere kosten op projecten harmonisatie sportaccommodaties en kadernota voorzieningen. Omdat deze laatste twee onderdelen worden gedekt uit de reserve, heeft dit geen invloed op het rekeningresultaat.

Toelichting - 5.70 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

De onderbesteding van € 292.000 wordt voor € 162.000 veroorzaakt door lagere kosten op het project ter beschikking stellen bomen aan particulieren en het project ontwikkeling omgeving nieuw gemeentehuis. Deze projecten zijn nog in uitvoering en lopen door naar 2025 en verder. Omdat deze twee onderdelen worden gedekt uit de reserve of direct gerelateerde baten, heeft dit geen invloed op het rekeningresultaat.

Verder was er in de begroting rekening gehouden met de jaarlijkse bijdrage van € 50.000 aan bewegwijzering in NNN gebied. In 2024 bleek de bijdrage vanwege vertraging in de realisatie van het gebied achteraf niet nodig te zijn. Vanaf volgend jaar is de bijdrage wel nodig en ook begroot.

Toelichting - Storting/Onttrekking programma Onderwijs, sport, cultuur en recreatie

Het voordeel op de stortingen aan de reserves wordt veroorzaakt door het niet storten van de specifieke uitkering meerkosten energie openbare zwembaden (SPUK MEOZ). Deze ramingen zijn overgeheveld naar 2025 doormiddel van het raadsbesluit overheveling 2024 naar 2025. Echter is de overheveling verwerkt aan de lastenkant, hierdoor ontstaat er nu een voordeel op de stortingen en een nadeel op de onttrekkingen. Per saldo heeft dit geen effect op het resultaat.

Het nadelige saldo op de onttrekkingen wordt veroorzaakt door de lagere onttrekkingen aan reserves. Het betreft voornamelijk de hierboven omschreven SPUK MEOZ € 303.000, de projecten harmonisatie voetbal € 111.000, kadernota voorzieningen € 184.000, ter beschikking stellen bomen € 85.000. Daarnaast zijn er nog een aantal kleine mutaties die onder de verantwoordingsgrens van € 50.000 vallen. Dit heeft geen gevolgen voor het resultaat.

Projectbudgetten en investeringen (x € 1.000)

Projectnaam	Kern(en)	Afsluiten Ja/Nee	Toelichting Jaarrekening	Begroot	Realisatie	Saldi
I0584 Sporthal de Meent	Schoonhoven	Nee	Het volledige project loopt naar verwachting door tot einde 2026 en kan dan worden afgerond.	12.007	5.053	6.954
I0610 Polderspeeltuin BA	Bergambacht	Ja	Het project is afgerond conform de gemaakte afspraken.	25	25	0
I0632 Tijdelijke sporthal Schoonhoven	Schoonhoven	Ja	Het beschikbaar gestelde krediet voor de aanschaf en plaatsing van de tijdelijke sporthal in Schoonhoven wordt afgesloten met een positief saldo van € 162.000. Vooraf waren de kosten van de plaatsing lastig in te schatten, waardoor er voorzichtig is begroot.	2.575	2.413	162
I0639 Harmonisatie voetbalaccommodaties	-	Nee	In de uitwerking harmonisatie voetbalaccommodaties zijn nieuwe afspraken gemaakt met de voetbalverenigingen. Aan de implementatie van het plan zijn kosten verbonden waaronder compensaties en overdrachtskosten die over meerdere jaren verspreid zijn.	405	294	111
I0640 Bomen	-	Nee	Dit project heeft een looptijd van 6 jaar en is in 2023 gestart. Het eerste uitvoeringsjaar (winter 2023/2024) van het project 10% meer bomen, is inmiddels afgerond, waarbij we nu in de uitvoering zitten van het tweede jaar (winter 2024/2025) van het project. Het ter beschikking stellen van de 750 gratis bomen loopt synchroon aan de looptijd van het planten van de bomen t.b.v. het project 10% meer bomen. Daardoor heeft het ter beschikking stellen van de gratis bomen ook een looptijd van 6 jaar.	725	311	414
I0650 Beschoeiing veld 2 Lekkerkerk		Ja	Het project is afgerond conform de gemaakte afspraken met VV Lekkerkerk.	87	61	26
I0663 Vergroenen stiltetuin BP Gouderak	Gouderak	Nee	Het project begraafplaats Gouderak wordt in 2025 uitgevoerd.	30	19	11
I0674 Park in de Boogaard		Nee	Het project is in voorbereiding. De uitvoering start in maart 2025.	173	90	83
I0683 MJOP sportaccommodaties - LED		Ja	De vervanging van traditionele verlichting voor LED verlichting is op alle sportaccommodaties (voetbal) uitgevoerd en opgeleverd.	288	249	39
I0690 Renovatie sportveld 2 & 3	Haastrecht	Nee	Het project wordt naar verwachting in het 1ste kwartaal 2025 opgeleverd.	637	554	83
I0696 Renovatie voetbalveld 2 OUD	Ouderkerk	Nee	Het project is in voorbereiding, uitvoering in 2025	20	12	8
I0701 Onderhoud Bosplantsoenen begraafpl		Ja	Het onderhoud is uitgevoerd en de kosten bleken lager uit te vallen dan vooraf geraamd.	120	98	22

I0706 Renovatie veld 1 Krimpen	Krimpen aan de Lek	Ja	Het project is afgerond en opgeleverd.	199	200	-1
I0707 Renovatie veld 1 Bergambacht	Bergambacht	Nee	Het project is uitgesteld en wordt komende jaren uitgevoerd.	405	0	405
I0710 HVP Constructiefouten		Ja	De budgetten voor het huisvestingsprogramma (HVP 2024), betreffen het herstellen van constructiefouten. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden door de schoolbesturen in 2024 is uit de offertes gebleken dat de werkelijke kosten hoger waren.	50	60	-10
I0721 proj budget Veenweiden NNN		Ja	De financiële extra bijdrage aan NNN (Natuur Netwerk Nederland), Veenweide Krimpenerwaard, is conform de overeenkomst in 2024 afgewikkeld	550	550	0
I0724 Sportacc voetbal LKK toplaagrenov	Lekkerkerk	Nee	Het project is uitgesteld en wordt komende jaren uitgevoerd.	20	0	20
I0725 Sportacc voetbal Perkouw		Nee	Het project is in voorbereiding, uitvoering in 2025	20	6	14
I0726 Sportacc voetbal GOU toplaagrenovatie	Gouderak	Nee	Het project is in voorbereiding, uitvoering in 2025	20	0	20
I0727 Sportacc OUD veld 1 toplaagrenov	Ouderkerk	Nee	Het project is in voorbereiding, uitvoering in 2025	20	4	16
I0728 Sportacc voetbal STW veld 2	Stolwijk	Nee	Het project is in voorbereiding, uitvoering in 2025	10	0	10
I0737 Ontw omgeving nw gemeentehuis	Bergambacht	Nee	De realisatie van een natuurgebied bij het gemeentekantoor wordt na de realisatie van het nieuwe gemeentekantoor uitgevoerd.	257	20	237
I0737 Ontw omgeving nw gemeentehuis (baten)	Bergambacht	Nee	-	-257	0	-257
IHP nieuwbouw De Ark	-	Nee	Als gevolg van aanvullend ecologisch onderzoek en een (mogelijke) ontheffingsprocedure is de vernieuwbouw van De Ark vertraagd. Bij de herstart van het project zullen de aanneemsommen wel worden herzien. Op dat moment worden de financiële consequenties duidelijk.	10.940	487	10.453
IHP ow voorber bouw Schoonhovens college	Schoonhoven	Nee	Het volledige project loopt naar verwachting door tot einde 2026 en kan dan worden afgerond.	20.665	10.025	10.640
IHP ow voorbereiding bs Kromme Draai	Ammerstol	Nee	Met het beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet wordt in de eerste helft van 2025 een plan uitgewerkt, inclusief investeringsraming en wordt op basis daarvan aan de raad voorgesteld om in te stemmen met het benodigde investeringskrediet.	560	193	367
IHP ow voorbereiding De Ark	Bergambacht	Ja	De werkzaamheden zijn afgerond en het krediet kan worden afgesloten.	250	244	6
IHP ow voorbereiding Kiezel & Kei	Bergambacht	Nee	In de loop van 2025 zal het ontwerp voor de Kiezel&Kei verder uitgewerkt worden. Op basis daarvan zal aan de raad worden voorgesteld om in te stemmen met het benodigde investeringskrediet.	650	380	270
IHP ow voorbereiding Krullevaar	Schoonhoven	Nee	De voorbereidingen voor gezamenlijke nieuwbouw voor Krullevaar en Emmaschool zijn in 2024 vooral gericht op overeenstemming over Leerlingprognose en in 2025 is de verwachting dat de overeenstemming wordt bereikt en plan verder kan worden uitgewerkt.	83	27	56
IHP tijdelijke school Bergambacht	Bergambacht	Ja	Het beschikbaar gestelde krediet voor de tijdelijke school aan de Dijklaan in Bergambacht wordt afgesloten met een beperkte overschrijding. Dit heeft diverse oorzaken die tezamen het tekort van een kleine € 20.000 verklaren.	4.200	4.220	-20
IHP tijdelijke school BAB buitenruimte	-	Ja	Dit aanvullende krediet dat beschikbaar is gesteld voor de buitenruimte kan worden afgesloten met een overschot.	500	259	241
Middelgroot onderhoud Openbare ruimte	-	Deels	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR	1.898	1.857	41
Eindtotaal				58.132	27.711	30.421

SOCIAAL DOMEIN

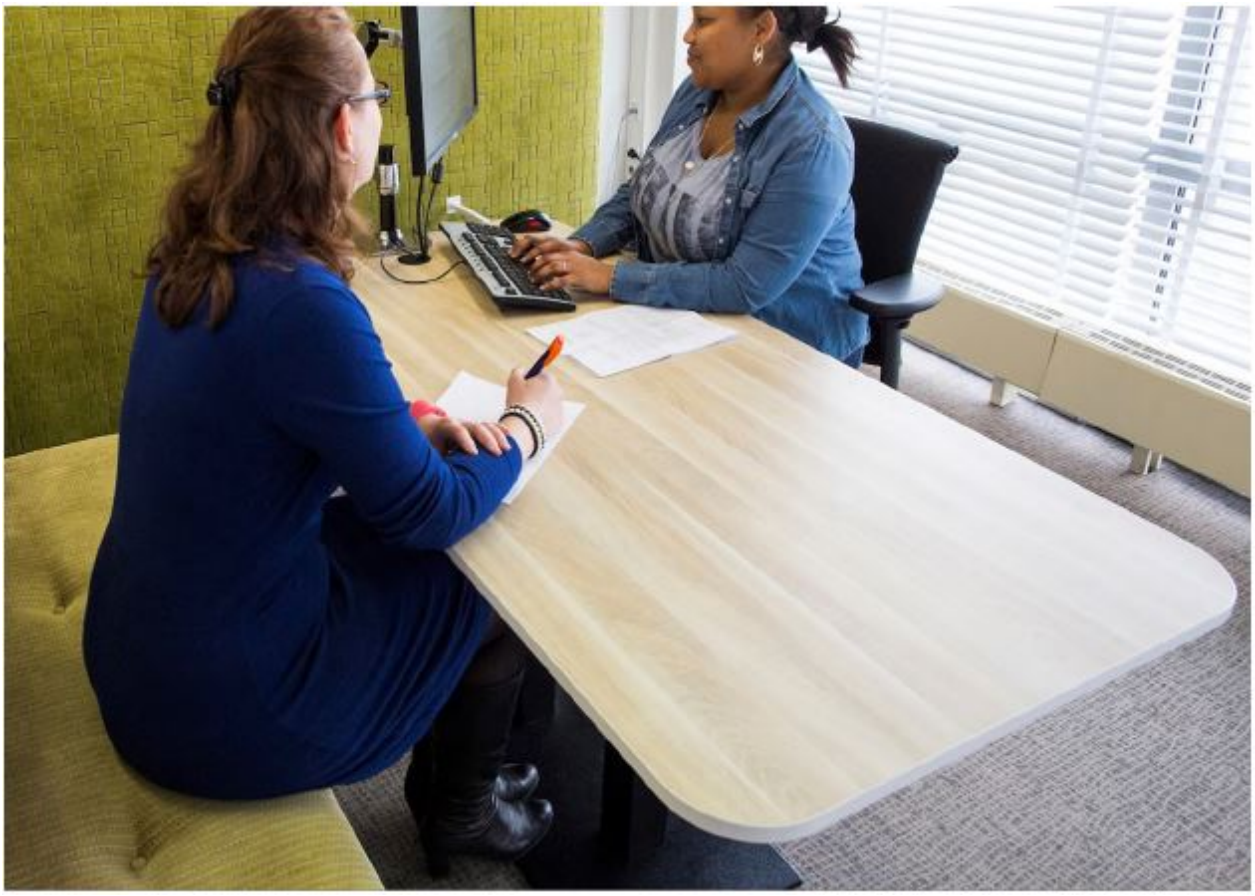

Dit programma richt zich op de vraagstukken over welzijn, welbevinden van en (inkomens-) ondersteuning aan inwoners. We versterken de zelfredzaamheid en onderlinge verbondenheid van inwoners en bieden een vangnet waar nodig.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van de transformatieopgave (van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'), die volgt uit de transitie van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Participatiewet.

6-22-Meer sociale samenhang in de kernen.

Veerkracht en mentale gezondheid

AMBITIE	We zetten in op het mentaal welbevinden van onze inwoners, waarbij we een focus leggen op het voorkomen van eenzaamheid onder ouderen en jongeren en het bespreekbaar maken van mentale problemen (taboes doorbreken) om erger te voorkomen. In het bijzonder onder onze jongeren. We zetten in op het faciliteren van informele en sociale steun. Inwoners moeten het zelf doen, maar niet alleen. We richten ons niet op de problemen, maar op de kansen. We zoeken actief naar (normaliserende) activiteiten en mogelijkheden in de buurt om de talenten van jong en oud verder te ontwikkelen.	
ER-DOEL	Meer sociale samenhang in de kernen.	
SUBDOELEN	Minder sociale eenzaamheid onder ouderen en jongeren.	Meer inwoners maken gebruik van informele en sociale netwerken.
WE METEN	Percentage ernstige eenzaamheid onder 65+ (www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
	Percentage hoog risico op angststoornissen en depressie (19-64 jaar) (www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
	Score verbondenheid met de buurt (Bron: www.waarstaatjegemeente.nl).	
	Score voorzieningenniveau (Bron: www.waarstaatjegemeente.nl).	
	Vertrouwen in de toekomst onder 15- en 16- jarigen (bron: www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
INSPANNINGEN 2024	Uitvoeren van de acties/activiteiten 2024 zoals opgenomen in het lokale Uitvoeringsprogramma Gezondheid 2024-2027. We verwachten een aantal zaken voort te zetten zoals: kansrijke start, verminderen/tegengaan eenzaamheid (jongeren en ouderen), gezonde leefomgeving, mentale gezondheid, leefstijl en het tegengaan van middelengebruik. De inspanningen worden in 2024 geconcretiseerd.	Op basis van de evaluatie van het uitvoeringsprogramma 2020-2023 en de SPUK Brede Regeling, gaan we acties formuleren voor 2024 en voeren deze uit. We verwachten een aantal zaken voort te zetten zoals: kansrijke start, verminderen/tegengaan eenzaamheid (jongeren en ouderen), gezonde leefomgeving, mentale gezondheid, leefstijl en het tegengaan van middelengebruik. De inspanningen worden bij de begroting 2024 geconcretiseerd.
		We geven invulling aan de nota maatschappelijke voorzieningen die in 2023 ter vaststelling aan de raad wordt voorgelegd.
		We geven invulling aan het opdrachtgeverschap aan het sociaal preventieteam en sturen daarbij op ondermeer het stimuleren van burgerinitiatieven op wijk- of kernniveau (initiatievenbudget) en initiëren/organiseren van laagdrempelige ontmoetingsactiviteiten.
		Het Initiatievenbudget wordt in 2024 geëvalueerd en waar nodig aangescherpt.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	Er komt geen nieuw Nationaal Preventieakkoord. Op basis van de evaluatie van het Uitvoeringsprogramma Gezondheid 2020-2023, het nationale Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) en de brede SPUK-regeling is een nieuw lokaal Uitvoeringsprogramma Gezondheid 2024-2027 opgesteld waaraan uitvoering wordt gegeven.	We geven uitvoering aan de uitgewerkte opgave Versterken Sociale Basis en zetten daarvoor het budget vanuit de SPUK in. Deze opgave richt zich op de sociale cohesie in de kernen waarbij inwoners weten waar ze terecht kunnen, de voorzieningen laagdrempelig zijn en waarbij we de kracht van de informele netwerken benutten.
Middelen 2024	Structureel: € 47.000 t.b.v. Versterken sociale basis Structureel: € 32.768 t.b.v. Eén tegen Eenzaamheid	Structureel: € 70.000 t.b.v. Versterken sociale basis
VERANTWOORDING	Het Uitvoeringsplan Gezondheid is begin 2024 door het college vastgesteld. Hierin zijn concrete acties opgenomen die voortvloeien uit het Sportakkoord, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA). Bij het project Burgerinitiatieven van WelZijn Krimpenerwaard zijn in 2024 46 aanvragen gedaan door inwoners, gericht op het versterken van de onderlinge verbondenheid en leefbaarheid in de wijken. Dit is een toename van 37% t.o.v. 2023. De pilot Kansrijke Lijn (groepsgewijze begeleiding en ondersteuning tijdens en na de zwangerschap) is in mei 2024 gestart. De Coördinator Preventie Jeugd werkt aan het zichtbaar maken van het (collectieve) cursus- en trainingsaanbod voor (toekomstige) ouders. De aanpak voor het verhogen van de vaccinatiegraad is gestart, waaronder een scholing voor zorgprofessionals. De JOGG-regisseur plus is gestart bij Team Sportservice. De Gezonde School aanpak binnen het voortgezet onderwijs loopt goed in de Krimpenerwaard. Bij basisscholen wordt hier extra op ingezet. Het Omgevingsprogramma Sociale Basis en Maatschappelijke Voorzieningen is vastgesteld. De raad heeft eind 2024 de Verordening investeringssubsidie maatschappelijke voorzieningen vastgesteld.	

6-23-Meer inwoners hebben een gezonde levensstijl.

Leefstijl en lichamelijke gezondheid

AMBITIE	Een gezonde leefstijl is van invloed op de lichamelijke gezondheid. We bevorderen sport en bewegen in samenwerking met lokale organisaties. We zetten in op een rookvrije generatie. Wij zetten preventief in op het terugdringen van drank- en drugsgebruik, gok- en seksverslaving en andere verslavingsvormen.	
ER-DOEL	Meer inwoners hebben een gezonde levensstijl.	
SUBDOELEN	Minder roken, drank- en drugsgebruik en andere verslavingsvormen onder jongeren.	Meer inwoners groeien op in een gezonde omgeving.
WE METEN	Percentage inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijn.	
	Percentage inwoners met overgewicht.	
	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder die een goede gezondheid ervaren.	
	Percentage middelengebruik onder jongeren (al deze indicatoren: bron www.eengezonderhollandsmidden.nl).	
INSPANNINGEN 2024	Op basis van de evaluatie van het uitvoeringsprogramma 2020-2023 en de SPUK Brede Regeling, gaan we acties formuleren voor 2024 en voeren deze uit. We verwachten een aantal zaken voort te zetten zoals: kansrijke start, verminderen/tegengaan eenzaamheid (jongeren en ouderen), gezonde leefomgeving, mentale gezondheid, leefstijl en het tegengaan van middelengebruik. De inspanningen worden in 2024 geconcretiseerd.	Rekening houdend met de SPUK Brede regeling voeren we activiteiten uit volgens de ambities van het (in 2023 herijkte) Sportakkoord 2.0 met ondersteuning van de buurtsportcoaches. De inspanningen worden in 2024 geconcretiseerd.
	We voeren het in 2023 opgestelde plan van aanpak Tegengaan middelengebruik uit.	
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We voeren de activiteiten uit het Uitvoeringsprogramma 2024-2027 uit.	We voeren activiteiten uit volgens de ambities van het (in 2023 herijkte) Sportakkoord 2.0 met ondersteuning van de buurtsportcoaches.
Middelen 2024	Incidenteel (2024-2025): € 8.192 t.b.v. Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en Vroegsignalering Alcoholproblematiek	Structureel: € 52.429 t.b.v. Kansrijke Start Incidenteel (2024-2025) € 32.768 t.b.v. Leefomgeving Incidenteel (2024-2025): € 16.384 t.b.v. Mentale Gezondheid Incidenteel (2024-2025): € 57.344 t.b.v. Aanpak overgewicht en obesitas
VERANTWOORDING	Voor een deel van de inspanningen is er overlap met de verantwoording zoals opgenomen bij de ambitie Sport. Voor wat betreft het plan van aanpak Tegengaan middelengebruik is daar een vervolg aan gegeven in de vorm van het implementatietraject Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). In 2024 is ook een artikel 213a onderzoek uitgevoerd naar de effecten van de aanpak van het tegengaan van middelengebruik in de gemeente Krimpenerwaard over de afgelopen jaren. De bevindingen uit dit onderzoek zijn grotendeels overgenomen in het OKO.	

6-24-Meer inwoners voelen zich verbonden met elkaar.

Sociale leefomgeving

AMBITIE	We zetten ons in voor een veilige sociale leefomgeving. De komende jaren zetten we ons in voor een goede integratie van nieuwe inwoners van de gemeente Krimpenerwaard. We verbeteren de toegankelijkheid voor mensen met een beperking. We nemen stelling tegen racisme en discriminatie.	
ER-DOEL	Meer inwoners voelen zich verbonden met elkaar.	
SUBDOELEN	Meer sociale veiligheid in de kernen, de wijken en gezinnen.	Meer inwoners ervaren een inclusieve leefomgeving.
WE METEN	Score verbondenheid met de buurt (bron: waarstaatjegemeente.nl).	
	Percentage meldingen van discriminatie (bron: monitor discriminatie).	
	Score sociale veiligheid (bron: waarstaatjegemeente.nl).	
INSPANNINGEN 2024	Uitvoering geven aan het nieuwe uitvoeringsprogramma Huiselijk geweld en Kindermishandeling 2024-2028. Hierbij heeft financieel veilig ouder worden prioriteit. De inspanningen worden in 2024 geconcretiseerd.	We voeren het Uitvoeringsprogramma Inburgering 2022-2027 uit. Dat doen we door onder andere passende leerwerktrajecten aan te bieden aan nieuwkomers. Hierbij combineren we taallessen met participatieactiviteiten, zoals (vrijwilligers-)werk.
	Zie ook de inspanningen bij ambitie 'We nemen gezamenlijk meer verantwoordelijkheid voor veiligheid' (ER doel 2-08).	We voeren het Uitvoeringsprogramma Inclusie uit, met aandacht voor de mogelijkheid om mee te doen voor minderheden in de samenleving.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	Verder uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma Huiselijk geweld en Kindermishandeling.	Zie inspanningen 2024.
Middelen 2024	-	-
VERANTWOORDING	In 2024 is op diverse manieren aandacht geweest voor de inzet van het antidiscriminatiebureau. In de lokale en landelijke media is meer aandacht geweest voor het melden van discriminatie. Dit heeft geleid tot een lichte stijging van het aantal meldingen in onze gemeente. De inventarisatie naar de gemeentelijke inzet op inclusie is afgerond. Daarnaast is er uitvoering gegeven aan de verschillende inspanningen uit het uitvoeringsprogramma Huiselijk geweld en Kindermishandeling 2024-2028 met een speciale focus op financieel veilig ouder worden. Het uitvoeringsprogramma Inburgering is conform planning uitgevoerd.	

6-25-Meer inwoners doen mee naar vermogen.

Sociaal economische status

AMBITIE	We vinden het belangrijk dat al onze inwoners mee kunnen doen in de samenleving en gelijke kansen krijgen, iedereen naar eigen vermogen. Daarbij is het belangrijk dat iedereen een bestaanszekerheid kan opbouwen. Dat is niet voor alle inwoners vanzelfsprekend, deze inwoners ondersteunen wij. Kinderen die opgroeien in huishoudens met een laag inkomen krijgen onze specifieke aandacht.	
ER-DOEL	Meer inwoners doen mee naar vermogen.	
SUBDOELEN	Meer inwoners hebben duurzaam betaald werk of doen mee naar vermogen.	Meer inwoners met een laag inkomen hebben bestaanszekerheid.
WE METEN	Percentage inwoners dat door een traject meer kans op een baan krijgt (bron: cliëntervaringsonderzoek).	
	Percentage uitstroom uit de bijstand (bron: divosa).	
	Score aantal gerealiseerde banen beschut werk (bron: Csam).	
	Score aantal succesvol afgesloten schuldhulpverleningstrajecten.	
	Score bereik minimaregelingen (onder andere kinderen) (cbs).	
	Eigen kracht (burgerpeiling, waarstaatjegemeente.nl).	
INSPANNINGEN 2024	We bereiden de besluitvorming voor op de uitkomsten van de evaluatie van het Hoofdlijnenbesluit Promen 2018-2025	Uitvoering geven aan het herijkte minimabeleid, waarbij inkomensregelingen toegankelijker/laagdrempeliger worden gemaakt voor inwoners.
	We geven de regionale samenwerking op het gebied van werkgevers- en werkzoekendienstverlening verder vorm door een Regionaal Werkcentrum.	Uitvoering geven aan de wijziging van de Wettelijke schuldsanering natuurlijke personen (Wnsp).
		We gaan het programma Verbinden Schuldendomein 2.0 uitvoeren.
		We stellen een plan op waarbij we extra inzetten op preventie geldzorgen/financiële educatie.
		We zetten in op tegengaan van verborgen armoede.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We geven uitvoering aan de uitgewerkte opgave Bestaanszekerheid. Deze opgave richt zich op voorkomen van schulden, toeleiden naar duurzaam en lonend werk en inzetten van minimaregelingen.	We geven uitvoering aan de uitgewerkte opgave Bestaanszekerheid. Deze opgave richt zich op voorkomen van schulden, toeleiden naar duurzaam en lonend werk en inzetten van minimaregelingen.
Middelen 2024	-	Structureel: Nader te bepalen naar aanleiding herijking minimabeleid
VERANTWOORDING	De wijzigingen als gevolg van het herijkte Minimabeleid zijn in gemeentelijke regels en werkwijzen geïmplementeerd. Tevens is een routekaart schulden in ontwikkeling. Hierin is aandacht voor preventie en vroegsignalering van schulden en financiële educatie. Voor wat betreft het tegengaan van verborgen armoede hebben we als uitkomst van het deelonderzoek van de Hogeschool van Amsterdam een specifieke campagne verborgen armoede onder zzp-ers uitgevoerd. Met betrekking tot de wijziging Wettelijke Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) is de nieuwe wetgeving geïmplementeerd in de lokale werkwijze en processen. Daarnaast zijn we actief betrokken bij zowel het Regionaal WerkCentrum en de evaluatie en doorontwikkeling van het Hoofdlijnenbesluit Promen (2018-2025).	

6-26-We zetten in op een robuuster systeem en het meer versterken van het informele netwerk.

Organisatie en financiën van zorg

AMBITIE	Als gemeente én samenleving zullen we de komende jaren keuzes moeten maken om te komen tot een goede afbakening van wat wel en niet onder (jeugd)zorg én de verantwoordelijkheid van de gemeente valt. We zetten in op meer laagdrempelige en vroegtijdige ondersteuning en het vergroten van de nabijheid van zorgaanbieders. Daarnaast is samenwerking tussen gemeente, het preventieteam, huisartsen, Welzijn Krimpenerwaard, (passend) onderwijs, jeugdwerkers en zorgaanbieders essentieel. We maken duidelijke afspraken en voeren adequate controle uit op de financiën.	
ER-DOEL	We zetten in op een robuuster systeem en het meer versterken van het informele netwerk.	
SUBDOELEN	Meer passend aanbod en verbindingen in het preventief domein.	Meer inzet op (financiële) doelmatigheid bij maatwerkvoorzieningen zorg.
WE METEN	Aantal unieke cliënten jeugd (bron: Csam).	
	Percentage herhaald beroep op jeugdzorg (bron: CBS).	
	Percentage positief tegenover effect ondersteuning (jeugdigen) (bron: clientenervaringsonderzoek).	
	Aantal unieke Wmo-cliënten (bron:Csam).	
	Percentage positief tegenover effect Wmo-ondersteuning (bron: clientenervaringsonderzoek)..	
	Sociaal vangnet (bron: burgerpeiling, www.waarstaatjegemeente.nl).	
INSPANNINGEN 2024		In 2023 is gewerkt aan de inrichting van een toekomstbestendige toegang voor het Sociaal Domein samen met de partners van het Sociaal Preventieteam. Streven is een vernieuwde toegang per 1 juli 2024 operationeel te hebben.
		We verstevigen de samenwerking in de regio op het gebied van de inkoop van jeugd en Wmo door het opzetten van een regionale werkorganisatie (RWO).
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We geven invulling aan het opdrachtgeverschap van het Sociaal Preventieteam met nadrukkelijk aandacht voor versterken sociale cohesie in wijken en kernen, en passende ondersteuning voor alle inwoners.	Op regionaal niveau wordt de nieuwe inkoop Jeugd en Wmo voorbereid conform de dan vastgestelde kaders
Middelen 2024	Structureel: € 31.130 t.b.v. Welzijn op recept Structureel: € 155.648 t.b.v. Valpreventie Structureel: € 32.768 t.b.v. Mantelzorg	-
VERANTWOORDING	De samenwerking met het Sociaal Preventeam (SPT) verloopt goed en conform opdracht. Met alle partners zijn accountgesprekken gevoerd over de uitvoering van het werkplan SPT 2024 en hun rol/acties daarin. De uitvoering loopt volgens plan en bij de subsidieaanvraag is het budget toereikend gemaakt om te kunnen voldoen aan de opdracht. In 2024 bestond de subsidie voor een deel uit incidentele middelen, waaronder SPUK GALA. Het SPT voert Welzijn op Recept (WoR) en Geldpunt uit. WoR is in 2024 uitgebreid van 3 naar 5 huisartsenpraktijken. WoR verbetert de samenwerking tussen sociaal domein en huisartsen, en inwoners ontvangen passende ondersteuning op praktisch/ sociaal/psychisch gebied of bij mantelzorg, dicht bij huis. Er zijn drie lokaties Geldpunt. Expertise op dit vlak vanuit verschillende partners wordt gebundeld, en inwoners worden snel geholpen en doorverwezen wanneer nodig. Afgelopen jaar is bij de integrale toegang gewerkt aan de basis. De gemeente heeft, met steun van de partners, meer de regie gepakt. Er wordt ‘van onderop’ gewerkt aan het opbouwen van de toegang door middel van een lerende werkpraktijk. Deze is gestart in de kern Lekkerkerk. Deze opbouw van onderop en het onderzoeken van nieuwe manieren van werken vraagt meer tijd van alle uitvoerende partners. Vanuit de ervaringen wordt gezocht naar passende werkwijzen die in alle kernen kunnen worden geïmplementeerd. Hierdoor is de volledige nieuwe toegang nog niet operationeel geworden medio 2024.2	

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- Werkvoorzieningschap Promen
- Hecht (vh RDOG Hollands Midden)

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Lasten					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**-10.940**	**-7.772**	**-13.021**	**-11.254**	**1.767**
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	**-1.035**	**-735**	**-1.749**	**-1.281**	**468**
6.3 Inkomensregelingen	**-19.198**	**-16.537**	**-18.962**	**-19.426**	**-464**
6.4 WSW en beschut werk	**-3.196**	**-3.504**	**-3.698**	**-3.458**	**239**
6.5 Arbeidsparticipatie	**-1.202**	**-1.152**	**-1.152**	**-950**	**201**
6.6 Hulpmiddelen en diensten WMO	**-2.860**	**-2.992**	**-2.963**	**-2.706**	**258**
6.71A Huishoudelijke hulp (WMO)	**-4.705**	**-5.065**	**-4.875**	**-4.919**	**-43**
6.71B Begeleiding (WMO)	**-3.901**	**-4.495**	**-4.604**	**-4.682**	**-78**
6.71C Dagbesteding (WMO)	**-1.000**	**-1.675**	**-1.700**	**-1.567**	**133**
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	**-499**	**-668**	**-698**	**-686**	**12**
6.72A Jeugdhulp begeleiding	**-4.732**	**-4.397**	**-4.809**	**-4.596**	**214**
6.72B Jeugdhulp behandeling	**-2.877**	**-2.966**	**-3.169**	**-3.325**	**-157**
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	**-1.715**	**-1.354**	**-1.942**	**-1.626**	**317**
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	**-1.222**	**-1.614**	**-1.501**	**-1.283**	**218**
6.73A Pleegzorg	**-669**	**-822**	**-701**	**-691**	**10**
6.73B Gezinsgericht	**-1.327**	**-1.545**	**-1.327**	**-1.505**	**-177**
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	**-1.327**	**-1.792**	**-1.176**	**-1.269**	**-93**
6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	**-2.646**	**-2.710**	**-3.161**	**-3.110**	**51**
6.74B Jeugdhulp crisisLTAGGZ-verblijf	**-970**	**-1.120**	**-1.144**	**-1.220**	**-76**
6.74C Gesloten plaatsing	**-345**	**-294**	**-279**	**-535**	**-255**
6.81A Beschermd wonen (WMO)	**-410**	**-810**	**-887**	**-832**	**54**
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	**-543**	**-932**	**-932**	**-991**	**-58**
6.82A Jeugdbescherming	**-2.828**	**-3.853**	**-3.845**	**-3.837**	**8**
6.82B Jeugdreclassering	**-85**	**15**	**-109**	**-95**	**14**
Totaal Lasten	**-70.232**	**-68.789**	**-78.404**	**-75.842**	**2.562**

Baten					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**7.546**	**1.250**	**7.143**	**6.010**	**-1.133**
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	**176**	**0**	**450**	**529**	**79**
6.3 Inkomensregelingen	**11.662**	**10.113**	**12.417**	**13.290**	**874**
6.5 Arbeidsparticipatie	**173**	**0**	**0**	**2**	**2**
6.6 Hulpmiddelen en diensten WMO	**98**	**97**	**114**	**102**	**-12**
6.71C Dagbesteding (WMO)	**0**	**0**	**0**	**22**	**22**
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	**258**	**350**	**380**	**369**	**-11**
6.81A Beschermd wonen (WMO)	**845**	**913**	**998**	**684**	**-314**
Totaal Baten	**20.758**	**12.723**	**21.501**	**21.009**	**-493**
Saldo van baten en lasten	**-49.474**	**-56.066**	**-56.903**	**-54.834**	**2.069**
Stortingen					
0.10 Mutaties reserves	**-3.899**	**0**	**-1.374**	**-1.374**	**0**
Onttrekkingen					
0.10 Mutaties reserves	**1.316**	**85**	**1.652**	**807**	**-846**
Mutaties reserves	**-2.583**	**85**	**278**	**-568**	**-846**
Geraamd resultaat	**-52.057**	**-55.981**	**-56.625**	**-55.402**	**1.223**

Toelichting - 6.10 Samenkracht en burgerparticipatie

De vergoeding voor de opvang van Oekraïners is hoger dan de lasten. Voor een deel van dit bedrag (€ 660.000) is reeds rekening gehouden met een storting in de algemene reserve. Voor een verdere toelichting zie de paragraaf Opvang vluchtelingen. Het resterende overschot wordt bij resultaatbestemming voorgesteld toe te voegen aan de algemene reserve.

Er is over 2024 € 62.000 minder aan incidentele subsidies verstrekt dan oorspronkelijk begroot. Er zijn voor 2024 minder aanvragen voor deze vorm van subsidie binnen gekomen.

Op het incidentele project Transformatieplan SD is in 2024 nog een bedrag van € 270.000 beschikbaar. De uitvoering van dit project loopt door in 2025.

Voor inburgering heeft de gemeente in 2024 een SPUK van het Rijk ontvangen voor het beschikbaar stellen van voorzieningen aan inburgeringsplichtigen die onder de nieuwe Wet Inburgering (WIb) vallen. Deze bijdrage is gebaseerd op een eerste inschatting van het Rijk. De instroom van inburgeraars in de gemeente was in zijn totaliteit lager dan verwacht waardoor uitgaven ook achterbleven. Dit vertaalt zich in een voordeel bij de lasten en een nadeel bij de baten van € 1.000.000. Het onbenutte bedrag van deze specifieke uitkeringen kan middels een reserveringsregeling in 2025 alsnog besteed worden.

Toelichting - 6.20 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

In totaliteit verstrekken we binnen dit taakveld voor € 570.000 aan subsidies. Dat bedrag stemt overeen met het begrote bedrag. Echter kunnen we incidenteel voor € 129.000 dekking vinden binnen de Brede SPUK waardoor er binnen het subsidiebudget een voordeel ontstaat.

Afgelopen jaar is bij de integrale toegang gewerkt aan de basis. De gemeente heeft, met steun van de partners, meer de regie gepakt. Er wordt ‘van onderop’ gewerkt aan het opbouwen van de toegang. Afgelopen jaar is benut om de lerende werkpraktijk op te zetten. Dat heeft gezorgd voor incidentele uitgaven, maar nog geen structurele uitgaven. Hierdoor houden we € 165.000 over op het structurele budget. Voor het verder ontwikkelen van de lerende werkpraktijk, opzetten werkprocessen, communicatie en de inzet van een externe projectmanager is het noodzakelijk om het incidentele budget van € 241.000 over te hevelen naar 2025.

Toelichting - 6.30 Inkomensregelingen

De gemeente ontvangt van het Rijk een gebundelde uitkering voor het bekostigen van uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ, Bbz 2004 en voor de inzet van loonkostensubsidies (BUIG). Dit budget is niet afdoende om de gemaakte uitkeringslasten volledig te dekken. De uitkeringslasten over 2024 vallen met € 481.000 hoger uit dan begroot.

Aan de batenkant hebben we een hogere BUIG-uitkering ontvangen. Deze is met € 874.000,- hoger dan dat in de begroting is opgenomen. De bijstelling ten opzichte van het voorlopige BUIG-budget is een saldo van positieve en negatieve mutaties en is het resultaat van de verwerking van de realisatiecijfers (volume en prijs) over 2023, nieuwe inzichten in de conjunctuur, effecten van Rijksbeleid en de loon- en prijsbijstelling.

Toelichting - 6.40 WSW en beschut werk

Op dit taakveld blijven we in totaal met € 239.000 binnen de begroting. Onze bijdrage aan Promen voor de sociale werkvoorziening valt met € 72.000 lager uit dan begroot. Daarnaast vallen de uitgaven aan re-integratie beschut werk, o.a. inzet op P-Wet banen en begeleidingskosten Beschut Werk met € 175.000 lager uit dan begroot. In 2024 zijn er minder inwoners in beschut werk dienstverband werkzaam geweest. Dit is met name veroorzaakt door verhuizing van deze inwoners naar andere gemeenten. De begeleidingskosten worden dan overgenomen door de nieuwe gemeente.

Toelichting - 6.50 Arbeidsparticipatie

In 2024 is er minder uitgegeven op de post Arbeidsparticipatie. Er zijn minder producten ingezet in het kader van Arbeidsparticipatie, dit komt o.a. door veranderende instroom waardoor een instrumenten gericht op werk minder zijn ingezet. Bij een significant deel van de instroom en zittend bestand is sprake van medische beperkingen. Hierdoor zijn er geen of andere instrumenten ingezet welke niet bekostigd worden uit de post Arbeidsparticipatie. De verwachting is dat er in 2025 meer instrumenten op het gebied worden ingezet gericht op werk.

Toelichting - 6.60 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

In 2024 zien we een onderschrijding met betrekking tot de maatwerkvoorzieningen Wmo die deels veroorzaakt wordt door een lichte daling van het gebruik van voorzieningen als zijnde bouwtechnische aanpassingen en hulpmiddelen, maar de onderschrijding wordt grotendeels veroorzaakt door een daling in de afname van collectief vraagafhankelijk vervoer. Collectief vraagafhankelijk vervoer is sinds Corona nog steeds niet op het oude niveau. Totale onderschrijding op dit taakveld bedraagt € 258.000.

Toelichting - 6.71B Begeleiding (WMO)

Op dit taakveld is een overschrijding van € 78.000. Bij begeleiding zien we een positieve beweging van intensieve naar specialistische begeleiding. De zorg wordt hierdoor goedkoper en daarnaast zien we dat het aantal unieke cliënten gelijk blijft, maar er minder zorg per cliënt wordt geïndiceerd. Dit levert een voordeel van € 140.000 op.

De overschrijding op dit taakveld wordt voornamelijk veroorzaakt door de groei van het Persoonsgebonden Budget. Dit wordt veroorzaakt door cliënten die meerderjarig zijn geworden en in de tweede helft van 2024 onder de Wmo zijn gaan vallen. In de loop van 2025 kunnen deze cliënten worden ondergebracht binnen de Wet Langdurige Zorg (WLZ). De hogere uitgaven zijn daarmee incidenteel van aard.

Toelichting - 6.71C Dagbesteding (WMO)

Bij dagbesteding blijft het aantal cliënten dat daar gebruik van maakt vrijwel gelijk. De stijging van het gemiddelde bedrag per cliënt is volledig te wijten aan indexatie van de kosten per product. Dit zorgt voor een overschrijding van € 155.000.

Toelichting - 6.72A Jeugdhulp begeleiding

Onder dit taakveld valt de PGB (= persoonsgebonden budget) begeleiding Jeugd en de ZIN (= zorg in natura) begeleiding Jeugd. De PGB Begeleiding Jeugd blijft voor 2024 met een uitgave van € 682.000 binnen de begroting. Echter door een nagekomen afrekening voor 2023 van € 44.000 komt dit negatief uit. De ZIN begeleiding Jeugd blijft met € 258.000 binnen de begroting.

Bij Begeleiding zien we het aantal cliënten en daarmee de totale kosten ook dalen. De gemiddelde kosten per cliënt dalen het sterkst op het product Begeleiding intensief Jeugd. We zien aan het verwijsgedrag dat de daling voor rekening komt van de gemeente als verwijzer.

Toelichting - 6.72B Jeugdhulp behandeling

Binnen het taakveld Jeugdhulp behandeling overschrijden we de begroting met € 157.000. Dit taakveld betreft met name de productgroep Behandeling individueel, maar heeft een sterke relatie met Behandeling Groep, zie toelichting bij 6.72C en Behandeling met Verblijf, zie toelichting bij 6.72D.

Bij Behandeling in totaal is het aantal unieke cliënten gestegen. We zien echter een forse afname bij Behandeling Groep en een toename bij Behandeling Individueel. Er wordt een relatie verondersteld die middels een onderzoek vanuit zorgpaden zal worden opgepakt. Het aantal cliënten binnen Behandeling met Verblijf daalt. Van deze laatste groep zal ook het zorgpad richting begeleiding als ook de uitstroom worden onderzocht.

Toelichting - 6.72C Jeugdhulp dagbesteding

Binnen taakveld Jeugdhulp Dagbesteding blijven we met € 317.000 binnen de begroting.

Een groot deel van het voordeel wordt behaald op de productgroep Behandeling Groep die onder dit taakveld moet worden opgenomen (zie ook de toelichting op taakveld 6.72B).

Er is een nadeel op het onderdeel Dagbesteding. Bij Dagbesteding is het vinden van een geschikte plek ingewikkeld, door wachtlijsten neemt het aantal unieke cliënten op totaal niveau af, maar de kosten stijgen door een verschuiving naar duurdere vormen van dagbesteding.

Toelichting - 6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig

Op dit taakveld is een onderschrijding van € 216.000 op de bijdrage aan de RWO. Hier tegenover staan enkele overschrijdingen met betrekking tot bijdragen aan de RWO op verschillende andere taakvelden. Per saldo is de bijdrage conform begroting en heeft daarom geen invloed op het saldo.

Toelichting - 6.73B Gezinsgericht

Binnen het taakveld Gezinsgericht zien we dat het aantal unieke cliënten in gezinshuizen toeneemt. Aangezien dit een dure zorgvorm is leidt dit voor een overschrijding van de begroting met € 177.000.

Toelichting - 6.73C Jeugdhulp met verblijf overig

Binnen dit taakveld vallen de kosten van Behandeling met Verblijf (zie ook de toelichting bij taakveld 6.72B en 6.72C). De realisatie over 2024 valt met € 93.000 hoger uit dan begroot. Het totaal aantal unieke cliënten is ondanks de overschrijding met maar liefst 27% gedaald t.o.v. 2023. De stijging komt dan ook volledig op het conto van de gestegen prijzen binnen deze categorie.

Toelichting - 6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf

Bij het taakveld Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf blijven we met € 51.000 binnen de begroting. Wel stijgen de gerealiseerde kosten over 2024 met € 581.000 t.o.v. 2023. Voor een bedrag van € 200.000 is dit te verklaren door geleverde jeugdzorg voor opgevangen vluchtelingen waarvoor wij niet of nauwelijks vergoeding vanuit het COA ontvangen. Daarnaast is het opvallend dat zowel in de GGZ Basis, GGZ Curatief als GGZ Specialistisch de aantallen cliënten dalen. Echter stijgen de kosten bij GGZ specialistisch harder door de toegenomen prijsindex maar ook door een hoger geïndiceerd volume per cliënt.

Toelichting - 6.74B Jeugdhulp crisisLTAGGZ-verblijf

De kosten binnen dit taakveld komen over 2024 met € 76.000 hoger uit dan begroot. Binnen dit taakveld wordt een aantal crisisproducten vanuit de productgroep Behandeling en GGZ Specialistisch geadministreerd, maar de kostenstijging binnen dit taakveld wordt voornamelijk veroorzaakt door de kosten van het Landelijke Transitie Arrangement (=LTA). Naast een stijging van het aantal cliënten binnen dit onderdeel met 24% stijgen de kosten navenant. Ruim 95% hiervan wordt veroorzaakt door verwijzers buiten de gemeente om.

Toelichting - 6.74C Gesloten plaatsing

Binnen het taakveld Gesloten plaatsing zien we dat het aantal cliënten dat hier gebruik heel erg beperkt is en absoluut nauwelijks stijgt. Het betreft echter wel een hele dure zorgvorm waardoor een overschrijding t.o.v. de begroting van € 255.000 ontstaat. Voor gesloten plaatsingen is de landelijke doelstelling het gebruik hiervan te minimaliseren. Dit taakveld valt samen in de productgroep die in het vakgebied jeugdzorgplus heet. Als verwijzer geldt voor dit product dat dit 100% door de Gecertificeerde instellingen gebeurt.

Toelichting - 6.81A Beschermd wonen (WMO)

Op dit taakveld zien we per saldo een overschrijding van € 260.000. Op basis van de werkelijk geleverde zorg wordt de afrekening voor de compensatieregeling beschermd wonen door de regio opgesteld. Dit is conform de regionale inkoopvoorwaarde zoals overeengekomen. Uit de afrekening blijkt een lagere compensatie voor de Krimpenerwaard.

Toelichting - 6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)

Als gevolg van stijging BPI (bijdrage per inwoner) van Hecht is er een overschrijding ontstaan van € 58.000.

Toelichting - Storting/Onttrekking programma sociaal domein

Het nadelige saldo wordt veroorzaakt door de lagere onttrekkingen aan de reserves. Het betreft voornamelijk het project transformatieplan € 270.000, lasten voor Preventieteam € 156.000 en Energietoeslag € 234.000. De overige mutaties van € 186.000 betreffen mutaties onder de grens van € 50.000 en zijn verder niet toegelicht. Dit heeft geen invloed op het resultaat.

VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Binnen dit programma werkt de gemeente Krimpenerwaard aan het behouden en bevorderen van een gezonde en duurzame leefomgeving.
In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van taken op het gebied van volksgezondheid, milieu, klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire economie, biodiversiteit en dierenwelzijn.
De Sustainable Development Goals (SDG's) zijn 17 doelen "om van de wereld een betere plek te maken in 2030".

We sluiten aan bij de volgende vier SDG's:

1. Betaalbare en duurzame energie
2. Verantwoorde consumptie en productie (circulaire economie)
3. Klimaatactie (CO2 uitstoot, klimaatadaptatie en bodemdaling)
4. Leven op land (biodiversiteit)

7-27-We richten samen met onze inwoners en ondernemers de buitenruimte klimaatbestendiger en waterrobuuster in.

Klimaatadaptatie

AMBITIE	Het klimaatadaptief inrichten van de openbare ruimte en het stimuleren van inwoners en ondernemers om in het particulier grondgebied zo veel mogelijk klimaatadaptieve maatregelen toe te passen.
ER-DOEL	We richten samen met onze inwoners en ondernemers de buitenruimte klimaatbestendiger en waterrobuuster in.
WE METEN	De kwetsbaarheden in ons gebied met betrekking tot extreme neerslag, hitte, droogte en overstroming.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We geven uitvoering aan de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie van het Omgevingsprogramma Riolering en Klimaatadaptatie.
	We stellen een communicatiestrategie Klimaatadaptatie op om inwoners, bedrijven en organisaties te informeren over klimaatadaptatie.
	We stellen een Hitteplan op. Dit moet schade aan infrastructuur voorkomen en hitte gerelateerde gezondheids- en welzijnsproblemen voorkomen, beperken en aanpakken.
MIDDELEN 2024	-
VERANTWOORDING	Er is o.a. een stimuleringsregeling klimaatadaptatie en biodiversiteit vastgesteld Ook nemen we deel aan het project Tuinrangers. Bij renovaties wordt er klimaatadaptief ingericht. Het hitteplan en de communicatiestrategie zijn door het college vastgesteld.

7-28-We zetten in op minder gebruik van fossiele energie en meer op hernieuwbare energie.

Energietransitie

AMBITIE	We onderstrepen de urgentie van de energietransitie. Hierbij zetten we in op zowel het opwekken van duurzame elektriciteit, maar zeker ook op energiebesparing. We werken samen in de regio en staan open voor innovatieve ontwikkelingen en technieken. Mede om te zorgen voor een stabiel stroomnet, samen met de coöperaties. We hebben zoekgebieden aangewezen waarbij we lokale betrokkenheid en ondernemerschap stimuleren. We geven de voorkeur aan het opwekken van zonne-energie op die plekken die andere of bestaande functies versterken. Denk aan zon op daken of bij grote parkeerplaatsen.
ER-DOEL	We zetten in op minder gebruik van fossiele energie en meer op hernieuwbare energie.
WE METEN	C02-uitstoot in de Krimpenerwaard (Klimaatmonitor).
	Energieverbruik (Klimaatmonitor).
	Hoeveelheid hernieuwbare energie (Klimaatmonitor).
INSPANNINGEN 2024 - 2027	Het klimaat- en energiebeleid van het Rijk krijgt steeds meer vorm. Gemeenten spelen een belangrijke rol in de uitvoering van dit beleid. We werken een plan uit langs de lijnen van het nationale klimaatbeleid: 1. Elektriciteit (waaronder de RES, netcongestie, beleid voor kleinschalige opwek, opslag van energie etc.) 2. Gebouwde omgeving (woningen moeten van het aardgas af) 3. Industrie/bedrijven/landbouw: (ondersteuning geven, toezicht/handhaven, waterstof-backbone etc) 4. Mobiliteit: laadpalen, maar ook deelvervoer, zero-emissie doelgroepenvervoer, walstroom, waterstof tankstations etc.
MIDDELEN 2024	-
VERANTWOORDING	In 2024 zijn het Omgevingsprogramma Warmtetransitie 2024-2030, het Omgevingsprogramma Zon op veld en het Beleidskader Lokaal Eigendom vastgesteld. Daarnaast is in december 2024 het Ontwerp Omgevingsprogramma Zon op dak vastgesteld door het college. De Programma's omvatten diverse actielijnen waaraan in 2024 is gewerkt. Onder andere het opzetten van de Meerjarige Collectieve Ontzorging (MCO) wat is bedoeld om woningeigenaren te ontzorgen bij het verduurzamen van hun woning, de inzet van Energiecoaches en de inzet op Zon op dak via het Servicepunt Energietransitie Bedrijven (SEB). Het uitvoeringsplan laadpalen is in 2024 geactualiseerd. Eind 2024 is de netcongestie afgekondigd. Eerst voor Krimpenerwaard West, later voor de hele gemeente.

7-29-We willen meer grondstoffen uit het restafval benutten.

Benutten van grondstoffen

AMBITIE	We zetten nog meer in op het stimuleren van afvalscheiding. Hierbij onderzoeken we de mogelijkheid voor (gedeeltelijke) nascheiding van afval.
ER-DOEL	We willen meer grondstoffen uit het restafval benutten.
WE METEN	Het aandeel van fijn en grof huishoudelijk restafval in kilogram per inwoner per jaar.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We stellen een grondstoffenbeleidsplan vast.
	We breiden de bewustwordingscampagne uit met onder meer het project Afvalvrije school
	We zetten afvalcoaches in om inwoners te informeren en te assisteren bij het optimaal scheiden van huishoudelijk afval.
	We maken een plan van aanpak voor het nascheiden van grondstoffen uit grof restafval op de milieustraat door middel van sorteren, demontage en hergebruik.
MIDDELEN 2024	-
VERANTWOORDING	De bestuursopdracht voor het opstellen van het grondstoffenbeleidsplan is vastgesteld. Er is start gemaakt met het opstellen van de grondstoffenbeleidsplan. Het college heeft ingestemd met deelname aan het regionale Demontagebedrijf Cyclus. Er komen drie vestigingen, waarvan één in Bergambacht. In het kader van de bewustwordingscampagne is er een 'Schattenjacht' geweest in Ouderkerk aan den IJssel. Ook is met posters in de Blipverts een 'koop kringloop' campagne gevoerd. De hoeveelheid ingezameld textiel is met ruim 25% toegenomen (301.000 kg in 2024) sinds de overstap van ondergrondse, naar bovengrondse textielcontainers

7-30-Samen met inwoners en andere overheden de biodiversiteit vergroten.

Samen de biodiversiteit vergroten

AMBITIE	De diversiteit en soortenrijkdom staan onder druk en vragen om maatregelen. Binnen de kernen zetten wij in op bevordering van diversiteit van soorten. Denk aan natuurvriendelijke oevers, variatie in de beplanting en een flexibel snoei- en maaibeleid.
ER-DOEL	Samen met inwoners en andere overheden de biodiversiteit vergroten.
WE METEN	Het aantal bomen in de kernen en het aantal uitgedeelde bomen.
	Het aandeel nieuwbouwprojecten waarbij een afspraak is gemaakt over het vergroten van de biodiversiteit.
	Het aantal verleende subsidies voor biodiversiteitsinitiatieven.
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We planten bomen in de openbare ruimte en delen bomen uit aan particulieren.
	We beheren bermen en oevers zoveel mogelijk ecologisch. Dat beheer zetten we voort.
	We voeren projecten Operatie Steenbreek en Prachtlint uit.
	We ondersteunen biodiversiteitsinitiatieven van inwoners met subsidie.
	We werken samen met gebiedspartners om de rivierkreeftenproblematiek onder de aandacht te brengen bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en we werken mee aan bewustwordingscampagnes over de bestrijding van invasieve soorten/ exoten.
MIDDELEN 2024	-
VERANTWOORDING	Het beheer van onze bermen en slootkanten bestond ook dit jaar voor 30% uit ecologisch beheer. We verkenden de mogelijkheden om dit beheer vast te leggen in een groenbeheerplan bij het integraal beheer openbare ruimte (IBOR). We planten extra bomen aan vanuit het project 10% meer bomen. Inwoners stimuleren we hun tuinen te vergroenen met de stimuleringsregeling klimaatadaptatie en biodiversiteit die vanaf 1 januari van kracht is. In 2024 zijn bijna 700 aanvragen gedaan waarvan o.a. ruim 400 nestkasten en ruim 100 bomen. Via Prachtlint Krimpenerwaard deden ruim 100 inwoners deel aan cursussen natuurvriendelijke tuininrichting en kwamen 240 inwoners af op filmavonden. We maakten gebruik van de persberichten van Stichting Steenbreek om actuele vergroeningsmaatregelen onder de aandacht te brengen in de lokale en sociale media. In de Nota van uitgangspunten voor de woningbouwontwikkellocaties is een groene inrichting met het oog op klimaatadaptatie en biodiversiteit vastgelegd. Met belanghebbenden uit de Krimpenerwaard, Provincie en ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) is een grootschalige aanpak van de rivierkreeftenproblematiek besproken op basis van onderzoek door het Hoogheemraadschap. In twee werksessies is uitgebreid ingegaan op de techniek en de financiële aspecten. De minister van LVVN heeft vanuit de partners van het ZH-PLG een uitnodiging ontvangen om de Krimpenerwaard te bezoeken waarin o.a. de rivierkreeftenproblematiek in beeld wordt gebracht.

7-32-We vergroten de tevredenheid en betrokkenheid van onze inwoners met het beheer van de openbare ruimte.

Betrokkenheid bij het beheer van de openbare ruimte

AMBITIE	De openbare buitenruimte is van ons allemaal. Daarom betrekken we inwoners actief bij het beheer en onderhoud ervan.
ER-DOEL	We vergroten de tevredenheid en betrokkenheid van onze inwoners met het beheer van de openbare ruimte.
WE METEN	De tevredenheid over de leefomgeving en dienstverlening (door burgerpeiling)
	De beoordeling van de fysieke leefomgevingskwaliteit (door Kwaliteitsmonitor Sociaal Domein)
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We intensiveren de communicatie over het beheer (welke kwaliteit kan de inwoner verwachten, wat is de afspraak) en houden de aannemer aan deze afspraken.
	We zetten in op participatie bij het werken in de openbare ruimte.
MIDDELEN 2024	-
VERANTWOORDING	Bij groot onderhoud van de openbare ruimte is uitgebreide participatie de standaard. Dit vindt plaats conform de 'route participatie' in IBOR-projecten. De bewoners ontvangen meerdere brieven en nieuwsbrieven. In de ontwerpfase is er standaard een bewonersavond. In de realisatiefase ook. Als er wijzigingen plaatsvinden in het project, vindt een extra bewonersavond plaats. Voorbeelden van participatietrajecten bij projecten in 2024 zijn Capellelaan, Industrieweg, Kerkplein in Ammerstol, Weidebloemstaat in Berkenwoude, Brug Haastrecht, Wilhelminastraat en Abelenlaan/Burg Neetstraat in Ouderkerk aan den IJssel, Tiendweg west in Lekkerkerk, Poolcirkel e.o. in Krimpen aan de Lek, Centrum Haastrecht, Asserlaan e.o. in Schoonhoven. In Haastrecht mochten bewoners hun voorkeur aangeven voor het ontwerp van de nieuw aan te leggen natuurspeeltuin.

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- Cyclus NV
- Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH)
- Hecht (vh RDOG Hollands Midden)
- Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Lasten					
7.1 Volksgezondheid	**-2.586**	**-3.294**	**-3.341**	**-3.229**	**112**
7.2 Riolering	**-5.796**	**-4.871**	**-4.952**	**-5.187**	**-235**
7.3 Afval	**-6.672**	**-7.290**	**-7.186**	**-7.455**	**-269**
7.4 Milieubeheer	**-3.640**	**-3.731**	**-4.933**	**-4.363**	**570**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**-1.692**	**-1.490**	**-1.480**	**-1.580**	**-100**
Totaal Lasten	**-20.386**	**-20.675**	**-21.892**	**-21.813**	**78**
Baten					
7.1 Volksgezondheid	**212**	**380**	**393**	**286**	**-108**
7.2 Riolering	**7.224**	**6.430**	**6.430**	**6.745**	**316**
7.3 Afval	**7.672**	**8.301**	**8.199**	**8.530**	**331**
7.4 Milieubeheer	**957**	**967**	**955**	**1.008**	**53**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**1.215**	**1.080**	**1.080**	**1.329**	**249**
Totaal Baten	**17.280**	**17.158**	**17.057**	**17.899**	**841**
Saldo van baten en lasten	**-3.106**	**-3.517**	**-4.835**	**-3.915**	**920**
Stortingen					
0.10 Mutaties reserves	**-278**	**-271**	**-310**	**-310**	**0**
Onttrekkingen					
0.10 Mutaties reserves	**470**	**347**	**537**	**395**	**-142**
Mutaties reserves	**193**	**76**	**228**	**85**	**-142**
Geraamd resultaat	**-2.913**	**-3.440**	**-4.607**	**-3.829**	**777**

Toelichting - 7.10 Volksgezondheid

Er is een voordeel op de lasten ontstaan als gevolg van een niet begrote doorschuiving van de btw van Hecht.

Toelichting - 7.20 Riolering

Het nadeel op de lasten van € 235.000 wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de gemeente Krimpenerwaard een kassiersrol heeft voor de Impulsregeling Ruimtelijke Adaptatie. Tegenover deze lasten staat ook een voordeel aan de batenkant. Per saldo is dit budgetneutraal.

Toelichting - 7.30 Afval

Ten tijde van de slotwijziging was de hoogte van de vergoeding vanuit Verpact (inzameling, recycling en vermarkting van ingezameld PMD, Glas, OPK en EPS) nog niet bekend en hebben we deze behoudend gebudgetteerd. De hoogte van deze vergoeding fluctueert en is, naast het aantal ingezamelde tonnages, ook afhankelijk van de subsidie vanuit het Rijk gedeeld door het aantal deelnemende gemeenten. Pas in december 2024 zijn de bedragen bekend geworden en bleken de daadwerkelijke baten € 250.000 hoger dan in de slotwijziging opgenomen. Daarnaast zijn er ca € 60.000 meer baten vanuit de inzameling textiel en de blipverts door meer ingezamelde tonnages.

De daadwerkelijke kosten voor de dienstverlening van Cyclus zijn in 2024 ca € 155.000 lager uitgevallen dan geraamd met name op inzameling huishoudens en beheer en onderhoud. Daarnaast was in de gemeentelijke begroting rekening gehouden met een stijging van de kosten ca € 140.000 in de dienstverlening van Cyclus als gevolg van verhoging van loonkosten dat jaar, echter deze is in 2024 niet doorbelast. In 2025 worden ze wel in rekening gebracht, hiermee is rekening gehouden in de begroting.

Dit maakt dat er een onderschrijding is in de kosten en een overschrijding in de baten. Het gehele batig saldo is in de voorziening gestort en wordt zichtbaar op de kosten. Vandaar dat het eindresultaat een overschrijding op de kosten lijkt te hebben.

Toelichting - 7.40 Milieubeheer

Binnen dit taakveld is sprake van een onderbesteding van € 570.000. Daarvan houdt € 150.000 verband met het feit dat een aantal activiteiten uit het uitvoeringsprogramma Riolering en Klimaatadaptatie niet zijn uitgevoerd. Daarnaast zijn er minder aanvullende milieukundige onderzoeken uitgevoerd dan vooraf was geraamd. Tot slot is een deel van de geplande uitgaven voor energiebesparende producten voor huurders doorgeschoven naar 2025, omdat de bijbehorende SPUK-gelden van het Rijk pas later beschikbaar komen.

Er is ook een verschil van € 371.000 (voordeling saldo op taakveld milieu) doordat de gemeente Krimpenerwaard op basis van de septembercirculaire 2024 een bijdrage (van € 370.500) zou ontvangen voor "Toekomstbestendig maken energiebeleid" wat een decentralisatie-uitkering is voor de RES-regio. Dit is verwerkt in de begroting maar later is de bijdrage gecorrigeerd naar nul omdat de kasbeheerder voor de RES-regio is gewijzigd naar Bodegraven-Reeuwijk die dit bedrag namens de regio heeft ontvangen. Dit betekent ook dat we de inkomsten via het gemeentefonds niet hebben ontvangen. Dit veroorzaakt een nadeel op het taakveld algemene uitkering. Per saldo heeft dit geen invloed op het resultaat.

Toelichting - 7.50 Begraafplaatsen en crematoria

De overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door een aantal onvoorziene reparaties in het vierde kwartaal. In 2024 hebben er meer begrafenissen plaatsgevonden dan ” verwacht ”. Dit vertaalt zich dan tevens direct door in hogere inkomsten voor aankoop van particuliere graven, (afkoop van) onderhoudskosten en meer vergunningsaanvragen voor gedenktekens.

Toelichting - Storting/Onttrekking programma Volksgezondheid en milieu

Het nadelige saldo op de onttrekkingen wordt veroorzaakt door lagere onttrekkingen aan de reserves. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door minder uitgaven op verschillende projecten zoals bosplantsoen en gebiedsprocessen bodem, echter vallen deze onder de grens van € 50.000 en daarom zijn ze verder niet toegelicht. De onttrekkingen hebben geen invloed op het resultaat.

Projectbudgetten en investeringen (x € 1.000)

Projectnaam	Kern(en)	Afsluiten Ja/Nee	Toelichting Jaarrekening	Begroot	Realisatie	Saldi
I0497 Harm./lev. papier-karton container	-	Nee	Het project wordt naar verwachting in 2025 opgeleverd.	800	722	78
I0511 Project ondergrondse containers	-	Nee	Het project wordt naar verwachting in 2025 opgeleverd.	347	276	71
I0606 Hekwerk begraafplaats OU	Ouderkerk	Nee	Naar verwachting wordt deze opdracht in 2026 uitbesteed. Hierbij wordt onderzocht om dit in combinatie met het dijkversterkingsproject KIJK uit te voeren. De planning van de Lageweg is nog niet duidelijk.	50	0	50
I0646 Milieustraat	-	Nee	Het opgenomen krediet heeft betrekking op de realisatie van een nieuwe milieustraat. In het verslagjaar is gewerkt aan de planvorming en het uitwerken van het ontwerp. De uitvoering van het project start naar verwachting eind 2025. De milieustraat zal in de loop van 2026 operationeel zijn. Het beschikbare budget is tot op heden beperkt aangesproken, aangezien het project zich nog in de voorbereidingsfase bevindt.	8.086	2.846	5.240
I0653 Paslezers ondergr afvalcontainers		Nee	Het project wordt naar verwachting in 2025 opgeleverd.	560	168	392
I0692 Stim. lening verduurz maatsch acc		Nee	In december 2022 is € 1.500.000 beschikbaar gesteld voor de Stimuleringslening verduurzamen maatschappelijke accommodaties. In 2024 zijn door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting geen leningen verstrekt.	1.500	359	1.141
I0723 Drukriolering IJsseldijk Noord		Nee	Het project is gevoteerd om de verlegging en elektromechanische renovatie van de drukriolering langs de IJsseldijk Noord voor te bereiden. Voor de uitvoering zullen op jaarbasis via de planning & control cyclus aanvullende projecten worden gevoteerd ten laste van het programma riolering & klimaatadaptatie.	50	20	30
Middelgroot onderhoud Riolering	-	Nee	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP	5.281	632	4.649
Overige vervanging (pers-)riolering e.d	-	Deels	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP	0	0	0
Projectenboek 2018 - Riolering	-	Ja	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP	1.784	1.790	-6
Projectenboek 2019 - Riolering	-	Ja	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP	3.093	3.188	-95
Projectenboek 2020 - Riolering	-	Deels	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP	8.795	8.529	266
Projectenboek 2021 - Riolering	-	Deels	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP	7.221	1.940	5.281
Projectenboek 2022 - Riolering	-	Deels	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP	5.867	592	5.275
Projectenboek 2023 - Riolering	-	Nee	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP	7.433	504	6.929
Projectenboek 2024 - Riolering	-	Nee	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP	661	36	625
Projectenboek 2025 - Riolering	-	Nee	zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP	186	23	163
Eindtotaal				51.714	21.625	30.089

VOLKSHUISVESTING, LEEFOMGEVING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Dit programma richt zich op ontwikkeling en behoud van een kwalitatief hoogwaardige woon-, werken leefomgeving.
In dit programma zijn middelen opgenomen voor advisering op het gebied van wonen en de kwaliteit van de leefomgeving, het voeren van projecten en grondexploitaties, het faciliteren van ontwikkelingen van inwoners en ondernemers en het begeleiden van bestemmingsplannen en afgeven van en toetsen op omgevingsvergunningen. Door de introductie van Omgevingswet veranderen veel van de bestaande instrumenten en werkwijzen.

8-33-We versterken de vitaliteit en leefbaarheid van onze gemeente.

Leefbaarheid en vitaliteit

AMBITIE	De ambitie is om vitaliteit en leefbaarheid niet te laten begrenzen door schijnbare onmogelijkheden (zoals regelgeving van hogere overheden of conflicterende belangen). Met daadkracht willen we ons laten leiden door wat goed is voor de Krimpenerwaard. We gaan uit van onze eigen kracht! De Strategische visie Krimpenerwaard schetst in de optie “Schouders eronder” (en op onderdelen “Met brede blik) onze ambitie. Hier gaan we actief mee aan de slag. We zetten in op het instrument van actieve grondpolitiek indien het bijdraagt aan het realiseren van deze maatschappelijke doelen.
ER-DOEL	We versterken de vitaliteit en leefbaarheid van onze gemeente.
WE METEN	Leefbarometer (ministerie BZK). Sociale verbondenheid met de buurt.
INSPANNINGEN 2024	We voeren de strategische agenda uit
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We brengen de instrumenten voor grondpolitiek in beeld.
Middelen 2024	Incidenteel € 300.000 voor 2024 en 2025. Woningbouw en bedrijventerrein ontwikkeling vergt specifieke inzet en capaciteit. De eerste stap is het vertalen van beleidsnota’s naar instrumenten en plannen.
VERANTWOORDING	In januari 2024 zijn zes intentieovereenkomsten getekend met projectontwikkelaars om de haalbaarheid te onderzoeken van woningbouw op zes locaties. Eenzelfde intentieovereenkomst was eind 2023 al voor Bergambacht Oost getekend. Dit maakt dat gedurende 2024 deze haalbaarheidsonderzoeken zijn opgestart. Er is een start gemaakt met het omgevingsprogramma Woningbouw, waar deze ontwikkelingen in moeten landen. Hiervoor is een programmamanager aangesteld. Vanuit dit omgevingsprogramma Woningbouw worden diverse gemeentebrede onderzoeken uitgezet (bijvoorbeeld verkeersstromen en capaciteit waterzuiveringsinstallaties). De ontwikkelingen zijn onlosmakelijk verbonden met wat er is gedaan op het gebied van de lobby en strategische visie. Voor het realiseren van extra bedrijventerreinen worden voorbereidingen getroffen voor haalbaarheidsonderzoeken en is een plan van aanpak door het college vastgesteld. In 2024 is de nota grondbeleid vastgesteld door de Raad, hierin heeft uw raad ingestemd met de verdere uitwerking van de nota kostenverhaal. Deze wordt in 2025 aan uw raad aangeboden.

8-34-We versterken de vitaliteit en leefbaarheid van onze kernen.

Kernen

AMBITIE	We stimuleren initiatieven vanuit de kernen die aansluiten bij de behoefte en identiteit van de eigen kern. De gemeente faciliteert hierbij. Dit past bij de nieuwe Omgevingswet. Aan de randen van onze kernen maken we ruimte voor wonen en werken.	
ER-DOEL	We versterken de vitaliteit en leefbaarheid van onze kernen.	
SUBDOEL	We verbeteren de samenwerking tussen de samenleving en de overheid.	We maken meer ruimte voor wonen en werken.
WE METEN	-	
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We voeren de strategische agenda uit.	We voeren de woonvisie en de lokale bedrijventerreinenstrategie uit.
Middelen 2024	Zie ambitie 8.33	
VERANTWOORDING	Er is intensief ingezet op de lobby op het gebied van het toekomstperspectief. Op het gebied van wonen is hiervoor een lobby gevoerd in samenwerking met 17 andere landelijke gemeenten. Voor de bedrijvigheid zijn er zowel lokaal (lokale visie bedrijventerreinen) als regionaal stappen gezet om de omvang van de vraag helder te krijgen en geaccepteerd door de provincie. Daarnaast is ook gewerkt aan het versterken van de lobby door het opbouwen van goede kernboodschappen, om zo sneller en eenvoudiger lobby-acties te kunnen voorbereiden. In 2024 is verdergegaan met de uitvoering van de actiepunten uit de woonvisie. In november is de raad geïnformeerd over de stand van zaken van de woonvisie met de “Rapportage 2024: Voortgang uitvoeringsprogramma Woonvisie 2023-2028”. Zo is onder andere de ontwikkelruimte binnen de kernen onderzocht en zijn met projectontwikkelaars voor 7 locaties intentieovereenkomsten getekend om haalbaarheidsonderzoeken naar woningbouw uit te voeren.	

8-35-We willen meer en sneller woningen realiseren.

Wonen

AMBITIE	Om de vitaliteit van de kernen te versterken zetten we vol in op het ontwikkelen woningen. Dit doen we in én aansluitend aan de randen van de bestaande kernen. We werken daarbij samen met woningbouwverenigingen. We kijken daarbij ook naar levensloopbestendige woningen, combinaties van wonen en zorg, creatieve woonvormen en andere oplossingen.
ER-DOEL	We willen meer en sneller woningen realiseren.
WE METEN	Het aantal nieuwe woningen per jaar (CBS).
INSPANNINGEN 2024 - 2027	We maken een versnellingsagenda wonen.
	We voeren de acties uit het uitvoeringsprogramma van de woonvisie uit. We ontwikkelen instrumenten om de woningmarkt te beïnvloeden.
	We werken samen met woningcorporaties en marktpartijen aan het realiseren van woningen.
Middelen 2024	Zie ambitie 8.33.
VERANTWOORDING	We zijn op een praktische manier bezig met concrete versnelling van de woningbouw te realiseren. Denk dan aan het tekenen van een intentieovereenkomst met een projectontwikkelaar bij de start van het initiatief met duidelijke afspraken over wat wanneer opgeleverd wordt en welke kaders er zijn. Het college heeft de bestuursopdracht omgevingsprogramma woningbouw vastgesteld. Omgevingsprogramma levert input voor het Omgevingsplan, zodat in het aanpassen van het Omgevingsplan en afgeven van een vergunning ook versnelling plaats kan vinden. Tot slot is een belangrijk onderdeel van het versnellen van woningbouw dat onze woningbouwlocaties worden aanvaard door de provincie. Eind 2024 zijn Noordse Weide (Stolwijk), Haastrecht-Zuid en Het Polderland (Krimpen aan de Lek) onder voorwaarden door de provincie aanvaard. Voor de locaties groter dan 3 hectare (Bergambacht-Oost, Schoonhoven Hofland en Schoonhoven Nieuw West) is dit nog niet het geval. Daarom blijven we lobbyen richting provincie en het rijk voor toestemming voor locaties aan de randen van de kernen. De woonvisie is en wordt uitgevoerd, in november 2024 is de Rapportage 2024 – Voortgang uitvoeringsprogramma woonvisie 2023-2028 met de raad gedeeld. We werken samen met woningcorporaties en marktpartijen aan het realiseren van woningen. Met de woningcorporaties maken we prestatieafspraken en bespreken we kansen voor sloop/nieuwbouw en deelname aan andere nieuwbouwprojecten. Met marktpartijen werken we, ook in het kader van versnelling zoals hierboven geschreven, aan het realiseren van plannen. Hun initiatieven worden in eerste instantie op de intaketafel behandeld.

8-36-Huisvesting statushouders en opvang asielzoekers.

Huisvesting statushouders en opvang asielzoekers

AMBITIE	De ambitie uit het collegeprogramma gaat uit van inzet op kleinschalige opvang van max. 100 vluchtelingen voor een periode van maximaal 2 jaar. In april 2023 heeft de raad ingestemd met het in eerste instantie opvangen van 2200 vluchtelingen in de regio Midden Holland, in Krimpenerwaard 153. De eerste 80 vluchtelingen worden vanaf 7 augustus opgevangen in het Klooster in Haastrecht voor een periode van 3 jaar.
ER-DOEL	-
WE METEN	-
INSPANNINGEN 2024	Eind 2022 is een akkoord gesloten tussen overheden over de opvang van vluchtelingen. Deze taakstelling voor de opvang van vluchtelingen komt bovenop de taakstelling voor de opvang van statushouders en Oekraïners. We zetten ons in om de taakstelling, voor deze 3 doelgroepen, in onze gemeente te realiseren (of anders in overleg met regiogemeenten de taakstelling samen te realiseren).
Middelen 2024	Incidenteel: € 400.000 voor 2024 en 2025
VERANTWOORDING	In 2024 voldeed de gemeente aan de inspanningsverplichting bij de opvang van Oekraïners. Er zijn 254 opvangplekken gerealiseerd. Voor de huisvesting van statushouders hadden we in 2024 een taakstelling van in totaal 155 statushouders (61 statushouders het eerste half jaar, 55 statushouders het tweede halfjaar en een achterstand van 39 uit 2023). In 2024 zijn er in totaal 89 statushouders gehuisvest. Dit resulteert in een taakstelling van 123 statushouders (57 statushouders van taakstelling eerste half jaar 2025 en 66 statushouders uit achterstand 2024) voor het eerste half jaar van 2025.

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen
- Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Lasten					
8.1 Ruimte en leefomgeving	**-2.043**	**-2.692**	**-2.412**	**-2.340**	**72**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	**-7.190**	**-207**	**-583**	**-935**	**-352**
8.3 Wonen en bouwen	**-4.720**	**-4.432**	**-3.323**	**-3.260**	**62**
Totaal Lasten	**-13.953**	**-7.332**	**-6.318**	**-6.536**	**-218**
Baten					
8.1 Ruimte en leefomgeving	**1.297**	**386**	**1.027**	**706**	**-321**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	**7.301**	**203**	**549**	**1.010**	**461**
8.3 Wonen en bouwen	**4.655**	**3.908**	**2.001**	**2.006**	**6**
Totaal Baten	**13.254**	**4.497**	**3.576**	**3.722**	**145**
Saldo van baten en lasten	**-699**	**-2.835**	**-2.741**	**-2.814**	**-73**
Stortingen					
0.10 Mutaties reserves	**-989**	**-89**	**-2.220**	**-1.737**	**483**
Onttrekkingen					
0.10 Mutaties reserves	**1.331**	**599**	**1.644**	**1.538**	**-106**
Mutaties reserves	**343**	**510**	**-576**	**-199**	**377**
Geraamd resultaat	**-356**	**-2.325**	**-3.318**	**-3.014**	**304**

Toelichting - 8.10 Ruimte en leefomgeving

De onderschrijding op de lasten van ruim € 70.000 komt doordat de kosten voor advies lager zijn dan aanvankelijk begroot. We bouwen het omgevingsplan zoveel mogelijk op in eigen beheer, zonder externe adviesbureaus. Hierdoor hebben we de kosten in 2024 laag kunnen houden.

Het nadelige verschil op de baten van ruim € 340.000 wordt primair veroorzaakt doordat bij de aanpassing van de begroting 2024 de BTW van de verkoop van de grond voor de Spoorzone / dienstencentrum die is overgeheveld naar 2025 niet is meegenomen. Dit betreft een bedrag van ruim € 421.000 en levert een voordeel op bij de reserveboekingen van eenzelfde bedrag. Per saldo is het dus budgettair neutraal. Daarnaast zijn er een aantal opbrengsten gerealiseerd voor anterieure overeenkomsten die niet begroot waren. Dit betreft een bedrag van ongeveer € 80.000.

Toelichting - 8.20 Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)

Het overschot op de baten van ruim € 76.000 wordt primair veroorzaakt door de tussentijdse winstuitname van € 7.000 van de grondexploitatie Hoflaan, waarvan de verwachting is dat die in 2026 wordt afgesloten en door de afsluiting van de grondexploitatie Zevender-Thienderland van € 69.000. Bij de bestemmingsvoorstellen van de jaarrekening wordt voorgesteld dit bedrag toe te voegen aan de algemene reserve grondzaken.

Toelichting - 8.30 Wonen en bouwen

Een groot deel van het verschil wordt verklaard vanwege het feit dat het budget voor het project versnellingsagenda wonen niet zijn besteed. Dit komt doordat we geld hadden gereserveerd voor een onderzoek, maar dit onderzoek bij nader inzien toch niet is uitgevoerd. Uitvoering zal plaatsvinden in 2025. Aangezien deze kosten worden gedekt vanuit de reserve, heeft dit geen invloed op het rekeningresultaat.

Toelichting - Storting/Onttrekking programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Het voordelige saldo op de stortingen wordt veroorzaakt door een lagere storting aan reserves. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat bij de aanpassing van de begroting 2024 de BTW van de verkoop van de grond voor de spoorzone / dienstencentrum die is overgeheveld naar 2025 niet is meegenomen. Dit betreft een bedrag van ruim € 421.000 en levert een nadeel op het taakveld ruimte en leefomgeving. Per saldo is het dus budgettair neutraal.

Het nadelige saldo bij de onttrekkingen wordt veroorzaakt door lagere onttrekkingen aan de reserves. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door minder of geen uitgaven voor de projecten strategische koers en woonvisie. Dit heeft geen gevolgen voor het resultaat.

Projectbudgetten en investeringen (x € 1.000)

Projectnaam	Kern(en)	Afsluiten Ja/Nee	Toelichting Jaarrekening	Begroot	Realisatie	Saldi
I0105 Ontw. Htr. Galgoord & Kleine Betuw	Haastrecht	Nee	Het project is in ontwikkeling en in 2025 wordt dit verder uitgewerkt.	506	472	34
I0105 Ontw. Htr. Galgoord & Kleine Betuw (baten)	Haastrecht	Nee	-	0	-120	120
I0464 Verkoop HSV woningen	-	Nee	Een groot deel van de werkzaamheden rondom de uitkoopregeling is verricht, echter er zijn ook nog uit te voeren zaken waaronder een omgevingsplanwijziging en de sloop van een aantal panden. Ook een belangrijk onderdeel is de financiële afwikkeling met het RVO die moet plaatsvinden in 2025 en 2026. De afsluiting van het krediet is afhankelijk van de afronding van alle werkzaamheden en kan vermoedelijk in 2026 plaatsvinden.	5.431	6.837	1.406
I0464 Verkoop HSV woningen (baten)	-	Nee	-	-5.431	-6.989	1.558
I0484 AZS terrein Schoonhoven	Schoonhoven	Nee	Het project is in uitvoering. Het zorggebouw is inmiddels gereed en wordt bewoond door mensen van Gemiva. De verkoop van 15 eengezinswoningen is gestart. De bouw hiervan start naar verwachting medio 2025 en duurt ca. 1 jaar.	125	21	104
I0484 AZS terrein Schoonhoven (baten)	Schoonhoven	Nee	-	-125	-75	-50
I0578 Strategisch vastgoed	-	Nee	In 2024 is de aankoop van de Blekerstraat 3 in Haastrecht gedaan.	4.322	1.028	3.294
I0658 Voorbereidingskrediet IJsbaan Nrd	Lekkerkerk	Nee	Op de 'IJsbaan' worden Oekraïners tijdelijk gehuisvest. Het voorbereidingsbudget moet gehandhaafd worden om verdere plannen te ontwikkelen.	150	0	150
I0661 Huisvesting Openbare Ruimte		Nee	In april 2024 is de bouw gestart van de nieuwe huisvesting van de buitendienst. De oplevering heeft plaatsgevonden in november 2024. De gefaseerde verhuizing vanaf de 4 bestaande locaties van de buitendienst, zal medio 2025 zijn afgerond.	5.692	5.538	153
I0680 Project Zilveras	Schoonhoven	Nee	In 2024 is een projectplan opgesteld voor de werkzaamheden die betrekking hebben op de openbare ruimte en is gestart met de planvorming. Deze wordt nader uitgewerkt.	505	0	505
I0703 DIKA terrein		Nee	Het project is in uitvoering en is naar verwachting eind 2026 gereed.	-59	-196	136
I0705 Transformatie dienstencentrum SCH		Nee	Het project transformatie dienstencentrum heeft een lange doorlooptijd en zal ook in 2025 en 2026 nog actueel zijn, zoals ook in het projectplan omschreven. De beoogde start bouw in 2024 heeft niet plaats kunnen vinden door vergunningprocedures waar de gemeente geen invloed op heeft.	4.439	228	4.211
I0736 Spoorzone		Nee	De uitvoering van de 1e fase van het project, namelijk de bouw van 24 eengezinswoningen, is eind 2024 gestart. Tevens is de vergunning voor de 2e bouwfase (57 appartementen, 3 stadswoningen en 5 eengezinswoningen) verleend. De bouw hiervan start naar verwachting in de tweede helft van 2025. Het stationsgebouw vormt een 3e fase in de uitvoering.	105	45	60
Eindtotaal				15.660	6.789	8.869

RECAPITULATIE VAN BATEN EN LASTEN

Tabel baten en lasten (x 1.000)

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Bestuur en ondersteuning					
Lasten	-33.752	-31.870	-32.123	-31.505	618
Baten	122.454	125.137	129.863	130.456	592
Totaal Bestuur en ondersteuning	**88.701**	**93.267**	**97.740**	**98.950**	**1.210**
Veiligheid					
Lasten	-5.364	-5.740	-5.749	-5.665	85
Baten	98	156	163	129	-34
Totaal Veiligheid	**-5.266**	**-5.584**	**-5.586**	**-5.535**	**51**
Verkeer vervoer en waterstaat					
Lasten	-11.169	-11.658	-12.008	-12.288	-281
Baten	2.704	1.597	2.299	2.141	-158
Totaal Verkeer vervoer en waterstaat	**-8.464**	**-10.062**	**-9.709**	**-10.147**	**-438**
Economie					
Lasten	-1.462	-1.401	-1.608	-1.179	429
Baten	553	410	417	470	53
Totaal Economie	**-909**	**-991**	**-1.191**	**-709**	**482**
Onderwijs Sport Cultuur & Recreatie					
Lasten	-18.731	-19.144	-20.901	-19.239	1.663
Baten	4.526	2.965	5.026	4.774	-252
Totaal Onderwijs Sport Cultuur & Recreatie	**-14.205**	**-16.179**	**-15.875**	**-14.464**	**1.411**
Sociaal domein					
Lasten	-70.232	-68.789	-78.404	-75.842	2.562
Baten	20.758	12.723	21.501	21.009	-493
Totaal Sociaal domein	**-49.474**	**-56.066**	**-56.903**	**-54.834**	**2.069**

Volksgezondheid en milieu					
Lasten	-20.386	-20.675	-21.892	-21.813	78
Baten	17.280	17.158	17.057	17.899	841
Totaal Volksgezondheid en milieu	**-3.106**	**-3.517**	**-4.835**	**-3.915**	**920**
Volkshuisv.leefomg. & sted vernieuwing					
Lasten	-13.953	-7.332	-6.318	-6.536	-218
Baten	13.254	4.497	3.576	3.722	145
Totaal Volkshuisv.leefomg. & sted vernieuwing	**-699**	**-2.835**	**-2.741**	**-2.814**	**-73**
Saldo van baten en lasten	**6.578**	**-1.967**	**900**	**6.203**	**5.303**
Bestuur en ondersteuning					
Stortingen	-15.846	-8.729	-16.128	-16.127	0
Onttrekkingen	16.867	9.592	15.218	15.010	-208
Totaal Bestuur en ondersteuning	**1.021**	**863**	**-910**	**-1.118**	**-208**
Veiligheid					
Onttrekkingen	32	0	5	5	0
Verkeer vervoer en waterstaat					
Stortingen	-1.700	-800	-1.000	-1.000	0
Onttrekkingen	349	899	299	378	79
Totaal Verkeer vervoer en waterstaat	**-1.351**	**99**	**-701**	**-622**	**79**
Economie					
Stortingen	-801	0	0	0	0
Onttrekkingen	1.175	300	328	209	-119
Totaal Economie	**374**	**300**	**328**	**209**	**-119**
Onderwijs Sport Cultuur & Recreatie					
Stortingen	-2.061	-1.042	-1.789	-1.412	376
Onttrekkingen	1.298	1.076	2.237	1.381	-855
Totaal Onderwijs Sport Cultuur & Recreatie	**-764**	**34**	**448**	**-31**	**-479**
Sociaal domein					
Stortingen	-3.899	0	-1.374	-1.374	0
Onttrekkingen	1.316	85	1.652	807	-846
Totaal Sociaal domein	**-2.583**	**85**	**278**	**-568**	**-846**
Volksgezondheid en milieu					
Stortingen	-278	-271	-310	-310	0
Onttrekkingen	470	347	537	395	-142
Totaal Volksgezondheid en milieu	**193**	**76**	**228**	**85**	**-142**
Volkshuisv.leefomg. & sted vernieuwing					
Stortingen	-989	-89	-2.220	-1.737	483
Onttrekkingen	1.331	599	1.644	1.538	-106
Totaal Volkshuisv.leefomg. & sted vernieuwing	**343**	**510**	**-576**	**-199**	**377**
Mutaties reserves	**-2.734**	**1.967**	**-900**	**-2.238**	**-1.338**
Geraamd resultaat	**3.845**	**0**	**0**	**4.294**	**4.294**

INDICATOREN

Inleiding

Onderstaand is de basisset van beleidsindicatoren opgenomen die op grond van het BBV verplicht is voorgeschreven. In tegenstelling tot de indicatoren die in de programma's, onder beleidsspeerpunten zijn opgenomen, sturen wij op deze BBV indicatoren niet actief. Alleen als een indicator een directe link heeft met één of meerdere van de beleidsspeerpunten sturen wij hier actief op. In dat geval is de betreffende indicator ook meegenomen binnen één van de programma's.

Het doel van het verplicht opnemen van de BBV indicatoren is om begrotingen inzichtelijker te maken voor raadsleden die niet met financiën zijn belast en betere onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeentebegrotingen mogelijk te maken. De meeste indicatoren zijn beschikbaar via de website www.waarstaatjegemeente.nl. Op deze site is het ook mogelijk om de indicatoren te vergelijken. Voor een aantal indicatoren geldt dat ze niet via landelijke bronnen beschikbaar zijn. Dit betreft de indicatoren die vallen onder het programma Bestuur en ondersteuning. Deze moeten dan ook door gemeenten zelf worden berekend.

Op de volgende pagina's zijn de voorgeschreven indicatoren onderverdeeld naar de programma's van deze begroting. Hierbij zijn per indicator de score van Krimpenerwaard en Nederland gepresenteerd.

Taakveld	Naam indicator - eenheid (conform Regeling beleidsindicatoren gemeenten)	Krimpenerwaard		Nederland	
		Vorig jaar	Nu	Vorig jaar	Nu
Veiligheid	Diefstallen uit woning - Aantal per 1.000 inwoners	1,1	1,2	1,4	1,3
Veiligheid	Geweldsmisdrijven - Aantal per 1.000 inwoners	2,6	2,3	4,5	4,2
Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) - Aantal per 1.000 inwoners	6,8	5,1	5,9	5,8
Veiligheid	Verwijzingen Halt - Aantal per 1.000 jongeren	9	7	8	9
Veiligheid	Winkeldiefstallen - Aantal per 1.000 inwoners	0,7	1	2,3	2,5
Economie	Functiemenging - %	46,9%	47,5%	53,8%	54,2%
Economie	Vestigingen (van bedrijven) - Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 64 jaar	175,9	183,5	174,1	181,8
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie	Absoluut verzuim - Aantal per 1.000 leerlingen	0	2,6	4,2	6,3
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie	Relatief verzuim - Aantal per 1.000 leerlingen	35	26	24	27
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie	Voortijdig schoolverlaters totaal (VO MBO)	1,9%	1,7%	2,4%	2,4%
Onderwijs, sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters - %	52,5%	52,5%	46,4%	46,4%
Sociaal Domein	Werkloze jongeren - % 16 t/m 22 jarigen	1%	1%	1%	2%
Sociaal Domein	Kinderen in uitkeringsgezin - % kinderen tot 18 jaar	4%	4%	6%	6%
Sociaal Domein	Lopende re-integratievoorzieningen - Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	148,9	139,1	191,5	197,7
Sociaal Domein	Banen - Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	604,2	620,7	825,4	836,6
Sociaal Domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo - Aantal per 10.000 inwoners	600	550	710	650
Sociaal Domein	Jongeren met een delict voor de rechter - % 12 t/m 21 jarigen	1%	1%	1%	1%
Sociaal Domein	Jongeren met jeugdhulp - % van alle jongeren tot 18 jaar	9,8%	10,6%	11,1%	11,5%
Sociaal Domein	Jongeren met jeugdbescherming - % van alle jongeren tot 18 jaar	1,2%	1,2%	1,0%	0,9%
Sociaal Domein	Jongeren met jeugdreclassering - % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,1%	0,1%	0,3%	0,3%
Sociaal Domein	Netto arbeidsparticipatie - % van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	74,1%	75,1%	72,2%	73,1%
Sociaal Domein	Personen met een bijstandsuitkering - Aantal per 10.000 inwoners	186,7	190,5	344,8	343,6
Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit - %	14,9%	22,9%	34,0%	41,0%
Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval - Kg per inwoner	104	102	148	150
Vhrosv	Demografische druk - %	80,1%	80,8%	70,3%	70,4%
Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen - Aantal per 1.000 woningen	11,6	3,1	9,3	9,1
Vhrosv	Gemiddelde WOZ-waarde - x € 1.000	387	405	368	379
Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden - in €uro's	815	874	860	onbekend
Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden in €uro's	925	995	942	onbekend

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zijn de inkomsten die geen specifiek bestedingsdoel kennen. De belangrijkste daarvan zijn de opbrengsten Onroerende Zaak Belasting (OZB) en de uitkering uit het Gemeentefonds.

Daarnaast zijn er nog een aantal kleinere opbrengsten zonder specifiek bestedelingsdoel, de belangrijkste hiervan staan in onderstaand overzicht weergegeven.

Specificatie uitkering Gemeentefonds	**Rekening**
(x €1.000)	**2024**
Algemene uitkering	108.106
Uitkering deelfonds sociaal domein	3.589
Decentralisatie uitkering	1.216
Totaal	**112.911**

Specificatie inkomsten uit Belastingen	**Rekening**
(x €1.000)	**2024**
Onroerende Zaak Belasting	13.549
Toeristenbelasting	299
Totaal	**13.848**

Specificatie inkomsten uit Deelnemingen	**Rekening**
(x €1.000)	**2024**
Dividend Stedin	275
Dividend BNG	93
Totaal	**368**

PARAGRAFEN

A. Lokale heffingen

Algemeen

In deze paragraaf lichten wij het beleid met betrekking tot de gemeentelijke heffingen toe. Het BBV vraagt in deze paragraaf om per heffing een overzicht op te nemen van de taakvelden waarvan lasten in de heffing zijn meegenomen.

Algemeen

In de Nota Lokale heffingen 2024 is het huidige beleid met betrekking tot de gemeentelijke heffingen beschreven. De totale werkelijke opbrengst aan belastingen en overige heffingen bedraagt in 2024 circa € 32,6 miljoen. In onderstaande tabel zijn de opbrengsten van de lokale heffingen weergegeven:

bedragen x € 1.000	Begroot *	Werkelijk	Verschil	%verschil
Onroerendezaakbelastingen	13.596	13.549	-47	-0,3%
Rioolheffing	6.429	6.531	102	1,6%
Afvalstoffenheffing	7.602	7.628	26	0,3%
Toeristenbelasting	272	299	27	9,9%
Lijkbezorgingsrechten	1.080	1.324	244	22,6%
Leges	3.474	3.574	100	2,9%
Marktgelden	44	46	2	4,5%
Havengelden	93	76	-17	-18,3%
Kwijtschelding	-380	-390	-10	2,6%
	32.210	**32.637**	**427**	**1,3%**

* Dit betreft de Begroting 2024 inclusief de begrotingswijzigingen

Het SVHW (Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling) verzorgt de uitvoering van diverse heffingen voor de gemeente.

Kostendekkendheid

Bij diverse heffingen mogen de geraamde baten niet hoger zijn dan de geraamde lasten. Bij de toe te rekenen kosten worden onder andere de kwijtschelding, de kosten van het SVHW en de kosten van toezicht meegenomen. De beleidsuren en uren van handhaving worden hierin niet meegenomen. Voor de belastingen geldt deze wettelijke eis niet. De opbrengst van de belastingen komt in de algemene middelen van de gemeente terecht.

In verband met de BBV-voorschriften kijken we ook terug naar de in de begroting berekende kostendekkendheid van de heffingen. De kostendekkendheid is berekend voor afrekening naar de reserves en voorzieningen.

Kostendekkendheid	Begroot	Werkelijk
Afvalstoffenheffing	99,7%	110,2%
Rioolheffing	90,8%	92,0%
Leges hst.1 Alg. dienstverlening	70,8%	78,0%
Leges hst.2 Omgevingswet	110,6%	54,6%
Leges hst.3 Horeca	4,4%	4,5%
Leges hst.3 Evenementen	3,8%	3,8%
Leges hst.3 Standplaatsen	51,6%	35,3%
Leges hst.3 Kinderopvang	6,8%	8,0%
Lijkbezorgingsrechten	59,3%	60,6%
Marktgelden	70,1%	60,5%
Havengelden	75,2%	37,4%

1. Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De OZB bestaan uit een eigenarenbelasting voor woningen en een eigenarenbelasting en gebruikersbelasting voor niet-woningen. De WOZ-waarde van alle onroerende zaken wordt jaarlijks vastgesteld. De hoogte van de OZB is een combinatie van de WOZ-waarde van een pand en het vastgestelde tarief. Voor het bepalen van de tarieven wordt gebruik gemaakt van de WOZ-waarden volgens opgave van het SVHW.

De afwijking van 0,34% op het totaal van € 13,5 miljoen wordt veroorzaakt door afwijkingen in de waardeontwikkeling en het areaal dat iets is achtergebleven op de begroting .

2. Rioolheffing

De rioolheffing is een heffing om het beheer en het onderhoud van het gemeentelijk rioolstelsel te bekostigen. Uitgangspunt is dat de tarieven op totaalniveau kostendekkend zijn. De hoogte van de rioolheffing wordt bij woningen bepaald door de grootte van het huishouden (een- of meerpersoonshuishouden) en bij niet-woningen door de WOZ-waarde.

Bij de rioolheffing wordt de kostendekkendheid weer 100% door de onttrekking aan de egalisatievoorzieningen. Dit jaar zijn de uitgaven voor het onderhoud en beheer hoger uitgevallen dan begroot; er zijn echter ook meer inkomsten dan begroot en er zijn er geen rentekosten dit jaar. De werkelijke onttrekking aan de egalisatievoorziening bedraagt daarom in 2024 circa € 565.000 in plaats van € 658.000 welke was begroot.

3. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een heffing om het ophalen en verwerken van de huishoudelijke afvalstoffen te bekostigen. Uitgangspunt is dat de tarieven op totaalniveau kostendekkend zijn. Deze heffing bestaat uit een vast deel en een variabel deel. Voor het restafval wordt een tariefdifferentiatie (diftar) toegepast; per inworp in de ondergrondse container en per lediging van een restafvalcontainer.

Dit jaar is er een voordeel ontstaan op het taakveld afval. Er zijn meer inkomsten van de materialen die gerecycled worden en er zijn lagere kapitaalslasten en ook lagere kosten voor beheer en onderhoud door Cyclus.

Het voordeel van circa € 700.000 wordt, conform bestaand beleid, gestort in de egalisatievoorziening afval.

4. Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene belasting voor personen die hier overnachten tegen een vergoeding. De opbrengst is afhankelijk van het aantal overnachtingen in de gemeente, waardoor de opbrengst per jaar varieert.

We verantwoorden in de jaarrekening 2024 de te verwachte opbrengst over 2024 plus de afrekening over 2022 en 2023. De opbrengst 2024 is nog niet gerealiseerd, omdat de aanslagen pas verstuurd kunnen worden na afloop van het jaar. De inkomst in 2024 wordt geschat op € 272.000.

De afrekening over 2023 viel circa € 27.000 positief uit. De totale inkomst in 2024 bedraagt daardoor ruim € 299.000.

5. Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor verleende diensten in verband met de begraafplaatsen.

Er hebben dit jaar meer begrafenissen plaatsgevonden dan begroot waardoor de inkomsten hoger uitvallen. De inkomsten voor de aankoop van een particulier graf worden gestort in de daarvoor bestemde reserve. In 2024 betrof dit ruim € 316.000. Dit valt niet in het saldo van de jaarrekening. De afkoop van het onderhoud valt ook niet in het saldo en wordt gestort in de voorziening, omdat het gelden van derden zijn. Jaarlijks valt hiervan een deel vrij voor het onderhoud van de begraafplaatsen.

6. Leges

Voor een gemeentelijke taak die in de vorm van een dienst door bewoners of bedrijven afgenomen wordt, wordt leges betaald. Door de diversiteit van diensten is de legesverordening onderverdeeld in 3 hoofdstukken.

Hoofdstuk 1: De legesinkomsten zijn hoger dan de primitieve begroting. De kostendekkendheid wordt hoger.

Hoofdstuk 2: De inkomsten van de omgevingsvergunningen (bouwleges) zijn lager uitgevallen dan de primitieve begroting. Dit is ook vermeld in de tweede tussenrapportage 2024. De kostendekkendheid komt nu uit op 54,6%. Er zijn dit jaar extra kosten gemaakt om de aanvragen van 2023 volledig weg te werken. De kostendekkendheid wordt 81,9% door een onttrekking aan de egalisatievoorziening. Het saldo van de egalisatievoorziening is daardoor nihil.

Hoofdstuk 3: De legesinkomsten zijn lager uitgevallen, onder andere bij de evenementen. Ook vallen steeds meer aanvragen onder de legesvrijstelling. Het aantal standplaatsen (verkooppunten buiten de marktdagen) is afgenomen.

7. Marktgelden

Voor het innemen van een standplaats op de markt worden marktgelden geheven. De inkomsten zijn conform de begroting. De kosten vallen dit jaar hoger uit door hogere energiekosten waardoor de kostendekkendheid afneemt.

8. Havengelden

Havengelden worden geheven van vaartuigen die gebruik maken van de havens in Schoonhoven en Ouderkerk aan den IJssel. Daarnaast worden er vergoedingen gevraagd voor het gebruik van energie en water. Vanaf 2024 vindt de heffing en inning van de havengelden plaats via de app ShipAssist. De afname van energie en water wordt geïnd door SAB.

De opbrengsten zijn lager dan begroot en er zijn meer kosten gemaakt in 2024. De opbrengst voor het reserveren van een ligplaats in de haven in Schoonhoven is afgenomen. Het tarief voor het reserveren in 2024 voor een ligplaats in 2025 en volgende jaren is verdisconteerd in de tarieven havengelden Schoonhoven 2025 en volgende jaren.

Daarentegen zijn er meer inkomsten als gevolg van verhuur vastgoed.

9. Kwijtschelding

Mensen met een minimuminkomen en geen of weinig vermogen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van diverse lokale heffingen. Er is dit jaar iets meer kwijtschelding verleend dan was begroot (3,2%).

10. Bedrijveninvesteringszone-heffingen (BIZ-heffing)

Een bedrijveninvesteringszone is een afgebakend gebied zoals een winkelgebied of een bedrijventerrein waarbinnen ondernemers en/of de eigenaren samen investeren in de kwaliteit van hun bedrijfsomgeving. Voor de BIZ-heffing treedt de gemeente op als dienstverlener. De opbrengst wordt uitgekeerd aan de BIZ-stichtingen en is daarom niet opgenomen bij het overzicht van de totale inkomsten. Deze stichtingen zorgen voor de plannen en de uitvoering ervan. Er is een BIZ-heffing voor het centrum van Bergambacht, een BIZ-heffing voor bedrijventerrein De Wetering in Bergambacht en een BIZ-heffing voor het centrum van Schoonhoven.

11. Woonlasten

De woonlasten bestaan uit de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. In de onderstaande tabel is de lastendruk in de gemeente Krimpenerwaard in 2024 weergegeven, voor zowel eigenaar-gebruikers als voor huurders. Het uitgangspunt is een meerpersoonshuishouden.

	Krimpenerwaard			
	Koopwoning Meerpersoonshuishouden		Huurwoning Meerpersoonshuishouden	
	2023	2024	2023	2024
OZB*	€313,00	€330,00	n.v.t.	n.v.t.
Afval**	€301,00	€341,05	€301,00	€341,05
Riool*	€268,80	€268,80	€268,80	€268,80
	€882,80	**€939,85**	**€569,80**	**€609,85**

* Er is uitgegaan van een WOZ-waarde van € 365.000 in 2023 en € 378.000 in 2024.

** Er is uitgegaan van 9,6 ledigingen in 2024.

B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandscapaciteit

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op het weerstandsvermogen en de risicobeheersing van de gemeente Krimpenerwaard. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) vraagt in deze paragraaf minimaal in te gaan op:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- een inventarisatie van de risico's
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Daarnaast zijn ook een aantal kengetallen voorgeschreven, evenals een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

De risico-inventarisatie wordt twee keer per jaar geactualiseerd (voor de begroting en voor de jaarrekening). Daarnaast hebben we in onze nota Risicomanagement 2016 vastgelegd dat deze paragraaf een toelichting bevat van alle restrisico's groter dan € 50.000. In 2025 wordt de nota Risicobeheersing en Weerstandsvermogen ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

Totaal geïnventariseerde risico's:

Risico's (x € 1.000)	Bedrag
Geïnventariseerde risico's	7.188
Totaal	**7.188**

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Met de weerstandscapaciteit bedoelen we al die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden. Het is onwaarschijnlijk dat alle geïnventariseerde risico's zich tegelijkertijd in volle omvang voordoen. De gemeenteraad heeft er bij de vaststelling van de Nota risicomanagement 2016 voor gekozen om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen op 50% van de geïnventariseerde risico's.

Hetgeen neerkomt op:
- 50% van de geïnventariseerde risico's af te dekken, 50% van € 7.188.000 = € 3.594.000

Vanaf 2024 is er geen afzonderlijke reserve weerstandsvermogen meer. De benodigde weerstandscapaciteit maakt onderdeel uit van de algemene reserve.

In activa besloten stille reserves staan als zodanig niet op de balans. Voor het weerstandsvermogen kunnen ze echter wel een rol spelen. Met name activa met stille reserves die op korte termijn liquide gemaakt kunnen worden (verkoop) zijn van belang omdat deze in voorkomende gevallen kunnen bijdragen aan het oplossen van financiële problemen. Stille reserves kunnen ontstaan wanneer de bezittingen van de gemeente niet (geheel) worden gewaardeerd of niet tegen de economische waarde worden gewaardeerd of door wijziging van een bestemming van bijvoorbeeld gronden of panden.

In de Nota reserves en voorzieningen 2023 is opgenomen dat we jaarlijks een globale inventarisatie maken van de stille reserves en de materieel relevante stille reserves vermelden in deze paragraaf van de begroting en de jaarstukken.

Op grond van het criterium dat een betreffend kapitaalgoed op korte termijn liquide gemaakt moeten kunnen worden, leidt een eerste inventarisatie tot de volgende stille reserve:

Gemeentegronden (snippergroen)
In totaal is sprake van ca. 60.000 m2 snippergroen dat niet op de balans staat en die verkocht of verhuurd kan worden aan derden, die de grond veelal al in gebruik hebben. De komende periode zal verder

onderzoek uitgevoerd worden naar de mogelijke waarde van deze stille reserve en de kosten om deze waarde te kunnen activeren.

Weerstandscapaciteit (x €1.000)	(x € 1.000)
De algemene reserve incl. claim weerstandsvermogen	25.776
Materiële stille reserves	PM
Totale beschikbare weerstandscapaciteit	**25.776**

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt weergegeven als een ratio tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en het totaal van de gekwantificeerde risico's.
De weerstandscapaciteit bedraagt € 26 miljoen. De geïnventariseerde risico's bedragen € 7,2 miljoen. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de geïnventariseerde risico's. Dit verhoudingsgetal bedraagt derhalve 3,6.

Ratio	Waardering
Boven 2,0	uitstekend
Tussen 1,4 en 2,0	ruim voldoende
Tussen 0,8 en 1,4	matig
Tussen 0,6 en 0,8	onvoldoende
Onder 0,6	ruim onvoldoende

Het kengetal van 3,6 geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen en wordt beoordeeld als uitstekend. Dit kengetal is gelijk aan het kengetal in de jaarrekening 2023. In de begroting 2024 was het kengetal 2,6. In de begroting 2025 was het kengetal 3. De schommelingen in dit kengetal worden met name veroorzaakt door de peildatum waarop de algemene reserve meegewogen wordt in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

In de Nota risicomanagement 2016 worden de volgende doelstellingen genoemd:

1. Inzicht verkrijgen in de risico's die wij als gemeente lopen. Dit zijn zowel financiële als niet-financiële risico's. Daarbij moeten beheersmaatregelen deze risico's verminderen.
2. Vergroten van het risicobewustzijn van alle medewerkers binnen de gemeente in houding en gedrag. Risicobewustzijn moet onderdeel zijn van de bedrijfscultuur.
3. Beoordelen van het benodigde weerstandsvermogen.
4. Voldoen aan wet- en regelgeving (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten).

Bij risico's maken we een onderscheid tussen risico's die wel en risico's die niet van belang zijn voor de weerstandscapaciteit. Bepaalde risico's zijn niet van belang voor de weerstandscapaciteit als de begroting- en rekeningcyclus in orde is en we adequate beheersmaatregelen of (verlies)voorzieningen hebben getroffen. Risico's die van belang zijn voor de weerstandscapaciteit zijn bijvoorbeeld bedrijfsrisico's als grondexploitatie, de sociaaleconomische ontwikkelingen, garantieverplichtingen, schadeclaims en renterisico's. De risico-inventarisatie is in januari en februari 2025 geactualiseerd.

Inventarisatie van de risico's

Op basis van de geïnventariseerde risico's is een inschatting gemaakt van de mogelijke financiële tegenvallers. Om bij de inventarisatie een redelijke inschatting te kunnen maken van de kansen dat risico's zich voordoen en de financiële consequenties, hebben we gebruik gemaakt van bandbreedtes. Bij de opzet van de bandbreedtes is rekening gehouden met de omvang van risicovolle situaties in Krimpenerwaard, afgezet tegen de schaal waarop Krimpenerwaard opereert.

Klasse	Kans	Risico
1	Minder of 1 x per 10 jaar	10%
2	1 x per 5 - 10 jaar	30%
3	1 x per 2 - 5 jaar	50%
4	1 x per 1 - 2 jaar	70%
5	1 x per jaar of vaker	90%

Bij elk risico is geïnventariseerd welke beheersmaatregelen zijn getroffen die het risico verkleinen. Vervolgens is een inschatting gemaakt van het maximaal financiële risico dat resteert. Hieronder een overzicht van de restrisico's groter dan € 50.000 op basis van het op deze wijze berekende financiële gevolg.

Risico's ≥ € 50.000		
1	Risico's gerelateerd aan Gebiedsovereenkomst - Opgave natuur	1.500
2	Risico's gerelateerd aan de open einde regelingen in het Sociaal Domein	1.350
3	Risico's gerelateerd aan uitvoering van projecten	1.310
4	Risico's op hogere kosten gerelateerd aan arbeidsmarktkrapte	750
5	Risico's in relatie tot de invoering Omgevingswet/WKB	400
6	Risico's op financiële verplichtingen t.a.v. sport- en maatschappelijke voorzieningen	314
7	Risico's inzake weerstandsvermogen bij gemeenschappelijke regelingen	223
8	Risico's gerelateerd aan vertraging IBOR-projecten door werkzaamheden netbeheerder	200
9	Risico's inzake informatiebeveiliging	148
10	Risico's op actieve grondexploitaties	102
11	Risico's gerelateerd aan niet voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming	53
12	Impact (Oekraïense) vluchtelingenstroom	PM
13	Overige risico's	838
Totaal		7.188

De benodigde weerstandscapaciteit op basis van de geïnventariseerde risico's bedraagt € 7,2 miljoen.

Bij de jaarrekening 2023 was dit € 6,1 miljoen en bij de begroting 2025 was dit € 7,2 miljoen. Het totaal aan risico's is dus gelijk aan het risicobedrag van de begroting 2025. Alle risico's zijn geactualiseerd. We zien over het algemeen geen grote nieuwe risico's ontstaan of eerder genoemde risico's vervallen.

De onzekerheid met betrekking tot de financiële risico's inzake de opvang van vluchtelingen blijft nog voortduren, mede gezien de landelijke onduidelijkheid over de Spreidingswet en de oorlog in Oekraïne.

Hieronder volgt een toelichting op de restrisico's groter dan € 50.000.

1 - Risico's gerelateerd aan Gebiedsovereenkomst - Opgave natuur

De gemeente heeft samen met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, de regie over de samenhangende opgaven in hun buitengebied. De provincie Zuid-Holland fungeert als opdrachtgever. In het tweede halfjaar van 2020 is met de andere twee overheden een addendum overeengekomen op de Gebiedsovereenkomst Veenweiden. Allereerst is de doorlooptijd van de overeenkomst verlengd tot en met 2026. Daarnaast zijn nieuwe afspraken gemaakt over het risico van overschrijding van het totaalbudget van € 95,1 miljoen voor dit project. Bij een overschrijding van het

budget tot € 4 miljoen, is 50% voor rekening van de provincie en 50% voor rekening van de uitvoerende partijen (gemeente 75% en hoogheemraadschap 25%). Is de overschrijding meer dan € 4 miljoen, dan is dat volledig voor rekening van de provincie. De aanspraak zal voor de gemeente, op basis van het addendum, nooit meer bedragen dan € 1,5 miljoen.

2 - Risico's gerelateerd aan de open einde regelingen in het Sociaal Domein

Jeugd en Wmo
Voor het zo reëel mogelijk begroten van de kosten Jeugd en Wmo wordt gebruik gemaakt van een systematiek die trapsgewijs zowel de prijswijziging als ook de wijzigingen in zorggebruik meeweegt. Over de afgelopen jaren hebben we gezien dat er sprake lijkt te zijn van een afvlakking van de stijging van het volume bij zowel Jeugdzorg als ook Wmo. Voor 2024 is voor zowel Jeugdzorg als ook de Wmo weer sprake van een stijging van de kosten. Naast het volumedeel is ook het prijsdeel relevant voor de impact op de totale zorgkosten.

Het hanteren van reële tarieven (verplichting op basis van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)) zoals besloten bij het regionale inkoopplan Jeugd en Wmo 2025 heeft een kostenverhogend effect. Hiermee is een goede prijs en kwaliteitsverhouding gewaarborgd. Het maximale financiële risico voor gemeente Krimpenerwaard is € 2,2 miljoen uitgaande van zorggebruik 2022 en zonder differentiatie naar specialistische zorggroepen. Hiervan is al € 1,2 miljoen opgenomen voor 2025 via de eerste tussentijdse rapportage 2024.

De verwachting is dat mede door de integrale toegang en de andere maatregelen uit de hervormingsagenda de trend van afvlakking zich na een lichte stijging in 2024 zal voortzetten. Daarbij gaan we er ook vanuit dat de extra formatieve inzet die door de raad is vastgesteld zich op termijn deels terug zal verdienen in lagere zorgkosten Het is echter complex om het werkelijke financiële effect vooraf te prognosticeren. We gaan vooralsnog uit van de maximaal mogelijke impact en blijven de zorgkosten monitoren. Indien van toepassing worden de budgetten bij de begroting en/of de tussenrapportage bijgesteld.

Het totale risico schatten we in op € 1 miljoen gezien het risico van de nieuwe inkooptarieven, de ingeschatte inverdieneffecten van de additionele formatie en het feit dat deze open einde regelingen maken dat er geen slot op de aanvragen gezet kan worden.

Minimabeleid
Eind 2023 heeft de gemeenteraad het minimabeleid vastgesteld. Bij de herijking van het beleid is ook een budgettaire bijstelling gedaan op basis van een gemiddeld bereik van 35% van de minimadoelgroep. Het minimabeleid heeft met name op het gebied van de OV-meedoenpas geleid tot stijgende aanvragen, maar nog binnen het daartoe beschikbaar gestelde budget. Wanneer het bereik substantieel hoger wordt dan de 35% en de budgetten daardoor onvoldoende blijken te zijn, zullen wij u hierover informeren via de reguliere P&C cyclus. Momenteel schatten we een risico van € 0,1 miljoen in met betrekking tot een stijgende vraag naar minimaregelingen.

Werkkapitaal zorgaanbieders
Met betrekking tot de uitstaande voorfinanciering van één specifieke zorgleverancier zijn er bovenregionale gesprekken gaande met deze instantie om concrete afspraken te maken over de terugbetalingsperiodiek. De eerdere afspraken bleken voor de instantie niet haalbaar. Het maximale risico van € 0,3 miljoen, dat naar aanleiding van de eerdere afspraken en de opvolging daarvan, gemitigeerd leek te zijn wordt nu weer opgevoerd in afwachting van nieuwe realistische afspraken.
Het totale restrisico op de verschillende open einde regelingen of daaraan gerelateerde risico’s bedraagt € 1,4 miljoen.

3 - Risico's gerelateerd aan de uitvoering van projecten

Momenteel zijn er binnen de gemeente circa 80 projecten in behandeling. Deze projecten zijn grofweg in te delen in 3 categorieën te weten: civiele (bouw)projecten waarbij sprake is van grootschalige renovatie van het openbaar gebied in een wijk, medewerking aan bouwprojecten van ontwikkelaars en projecten waarvan de gemeente opdrachtgever is. Voor alle projecten is er sprake van risico's, maar de financiële risico’s spelen zich met name af rond projecten waar de gemeente zelf opdrachtgever is. Om de voortgang op deze projecten goed te monitoren wordt in de organisatie ingezet op het continue inzicht en

overzicht en daarmee de continue actualisatie van het meerjaren-investeringsprogramma. Hierdoor ontstaat een beter inzicht in de investeringen in de toekomst. Daarnaast speelt er nog immer, ondanks de afvlakking van de prijsstijgingen in de sector een risico op hogere kosten ten opzichte van de ramingen wanneer nieuwe aanbestedingen voor ontwikkelingen zich voordoen. Het totale restrisico bedraagt € 1,3 miljoen.

4 - Risico's op hogere personele kosten gerelateerd aan de arbeidsmarktkrapte

Op basis van de afgelopen drie jaar zien we helaas een stijging van de inhuurkosten, enerzijds veroorzaakt door langdurig ziekteverzuim en anderzijds veroorzaakt door benodigde specialistische kennis en ervaring voor complexe onderwerpen en vraagstukken. In beide gevallen geldt dat er vervangend en soms ook extra moet worden ingehuurd. De in te vullen vacatures behoren helaas vaak tot de schaarse doelgroepen en zijn om die reden lastig in te vullen, waardoor de gevraagde inhuurtarieven ook vaak hoog zijn.
Voor het welbevinden van de medewerkers zijn en worden diverse zaken uitgevoerd. In 2024 is de Risico-Inventarisatie & -Evaluatie (RI&E) uitgevoerd, waarmee de risico's voor gezondheid en veiligheid op de werkplek in kaart gebracht zijn. Een onderdeel hiervan is ook de Arbometer, waarin de medewerker is gevraagd naar onder meer stress en werkdruk. De uitslag van de RI&E was positief. We gaan een plan van aanpak opstellen om aan de slag te gaan met de aandachtspunten. Ook besteden we met Krimpenerwaard Vooruit aandacht aan een toekomstbestendige, flexibele en wendbare organisatie.
Het totale restrisico bedraagt € 0,75 miljoen.

5 - Risico's in relatie tot de invoering Omgevingswet/Wet kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb)

De Omgevingswet is ingevoerd. Wat dat precies gaat betekenen voor de gemeente is nog steeds onzeker. Met de verdere uitwerking en implementatie van de Omgevingswet krijgen we meer zicht op de definitieve effecten van de Omgevingswet. We nemen hier een restrisico op van € 0,4 miljoen voor het uitvoeren van (incidentele) extra werkzaamheden en/of daling van opbrengsten.

6 - Risico's op financiële verplichtingen t.a.v. sport - en maatschappelijke voorzieningen

Op basis van in het verleden gemaakte afspraken heeft de gemeente verplichtingen ten aanzien van enkele maatschappelijke instellingen. In het afgelopen jaar heeft een herijking van de inventarisatie, waarbij ondermeer de duurzaamheidsleningen zijn verschoven naar het risico op verstrekte geldleningen, tot effect gehad dat het risico ten opzichte van de begroting 2025 neerwaarts bijgesteld kan worden naar € 0,3 miljoen. Door de overdracht van Sportpark Weydehoeck zal de komende periode geïnventariseerd worden welke financiële risico's daaruit voortvloeien.

7 - Risico's inzake weerstandsvermogen bij gemeenschappelijke regelingen

Tijdens het zienswijze traject op de ontwerpbegroting 2025-2028 van een aantal gemeenschappelijke regelingen is geconstateerd dat het weerstandsvermogen van die regelingen onvoldoende is. Aangegeven is toen dat wij, naar evenredigheid van het gemeentelijk aandeel, dit als een gemeentelijk risico opnemen in onze paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Bij de begroting 2026 zullen wij op basis van de ontvangen begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen het risicobedrag actualiseren. De nieuwe gemeenschappelijke regeling Jeugd & Wmo wordt hier dan ook in meegenomen. Het restrisico voor het weerstandsvermogen wordt ingeschat op € 0,2 miljoen (gebaseerd op de beschikbare informatie in maart 2025).

8 - Risico's gerelateerd aan vertraging IBOR-projecten door werkzaamheden netbeheerder

Bij bijna ieder IBOR-project worden de aanwezige kabels en leidingen gelicht of vervangen. Dit gebeurt enerzijds om te voldoen aan de toegenomen vraag waardoor er overgegaan moet worden op het verzwaren van het netwerk (laadpalen voor auto's bijvoorbeeld), maar ook omdat de aanwezige kabels te diep komen te liggen. De werkzaamheden die door Stedin worden uitgevoerd, gebaseerd op de buurtgerichte aanpak, vragen een lange voorbereiding. Deze lange voorbereiding heeft negatieve gevolgen voor de planning van onze werkzaamheden. Samen met het IBKW proberen wij de voorbereidingstijd zo kort mogelijk te houden door periodieke gesprekken te organiseren.

Door de optredende vertragingen lopen wij een risico dat wij te maken krijgen met extra onvoorziene kosten. Zo moet er door de vertraging extra geïnvesteerd worden om de projectgebieden veilig te houden

en worden er extra kosten gemaakt ten behoeve van nieuwe berekeningen als gevolg van extra toe te passen ophoogmateriaal en stijging prijzen.

Het risico als gevolg van deze ontwikkelingen kan ingeschat worden op 2% van het jaarlijkse investeringsvolume in de IBOR-projecten. Dit investeringsvolume ligt rond de € 10 miljoen per jaar. Het risico bedraagt € 0,2 miljoen.

9 – Risico's inzake informatiebeveiliging

Dit risico gaat over het voorkomen van schending van enige wetgeving, wettelijke en regelgevende of contractuele verplichtingen en van beveiligingseisen. Het niet toezien op de naleving van het onlangs geactualiseerde informatiebeveiligingsbeleid kan tot gevolg hebben dat er wel regels zijn afgesproken en maatregelen zijn genomen, maar dat men er zich niet of onvoldoende aan houdt. Daarnaast gaat ook over het waarborgen dat informatiebeveiliging integraal deel uitmaakt van informatiesystemen in de gehele levenscyclus. Hiertoe behoren ook de eisen voor informatiesystemen die diensten verlenen via openbare netwerken. Het risico is bruto hoog geprioriteerd. We hebben echter vele beheersmaatregelen getroffen, waardoor het risico (netto) slechts beperkt drukt op het weerstandsvermogen met € 0,15 miljoen.

10 - Risico's op actieve grondexploitatie(s)

In de grondexploitaties zijn er verschillende soorten risico's te onderscheiden. Voorbeelden hiervan zijn financiële, technische of organisatorische risico's. Voor de jaarrekening 2024 zijn deze risico's opnieuw geactualiseerd. De totale risicowaardering is voor de jaarrekening 2024 bepaald op circa € 102.332. Dit is ongeveer € 244.000 lager ten opzichte van de inschatting bij de begroting 2025. In paragraaf G - Grondbeleid wordt nader ingegaan op de grondexploitaties binnen onze gemeente en de gevormde reserves en voorzieningen.

11 - Risico's gerelateerd aan niet voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming

De gemeente is in het kader van de Algemene verordening gegevensbescherming en de Wet politiegegevens verplicht passende technische en organisatorische maatregelen te treffen om ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens van burgers en haar medewerkers. De Autoriteit Persoonsgegevens kan organisaties die niet aan de Algemene verordening gegevensbescherming voldoen een boete opleggen van maximaal € 20 miljoen of 4% van de jaaromzet. Bij overtreding van de Wet politiegegevens kan de Autoriteit Persoonsgegevens boetes opleggen welke zijn opgenomen in het Wetboek van Strafrecht. Afhankelijk van de aard van de overtreding kan een boete oplopen tot wel € 820.000 per overtreding. Op basis van de genomen beheersmaatregelen is het risico bepaald op € 53.000.

12 - Risico's gerelateerd aan de opvang vluchtelingen

Oekraïense vluchtelingen
De opvang van Oekraïense vluchtelingen in Nederland blijft een grote uitdaging. De instroom van vluchtelingen houdt aan, wat leidt tot een voortdurende druk op de opvangcapaciteit. In de opvanglocaties in Lekkerkerk en Krimpen aan de Lek is sprake van structurele overbezetting, met nauwelijks doorstroommogelijkheden. Dit komt overeen met het landelijke beeld, waar de druk op opvanglocaties onverminderd hoog blijft. De tijdelijke beschermingsmaatregel is verlengd tot 4 maart 2026.

Gezien het aanhoudende conflict in Oekraïne blijft opvang voorlopig noodzakelijk. Per 1 juli 2025 dient onze gemeente 30 extra opvangplekken te realiseren. Om de zelfredzaamheid van vluchtelingen te bevorderen, is per 1 juli 2024 een verplichte eigen bijdrage ingevoerd voor werkende Oekraïense vluchtelingen van 18 jaar en ouder. Zij moeten voortaan meebetalen aan de kosten van hun opvang in de gemeente. Tegelijkertijd zijn de financiële middelen voor gemeenten sinds 1 januari 2025 verder beperkt, doordat het normbedrag per dag per bed is verlaagd van € 61 naar € 44.

Overige vluchtelingen
Naast de opvang van Oekraïense vluchtelingen speelt ook de Spreidingswet een grote rol in de gemeente. Voor deze gemeente is het verdeelbesluit uitgekomen op in totaal 296 opvangplaatsen, waarvan 80 voor Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV). Op dit moment worden 80 AMV-ers opgevangen in het klooster in Haastrecht. Deze 80 plaatsen tellen mee voor de Spreidingswet. De opvanglocatie blijft operationeel tot medio 2026. De regionale opgave voor AMV valt aanzienlijk hoger uit

dan aanvankelijk verwacht. De aangekondigde intrekking van de Spreidingswet en de verachte asielwetgeving zorgt voor onzekerheid in dit dossier.

De opvang van AMV brengt extra verantwoordelijkheden met zich mee, zoals het leveren van specifieke zorg vanuit de Jeugdwet en het organiseren van onderwijshuisvesting. Dit zorgt voor een zware financiële en organisatorische belasting. In 2024 bedroegen de kosten voor jeugdzorg bijna twintig keer de vergoeding die het Rijk beschikbaar stelde. De verhoogde regionale opgave zet bovendien nog meer druk op de beperkte onderwijscapaciteit van de enige Internationale Schakelklas (ISK) in de regio, gevestigd in Gouda.

Kengetallen
Gezien het stijgende belang van onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten, een grotere druk op doelmatigheid en een steeds meer divers wordende context (ontwikkeling van financiële producten, meer verbonden partijen, meer taken zoals bijvoorbeeld in het sociaal domein) is het belang van inzicht in de financiële positie toegenomen. Om aan het voorgaande tegemoet te komen, schrijft het BBV een verplichte basis set van vijf financiële kengetallen voor die moeten worden opgenomen in deze paragraaf. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen.
In de volgende tabel zijn de verplichte kengetallen, inclusief betreffende waarden voor onze gemeente opgenomen. Onder de tabel volgt een nadere toelichting per kengetal en wordt de link gelegd tussen waarden op de verschillende kengetallen.

Kengetallen	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Netto schuldquote	16%	76%	33%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	9%	69%	24%
Solvabiliteitsratio	39%	28%	40%
Structurele exploitatieruimte	3,0%	0,1%	1,8%
Grondexploitatie	0%	0%	0%
Belastingcapaciteit	97,7%	96,0%	96,0%

Toelichting per kengetal:

Netto schuldquote: Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft daarmee inzicht in de mate waarop rentelasten en aflossingen drukken op de exploitatieruimte. Een normale netto schuldquote ligt tussen de 0% en 90%. Een schuldquote tussen de 90% en 130% wordt als hoog beschouwd en mag niet verder toenemen. Een schuldquote hoger dan 130% wordt als te hoog beoordeeld en moet afgebouwd worden. De gemeente Krimpenerwaard bevindt zich met 33% bij de jaarrekening 2024 in het midden van de normale marge en zit iets lager dan het gemiddelde van andere gemeenten van gelijke omvang (46,2%).

Gecorrigeerde netto schuldquote: Dit kengetal is een aanvulling op bovenstaande waarbij er een correctie plaatsvindt door de verstrekte leningen mee te nemen. Dit om het effect van doorlenen inzichtelijk te maken. De verhouding tussen ons percentage en die van het gemiddelde van andere gemeenten van gelijke omvang zijn vrijwel identiek als bij de niet gecorrigeerde netto schuldquote. Bij de jaarrekening 2024 zijn de percentages respectievelijk 33% en 24%.

Solvabiliteit: Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar verplichtingen te voldoen en bestaat uit de hoogte van het eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal. Een ratio hoger dan 50% is het minst risicovol, een ratio tussen de 20% en 50% is neutraal en een ratio lager dan 20% is risicovol. De gemeente Krimpenerwaard zit met 40% bij de jaarrekening 2024 midden in categorie B (neutrale score) en scoort in vergelijking met het gemiddelde van de andere gemeenten van gelijke omvang (36,3%) iets hoger.

Grondexploitatie: Dit kengetal geeft weer hoe de boekwaarde van de grondexploitaties zich verhouden tot de totale (geraamde) baten van de gemeente. Een score lager dan 20% is het minst risicovol, tussen

de 20% en 35% is neutraal en hoger dan 35% is risicovol. De gemeente Krimpenerwaard zit met een score van 0% bij de jaarrekening 2024 in de minst risicovolle categorie en loopt ook minder risico dan het gemiddelde van de andere gemeenten van gelijke omvang (7,1%).

Belastingcapaciteit: Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot de gemiddelde landelijke belastingdruk. Een score lager dan 100% geeft aan dat de lokale lasten lager zijn dan het landelijk gemiddelde en een score hoger dan 100% geeft aan dat de lokale lasten hoger zijn dan het landelijke gemiddelde. De gemeente Krimpenerwaard zit met een score van 96% bij de jaarrekening 2024 onder het landelijk gemiddelde en ook onder de score van het gemiddelde van de andere gemeenten van gelijke omvang (98,2%). De gemeente Krimpenerwaard heeft meer mogelijkheden gekregen om financiële tegenvallers op te vangen.

Structurele exploitatieruimte: Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is de structurele lasten te dragen met structurele baten. Bij een negatief percentage zijn de structurele lasten hoger dan de structurele baten. Bij een positief percentage kan de gemeente de structurele lasten dragen met de structurele baten. In de jaarrekening 2024 zien we een daling naar 1,8% voor de gemeente Krimpenerwaard.

C. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn bezittingen van de gemeente die gedurende een lange periode gebruikt worden om een bijdrage te leveren aan het maatschappelijke belang. Het onderhoud hiervan kost veel geld. Dit neemt dan ook een groot deel van de gemeentelijke begroting in beslag. Voor kapitaalgoederen zijn vaak langlopende investeringen vereist. Achterstanden in het onderhoud hiervan kunnen, naast kapitaalvernietiging, in het ergste geval leiden tot onveilige situaties. Het is daarom zinvol om op het gebied van het onderhoud van kapitaalgoederen effectief beleid te voeren en op deze wijze invulling te geven aan de begrippen assetmanagement en risicomanagement.

In deze paragraaf is het beleidskader opgenomen waarin het kwaliteitsniveau is vastgelegd waarop de kapitaalgoederen worden onderhouden, de aantallen en de financiële middelen die nodig zijn voor het in standhouden hiervan. De financiële consequenties zijn inzichtelijk gemaakt voor de komende jaren, waarbij we opmerken dat aanbestedingsvoordelen of -nadelen, gelet op de hoogte van de investeringen, grote invloed kunnen hebben op de financiën. Dat geldt ook voor de ontwikkeling van de rente.

De kapitaalgoederen worden onderverdeeld in de volgende drie categorieën:

1. Gebouwen
2. Wegen, civiele kunstwerken, groen, water, openbare verlichting en speelvoorzieningen; samengevoegd in het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR)
3. Riolering

Op de pagina's hierna is per categorie het beleidskader aangegeven. Ook is van 2024 de realisatie en van 2025, 2026 en 2027 de begroting weergegeven

1. Gebouwen

Actueel beleidskader
De gemeente beschikt over diverse, openbare en niet-openbare, gebouwen. In de begroting wordt voor deze gebouwen rekening gehouden met klein onderhoud en groot onderhoud. In het kort komt het er op neer dat er geen achterstallig onderhoud mag ontstaan. In 2017 heeft uw raad het 'Beheerplan gemeentelijk vastgoedbeheer 2017-2031' vastgesteld. Een beheerplan dat het beleidskader vormt voor het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed voor de komende jaren. Over het geactualiseerde beheerplan is in 2022 een positief besluit genomen.

Dit plan voorziet onder andere in de verduurzaming van sportzalen. In 2023 zijn we hiermee gestart door de mogelijkheden te onderzoeken bij vier gebouwen.

De in 2023 opgestarte projecten, zoals het nieuwe gemeentekantoor en de nieuwbouw van scholen (Kiezel en Kei en Schoonhovens College) zijn in 2024 verder tot ontwikkeling gekomen.

De gemeente is eigenaar van 122 gebouwen (31-12-2024).

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting
De financiële middelen die beschikbaar zijn voor openbare gebouwen, zijn gesplitst in dagelijks onderhoud (exploitatie) en een dotatie in een onderhoudsvoorziening.

Onderdeel (x € 1.000)	2024		2025	2026	2027
	Begroot	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot
Lasten in exploitatie	424	491	417	417	417
Dotatie voorziening Onderhoud gebouwen	1.380	1.373	1.373	1.373	1.373
Onttrekking uit de voorziening *	1.425	2.177	900	1.476	1.058

**Dit betreft de onttrekking conform de vastgestelde programmabegroting 2024.*

Voor het onderhanden werk verwijzen wij u naar het verloopoverzicht voorzieningen op de balans.

2. IBOR

Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR 2) geeft inzicht in de kwantiteit en kwaliteit van onze arealen en de wijze waarop het beheer en onderhoud worden uitgevoerd, in relatie tot de middelen.
Het IBOR 2 heeft een doorlooptijd van vier jaar (tot en met 2025). In 2024 is gestart met de werkzaamheden wat moeten leiden tot IBOR 3.
De openbare ruimte is continu in beweging. Ieder jaar vinden diverse inspecties van onze kapitaalgoederen plaats. Hiermee bepalen we de benodigde onderhoudswerkzaamheden en worden ook de beheercijfers geactualiseerd. Hieronder vindt u de actuele arealen.

Onderdeel	Aantallen
Wegen in ha.	210
Civiele kunstwerken	398
Lichtpunten	13.162
Oppervlakte groen in ha.	125
Bomen - binnen bebouwde kom	22.340
Speeltoestellen	905
Oppervlakte water in ha.	742
Oeverlengte in km.	164
Oeverconstructies	86
Duikers	372

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting:
De kosten voor het IBOR zijn opgenomen onder Verkeer, vervoer en waterstaat / Onderwijs, sport, cultuur en recreatie / Volksgezondheid en milieu. De financiële middelen die beschikbaar zijn voor het IBOR zijn gesplitst in dagelijks onderhoud (exploitatie) en een dotatie in een onderhoudsvoorziening. De dotatie aan de voorziening komt overeen met de in het plan vastgestelde bedragen en uitgangspunten.

Onderdeel (x € 1.000)	2024		2025	2026	2027
	Begroot	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot
Lasten in exploitatie	3.845	5.634	5.290	5.603	4.847
Dotatie voorziening IBOR	4.503	4.503	4.503	4.503	4.503
Onttrekking uit de voorziening IBOR*	7.146	6.931	7.874	7.269	5.109

**Dit betreft de onttrekking conform de vastgestelde programmabegroting 2024.*

Voor het onderhanden werk verwijzen wij u naar het verloopoverzicht voorzieningen op de balans.

3. Riolering

De kaders voor het beheer van het riool zijn vastgesteld in het Programma Riolering en Klimaatadaptatie 2023-2027.

Met de in het plan opgenomen maatregelen, wordt uitvoering gegeven aan het beheer en onderhoud van de bestaande voorzieningen en aan de aanvullende noodzaak rondom klimaatadaptatie. Hierbij valt te denken aan het voorkomen van wateroverlast, verminderen van droogte en tegengaan van hittestress.

Hieronder zijn de aantallen weergegeven van het rioolstelsel (peildatum 31-12-2024).

Onderdeel	Actuele cijfers
Gemengd systeem	157,1
Droogweerafvoer (DWA)	63,1
Hemelwaterafvoer (HWA)	78,1
Drainage en duikers	22,5
Gemalen (aantal)	85
Pompunits drukriolering (aantal)	1887
Persleiding	204,9
Bergingsbassin (aantal)	16

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting
De uitgaven voor de riolering vallen in grote lijnen uiteen in investeringskosten en dagelijkse kosten. De dagelijkse kosten bestaan voor een groot gedeelte uit kapitaallasten (rente en aflossing op investeringen in het riool) en overheadkosten, omdat het rioolstelsel in eigen beheer wordt onderhouden. Deze kosten worden gedekt door de tarieven.

Onderdeel (x € 1.000)	2024		2025	2026	2027
	Begroot	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot
Lasten in exploitatie	1.438	1.739	1.609	1.609	1.609
Dotatie voorziening vGRP	-	-	-	-	-
Onttrekking uit de voorziening vGRP*	653	565	1.091	1.345	1.402

** Voor het onderdeel riolering geldt dat het hier gaat om een egalisatievoorziening. Deze voorziening wordt gebruikt om tegenvallende kosten en/of opbrengsten op te vangen*

Projectenboeken 2020-2024

Uw raad wordt jaarlijks geïnformeerd over de stand van zaken van lopende projecten openbare ruimte en kredieten in de jaarrekening.

Het krediet van IBOR bestaat uit:
- Renovatie
  - Renovatie wordt gedekt middels onttrekking uit de Voorziening IBOR.
- Vervanging Civiele kunstwerken
- Vervanging Openbare verlichting
  - Vervanging wordt geactiveerd en over een periode van 25 tot 40 jaar afgeschreven. Dit leidt tot een afschrijvings- en rentelasten in de exploitatie.

Het krediet van de riolering wordt geactiveerd en over een periode van 25 tot 40 jaar afgeschreven. Ook dit leidt tot een afschrijvings- en rentelasten in de exploitatie.

Met deze werkwijze conformeren wij ons aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Projectenboek 2020			Begroot	Realisatie	Saldo
			18.066	16.328	1.738
Projectenboek 2020 - IBOR	*Nee*	*zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR*	*9.271*	*7.799*	*1.472*
Projectenboek 2020 - Riolering	*Deels*	*zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP*	*8.795*	*8.529*	*266*

Projecten	Afsluiten	Toelichting
- 20.4 H Dunantstr/Meidoornstr - Bergambacht	Nee	Realisatie civieltechnisch werk en aanplant groen loopt door in 2025.
- 20.5 Weidebloemstraat - Berkenwoude	Nee	Het project is bijna gereed. de werkzaamheden zijn zo goed als afgerond behalve het groen, revisies en nazorg. Deze nazorgperiode duurt een jaar.
- 20.6 Tiendweg West - Lekkerkerk	Nee	Werk grotendeels gereed behoudens enkele aanpassingen en weersafhankelijke werkzaamheden uit te voeren in 2025.

Projectenboek 2021			Begroot	Realisatie	Saldo
			14.208	3.516	10.692
Projectenboek 2021 - IBOR	*Nee*	*zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR*	*6.987*	*1.576*	*5.411*
Projectenboek 2021 - Riolering	*Nee*	*zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP*	*7.221*	*1.940*	*5.281*

Projecten	Afsluiten	Toelichting
- 21.1 Asserlaan - Schoonhoven	Nee	Realisatie en daarmee de grote uitgave start naar verwacht in 2025.
- 21.3 Centrum - Haastrecht	Nee	Project is in juli aanbesteedt en uitvoering is gestart in oktober.
- 21.5 Wilhelminastraat e.o. - Ouderkerk aan den IJssel	Nee	Realisatie in 2025 (en 2026).

Projectenboek 2022			Begroot	Realisatie	Saldo
			10.810	1.265	9.545
Projectenboek 2022 - IBOR	*Nee*	*zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR*	*4.943*	*673*	*4.270*
Projectenboek 2022 - Riolering	*Nee*	*zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP*	*5.867*	*592*	*5.275*

Projecten	Afsluiten	Toelichting
- 22.1 Poolcirkel e.o. - Krimpen aan de Lek	Nee	Realisatie start naar verwacht in 2025.
- 22.2 De Ark - Schoonhoven	Ja	Nazorgfase van zowel civiel als groen is afgerond, project kan geheel afgesloten worden.
- 22.3 JG Staringlaan-Boezemsingel - Gouderak	Nee	Eind 2021 is dit project in het projectenboek 2022 verwerkt. De jaren 2022 en 2023 zijn gebruikt om de projectgrenzen te bepalen en dit verwerken in het schetsontwerp. In 2024 zijn de werkzaamheden weer opgepakt door de nieuwe projectleider wat heeft geleid tot een Voorlopig Ontwerp begin 2025.
- 22.4 Zijdeweg-Abelenlaan - Ouderkerk aan den IJssel	Nee	Realisatie onderhoudswerkzaamheden aan rijbaan en riolering gereed behoudens enkele weersafhankelijke wegwerkzaamheden (voorjaar 2025).
- 22.5 Capellelaan - Ammerstol	Nee	Project is in planvormingsfase, in 2024 is voorlopig ontwerp opgesteld en voorgelegd aan stakeholders. Verwachting is eind 2025 in uitvoering. Voorafgaand hiervoor moet nog bijgeraamd worden.

Projectenboek 2023			Begroot	Realisatie	Saldo
			14.764	832	13.932
Projectenboek 2023 - IBOR	*Nee*	*zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR*	*7.331*	*328*	*7.003*
Projectenboek 2023 - Riolering	*Nee*	*zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP*	*7.433*	*504*	*6.929*

Projecten	Afsluiten	Toelichting
- 23.1 Kerkweg Zuid Weteringsingel - Berkenwoude	Nee	Project is nog in initiatieffase. Het al dan niet overnemen van het rioolgemaal van HHSK is leidend voor het rioolontwerp. Rioolonderzoeken hiertoe vinden momenteel plaats.
- 23.2 Talmastraat - Nic Beetsstraat - Lekkerkerk	Nee	Zie paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen.
- 23.3 Tussenlanen - Hennepstraat - Bergambacht	Nee	Het project is in twee fases opgedeeld. Fase 1 betreft ophogen Marktplein. Fase 1 is in oktober aanbesteedt en is gestart in januari 2025. De planning is dat fase 1 eind maart gereed is. Voor fase 2 (overig plangebied) is de bewonersavond gehouden en het voorlopig ontwerp gereed.
- 23.4 Bergvliet Noord - Stolwijk	Ja	Dit project is ingeruild voor het project Bredeweg. Een project dat voor de herindeling al was toegezegd maar nooit daadwerkelijk goed is voorbereid. In 2024 is duidelijk geworden dat Stedin toch overgaat op het vervangen van de kabels en leidingen in de Bredeweg. Aan de hand van deze informatie is de voortgang van dit project erg onzeker geworden. Daarom wordt dit project afgesloten.
- 23.5 Beroepenbuurt - Krimpen aan de Lek	Nee	Eind 2022 is dit project in het projectenboek 2023 verwerkt. Het jaar 2023 is gebruikt voor de voorbereiding en de verschillende wensen te verwerken in een Schetsontwerp. In 2023 is er wat vertraging geweest in de voortgang. In 2024 zijn de werkzaamheden weer opgepakt door de nieuwe projectleider wat heeft geleid tot een Voorlopig Ontwerp begin 2025.

Projectenboek 2024			Begroot	Realisatie	Saldo
			1.167	77	1.090
Projectenboek 2024 - IBOR	*Nee*	*zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR*	*506*	*41*	*465*
Projectenboek 2024 - Riolering	*Nee*	*zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP*	*661*	*36*	*625*

Projecten	Afsluiten	Toelichting
- 24.1 Zilveras - Schoonhoven	Nee	In 2024 is een projectplan opgesteld voor de werkzaamheden die betrekking hebben op de openbare ruimte en is gestart met de planvorming. Deze wordt nader uitgewerkt.
- 24.2 Emmastraat - Lekkerkerk	Nee	Het project bevindt zich in initiatieffase
- 24.3 Aelbrecht v Nldwkln - Ouderkerk aan den IJssel	Nee	Het voorlopige ontwerp is zo goed als gereed. Informatieavond zal plaatsvinden in tweede kwartaal 2025.De werkzaamheden van Stedin staan gepland voor begin 2026. Uitvoering project volgt de werkzaamheden van Stedin op.
- 24.4 Lageweg - Ouderkerk aan den IJssel	Nee	Dit project hangt nauw samen met project KIJK. Er vindt afstemming plaats met projectleider KIJK
- 24.5 Spoorstraat-Schoonhoven	Nee	In 2024 is er een schetsontwerp gemaakt van de werkzaamheden. De uitvoering van dit project hangt nauw samen met de bouwactiviteiten aan het bouwproject Spoorzone. In 2024 is hier gestart met de werkzaamheden.

Projectenboek 2025			Begroot	Realisatie	Saldo
			286	61	225
Projectenboek 2025 - IBOR	*Nee*	*zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - IBOR*	*100*	*38*	*62*
Projectenboek 2025 - Riolering	*Nee*	*zie par C. Onderhoud kapitaalgoederen - VGRP*	*186*	*23*	*163*

Projecten	Afsluiten	Toelichting
I0732 25.1 Bredeweg - Haastrecht	Nee	Bredeweg voorbereiding en planvorming volgt in 2025

Middelgroot onderhoud IBOR en VGRP

	SALDO (x € 1.000)		
	IBOR	VGRP	TOTAAL
Middelgroot onderhoud IBOR en VGRP	**3.680**	**4.649**	**8.329**

Het middelgroot onderhoud aan de openbare ruimte wordt uitgevoerd op basis van een werkbegroting. In deze werkbegroting wordt een inschatting gemaakt van de noodzakelijke werkzaamheden. Jaarlijks wordt er op deze manier middelen beschikbaar gesteld vanuit de voorziening IBOR. De niet bestede middelen zijn beschikbaar voor het komende jaar waardoor er sprake is van een doorlopend krediet.

D. Financiering

Algemeen

Inleiding

In de paragraaf financiering wordt de financieringsfunctie van de gemeente Krimpenerwaard toegelicht. De toelichting vindt plaats in een onderdeel algemene ontwikkelingen en een onderdeel ontwikkelingen gemeente Krimpenerwaard. Onder de algemene ontwikkelingen komen de renteontwikkelingen en ontwikkelingen ten aanzien van de wet- en regelgeving aan de orde. Het onderdeel ontwikkelingen gemeente Krimpenerwaard richt zich specifiek op de financiering, renteberekening en het voldoen aan wettelijke bepalingen van de gemeente Krimpenerwaard.

Belangrijkste conclusies

De belangrijkste conclusies uit de paragraaf financiering zijn:

- De gemeente Krimpenerwaard heeft de komende jaren te maken met een sterk oplopende financieringsbehoefte. Voor spreiding van het renterisico zijn in 2021 een tweetal langlopende geldleningen aangetrokken.
- De stijging van de rente was in 2022 en 2023 fors. De Europese Centrale bank (ECB) is in juni 2024 begonnen met renteverlagingen. Voor 2025 worden verdere rentedalingen verwacht.
- Het saldo van de langlopende geldleningen bedraagt per 31 december 2024 € 83,2 miljoen. Er zijn in 2024 geen nieuwe leningen afgesloten. De gemiddelde rente voor de totale leningenportefeuille bedraagt per 31 december 2024 0,93%.
- De overtollige financieringsmiddelen bedragen per 31 december 2024 € 23,9 miljoen. Deze zijn risicovrij geparkeerd bij het ministerie van Financiën (schatkistbankieren).
- In 2024 is geen rente toegerekend aan de activa. De omslagrente voor 2024 bedraagt door rentevoordelen 0% in plaats van de geraamde 0,9%.
- Er is voldaan aan de voorschriften vanuit de wet Fido (kasgeldlimiet en renterisiconorm).
- In de Financiële verordening 2024 is opgenomen dat het college eens in de vier jaar een treasurystatuut vaststelt. Het treasurystatuut Krimpenerwaard is geactualiseerd in het 1e kwartaal 2025.

Algemene ontwikkelingen

Renteontwikkelingen

Het voorspellen van de renteontwikkeling is een lastige opgave, zeker op de lange termijn. In onderstaand overzicht wordt de ontwikkeling van rente in de periode 2022-2024 weergegeven. Naast de ECB-rente, het algemene Euribor tarief en het tarief van de 10jaars staatslening worden de tarieven van verschillende

gemeentelijke financieringsmogelijkheden in de grafiek gepresenteerd.

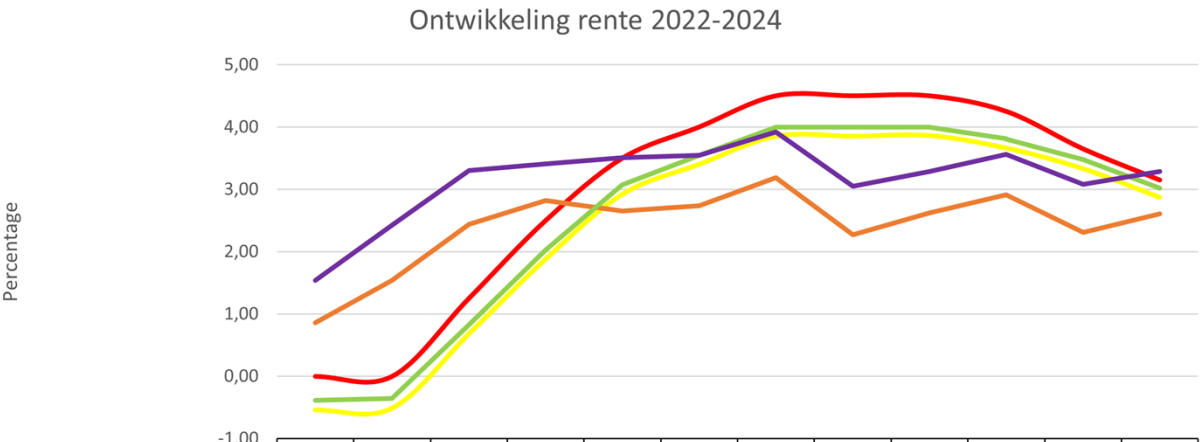

	01-04-2022	01-07-2022	01-10-2022	01-01-2023	01-04-2023	01-07-2023	01-10-2023	01-01-2024	01-04-2024	01-07-2024	01-10-2024	01-01-2025
ECB refirente	0,00	0,00	1,25	2,50	3,50	4,00	4,50	4,50	4,50	4,25	3,65	3,15
Rente 1-maands Euribor	-0,54	-0,51	0,68	1,88	2,92	3,40	3,85	3,85	3,86	3,66	3,33	2,87
Ned. 10 jaars staatslening	0,86	1,54	2,44	2,82	2,65	2,74	3,19	2,27	2,62	2,91	2,31	2,61
Rekening-courant o/g	-0,39	-0,36	0,83	2,03	3,07	3,55	4,00	4,00	4,00	3,81	3,48	3,02
Lang geld gelijk 20 jaar o/g	1,54	2,42	3,30	3,41	3,51	3,55	3,92	3,05	3,29	3,56	3,08	3,29

De rentemarkt wordt vaak opgedeeld in de geldmarkt (geldmarktrente) en de kapitaalmarkt (kapitaalmarktrente). Hierbij wordt onder de geldmarktrente de korte rente verstaan en onder de kapitaalmarktrente de lange rente (met een looptijd vanaf 2 jaar). Euribor is het gemiddelde rentetarief waartegen een groot aantal vooraanstaande Europese banken elkaar leningen in euro's verstrekken en vormt de basis voor andere (kortlopende) rentetarieven. Als maatstaf van de kapitaalmarktrente wordt vaak naar staatsleningen gekeken.

De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). De ECB heeft in 2024 de rentetarieven (herfinancieringsrente) in totaal met 1,35% verlaagd. Met de diverse rentestappen beoogt de ECB het stagnerende economische herstel in het eurogebied te stimuleren, waarbij de inflatie in september 2024 is gedaald tot onder het streefdoel van 2%.

Conform wet- en regelgeving worden overtollige financieringsmiddelen ondergebracht in rekening-courant bij ’s Rijks schatkist. De te ontvangen creditrente in rekening-courant van ’s Rijks schatkist is in 2024 opgelopen van 3,9% per 1 januari 2024 naar 2,9% per 31 december 2024.

Wet- en regelgeving

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de bijbehorende ministeriële regelingen geven het bindende kader voor de uitoefening van de treasury van de gemeenten. Op grond van artikel 212 Gemeentewet is de gemeente verplicht een financiële verordening vast te stellen. In artikel 21 van de Financiële verordening gemeente Krimpenerwaard 2024 is opgenomen dat het college eens per vier jaar een treasurystatuut vaststelt en ter informatie aan de gemeenteraad aanbiedt. Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dient een financieringsparagraaf op te worden genomen in de begroting en het jaarverslag (artikelen 9, 13 en 26).

Ontwikkelingen Krimpenerwaard

Beleidsvoornemen treasury

In het treasurystatuut heeft het college de kaders voor de treasuryfunctie bepaald. Het beleid van onze gemeente is erop gericht om de financieringsbehoefte zo gunstig mogelijk af te dekken. In de meerjarenbegroting 2024-2027 staat vermeld dat als er een lening moet worden aangetrokken er eerst

gebruik wordt gemaakt van kortlopende geldleningen. Dit omdat de rente op de kortlopende middelen in het algemeen gunstiger zou zijn dan de rente op langlopende middelen. In de periode januari tot en met september 2024 is als gevolg van rente-ontwikkelingen financiering met langlopende middelen gunstiger geweest dan financiering met kortlopende middelen.

In de meerjarenbegroting 2024-2027 staat vermeld dat de gemeente Krimpenerwaard werkt vanuit totaalfinanciering. Alle gemeentelijke inkomsten en uitgaven worden hierbij gesaldeerd voordat de gemeente zich op de geld- of kapitaalmarkt begeeft. In 2024 heeft de gemeente, conform het beleidsvoornemen, gewerkt met totaalfinanciering. Er heeft in 2024 geen projectfinanciering plaatsgevonden.

In de meerjarenbegroting 2024-2027 werd rekening gehouden met het aantrekken van een nieuwe geldlening in 2024 van € 50 miljoen. In 2024 is geen financieringstekort ontstaan door het aantrekken van geldleningen in 2021. Ervaring leert ook dat de werkelijke liquiditeitsbehoefte in de praktijk vaak lager uitvalt dan een begroot financieringstekort.

Risicobeheer
In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) zijn voor de beheersing van de renterisico's de kasgeldlimiet en de renterisiconorm opgenomen.

Kasgeldlimiet

De gemeente mag haar activiteiten niet onbeperkt met kort geld financieren (looptijd korter dan 1 jaar). In de Wet fido is hiervoor de kasgeldlimiet opgenomen, waarmee een maximum wordt gesteld aan de netto kortlopende schuld. Reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico in zich heeft, omdat rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten.

De kasgeldlimiet is in 2024 ruimschoots binnen de wettelijke norm gebleven.

Berekening kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	1e kwartaal 2024	2e kwartaal 2024	3e kwartaal 2024	4e kwartaal 2024
Grondslag: Begrotingstotaal (primitieve begroting)	177.311	177.311	177.311	177.311
Toegestane kasgeldlimiet:				
- relevant percentage (wettelijk voorgeschreven)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
In bedrag (1)	15.071	€15.071	€15.071	€15.071
Liquiditeitspositie 2024:				
- Kortlopende schuld (negatief betekent schuld)	-36	-17	-16	-6
- Vlottende middelen (positief betekent tegoed)	46.162	38.803	37.618	31.385
Vlottende middelen minus kortlopende schuld (2)	46.126	38.786	37.602	31.379
Ruimte (+) / overschrijding (-) (1+2)	**61.197**	**53.857**	**52.673**	**46.450**

Bij een dreigende structurele overschrijding van de kasgeldlimiet worden nieuwe langlopende geldleningen aangetrokken.

Renterisiconorm

Deze norm heeft als doel het toekomstig renterisico te beperken door de aflossingen en renteherzieningen te spreiden. Voorkomen moet worden dat er in enig jaar een te grote concentratie plaatsvindt van aflossingen en renteherzieningen op lopende leningen. De renterisiconorm is gekoppeld aan het begrotingstotaal.

Berekening renterisiconorm	Werkelijk		Begroot		
(bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Renterisico's (aflossingen op vaste schuld):					
- renteherziening op vaste schuld	-	-	-	-	-
- aflossingen	7.225	6.725	6.225	8.950	10.700
Renterisico	7.225	6.725	6.225	8.950	10.700
Berekening renterisiconorm:					
Begrotingstotaal	161.775	177.311	199.542	192.396	190.965
Bij ministerie vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	32.355	35.462	39.908	38.479	38.193
Toetsing renterisico aan norm:					
Renterisiconorm	32.355	35.462	39.908	38.479	38.193
Renterisico	7.225	6.725	6.225	8.950	10.700
Ruimte (+) / overschrijding (-)	**25.130**	**28.737**	**33.683**	**29.529**	**27.493**

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat het risico dat de gemeente loopt op haar vaste schuld beperkt is en in de periode 2023-2027 ruim binnen de norm blijft.

Leningenportefeuille

De schuldpositie van de gemeente wordt bepaald door de omvang van de portefeuille opgenomen geldleningen in combinatie met de debetstand op de rekening-courant. Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van de schuldpositie over de periode 2023 tot en met 2027.

Schuldpositie	Werkelijk		Begroot		
(bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Onderhandse geldleningen binnenlandse banken					
- hoofdsom leningen per 1 januari	97.150	89.925	83.200	191.975	218.025
- aflossingen afgesloten leningen t/m 2023	-7.225	-6.725	-6.225	-6.075	-6.075
- nog af te sluiten lening 2024 (uitgesteld)			50.000	-1.250	-1.250
- nog af te sluiten lening per 01-07-2025			65.000	-1.625	-1.625
- nog af te sluiten lening per 01-07-2026				35.000	-1.750
- nog af te sluiten lening per 01-07-2027					30.000
Hoofdsom leningen per 31 december	**89.925**	**83.200**	**191.975**	**218.025**	**237.325**

In 2024 zijn geen langlopende geldleningen afgesloten. In bovenstaande tabel zijn de aan te trekken geldleningen 2025-2027 gebaseerd op de liquiditeitsprognose van de meerjarenbegroting 2025-2028.

De gemiddelde rente voor de totale leningenportefeuille bedraagt per 31 december 2024 0,93%. In 2020 is vanuit de reserve Enecogelden een bestemmingsreserve “Overrente” gevormd voor een bedrag van € 5,8 miljoen. Deze reserve en inzet veroorzaakt een structureel dekkingsmiddel ter dekking van rentelasten. In 2024 heeft een vrijval plaatsgevonden van afgerond € 0,54 miljoen.

Rentemethodiek en Renteresultaat

Voor de toerekening van rentelasten aan taakvelden wordt gebruik gemaakt van de rente-omslagmethode. Hierbij wordt het totaal van de rentelasten verdeeld over taakvelden op basis van de boekwaarden van de investeringen. De totale rentelasten hebben betrekking op betaalde rente van langlopende geldleningen en worden verminderd met ontvangen rente op uitgezette gelden. Bij deze rentemethodiek wordt het totaal van de rente dus omgeslagen op basis van het totaal van de activa. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat wanneer het saldo van de rentebaten hoger is dan van de rentelasten het renteresultaat op het taakveld Treasury blijft. Er mag geen negatieve omslagrente worden toegerekend aan andere taakvelden. Onderstaand renteschema geeft inzicht in de geraamde en werkelijke rentelasten van externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Rentetoerekening (bedragen x € 1.000)		Begroot 2024		Werkelijk 2024	
a.	Externe rentelasten over korte en lange financiering		1.226		839
b.	Externe rentebaten over korte en lange financiering		-165		-1405
	Saldo rentelasten en -baten		1.061		-566
c1.	Doorberekende rente aan grondexploitaties	1		5	
c2.	Rente projectfinanciering	0			
c3.	Rentebaten van doorverstrekte leningen	-113		-97	
			-112		-92
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		949		-658
d1.	Rente over eigen vermogen				
d2.	Rente over voorzieningen				
			-		0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen		949		-658
e.	De aan taakvelden toegerekende rente		-1465		0
	Boekwaarde activa welke integraal wordt gefinancierd				
	(peildatum 01-01-2024, conform mjb. 2024-2027)	162.772		164.043	
	Voorcalculatorische rentepercentage begroting 2024	0,9%		0,0%	
Renteresultaat op taakveld Treasury (-/- = voordelig)			**-516**		**-658**

In 2024 hebben de overtollige financieringsmiddelen gemiddeld circa € 35 miljoen bedragen. Deze overliquiditeit is in 2024 volledig ondergebracht bij ’s Rijks Schatkist. De overliquiditeit heeft in 2024 circa € 1,3 miljoen aan rentebaten gegenereerd. Als gevolg van de verkregen rentebaten is in 2023 en 2024 de situatie ontstaan dat er meer rente is ontvangen dan is betaald op basis van de bestaande leningenportefeuille. In dat geval leidt bovenstaand renteschema tot een renteomslag 2024 van -0,4%. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft echter voor dat wanneer het saldo van de rentebaten hoger is dan van de rentelasten het renteresultaat op het taakveld Treasury blijft. Er mag geen negatieve omslagrente worden toegerekend aan andere taakvelden.

Kredietrisicobeheer op verstrekte geldleningen en garanties en overige uitzettingen

In de Wet fido en het Treasurystatuut Gemeente Krimpenerwaard 2020 is als algemeen uitgangspunt vastgesteld dat leningen of garanties alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. In de in 2020 vastgestelde gemeentelijke Beleidsregels leningen en garantstellingen zijn verdere voorwaarden opgenomen voor het verstrekken van leningen en garanties.

Kredietrisicobeheer richt zich op de kredietwaardigheid (en dus risicoprofiel) van de tegenpartij bij financiële transacties. Mede door tussenkomst van waarborgfondsen en/of andere financieringsregelingen loopt de gemeente een zeer beperkt risico bij uitstaande leningen en garanties.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de verstrekte geldleningen en garantstellingen.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 31-12-2023	Werkelijk 31-12-2024
Verstrekte geldleningen:		
- Startersleningen SVn	6.603	8.465
- Duurzaamheidsleningen (woningen) SVn	1.122	1.286
- Stimuleringsleningen verduurzaming maatschappelijke accommodaties SVn	382	359
- Leningen aan verenigingen en stichtingen	206	-
- Leningen aan woningbouwcorporaties	5	4
Garanties:		
- Waarborgfonds Sociale Woningbouw	125.045	133.348
- Overige gewaarborgde geldleningen	662	321
Totaal	**134.025**	**143.783**

Overige uitzettingen betreffen overtollige financieringsmiddelen. Deze zijn ultimo 2024, conform wet- en regelgeving, risicovrij geparkeerd bij het ministerie van Financiën (schatkistbankieren). Op 31 december 2024 was een bedrag van circa € 23,9 miljoen aan tijdelijke overliquiditeit geparkeerd.

Liquiditeitsrisico
Er is in 2024 gewerkt met een liquiditeitsprognose, welke regelmatig werd geactualiseerd. In 2024 was de toegang tot de kapitaalmarkt het gehele jaar gewaarborgd. Als gevolg hiervan waren er voldoende geldmiddelen beschikbaar om aan directe verplichtingen te voldoen.

Geldstromenbeheer
De geldstromen lopen hoofdzakelijk via de BNG Bank. De saldi van de rekeningen bij de andere banken wordt zoveel als mogelijk overgeboekt naar de rekening bij de BNG Bank.

Relatiebeheer

De bancaire partijen waarmee de gemeente Krimpenerwaard zaken doet vallen onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Verzekeringskamer. In 2018 is een financieringsovereenkomst met de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank) afgesloten. Dit raamcontract voor een krediet- en depotarrangement en elektronisch betalingsverkeer wordt periodiek beoordeeld op inhoudelijke bepalingen en concurrerende condities. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de BNG Bank een unieke plaats inneemt ten opzichte van andere banken, omdat voor het ontvangen van rijksuitkeringen een lopende rekening bij deze bank vereist is. Overigens worden de faciliteiten van de BNG Bank toereikend geacht en de condities marktconform.

E. Bedrijfsvoering

Algemeen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) geeft in artikel 14 aan dat de paragraaf bedrijfsvoering tenminste inzicht geeft in de stand van zaken en beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Bedrijfsvoering gaat over de manier waarop we middelen inzetten om onze taken te vervullen en de afgesproken resultaten te leveren. Dit alles op een zo effectief en efficiënt mogelijke manier.

2024 is het tweede controle jaar van onze nieuwe accountant BDO. De samenwerking verloopt tot op heden naar wens en er wordt van beide kanten geïnvesteerd in de samenwerking. Hierdoor is de jaarrekening controle efficiënt en effectief verlopen en krijgen we als organisatie inzicht in mogelijke ontwikkelkansen.

Welke resultaten hebben we in 2024 bereikt?

Dienstverlening

Inwoner centraal is en blijft het uitgangspunt van onze dienstverlening. Het afgelopen jaar heeft het college spreekuren gehouden in de diverse kernen om zo vorm te geven aan de nabijheid van het college bij onze inwoners. Naar aanleiding van eerdere onderzoeksresultaten naar behoeften van inwoners hebben wij projecten en nadere onderzoeken uitgevoerd in het kader van “dienstverlening dichtbij, bereikbaarheid en toegankelijkheid”. Dit is inmiddels een standaard terugkerende focus van het dagelijkse werk geworden. In 2024 is de nieuwe website gelanceerd. Deze website is ingericht vanuit de behoefte en het gebruiksgemak van onze inwoners.

Informatiebeleid

In 2024 is de meldingenapplicatie aanbesteed en geïmplementeerd. Inwoners kunnen voor het doen van meldingen met betrekking tot de openbare ruimte voortaan gebruik maken van de BuitenBeterapp. Daarnaast kan natuurlijk nog steeds een melding worden gedaan via de telefoon of via de website. Ook is de software voor het maken van koppelingen tussen applicaties aanbesteed. Implementatie van deze software zal in 2025 plaatsvinden. Tevens is er in 2024 gewerkt aan de implementatie van het nieuwe financiële systeem.

Ook is er veel inzet geweest met betrekking op IT-voorzieningen van de gerealiseerde gemeentewerf en het nog te realiseren nieuwe gemeentehuis op het gebied van glasvezel, netwerken, werkstations, audiovisuele middelen en wifi.

Voor de Wet open overheid voldoen we aan de eerste tranche voor actieve openbaarmaking per 1 november 2024. Openbaar gemaakte informatie is te vinden via het portaal woo.krimpenerwaard.nl.

Voor wat betreft het thema digitale duurzaamheid heeft de pilot voor het importeren van videotulen naar het gezamenlijk met het Streekarchief aangeschafte e-Depot de eerste succesvolle resultaten laten zien. Ook is het vervangingsbesluit voor het digitaal bewaren van papieren stukken vastgesteld.

Daarnaast is een nieuw informatiebeleid voor de komende vier jaar vastgesteld. Hierin is omschreven welke beleidsuitgangspunten gelden voor de inrichting van de informatievoorziening.

Informatiebeveiliging

Door de verbetering van bestaande en de invoering van nieuwe maatregelen blijven we werken aan de verhoging van de digitale weerbaarheid van de gemeente Krimpenerwaard.

De functie Chief Information Security Officer (CISO) is ingevuld. Technische maatregelen zijn in de basis goed geregeld. Medewerkers zijn zich bewust van de risico’s en weten hoe ze veilig om moeten gaan met (gevoelige) informatie. De leertaken voor Suwinet zijn geactiveerd. We hebben een nulmeting voor de nieuwe Cyberbeveiligingswet (Cbw) uitgevoerd en acties gedefinieerd om de nieuwe eisen in te vullen.

Risicomanagement is ingericht, maar dient voor de Cbw dieper in te gaan op cyberrisico's rond continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening.

Huisvesting

Gemeentehuis
In 2024 heeft de aanbesteding plaatsgevonden van de bouw van het gemeentehuis. Met name door een forse stijging van de prijs van hout en de productie van houten bouwelementen, zijn in het ontwerp financiële optimalisaties doorgevoerd en heeft de raad in juni 2024 een aanvullend krediet beschikbaar gesteld van € 1.500.000. De doorgevoerde optimalisaties zijn niet ten koste gegaan van het programma van eisen, de functionaliteit, uitstraling en de duurzaamheidsdoelstellingen. Na de start van de bouw medio 2024 is het de planning om in het eerste kwartaal van 2026 het gemeentehuis op te leveren.

Huisvesting buitendienst
De bouw van de nieuwe huisvesting van de buitendienst aan de Veerweg 8/8A is in 2024 gestart en heeft geleid tot de oplevering in november 2024.

Krimpenerwaard Vooruit!
In 2024 heeft de focus gelegen op het verder handen en voeten geven van de verschillende speerpunten en ook de borging van de speerpunten in de organisatie. Er zijn nog enkele teamsessies georganiseerd en elk team is zelf aan de slag gegaan met een speerpunt, geborgd in de jaarplannen. Daarnaast is ervoor gekozen om verder te gaan met meer focus. Afhankelijk van de organisatiebehoefte wordt er per jaar een speerpunt gekozen voor de organisatie. Naar aanleiding van diverse signalen is gestart met een organisatie brede focus op het speerpunt Samen kom je verder. Het gaat hierbij om samenwerking binnen teams en met name ook tussen teams, zodat maatschappelijke opgaves (nog) beter integraal worden aangepakt. De aftrap is gegeven middels een verbindend, inspirerend en ook laagdrempelige bijeenkomst waarbij iedere collega is uitgenodigd.

Hoe doen we het in cijfers (P&O).

De ambtelijke organisatie heeft ook in 2024 druk ervaren als het gaat om de invulling van vacatures. De arbeidsmarkt is nog steeds krap en dit had invloed op zowel de uitstroom als de (tijdige) invulling van vacatures. De inzet op recruitment, strategisch HR beleid, secundaire arbeidsvoorwaarden en goede arbeidsomstandigheden zijn en blijven daarom van belang. In het laatste kwartaal van 2024 zijn een aantal vacatures binnen het team P&O ingevuld waardoor er meer tijd en energie kon worden gestoken in het aanpassen en initiëren van nieuw beleid, waaronder opleiding en ontwikkeling.

Ziekteverzuim
Het verzuim is in 2024 ten opzichte van 2023 iets gestegen: van 7,1 in 2023 naar 7,98% in 2024. Deze stijging komt door een toename van het extra lang (langer dan 365 dagen) verzuim. Dit extra lang verzuim is gestegen naar 2,47% (in 2023 1,24%). Daarentegen is het lang (43 tot 365 dagen) verzuim gedaald naar 4,37% (in 2023 4,7%), het middellang verzuim gedaald naar 0,64% (in 2023 0,61%) en het kort verzuim gedaald naar 0,5% (in 2023 0,56%). Het extra lang verzuim betreft veelal fysieke verzuimklachten.

De stijging van het extra lang verzuim heeft mede te maken hebben met de vertraging van de afhandeling van de WIA-aanvragen door het UWV waardoor medewerkers langer in dienst blijven.

De meldingsfrequentie is laag en verder gedaald naar 0,56 (in 2023 0,77). Het percentage medewerkers dat zich niet heeft ziekgemeld is iets gedaald naar 58,5% (in 2023 59%).

Formatie, bezetting en inhuur derden
Ontwikkelingen, toename van complexiteit, veranderingen in wet- en regelgeving en een toename van taken maakt dat de werkvoorraad is toegenomen. Om de dienstverlening naar de inwoner op peil te kunnen houden is er extra formatie aangevraagd.

Deze formatie is per 1.000 inwoners in 2024 gestegen naar 8,46. Dit komt onder meer door een uitbreiding van de formatie bij Jeugd, WMO en Participatie. De formatie op bedrijfsvoering (overhead) is gedeeltelijk meegegroeid. Dit heeft geresulteerd in groei van de formatie bij de ondersteunende teams juridische zaken, communicatie en P&O.

Daarnaast geldt dat de bezetting is toegenomen. Door een succesvol recruitmentbeleid zijn er meer vacatures ingevuld. De bezetting is gestegen naar 7,83 per 1000 inwoners eind 2024.

	Rekening 2024
Bevolkingsaantal	57.785
Formatie (aantal fte per 1.000 inw.)	8,46
Formatie (totaal) in fte	489
Bezetting (aantal fte per 1.000 inw.)	7,83
Bezetting (totaal) in fte	452,5
Externe inhuur* (% tot. loonsom + tot. Kosten inhuur)	25,2

x € 1.000	Begroot 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Personele lasten	47.521	47.549	-28
Totaal			**-28**

Het nadeel over de taakvelden op de loon- en inhuurkosten betreft voornamelijk bijgeraamde vacatureruimte en loonkosten die zijn ingezet om de extra inhuurlasten te dekken. In de slotwijziging van 2024 is hier nog een aanpassing op geweest, wat heeft geleid tot een voordeel. Dit voordeel is conform bestaand beleid gestort in de egalisatie bedrijfsvoering. Per saldo is er ten opzichte van de slotwijziging 2024 nog een minimale afwijking van € 28.000.

In-, door- en uitstroom:
Volgens het A&O fonds is er sprake van een krappe arbeidsmarkt en zal dit de komende jaren, onder andere door vergrijzing, aanhouden. Dit maakt dat inzet op recruitment, behoud en ontwikkeling van belang is.

We hebben in 2024 succesvol ingezet op recruitment om zo de instroom te verhogen. Van kandidaten horen wij terug dat onze teksten wervend zijn en onderscheidend overkomen ten opzichte van andere gemeenten. Tevens is er een arbeidsmarktfilm gelanceerd, zijn de social media uitingen opgefrist met foto’s van onze eigen medewerkers.

In het laatste kwartaal van 2024 is het via-via programma ingevoerd, waarbij eigen medewerkers worden gestimuleerd om mee te helpen met het vervullen van onze vacatures. Zij ontvangen een beloning in de vorm van cadeaubonnen als zij de gekozen kandidaat voor een vacature hebben aangebracht.

Ook is er inzet geweest op het laten doorstromen van medewerkers binnen onze organisatie. Dit is onder andere gedaan door te starten met het ontwikkelen van een nieuwe visie op leren en ontwikkelen.

Om goed zicht te krijgen op de redenen van uitstroom is het proces van het voeren van exit-gesprekken en de analyse die daaruit gemaakt kan worden verbeterd. Aan de hand van de uitkomsten kijken we welke maatregelen genomen kunnen worden om ongewenste uitstroom te verminderen.

Voor verder inzicht in deze cijfers verwijzen wij u naar de jaarlijkse A&O-monitor. Deze monitor geeft verder inzicht in de formatie, bezetting, in-, door- en uitstroom en ontvangt u rond de behandeling van de Jaarrekening.

Integriteitsbeleid

Onze gemeentelijke organisatie hecht veel waarde aan het thema integriteit. In 2024 hebben we dit een extra impuls gegeven door workshops over integriteit te organiseren voor directie, teammanagers en medewerkers. Door deze workshops zijn we ons (nog) beter bewust van integriteit. In deze workshops was aandacht voor het herkennen van integriteitsvalkuilen, het onderling bespreken van deze valkuilen en het op een vriendelijke en rechtvaardige manier van bepalen en aangeven van grenzen.

Wat is er tot nu toe gerealiseerd?
De gemeente wil een integere organisatie zijn. Dit ligt vast in de Regeling integriteitsbeleid 2022. Dit beleid is van toepassing voor alle medewerkers in dienst van de gemeente, inclusief inhuurkrachten en stagiaires.

Het huidige integriteitsbeleid voor de ambtelijke organisatie bestaat onder andere uit de volgende documenten:
- Regeling Integriteitsbeleid;
- Regeling Gedragscode integriteit;
- Regeling eed of belofte;
- Regeling gebruik sociaal media;
- Regeling nevenwerkzaamheden;
- Regeling melden vermoeden misstanden;
- Regeling klachtenbehandeling ongewenst gedrag.

Al deze documenten zijn te raadplegen via het intranet van de organisatie (KIS).

De Regeling melden financiële belangen is aangepast aan de nieuwe managementstructuur. Er zijn functionarissen aangewezen waarvoor een meldingsplicht geldt. Reden: zij vormen een knooppunt in de informatiestromen en (financiële) beslissingen binnen de organisatie. Bovendien vervullen zij in het licht van het integriteitbeleid een voorbeeldrol.

Vertrouwenspersoon
De organisatie kent zowel een interne als een externe vertrouwenspersoon. Medewerkers zijn hiermee bekend. De vertrouwenspersonen zijn zowel benaderbaar voor Integriteit als voor ongewenste omgangsvormen.

Melden vermoeden misstand of onregelmatigheid
Er is een interne en externe meldingsprocedure voor het melden van een vermoeden van een misstand. Er kan een interne melding worden gedaan bij de integriteit coördinator, de vertrouwenspersoon, iedere leidinggevende of een tussenpersoon.

De Regeling melden vermoeden misstand en inbreuk op Unierecht 2024 en het Proces behandelen van integriteitsmeldingen zijn te raadplegen via het intranet KIS.

Verklaring omtrent gedrag en melden nevenfuncties
Onze organisatie beschikt over een procedure voor werving en selectie, waarin ook al aandacht wordt besteed aan integriteit. Het controleren van diploma's maakt daar deel van uit. Een verklaring omtrent het gedrag is een vereiste voor indiensttreding. Alle nieuwe medewerkers leggen de eed of belofte af. Inhuurkrachten ondertekenen een geheimhoudingsverklaring. In de overeenkomst met stagiaires is – naast een geheimhouding – bepaald dat het integriteitsbeleid en de gedragscode van toepassing is.

Nieuwe medewerkers worden bij indiensttreding ook gewezen op de plicht om nevenwerkzaamheden te melden als deze de belangen van de gemeente kunnen schaden. Uitgangspunt is dat nevenwerkzaamheden zijn toegestaan, mits zij geen belemmering vormen voor het functioneren van de medewerker en/of de gemeente. De regeling nevenwerkzaamheden is voor medewerkers eenvoudig te raadplegen via het intranet KIS.

Verantwoord omgaan met informatie
De begrippen goed ambtenaarschap en goed werkgeverschap zijn in het integriteitsbeleid beschreven. De gedragscode geeft regels over wat onder goed ambtelijk handelen wordt verstaan. Daarbij is een aantal voorbeelden opgenomen. Een van die regels is: ga verantwoord om met informatie. Dit houdt verband met de verplichting van de medewerkers tot geheimhouding van hetgeen hen in verband met hun functie ter

kennis is gekomen. Binnen de informatiebeveiliging is de bescherming van privacy van derden heel belangrijk. Onze organisatie kent voorschriften over het omgaan met vertrouwelijke informatie. Bij de in bruikleen gegeven “mobile device” word gewezen op de Regeling ICT middelen die ook op het intranet KIS is terug te vinden. Hierin zijn regels voor het veilig gebruik van de “mobile device” opgenomen. Ook zijn maatregelen getroffen die moeten voorkomen dat onbevoegde derden vertrouwelijke gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen. Zo heeft iedere medewerker een eigen account waarbij niet iedereen toegang heeft tot alle gegevens en de verschillende digitale schijven van de gemeente. Er is sprake van autorisatiebeperking.

Fraudebeheersing
Op 5 november 2024 heeft het college de frauderisico-analyse 2024 vastgesteld. Uw raad is hier door middel van een raadsinformatiebrief over geïnformeerd. Hierbij is u ook toegezegd dat u via de P&C-cyclus op de hoogte wordt gehouden van de hoogste frauderisico’s.

Uit de analyse bleek dat alleen het risico op fraude bij inkopen en aanbesteden als hoog wordt geschat. Op dit moment wordt gewerkt aan het verkleinen van dit risico door het invoeren van een verplichtingenadministratie, het verbeteren van het zaaksysteem en het intensiveren van controles achteraf (de zogeheten spendanalyse).

Verder zijn er dus geen hoge frauderisico’s. Wel wordt het risico bij verschillende andere processen als gemiddeld ingeschat. De organisatie blijft werken aan het verbeteren van de beheersmaatregelen om deze risico’s te verkleinen. Daarnaast wordt momenteel gewerkt aan het maken van een frauderesponsplan.

In 2024 is één geval van vermoedelijke fraude geconstateerd. Bij een subsidie van € 4.000 is geconstateerd dat de aanvrager de betreffende activiteiten waarvoor het bedrag was aangevraagd en verantwoord, niet daadwerkelijk had uitgevoerd. Het betreffende bedrag is teruggevorderd. Daarnaast is de casus gemeld aan andere gemeenten ter preventie en is er aangifte gedaan bij de politie. Een nieuwe aanvraag voor 2025 van dezelfde partij is afgewezen. Omdat het M&O-beleid van de gemeente juist is toegepast, is deze constatering niet relevant voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Huisvestingskosten

Conform onze financiële verordening (artikel 22 Bedrijfsvoering) informeren wij u over de huisvestingslasten die ten laste van de exploitatie worden gebracht. Dit betreft o.a. afschrijvings- en rentelasten, energiekosten, dagelijks- en groot onderhoud, verzekering, beveiliging en schoonmaakkosten.

x € 1.000	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Afschrijvingen	410	410	410
Kapitaallasten	**410**	**410**	**410**
Belastingen	45	45	51
Duurzame goederen	1	3	0
Energielasten	325	286	244
Schoonmaak	225	181	279
Waterverbruik	4	5	8
Beveiliging	14	26	13
Verzekering	37	34	39
Dagelijks onderhoud	212	115	161
Groot onderhoud	164	164	164
Exploitatielasten	**1.027**	**859**	**959**

x € 1.000	Rekening *2023*	Begroting *2024*	Rekening *2024*
Gemeentekantoor	1.158	1.009	1.073
Gemeentewerf	279	260	296
Huisvestingslasten totaal	**1.437**	**1.269**	**1.369**

Informatie en Automatisering (I&A)

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de totale automatiseringskosten die ten laste van de exploitatie worden gebracht. Dit betreft o.a. de kosten voor aanschaf en onderhoud van hard- en software, huur/leasekosten van apparatuur, kosten voor mobiele telefonie en lasten in verband met rente en afschrijving.

x € 1.000	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Afschrijvingen	382	351	351
Kapitaallasten	**382**	**351**	**351**
Duurzame goederen	68	48	40
Beveiligingskosten	34	83	12
Huur/lease machines	28	51	31
Aanschaf & onderhoud software	2.188	1.929	2.028
Aanschaf & onderhoud hardware	179	128	128
Datacommunicatie	27	92	43
Telefoonkosten	158	97	64
Exploitatielasten	**2.682**	**2.428**	**2.346**

x € 1.000	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Lasten automatisering	2.682	2.428	2.346
Totaal	**2.682**	**2.428**	**2.346**

Griffie & Gemeenteraad

Conform onze financiële verordening (artikel 22 Bedrijfsvoering) informeren wij u over de gedane uitgaven voor de raad, de griffie, de rekenkamer en de accountant

x € 1.000	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024
Gemeenteraad (incl. commissie)	791	900	863
Rekenkamer	77	83	75
Griffie	564	675	775
Accountant	157	97	119
Totaal	**1.588**	**1.755**	**1.832**

Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Onderstaand volgt een korte omschrijving van deze criteria, gevolgd door een overzicht van de gevonden afwijkingen. Afwijkingen hoger dan € 100.000,- worden nader toegelicht.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door uw raad geautoriseerde begroting van exploitatie en investerings- en projectbudgetten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen.

Volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dienen de afwijkingen in de jaarrekening herkenbaar te worden opgenomen en van een toelichting te worden voorzien. Als blijkt dat de gerealiseerde uitgaven op programmaniveau hoger zijn dan geautoriseerd, is er sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. De volgende begrotingsonrechtmatigheden vallen binnen de beleidskaders van uw raad en zijn derhalve acceptabel:

- begrotingsafwijkingen die passen binnen het vastgestelde beleid van de raad en niet tijdig konden worden gesignaleerd;
- begrotingsafwijkingen waarover de raad via een raadsvoorstel, raadsinformatiebrief of op andere wijze is geïnformeerd;
- begrotingsafwijkingen die geheel of grotendeels (met een afwijking van maximaal 10% van het totaalbedrag) worden gecompenseerd door direct gerelateerde baten;
- begrotingsafwijkingen bij subsidie en/of openeinde regelingen en die niet tijdig konden worden gesignaleerd;
- begrotingsafwijkingen ten gevolge van interpretatieverschillen bij de uitleg van wet en regelgeving en die zijn geconstateerd tijdens en na het verantwoordingsjaar;
- begrotingsafwijkingen als gevolg van een onttrekking aan een bestemmingsreserve op basis van realisatie voor zover deze onttrekking daarmee voor een gelijk bedrag overeenkomt met de realisatie van de (exploitatie)last, en de activiteit of het project nog niet is beëindigd en de resterende lasten volgen in het jaar na het verantwoordingsjaar. Is de activiteit of het project wel beëindigd en zijn de lasten definitief lager dan begroot, dan vindt de onttrekking overeenkomstig het gerealiseerde bedrag plaats en wordt de raad een voorstel, overeenkomstig het beleid zoals opgenomen in de Nota reserves en voorzieningen, tot nadere aanwending van de restant-bestemmingsreserve gedaan.
- begrotingsafwijkingen als gevolg van de verplichte uitgaven als bedoeld in artikel 193 Gemeentewet, te weten:

    1. de renten en aflossingen van de door de gemeente aangegane geldleningen en alle overige opeisbare schulden;

    2. de uitgaven die bij of krachtens de wet aan de gemeente zijn opgelegd;

    3. de uitgaven die voortvloeien uit de van het gemeentebestuur gevorderde medewerking tot uitvoering van wetten en algemene maatregelen van bestuur, voor zover die uitgaven niet ten laste van anderen zijn gebracht;

- begrotingsafwijkingen die passen binnen de door de raad vastgestelde totale exploitatieopzet van een grondexploitatie.

De acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden wel opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording, maar worden niet toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.

Bij investerings- en projectbudgetten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde investeringsbudget. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaalbedrag van het investeringsbudget, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en gemeentelijke eigendommen bij financiële beheershandelingen.

Geconstateerde afwijkingen

Begrotingscriterium (in euro x 1.000)		Bedrag
1a	Overschrijding lasten programma's	**499**
	Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat	*281*
	Programma 8: Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	*218*
1b	*Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)*	**112**
	MJOP ICT	101
	Overige overschrijdingen investeringen	11
2	Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	-
	Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**611**
4	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid.	**378**
4a	Begrotingsafwijkingen die passen binnen het vastgestelde beleid van de raad en niet tijdig konden worden gesignaleerd	
4b	begrotingsafwijkingen waarover de raad via een raadsvoorstel, raadsinformatiebrief of op andere wijze is geïnformeerd	
4c	begrotingsafwijkingen die geheel of grotendeels (met een afwijking van maximaal 10% van het totaalbedrag) worden gecompenseerd door direct gerelateerde baten)	31
4d	begrotingsafwijkingen bij subsidie en/of openeinde regelingen en die niet tijdig konden worden gesignaleerd	
4e	begrotingsafwijkingen ten gevolge van interpretatieverschillen bij de uitleg van wet en regelgeving en die zijn geconstateerd tijdens en na het verantwoordingsjaar	
4f	begrotingsafwijkingen als gevolg van een onttrekking aan een bestemmingsreserve op basis van realisatie voor zover deze onttrekking daarmee voor een gelijk bedrag overeenkomt met de realisatie van de (exploitatie)last, en de activiteit of het project nog niet is beëindigd en de resterende lasten volgen in het jaar na het verantwoordingsjaar. Is de activiteit of het project wel beëindigd en zijn de lasten definitief lager dan begroot, dan vindt de onttrekking overeenkomstig het gerealiseerde bedrag plaats en wordt de raad een voorstel, overeenkomstig het beleid zoals opgenomen in de Nota reserves en voorzieningen, tot nadere aanwending van de restant-bestemmingsreserve gedaan.	*129*
4g	begrotingsafwijkingen als gevolg van de verplichte uitgaven als bedoeld in artikel 193 Gemeentewet	
4h	begrotingsafwijkingen die passen binnen de door de raad vastgestelde totale exploitatieopzet van een grondexploitatie	*218*
	Totaal acceptabele begrotingsonrechtmatigheden	**378**
5	**Niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden**	**233**

Voorwaardencriterium		Bedrag
6	Europese aanbestedingen	1.541
7	Overige onrechtmatigheden < dan 100.000	137
		1.678

Misbruik en oneigenlijkgebruik criterium		Bedrag
8	Geen bevindingen	
		-

	Verantwoordingsgrens	Bedrag
9	Totaal aan onrechtmatigheden	2.289
10	Verantwoordingsgrens: 1% van € 196.028 (totaal van lasten inclusief reserveringen, afgerond)	1.960

Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat
Bevinding: er zijn kleinere overschrijdingen op verschillende budgetten geconstateerd. De onrechtmatigheden worden deels gecompenseerd door direct gerelateerde baten (€ 31.000) en deels door een onttrekking aan een bestemmingsreserve (€ 129.000). Hierdoor zijn de overschrijdingen in programma 2 deels acceptabel.
Oorzaak: de overschrijding op de lasten is te wijten aan de hogere kosten van onkruidbestrijding op verharding als gevolg van een nieuw onderhoudscontract, de kosten van straatherstel door toenemende degeneratie, prijsstijgingen bij openbare verlichting en aanhoudende eigen netstoringen.
Maatregel: via de P&C-cyclus informeren wij u zo adequaat en tijdig mogelijk over benodigde aanpassingen in de budgetten.

Programma 8: Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing
Bevinding: er is sprake van meer uitgaven in 2024 binnen de grondexploitatie dan verwacht.
Oorzaak: de overschrijding in programma 8 wordt volledig gecompenseerd door direct gerelateerde baten binnen de grondexploitatie. Hierdoor is de onrechtmatigheid volledig acceptabel.
Maatregel: via de P&C-cyclus informeren wij u zo adequaat en tijdig mogelijk over benodigde aanpassingen in de budgetten.

MJOP ICT
Bevinding: op de investering van het meerjarenonderhoudsplan ICT van 2024 is sprake van een overschrijding van € 101.000.
Oorzaak: de aanbesteding van de vervanging van servers was gepland in 2023. De aanbesteding hiervoor is ook in 2023 in gang gezet, maar de daadwerkelijke vervanging en betaling heeft begin 2024 plaatsgevonden. In 2023 was er sprake van een onderschrijding, maar dit budget is niet aangepast naar 2024, waardoor er sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid.
Maatregel: wij zijn extra alert op overschrijdingen van investeringen en informeren u via de P&C-cyclus zo adequaat en tijdig mogelijk over benodigde aanpassingen in de budgetten.

Participatie
Bevinding: bij interne controles zijn twee fouten geconstateerd. Eén fout van € 1000 kan worden geïsoleerd, van een andere fout van € 400 kan niet met zekerheid worden gesteld dat deze te isoleren is. Dit werkt door in de SiSa verantwoording.
Oorzaak: dit betreft een berekening van een uitkering levensonderhoud waarbij inkomsten (alimentatie) onterecht als gift zijn beschouwd. Omdat het niet mogelijk is om de fout te isoleren door controles op dit specifieke onderwerp uit te voeren, wordt het bedrag van € 400 geëxtrapoleerd naar de totale uitgaven voor levensonderhoud. Dit leidt tot een onrechtmatigheid van € 136.000.
Maatregel: wij blijven alert op de verstrekkingen binnen de participatiewet en vergroten de aandacht van de consulenten met betrekking tot de verwerking van alimentatie bij het berekenen van uitkeringen zodat wet - en regelgeving juist wordt toegepast.

Inkoop en aanbesteding: inhuurovereenkomsten
Bevinding: met betrekking tot inhuurovereenkomsten buiten de raamovereenkomsten zijn fouten geconstateerd van € 629.000. Dit betreft inhuurovereenkomsten waarbij de Europese aanbestedingsgrenzen zijn overschreden.
Oorzaak: de arbeidsmarktkrapte zorgt ervoor dat inhuur niet altijd via de mantelpartijen waarmee een raamovereenkomst is afgesloten, ingevuld kan worden.
Maatregel: er start in 2025 een nieuwe aanbestedingsprocedure waarbij een andere insteek gekozen wordt waardoor er minder buiten de overeenkomst ingehuurd hoeft te worden. Daarnaast gaan we inhuurovereenkomsten opnemen in de verplichtingenadministratie en monitoren we halfjaarlijks via de spendanalyse of aanbestedingsgrenzen in het geding komen.

Inkoop en aanbesteding: inkoop materialen
Bevinding: met betrekking tot een opdracht voor de inkoop van materialen van € 162.000 is sprake van een onrechtmatigheid door het overschrijden van de aanbestedingsgrens.
Oorzaak: bij de opdrachtverstrekking is er ten onrechte van uitgegaan dat de opdracht onder een bestaande raamovereenkomst met de desbetreffende leverancier viel. Aangezien de aard van de opdracht echter dusdanig afwijkt van de raamovereenkomst en de Europese aanbestedingsgrens overschreden wordt, is deze opdracht onrechtmatig.
Maatregel: bij opdrachten die bij aanvang de aanbestedingsgrens overschrijden, dient de inkoopadviseur geraadpleegd te worden om te beoordelen of de opdracht onder bestaande voorwaarden verstrekt mag worden. Hiervoor is het zaaksysteem al afdoende ingericht. Daarnaast monitoren we halfjaarlijks via de spendanalyse of aanbestedingsgrenzen in het geding komen.

Inkoop en aanbesteding: beveiliging gemeentekantoren en gemeentelijke opvang
Bevinding: met betrekking tot de beveiliging van objecten en de gemeentelijke opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen is een tweetal fouten geconstateerd van gezamenlijk € 479.000.
Oorzaak: Voor de beveiliging van gemeentelijke objecten is de onrechtmatigheid ontstaan door de heropening van het kantoor Bergambacht voor klantbezoeken. Door de optelling over meerdere jaren is de aanbestedingsgrens overschreden en een onrechtmatigheid van € 117.000 ontstaan.
Voor de gemeentelijke opvanglocaties van Oekraïense vluchtelingen is ook beveiliging ingehuurd. Dit is ingezet onder de uitzondering van dwingende spoed. In afwachting van een opportuun moment met in achtneming van de onzekerheden rondom de opvang(locaties) met betrekking tot duur en aard, is eind 2023 gestart met de Europese aanbestedingsprocedure voor de beveiliging van de opvanglocaties. Dit heeft medio 2024 geleid tot een gunning. De uitgaven in 2024 voorafgaand aan de gunning (€ 362.000) zijn onrechtmatig.
Maatregel: Voor de beveiliging van gemeentelijke objecten zal in aanloop naar de openstelling van het nieuwe gemeentekantoor een aanbestedingsprocedure doorlopen worden. Door de doorlopen Europese aanbestedingsprocedure voor de beveiliging van de opvanglocaties van Oekraïense vluchtelingen is deze onrechtmatigheid per medio 2024 reeds opgelost.

Inkoop en aanbesteding: projectbegeleiding
Bevinding: met betrekking tot projectbegeleiding is er sprake van een onrechtmatigheid van € 130.000 door overschrijding van de aanbestedingsgrens.
Oorzaak: voor projectbegeleiding wordt op voorhand een raming gemaakt van het benodigde budget. In dit geval is de raming overschreden, waarbij het tussentijds niet opportuun en efficiënt was een aanbesteding te starten in verband met de daarmee gepaard gaande hogere kosten door uitstel van de werkzaamheden, mogelijk verlies van projectkennis door andere projectbegeleiding en kosten gepaard gaande met de aanbesteding.
Maatregel: ramingen voor projectbegeleiding dienen kritisch beoordeeld te worden zeker wanneer deze om of nabij de aanbestedingsgrenzen zitten. Daarnaast zullen we halfjaarlijks via de spendanalyse monitoren of aanbestedingsgrenzen in zicht komen.

Inkoop en aanbesteding: tankpassen
Bevinding: door de aanschaf en het gebruik van tankpassen is een onrechtmatigheid van €63.000 geconstateerd,
Oorzaak: door het veelvuldig gebruiken van tankpassen en het stijgen van brandstofprijzen is de aanbestedingsgrens overschreden.
Maatregel: De lopende overeenkomst zullen we stopzetten waarna we een aanbesteding opstarten voor deze dienstverlening.

Inkoop en aanbesteding: inkoop technische materialen
Bevinding: er is in de jaarrekening van 2023 een afwijking geconstateerd met betrekking tot de inkoop van met name technische materialen en het onderhoud daarvan. Deze afwijking loopt voor € 78.000 door in 2024.

Oorzaak: er kan niet duidelijk gedefinieerd worden waarom er sprake is van separate opdrachten. Gezien de aard van de leveringen en diensten kan geconstateerd worden dat de aanbestedingsgrenzen zijn overschreden. Aangezien de levering van de diensten gekoppeld is aan gemeentelijke hardware moet

een heroverweging van de diensten altijd gepaard gaan met een investering in hardware.
Maatregel: we monitoren halfjaarlijks via de spendanalyse of aanbestedingsgrenzen in het geding komen.

Foutherstel

Er zijn geen constateerde afwijkingen uit 2024 die nog invloed hebben op de rechtmatigheidsverantwoording van 2023.

Geconstateerde afwijkingen door de accountant
Het kan voorkomen dat de accountant ook nog constateringen doet die niet eerder zijn opgemerkt door de eigen organisatie. Dergelijke constateringen blijven te allen tijde staan in de definitieve verantwoording, ook als ze door de eigen organisatie inmiddels ongedaan gemaakt zijn. Dit laatste wordt dan vermeld met ook hier weer, welke maatregelen het college genomen heeft of neemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

213a-onderzoeken
In 2024 hebben er conform de verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur Krimpenerwaard 2023 twee onderzoeken plaatsgevonden naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het bestuur. De onderzoeksonderwerpen waren Verantwoord Middelengebruik en Organisatie van de Tweede Kamerverkiezingen. De uitkomsten van beide onderzoeken zijn vastgesteld door het college, gepresenteerd in de auditcommissie en met uw raad gedeeld middels een raadsinformatiebrief.

F. Verbonden partijen

Overzicht verbonden partijen

	Gemeenschappelijke regelingen
1	Gemeenschappelijke Regeling regio Midden-Holland
2	Hecht
3	Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)
4	Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden
5	Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)
6	Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)
7	Groenalliantie
8	Streekarchief Midden Holland
9	Werkvoorzieningschap Promen
	Vennootschappen en Stichtingen.
1	Cyclus NV
2	Oasen
3	Stedin NV
4	Bank Nederlandse Gemeenten
5	Veerdienst Schoonhoven
6	Waterbos Bergambacht BV

Algemeen

De gemeenten in Nederland hebben veel taken en verantwoordelijkheden op uiteenlopende terreinen die zij als lokale overheid dienen uit te voeren. Zo ook de gemeente Krimpenerwaard. Over de wijze waarop deze taken worden uitgevoerd hebben de gemeenten in Nederland de keuze uit diverse mogelijkheden.

1. de uitvoering van de taak door de gemeente zelf.
2. de uitvoering van de taak uit te besteden door middel van een opdracht aan een geheel van de gemeente losstaande organisatie of bedrijf.
3. de uitvoering van de taak onder te brengen bij een organisatie waarvan de gemeente bestuurlijk deel uitmaakt en waarmee een (financiële) verbintenis wordt aangegaan; de verbonden partij.

Het zelf uitvoeren van de taken dan wel opdracht verstrekken aan een los van de gemeente staande organisatie en bedrijf gebeurt vaak bij uitvoerende taken waarbij de gemeente als opdrachtgever opereert. Deze constructie wordt van oudsher veel toegepast en behoeft daarom geen nadere toelichting.

Wanneer het gaat om een (uitvoerings)taak onder te brengen bij een verbonden partij staan er voor de gemeenten meerdere keuzes tot haar beschikking. Er bestaat immers een grote variatie in de vormen van samenwerkingsverbanden binnen gemeenten waarbij ook de gebruikte terminologie nogal van elkaar verschilt. Zo wordt er gesproken over samenwerkingsverbanden, gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen. Om te komen tot een eenduidige terminologie voor samenwerkingsverbanden wordt veelal uitgegaan van de terminologie die wordt gebruikt in het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Dit besluit gaat uit van de term verbonden partij en geeft daaraan de volgende definitie:

“Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”.

Met andere woorden: er is sprake van een verbonden partij als een gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft in een derde rechtspersoon. Bij bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap van de gemeente in de derde partij. Dit kan omdat de gemeente:

- zitting heeft in het dagelijks- of algemeen bestuur.
- aandelen bezit en daarom stemrecht heeft.

De gemeente Krimpenerwaard volgt deze definitie waarbij de Wet Gemeenschappelijke Regelingen het wettelijk kader vormt.

Categorieën samenwerkingsverbanden
Verbonden partijen kunnen nog worden onderscheiden in de op het publiekrecht gebaseerde Gemeenschappelijke regelingen en het bezit van aandelen van bedrijven die zijn gebonden aan het privaatrecht, de zogeheten vennootschappen.

Financiële risico's verbonden partijen
De afgelopen jaren is een tendens waarneembaar dat verbonden partijen in aantal toenemen maar ook een steeds groter deel uitmaken van de begroting van de gemeente. Daarmee nemen ook de risico's voor de gemeente toe.

De financiële risico's van de gemeenschappelijke regelingen hebben geen beperking. Bij een faillissement worden de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling volgens de verdeelsleutel aangeslagen voor eventueel resterende schulden na verkoop van de bezittingen.

De financiële risico's van de vennootschappen zijn beperkt tot het aandelenbezit van de gemeente. Bij een faillissement van een vennootschap daalt de waarde van dit bezit tot nihil.
Gezien de aard van de werkzaamheden van de verbonden partijen is de kans op een faillissement van zowel de vennootschappen als de gemeenschappelijke regelingen overigens zeer klein. Echter uitgesloten is het niet.

Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein
In 2023 is het proces gestart om te komen tot een nieuwe gemeenschappelijke regeling voor het Sociaal Domein. De raad heeft op 17 september 2024 ingestemd met de nieuwe regeling voor de GR Jeugd en Wmo, waarna de colleges van de deelnemende gemeenten een besluit tot oprichting hebben genomen. De GR Jeugd en Wmo is van start gegaan op 1 januari 2025.

Belang voor de raad
De gemeenteraad heeft een kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende verantwoordelijkheid binnen het gemeentebestuur. Deze verantwoordelijkheid geldt ook ten aanzien van de beheersing van verbonden partijen. Wanneer het toezicht op de verbonden partijen niet optimaal verloopt, loopt de gemeente een vergroot risico om geconfronteerd te worden met het niet realiseren van beoogde (beleids)doelstellingen, financiële nadelen, of imago-schade door activiteiten van de verbonden partijen. Hoewel niet alles kan worden voorkomen, is het van belang om voldoende checks en balances in te bouwen voor de beheersing.

Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor de aansturing van de verbonden partijen, de controle daarop en de financiële consequenties voor de eigen organisatie is inzicht in de verbonden partijen vanuit de raad van belang.

Een ander belang van de raad is de noodzaak dat inzicht bestaat in de kosten en de financiële risico's die de gemeente kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen. De gemeente is immers verplicht bij te dragen aan de exploitatietekorten die mogelijk ontstaan bij de gemeenschappelijke regelingen.

Bij de aanbieding van de rekening en begrotingen van de diverse verbonden partijen wordt daarom ook een factsheet gevoegd. Deze factsheets vergroten het inzicht in de (financiële) gang van zaken bij de verbonden partijen. Een onderdeel van de informatievoorziening per verbonden partij is voorts dat een verbinding is gelegd met de programma's in de begroting.

Hieronder volgt een overzicht van de Gemeenschappelijke Regelingen waarvan de gemeente Krimpenerwaard deel uitmaakt en een overzicht van de Vennootschappen waarvan de gemeente Krimpenerwaard aandeelhouder is.

Gemeenschappelijke regelingen

1. Gemeenschappelijke Regeling regio Midden-Holland

1. Gemeenschappelijke regeling regio Midden-Holland	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Gouda
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De regionale samenwerking in de regio Midden-Holland gaat uit van een netwerksamenwerking. Daarbij is het uitgangspunt een versterking van de belangenbehartiging vanuit de regio.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur vertegenwoordigd door burgemeester J. Beenakker
Omvang van financieel belang	De bijdrage is berekend op basis van het inwoneraantal per deelnemende gemeente.
Deelnemende partijen	Deelnemers aan de Gemeenschappelijke regeling regio Midden-Holland zijn de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen, Zuidplas en Krimpenerwaard.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning
	De belangenbehartiging heeft verschillende resultaten opgeleverd, waaronder de erkenning van Regio Midden-Holland als cultuurregio door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Er is onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een nieuw treinstation Gouda-Zuidplas. Er is een strategische bijdrage geleverd aan het Ontwikkelperspectief en de Realisatieagenda Groene Hart, en een investeringsagenda voor Groene Hart Midden-Holland is gestart. De regio heeft zich in 2024 ondermeer bezig gehouden met: - In een werkbezoek van Gedeputeerde aan bedrijven in de regio, is aandacht geweest voor mogelijkheden voor samenwerking op de gebieden innovatie en duurzaamheid. Daarbij is ook aandacht gevraagd voor noodzaak voor deze bedrijven om te kunnen blijven ontwikkelen en groeien. - concrete casussen ingebracht in de Woondeal Midden-Holland; - regionale versnellingstafels georganiseerd; - oproepen gedaan voor steun bij de realisatie van sociale huur- en koopwoningen. - Er is gewerkt aan de regionale woonzorgvisie, asielopvang, biodiversiteit, regionale energiestrategie, cultuureducatie, talentontwikkeling en duurzame mobiliteit Tot slot zijn er subsidie-aanvragen gecoördineerd. Zo is er €211.571 per jaar voor het programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2025-2028 en €117.000 voor jongeren en talentontwikkeling toegekend. De regio heeft de voordracht voor de Subsidieregeling Mobiliteit (SRM) van Provincie Zuid-Holland georganiseerd, namens de regiowegbeheerders gaat het om 1,2 miljoen euro.
Financieel risico	De regio Midden Holland kent een eigen weerstandsvermogen van € 100.000. Het financiële risico voor de gemeente is beperkt

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€617 €629
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€571 €918
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*52%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*41%*
Financieel resultaat 2024		€131
Omvang weerstandsvermogen		€100
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2024		€317

2. Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG)

2. Hecht	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Leiden
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Hecht behartigt de belangen van de 18 gemeenten op het gebied van openbare gezondheidszorg, volksgezondheid, ambulancezorg en veiligheid. Hecht bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van inwoners in de regio Hollands Midden.
Vertegenwoordiging in de partij	Het Algemeen Bestuur van Hecht bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de 18 deelnemende gemeenten. Namens de gemeente Krimpenerwaard heeft wethouder I. Bultman zitting in het Algemeen Bestuur van Hecht en in de Bestuurlijke Advies Commissie Publieke Gezondheid.
Omvang van financieel belang	De bijdrage is opgebouwd uit een bijdrage per inwoner en een bijdrage per kind. De kosten voor aanvullende taken, zoals logopedische zorg en huisvesting CJG, worden apart in rekening gebracht door Hecht.
Deelnemende partijen	18 gemeenten in de regio Hollands Midden.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	1.Veiligheid 4. Onderwijs 6. Sociaal domein 7. Volksgezondheid en Milieu.
Actuele opgaven van de verbonden partij	Hecht bestaat uit: - Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden - Regionale Ambulance Voorziening (RAV) Hollands Midden - Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) Hollands Midden - Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR). Dit programma is per 1 januari 2025 overgegaan van Hecht naar de Veiligheidsregio Hollands Midden. Inhoudelijke thema's van Hecht beslaan een breed terrein en richten zich o.a. op: - Gezondheidsbevordering - Jeugdgezondheidszorg tot 19 jaar - Infectieziektebestrijding - Het uitvoeren van de GGD Gezondheidsmonitor - Het bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling - Maatschappelijke Zorg In 2024 heeft Hecht met de takendialoog ingezet op de voorbereidingen voor het ravijnjaar 2026. Dit heeft geleid tot een besparingspakket per 2026 van 4,6% op het gemeenschappelijk gefinancieerde deel van taken die Hecht voor gemeenten uitvoert. In 2025 wordt door Hecht een plan uitgewerkt om per 2027 te komen tot aanvullende besparing van 1,6% door middel van innovatie en efficiëntie.
Financieel risico	Hecht kent een weerstandsvermogen van -€ 10.000 en een algemene reserve van -€ 189.000. De benodigde weerstandscapaciteit zou €5.850.000 moeten zijn, op basis van de door Hecht geïnventariseerde risico's. Het weerstandsvermogen is niet toereikend, zodat in de gemeentelijke begroting een aanvullend risico wordt opgenomen van € 319.000. Hierbij is rekening gehouden met vaststelling en uitvoering van het herstelplan eigen vermogen van Hecht.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€631 €89
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€38.954 €51.483
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*2%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*0%*
Financieel resultaat 2024		€179
Omvang weerstandsvermogen		(€10)
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2024		€4.237

3. Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)

3. Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Gouda
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De Omgevingsdienst Midden Holland streeft er naar een bijdrage te leveren aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. De omgevingsdienst is uitvoerder van de wettelijke milieutaken, vergunningverlening en handhaving van bedrijven en ook belast met de controle en toetsing van specialistische milieu- en veiligheidsaspecten. Zo ook ten aanzien van ruimtelijke projecten. Per 2024 zijn ook de wettelijke (asbest)slooptaken als basistaak bij de ODMH ondergebracht.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door wethouders W. Pannekoek en P. van der Herk. Lid van het dagelijks bestuur is wethouder W. Pannekoek.
Omvang van financieel belang	De bijdrage is opgebouwd uit het aantal en soort diensten dat wordt afgenomen.
Deelnemende partijen	De provincie Zuid-Holland en de gemeenten: Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	7. Volksgezondheid en Milieu
Actuele opgaven van de verbonden partij	De ODMH is een regionale uitvoeringsdienst, die de wettelijke milieutaken uitvoert voor de gemeente Krimpenerwaard. De ODMH doet dit aan de hand van een door het AB ODMH goedgekeurd productenboek en een door het college goedgekeurd jaarprogramma. Jaarlijks legt de ODMH met een productierapportage verantwoording af aan de gemeente over de taakuitvoering in het voorgaande jaar.
Financieel risico	De risico's zijn in beeld gebracht. De aanwezige weerstandscapaciteit is niet toereikend. In het weerstandsvermogen van de gemeente is hier - voor haar aandeel in het risico - rekening mee gehouden.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€2.045 €2.870
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€12.508 €13.821
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*16%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*21%*
Financieel resultaat 2024		€880
Omvang weerstandsvermogen		€1.401
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2024		€2.615

4. Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden

4. Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Leiden
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de VRHM zijn vastgesteld in de Wet Veiligheidsregio's en in de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden. Het gaat hierbij om de volgende taken, die namens de achttien deelnemende gemeenten worden uitgevoerd: meldkamerfunctie voor brandweer, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening; risicobeheersing; rampenbestrijding en crisisbeheersing; GHOR; coördinatie gemeentelijke crisisbeheersing (bevolkingszorg); brandweerzorg. De VRHM is hiermee in feite een uitvoeringsorganisatie voor deze taken van de gemeenten. Deze taken voert zij uit voor de veiligheid en continuïteit van de samenleving in de regio en haar 814.000 inwoners.
Vertegenwoordiging in de partij	Burgemeester J. Beenakker is lid van het Algemeen Bestuur VRHM
Omvang van financieel belang	Bijdrage is primair gebaseerd op de zogenaamde “Cebeonnorm”. Deze norm is opgebouwd vanuit een aantal onderdelen waaronder inwoneraantal, aantal huishoudens etc.
Deelnemende partijen	Er zijn 18 deelnemende gemeenten.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	1. Veiligheid
Actuele opgaven van de verbonden partij	De raad is akkoord gegaan met het concept Regionaal beleidsplan VRHM 2024-2027. hierin zijn 12 opgaven beschreven waarop zij zich, naast hun dagelijks werk focussen.
Financieel risico	Het weerstandsvermogen is toereikend om risico’s af te dekken.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€6.511 €9.297
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€79.691 €74.971
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*8%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*11%*
Financieel resultaat 2024		€3.153
Omvang weerstandsvermogen		€1.125
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2024		€3.772

5. Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)

5. Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Klaaswaal
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Het SVHW verzorgt voor de deelnemers de volgende werkzaamheden: · de heffing en invordering van lokale belastingen; · de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; · de administratie van vastgoedgegevens; · het verstrekken van de vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden. Tevens verzorgt het SVHW de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) en de uitvoering van de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (WKPB).
Vertegenwoordiging in de partij	Elke deelnemende gemeente heeft 1 stem en het waterschap heeft 2 stemmen. De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur vertegenwoordigd door wethouder P.J.S. van der Hek.
Omvang van financieel belang	De bijdrage is gebaseerd op het aantal objecten (vastgoedinformatie & woz-administratie), aantal aanslagen (heffing belastingen) en aantal biljetten (invordering).
Deelnemende partijen	De deelnemers zijn: 14 gemeenten en 1 waterschap.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Actuele opgaven van de verbonden partij	SVHW heeft de ambitie om zijn deelnemers te blijven interesseren en te binden door: de basis verder te versterken en de dienstverlening verder te optimaliseren; de deelnemers verder te ontzorgen door het breder aanbieden van het huidige takenpakket en meerwaarde te bieden door het ter beschikking stellen van de aanwezige informatie voor beleidsbepaling en sturing op de uitvoering.
Financieel risico	De risico's zijn in beeld gebracht en afgedekt met een toereikende weerstandscapaciteit.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€1.095 €3.355
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€10.328 €29.834
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*12%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*10%*
Financieel resultaat 2024		€2.526
Omvang weerstandsvermogen		€700
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2024		€772

6. Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)

6. Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Krimpen aan den IJssel
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Het IBKW verleent civiel technische adviezen en ingenieursdiensten waar het gaat om de aanleg, onderhoud en beheer van de openbare ruimte, met name wegen en riolering.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Dagelijks Bestuur vertegenwoordigd door wethouder L. Barth.
Omvang van financieel belang	De bijdrage wordt berekend op basis van een uurtarief en het aantal af te nemen uren. Voor 2025 is het uurtarief € 101,96.
Deelnemende partijen	De deelnemers zijn de gemeente Krimpen aan den IJssel en de gemeente Krimpenerwaard.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	2. Verkeer, vervoer en waterstaat 7. Volksgezondheid en Milieu
Actuele opgaven van de verbonden partij	Het IBKW is een professioneel civiel ingenieursbureau gericht op het ondersteunen en adviseren van de gemeenten op het civieltechnische werkterrein.
Financieel risico	Het IBKW heeft geen weerstandsvermogen. In het weerstandsvermogen van de gemeente is hier - voor haar aandeel - rekening mee gehouden.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€1.095 €1.080
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€770 €784
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*59%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*58%*
Financieel resultaat 2024		€0
Omvang weerstandsvermogen		€0
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2024		€0

7. Groenalliantie

7. Groenalliantie	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Schiedam
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De Groenalliantie is eigenaar van de recreatiegebieden Krimpenerhout, Loetbos, speelpolders en nog wat andere kleine gebieden (totaal 455HA). Zij ontwikkelt en beheert deze gebieden. Ook verzorgt zij het beheer en onderhoud van de routenetwerken.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd door wethouder W. Pannekoek en in het algemeen bestuur door wethouder L. Barth en W. Pannekoek
Omvang van financieel belang	De deelnemersbijdrage voor 2024 is €452.000, dit is 10,4% van de begroting. Voorgesteld wordt om de komende jaren gezien de bezuinigingsopgave geen indexering toe te passen.
Deelnemende partijen	Deelnemers aan de Groenalliantie zijn de gemeenten Bodegraven- Reeuwijk, Gouda, Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard en Waddinxveen.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	5. Sport, cultuur en recreatie
Actuele opgaven van de verbonden partij	In 2021 is door participatie met gebruikers, gebiedspartners, stakeholders en bestuurders het ontwikkelplan 2030 vastgesteld en een investeringsagenda tot en met 2025. Als vervolg hierop is in 2022 het uitvoeringsprogramma " Groen voor iedereen" opgesteld. Dit is een uitvoeringsprogramma tot 2025. Gezien de bezuinigingsopgave wordt er het komende jaar kritisch gekeken naar de plannen voor de komende jaren. In 2026 is hier meer duidelijkheid over.
Financieel risico	De Groenalliantie beschikt over voldoende weerstandsvermogen. Naar de toekomst toe zijn er financiële risico's als gevolg van het aflopen eind 2025 van de begrotingssubsidie van de provincie, deze bedraagt 43 % van de begroting.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2024	€11.306
begrotingsjaar	31/12/2024	€11.516
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2024	€2.528
begrotingsjaar	31/12/2024	€2.818
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*82%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*80%*
Financieel resultaat 2024		€407
Omvang weerstandsvermogen		€2.050
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2024		€452

8. Streekarchief Midden Holland

8. Streekarchief Midden Holland	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Gouda
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Het Streekarchief is belast met de uitvoering van de gemeentelijke taken in het kader van de archiefwet. Dit houdt in het beheer van de naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden en het toezicht op het beheer van de nog niet naar de archiefbewaarplaatsen overgebrachte archiefbescheiden die nog bij de deelnemende gemeenten berusten. Daarnaast nazorg van de laatstgenoemde bescheiden, de dienstverlening in de studiezaal en het bevorderen van de plaatselijke en regionale geschiedbeoefening.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door wethouder P.J.S. van der Hek. De plaatsvervanger is wethouder W. Pannekoek. Het aantal stemmen staat in relatie tot het inwoneraantal.
Omvang van financieel belang	De bijdrage is opgebouwd uit een bedrag per inwoner en een bedrag per strekkende meter in gebruik zijnde archief .
Deelnemende partijen	Deelnemers aan het Streekarchief zijn de gemeenten Gouda, Krimpen a/d IJssel, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Actuele opgaven van de verbonden partij	Het streekarchief zal zich de komende tijd richten op de overgang van het beheer van een analoog archief naar een digitale beheervorm. De eerste stappen zijn gezet in het ontwikkelen van een digitale archiefbewaarplaats een "e-depot" Vanuit de aangesloten deelnemers wordt samengewerkt voor het opzetten van een noodzakelijke e-depotvoorziening. Met de inwerkingtreding van de nieuwe archiefwet medio 2024 wordt de overbrengingstermijn teruggebracht van 20 naar 10 jaar. Gevolg hiervan is dat de digitale overheidsinformatie eerder moet worden overgebracht naar een archiefbewaarplaats om van daaruit openbaar toegankelijke te zijn. Voor de gemeente betekent dit dat uiterlijk 2032 er een voorziening moet zijn waarin deze overheidsinformatie beheerd kan worden. De gemeente beschikt al over digitale informatie die op termijn openbaar dient te worden gemaakt. Omdat kennis en ervaring nodig is voor de overdracht van digitale overheidsinformatie is daarom al een aanvang gemaakt met het opzetten van een e-depotvoorziening.
Financieel risico	Uitgaande van een zekerheidspercentage van 90% is het gewenste weerstandvermogen voor 2023 vastgesteld op €180.000. Het aanwezige weerstandsvermogen is naar verwachting €94.462. Op het moment dat zich dus een calamiteit/risico voordoet dat groter is dan €94.462, zal aan de deelnemers een aanvullende bijdrage gevraagd worden. In het weerstandsvermogen van de gemeente is hier - voor haar aandeel - in voorzien.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2024	€301
begrotingsjaar	31/12/2024	€307
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2024	€336
begrotingsjaar	31/12/2024	€316
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*47%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*49%*
Financieel resultaat 2024		€14
Omvang weerstandsvermogen		€117
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2024		€467

9. Werkvoorzieningschap Promen

9. Werkvoorzieningschap Promen	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Gouda
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De doelstelling van Promen is het bieden van zinvol werk met maximale ontwikkelmogelijkheden aan mensen met een indicatie Wet Sociale Werkvoorziening. Daarnaast biedt Promen dienstverlening in het kader van de Participatiewet.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door wethouder W. Pannekoek.
Omvang van financieel belang	Het gehele WSW budget wordt overgedragen aan Promen en eventuele tekorten worden verdeeld naar rato van het aandeel van de gemeente (voor de Krimpenerwaard geldt een aandeel van 12,4%). Daarnaast wordt via inbesteding dienstverlening in het kader van de Participatiewet ingekocht.
Deelnemende partijen	Deelnemers van Promen zijn de gemeenten Alphen aan de Rijn, Capelle aan den IJssel, Gouda, Krimpen aan den IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en Krimpenerwaard.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	6. Sociaal Domein
Actuele opgaven van de verbonden partij	Promen heeft in 2018 een financiële en juridische scheiding aangebracht in de dienstverlening Sociale Werkvoorziening (SW) en dienstverlening Participatiewet (PW). De deelnemende gemeenten continueren de gezamenlijke SW-dienstverlening onder de gemeenschappelijke regeling. Voor de PW-dienstverlening is Prowork opgericht. Met Prowork kunnen gemeenten via een één-op-één relatie vraaggerichte re-integratieactiviteiten (inclusief nieuw beschut werk) inkopen. Deze bedrijfsvoering wordt uitgevoerd tot en met 2025.
Financieel risico	Het weerstandsvermogen is weer aangezuiverd tot de berekende norm.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2024	€2.422
begrotingsjaar	31/12/2024	€3.471
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het	01/01/2024	€8.588
begrotingsjaar	31/12/2024	€10.667
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*22%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*25%*
Financieel resultaat 2024		€180
Omvang weerstandsvermogen		€1.792
Omvang garantstellingen		*n.v.t.*
Omvang taakstelling verbonden partij		*n.v.t.*
Financiële bijdrage 2024		€3.179

Vennootschappen en Stichtingen

1. Cyclus NV

1. Cyclus NV	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Gouda (postadres) / Moordrecht (bezoekadres).
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Cyclus is belast met de inzameling en (aanbesteding van) verwerking van huishoudelijk afval en het beheer van inzamelmiddelen voor 9 gemeenten in de regio Midden Holland en Rijnstreek. Vanaf 2019 zijn 3 niet-aandeelhoudende gemeenten aan het dienstverleningsgebied toegevoegd.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door de wethouders W. Pannekoek (GrondstoffenPlatform-Bestuurlijk) en P.J.S. van der Hek (Algemene Vergadering Aandeelhouders).
Omvang van financieel belang	In de algemene vergadering van aandeelhouders telt het bezit van één aandeel voor één stem. De gemeente Krimpenerwaard heeft 69.752 aandelen (14,4%) in haar bezit met een nominale waarde van € 488.264, gebaseerd op € 7 per aandeel, nominaal.
Deelnemende partijen	Cyclus is een overheids- N.V. Een 9-tal gemeenten in de Regio's Midden-Holland en Rijnstreek is aandeelhouder. De onderneming wordt geleid door een directeur. Deze directeur staat onder toezicht van een uit vier leden bestaande Raad van Commissarissen.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	7. Volksgezondheid en Milieu
Actuele opgaven van de verbonden partij	Cyclus heeft drie hoofdtaken: · Afvalinzameling; · Aanbesteding van de verwerking van diverse afval- en grondstofstromen; · Onderhoud en beheer van inzamelmiddelen. Gemeente Krimpenerwaard heeft voor bovenstaande taken een vijfjarige dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Cyclus (2018-2022), stilzwijgend verlengd, met een opzegtermijn van 2 jaar.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€10.342
	31/12/2024	nnb
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€23.916
	31/12/2024	nnb
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*30%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*nnb*
Financieel resultaat 2024		*nnb*

2. Oasen

2. Oasen NV	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Gouda
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Oasen is een drinkwaterbedrijf met als kernactiviteiten de winning, productie en levering van kwalitatief goed drinkwater aan particulieren en bedrijven. De voorzieningsgebieden liggen in het oostelijke deel van Zuid-Holland
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door wethouder P.J.S. van der Hek.
Omvang van financieel belang	In de algemene vergadering van aandeelhouders telt het bezit van één aandeel voor één stem. De gemeente Krimpenerwaard heeft 56 aandelen van een totaal aan aandelen van 2500. De nominale waarde van deze 56 aandelen bedraag € 455 per aandeel wat neerkomt op een bedrag van € 25.480.
Deelnemende partijen	24 Gemeenten in de regio's Midden-Holland, Rijnstreek en Drechtsteden zijn aandeelhouder.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Actuele opgaven van de verbonden partij	Komend decennium staat Oasen voor een omvangrijke uitdaging om het drinkwater voor de volgende generaties veilig te stellen. Het kost om verschillende redenen steeds meer inspanning om de drinkwatervoorziening voor de toekomst te garanderen. Om veerkrachtig te kunnen zijn voor toekomstige uitdagingen zijn nog veel plannen, innovaties en investeringen nodig.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€128.149
	31/12/2024	€0
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€244.640
	31/12/2024	€0
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*34%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*nnb*
Financieel resultaat 2024		*nnb*

3. Stedin NV

3. Stedin NV	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De aanleg, het beheer en onderhoud van gas- en elektriciteitsnetten en het transport van gas en elektriciteit naar ca. 2 miljoen klanten.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door wethouder P.J.S. van der Hek. In de algemene vergadering van aandeelhouders staat het stemrecht gelijk aan het aandelenpercentage.
Omvang van financieel belang	De gemeente Krimpenerwaard bezit 28.131 gewone en 4.510 cumulatief preferente aandelen met een nominale waarde van € 100 per aandeel.
Deelnemende partijen	61 gemeenten, 2 provincies en de Staat der Nederlanden zijn aandeelhouder
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Actuele opgaven van de verbonden partij	De komende jaren staat Stedin voor grote investeringen in het energienetwerk. Enerzijds om de klimaatdoelstellingen te behalen en de ambities in de Regionale Energiestrategieën te verwezenlijken. Anderzijds om netcongestie tegen te gaan. Hiervoor heeft Stedin de komende jaren extra kapitaal nodig. Na toetreding door de Staat in 2023, zijn in 2024 2 provincies en 19 gemeenten toegetreden als aandeelhouder voor een bedrag van € 33 miljoen.

Financiële informatie (x € 1.000.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€3.221 €3.370
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€5.063 €5.704
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*39%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*37%*
Financieel resultaat 2024		*€ 158*

4. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

4. BNG Bank	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	BNG Bank is opgericht in 1914 en richt zich exclusief op het publieke domein in Nederland. Klanten zijn onder meer gemeenten, woningcorporaties en zorg- en onderwijsinstellingen. Ambitie van de BNG Bank is dat klanten de bank beschouwen als natuurlijke partner voor het oplossen van hun maatschappelijke vraagstukken. De bank stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door wethouder P.J.S. van der Hek.
Omvang van financieel belang	De gemeente Krimpenerwaard bezit 50.700 aandelen. De nominale waarde per aandeel is € 2,50.
Deelnemende partijen	De Staat der Nederlanden, 11 provincies, 1 hoogheemraadschap en bijna alle gemeenten.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Actuele opgaven van de verbonden partij	

Financiële informatie (x € 1.000.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€4.721 €4.777
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024 31/12/2024	€110.819 €123.614
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*4,1%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*3,7%*
Financieel resultaat 2024		*€294*

5. Veerdienst Schoonhoven

5. Veerdienst Schoonhoven BV	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Schoonhoven
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De veerdienst is voor de instandhouding, beheer en exploitatie van de veerdienst over de Lek tussen Schoonhoven en Gelkenes, de veerdienst tussen Gouderak en Moordrecht en de de veerdienst tussen Lekkerkerk en Nieuw-Lekkerland.
Vertegenwoordiging in de partij	De leden van de raad zijn vertegenwoordigd via de wethouders P.J.S.van der Hek en mevrouw M.G.Boere in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Omvang van financieel belang	De gemeente Krimpenerwaard is 100% aandeelhouder van deze BV en heeft daarmee 100% stemrecht.
Deelnemende partijen	De gemeente Krimpenerwaard
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	2. Verkeer, vervoer en waterstaat
Actuele opgaven van de verbonden partij	Met 3 veerdiensten speelt Veerdienst Schoonhoven B.V. een cruciale rol in de ontsluiting van de gemeente Krimpenerwaard. De veerdiensten staan voor de opgave deze ontsluitingen - vlot en veilig overzetten - te waarborgen. Hierbij worden zij geconfroteerd met hogere brandstofkosten, stijgende onderhoudskosten, personeelsschaarste en een verduurzamingsopgave. Dit alles bemoeilijkt de waarborging van de continuïteit en de kwaliteit bij de uitvoering van de veerdiensten.

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€2.729
	31/12/2024	€0
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€2.270
	31/12/2024	€0
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*55%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*nnb*
Financieel resultaat 2024		*nnb*

6. Waterbos Bergambacht BV

6. Waterbos Bergambacht BV	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Bergambacht
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Het voor eigen rekening en onder eigen naam exploiteren van het zwembad in Bergambacht.
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard neemt deel aan de aandeelhoudersvergadering en wordt vertegenwoordigd door wethouder H.C. Bultman.
Omvang van financieel belang	De gemeente Krimpenerwaard heeft 1 aandeel in de BV ter grootte van € 9.076. Jaarlijks wordt een bijdrage in de exploitatie betaald.
Deelnemende partijen	De gemeente Krimpenerwaard is voor 50% aandeelhouder en Optisport Exploitaties BV eveneens voor 50%.
Beleidsinformatie	
Relatie met programma	5. Sport, cultuur en recreatie
Actuele opgaven van de verbonden partij	-

Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€16
	31/12/2024	nnb
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2024	€521
	31/12/2024	nnb
Solvabiliteit organisatie per 01/01/2024		*3%*
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2024		*nnb*
Financieel resultaat 2024		*nnb*

G. Grondbeleid

0. Inleiding

Deze paragraaf omvat de volgens de BBV verplichte toelichting op de verwachte ontwikkelingen in het te voeren grondbeleid, in het bijzonder de ontwikkelingen rondom de actieve grondexploitaties.

1. Samenvatting

De parameters en de ramingen van de nog te verwachten inkomsten en uitgaven in de complexen van de actieve grondexploitatie zijn gebaseerd op de ramingen zoals opgenomen bij de jaarrekening 2024. We verwachten vanaf de begroting 2025 nog 1 actieve grondexploitatie te hebben (Hoflaan in Stolwijk). De winstprognose voor deze grondexploitatie daalt ten opzichte van de jaarrekening 2023. De grootste verschillen worden veroorzaakt door onverwachte ecologische problemen en de binnengekregen subsidies die in hun totaliteit in 2025 worden afgedragen. De risicowaardering daalt ten opzichte van de jaarrekening 2023 en daarmee de afdekking in het weerstandvermogen met 60%. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat het project in vergevorderde fase zit en de risico's daardoor zijn afgenomen.

2. Beleidskaders

De Nota Grondbeleid is op 16 april 2024 door de raad vastgesteld. De visie van het grondbeleid sluit aan op de opgave waar de gemeente voor staat. Dit is hoofdzakelijk een vitaal leefbaar gebied waar we in goede gezondheid en met plezier wonen, werken en genieten van de unieke omgeving. Binnen het gewenste ruimtelijke en/of ander sectoraal beleid, zoals volkshuisvesting, economische zaken, sport en recreatie. Het doel van het gemeentelijk grondbeleid is als volgt gedefinieerd:

- Het realiseren van gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen en het bieden van oplossingen voor maatschappelijke opgaven of het tot stand brengen van maatschappelijke voorzieningen;
- Het verhalen van kosten bij ontwikkeling van derden en duidelijkheid bieden waarop dit gebeurt;
- Toevoegen van ruimtelijke kwaliteit aan de bestaande kernen;
- Indien financiële middelen worden gerealiseerd kunnen deze worden ingezet voor de gemeentelijke ambities.

De genoemde doelen sluiten aan op de Krimpener-waarden zoals omschreven in de Omgevingsvisie Krimpenerwaard 2021.

3. Gevolgde methodiek

3.1 Gevolgde methodiek

De wettelijke regels over grondbeleid eisen dat we in deze jaarrekening een actuele voorspelling van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitaties geven. We vergelijken de cijfers zoals vastgesteld bij de jaarrekening 2023 met de jaarrekening 2024.

3.2 Parameters

Interne rekenrente

De interne rekenrente heeft betrekking op de toerekening van rente over de boekwaarde van een grondexploitatie. In 2024 heeft het rentepercentage 0,58% bedragen. Op basis van de "Notitie rente 2023" van de commissie BBV dient met ingang van 2025 de rente-omslag te worden gebruikt voor de rentetoerekening aan de grondexploitaties. Het rente-omslagpercentage voor 2025 bedraagt 1,4%. Voor de berekening van de rente-omslag wordt kortheidshalve verwezen naar de paragraaf Financiering.

Parameter	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Jaarrekening 2024	Begroting 2025
Interne rekenrente	0,61%	0,61%	1,40%	0,61%
Index uitgaven	2023: 3,0% / 2024: 2,5%	2024: 3,0% / 2025: 2,8%	2025: 2,3% / 2026: 2,6%	2025: 3,0% / 2026: 3,0%
Index inkomsten 2023-2027	2,50%	0,64%	0,00%	0,00%
Discontovoet	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Overhead uurtarieven	85,00%	85,00%	85,00%	85,00%

Index over geraamde uitgaven
De indexering van de prijzen (lasten) wordt gebaseerd op de Meicirculaire gemeentefonds 2024 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Voor de actualisatie van de grondexploitatieberekeningen zijn de volgende indexering toegepast: 2025: 2,3% / 2026: 2,6% / 2027: 2,6% / 2028: 2,5%.

Index over de grondopbrengsten
De CPI-index (Consumenten Prijs Index) wordt in de ontwikkelovereenkomsten van de complexen gehanteerd als indexering voor de gronduitgifteprijzen. Veel van de opbrengsten zijn al gerealiseerd. Voor de nog te realiseren grondopbrengsten wordt voorzichtigheidshalve uitgegaan van een index van 0%.

Discontovoet
De discontovoet is het rekenpercentage dat gebruikt wordt om toekomstige kasstromen contant te maken, om de contante waarde te bepalen. In de notitie “Rente 2023” van de commissie BBV staat vermeld dat de discontovoet thans 2% bedraagt. De door BBV voorgeschreven discontovoet blijft in 2025 gelijk aan die van vorig jaar, te weten 2%.

Interne doorbelasting
De uurtarieven en het overheadpercentage zijn in het kader van de jaarrekening 2024 geactualiseerd en doorgevoerd in de actieve grondexploitatie. Het berekende overheadpercentage is 85%.

3.3 Heffing vennootschapsbelasting (VPB)
Eventuele mutaties vennootschapsbelasting in 2024 en verder worden verrekend met de Algemene Reserve Grondzaken.

3.4 Grondprijzen
Begin 2025 wordt er een grondprijzenbrief opgesteld zoals opgenomen in de geactualiseerde nota grondbeleid. De residuele grondwaardemethodiek kan worden verduidelijkt aan de hand van een voorbeeld. Stel dat de V.O.N.-prijs van een nieuw opgeleverde woning € 302.500 bedraagt. De verkoopwaarde exclusief btw bedraagt in dat geval € 250.000. Om de woning te kunnen bouwen dient € 130.000 exclusief btw aan bouwkosten te worden besteed en € 50.000 exclusief btw aan bijkomende kosten, zoals adviseurs- en verkoopkosten, rente, winst en risico van de ontwikkelaar. In dat geval bedraagt de residuele grondwaarde € 70.000 exclusief btw. De hieruit af te leiden grondprijs is 28% (€70.000/€ 250.000).

De geactualiseerde Nota Grondbeleid 2024 beschrijft de volgende wijze van het berekenen van grondprijzen:

Segment	Methode
Sociale woningbouw	Normatieve grondprijs
Vrije sectorwoningbouw	Residuele grondprijs
Particuliere bouwkavels	Residuele grondprijs / Comparatieve grondprijs
Detailhandel	Residuele grondprijs
Kantoren	Residuele grondprijs
Woonwagen standplaats	Comparatieve grondprijs
Bedrijventerreinen	Comparatieve grondprijs
Glastuinbouw	Comparatieve grondprijs
Snippergroen	Normatieve grondprijs
Maatschappelijke voorzieningen	Normatieve grondprijs
Overige	Comperatieve grondprijs / Residuele grondprijs

3.5 Risicomanagement

De totale risicowaardering van de actieve grondexploitatie bedroeg volgens de actualisering in het kader van de Jaarrekening 2023 € 253.278,-. De totale risicowaardering bedraagt volgens de actualisering in het kader van de Jaarrekening 2024 € 102.332,-. Per saldo neemt de totale risicowaardering af met €150.946,- - ofwel een daling van 60%. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat het project in vergevorderde fase zit en de risico's daardoor zijn afgenomen.

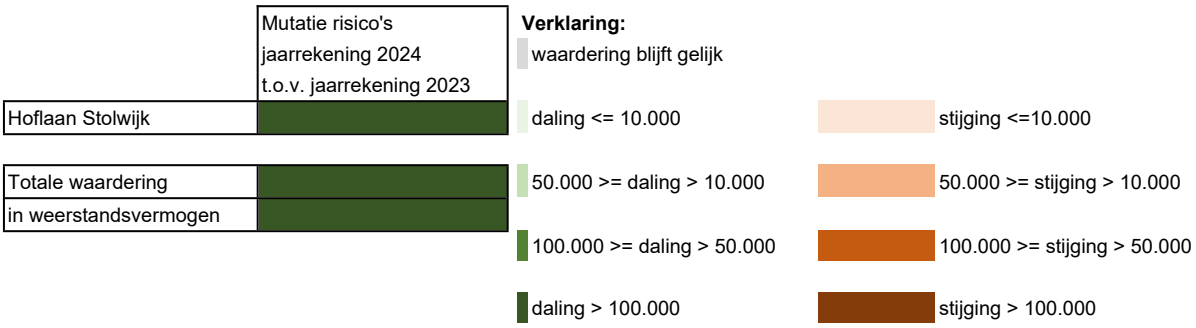

4. Ontwikkelingen binnen de complexen van de actieve grondexploitaties

4.1 Overzicht actuele grondexploitaties

Bij de jaarrekening 2024 is er nog één actieve grondexploitatie: Hoflaan in Stolwijk. In onderstaande tabel is het vergelijk te vinden met ramingen van de jaarrekening 2024 ten opzichte van de jaarrekening 2023.

Grondexploitatie (bedragen x 1.000)	Geraamd eindresultaat februari 2024 (eindwaarde, conform jaar-rekening 2023)	Geraamd eindresultaat februari 2025 (eindwaarde, conform jaar-rekening 2024)	Nadelig verschil eindresultaat jaarrekening 2023 en jaarrekening 2024	
			bedrag	in %
Hoflaan Stolwijk	480	252	-228	-47,5%
	480	**252**	**-228**	

- = lasten / nadelig resultaat

In onderstaand overzicht is het geraamde resultaat (eindwaarde en netto contante waarde) aangegeven. Uitgangspunt is de gerealiseerde boekwaarde per 31-12-2024 en de nog resterende uitgaven en inkomsten. De grondexploitatie Hoflaan heeft als einddatum eind 2026.

Onderstaand de tabel met een korte toelichting op de verschillen bij de nog lopende grondexploitatie.

Grondexploitatie (x € 1.000 (excl. BTW))	Boekwaarde	Jaarrekening 2024		Eindwaarde	Contante waarde
	31-12-2024 cf jaarrekening 2024 (excl. winstuitname)	Lasten	Baten	Jaarrekening 2024	1-1-2025
Hoflaan Stolwijk, woningbouw	235	-2.159	2.394	252	237
Totaal	**235**	**-2.159**	**2.394**	**252**	**237**

5. Toelichting per complex

Hoflaan

Er is gestart met de bouw van de sociale huurwoningen, deze worden in 2025 opgeleverd. De tender is geweest en hier is een plan geselecteerd die de bouw van 12 betaalbare koopwoningen gaat realiseren. Naar verwachting wordt er gestart in medio 2025. De woningen aan de Bovenkerkseweg zijn gerealiseerd. Er is al een start gemaakt met de aanleg van de openbare ruimte. Het laatste gedeelte wordt aangelegd als de 12 koopappartementen gereed zijn. De grondexploitatie verwachten wij eind 2026 af te sluiten.

6. Winstuitname

De verplichte tussentijdse winstuitname (twu) wordt op een aparte regel verantwoord en niet als kostenpost in de betrokken grondexploitaties opgenomen. Aan de verplichte verantwoording en verwerking van de tussentijdse winstuitname is hiermee voldaan. Daarnaast blijft de berekening van het verwachte eindresultaat in de grondexploitaties zuiver. De winstuitname van de grondexploitatie Hoflaan schetst het volgende beeld (rekeninghoudend met een risicowaardering van € 102.332) (zie tabel).

Grondexploitatie (x € 1000)	Gerealiseerde winstuitname 2017-2023	Raming winstuitname 2024	Raming winstuitname 2025	Raming winstuitname 2026	Onzekerheden/Risico's	Saldo actuele exploitatie berekening
Hoflaan Stolwijk	47	7	75	21	102	252
Totaal	**47**	**7**	**75**	**21**	**102**	**252**

7. Afgesloten complexen

De grondexploitaties Tussendijk-Bakwetering in Lekkerkerk en Zevender-Thiendenland in Schoonhoven worden bij de jaarrekening 2024 afgesloten. Hierdoor blijft er één actieve grondexploitatie over.

Tussendijk en Bakwetering
In de jaarrekening 2023 is ten aanzien van deze grondexploitatie een verliesvoorziening gevormd van € 87.000. In 2024 hebben de laatste mutaties plaatsgevonden. Het uiteindelijke negatieve saldo van de grondexploitatie is nagenoeg gelijk aan de verliesvoorziening.

Zevender-Thiendenland
In 2024 zijn de laatste werkzaamheden met betrekking tot het fietspad afgerond. De winstuitnamen tot en met 2023 hebben € 377.000 bedragen. In 2024 is een aanvullend voordelig resultaat gerealiseerd van € 69.000.

8. Reserves en voorzieningen

8.1 Algemene reserve grondzaken

Rekening houdend met de verwachte onttrekkingen en toevoegingen, is de stand van de Algemene Reserve Grondzaken in 2025 en verder als volgt geraamd:

Omschrijving (bedragen x 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Saldo per 1 januari	5.367	5.456	4.939	4.761	4.815	4.835
Mutaties:						
- Winstuitnamen en afsluiten diverse grondexploitaties	-89	76	75	20		
- Verrekening vennootschapsbelasting	-56	-6	-1			
- Overige ontwikkelingen (o.a. Schoonhoven Noord, Galgoord, Gouderak en Dika terrein)	150	-87	-260			
- Correctie BTW-labeling Zevender-Thiendenland (conform 2e TURAP 2022)			17	319		
- Aanvulling reserve strategische verwervingen	-200	-500				
- Aanpassing verliesvoorziening (Dorpshart Centrum)	371					
- Aanpassing verliesvoorziening (Tussendijk-Bakwetering)	-87					
- Diversen			-9	-285	20	
Saldo per 31 december*	**5.456**	**4.939**	**4.761**	**4.815**	**4.835**	**4.835**

* In het bovenstaande overzicht is al rekening gehouden met het voorstel bestemming rekeningresultaat, waarbij er wordt voorgesteld

€ 76.000 te storten in de algemene reserve grondexploitatie in verband met winstuitnamen Zevender-Thiendeland en Hoflaan Stolwijk.

8.2 Voorziening verlieslatende complexen

Het BBV stelt als verplichting dat het saldo van verlieslatende grondexploitaties direct dient te zijn afgedekt door middel van een voorziening. In het verleden is een verliesvoorziening gevormd voor de grondexploitaties Dorpshart Krimpen en Tussendijk-Bakwetering. Beide grondexploitaties zijn afgesloten. Er zijn geen verliesgevende grondexploitaties vanaf 2025, de reserve staat op nul.

8.3 Krediet Strategische Grond- en Vastgoedaankopen

Op 5 november 2019 heeft de raad besloten een krediet beschikbaar te stellen van € 7.500.000 voor het doen van strategische grond- en vastgoed verwervingen. Het college is bevoegd tot uitgaven uit het krediet voor de aankoop van gronden en opstallen die zijn gelegen in gebieden, waarop de raad een voorkeursrecht heeft gevestigd. Ook is het college bevoegd tot aankoop van gronden en opstallen die niet onder een voorkeursrecht vallen, maar die liggen in een gebied waarvoor de raad een ruimtelijke visie (structuurvisie, omgevingsplan of bestemmingsplan) heeft vastgesteld en waarvan men verwacht deze te realiseren binnen een termijn van 5 jaar. Daarnaast is besloten het krediet voor strategische aankopen als vast onderdeel op te nemen in de paragraaf-G. Het college informeert de raad over de gerealiseerde

aankopen en de stand van zaken van het krediet via de jaarrekening. Het beschikbare bedrag voor strategische grond- en vastgoedaankopen bedraagt per 31 december 2024 € 3.379.999,-.

8.4 Bestemmingsreserve Strategische Verwervingen

De raad heeft op 5 november 2019 besloten een Bestemmingsreserve Strategische Verwervingen vast te stellen. Deze is bedoeld voor het dekken van de kosten die gemoeid gaan met de aankoop van strategisch grond- en vastgoed en de verwachte inkomsten en uitgaven die met de tijdelijke exploitatie van deze aankopen zijn gemoeid. Besloten is ook om het college de bevoegdheid te verlenen te beschikken over de bestemmingsreserve, met dien verstande dat in de tussentijdse rapportages de mutaties worden opgenomen. De stand van deze bestemmingsreserve bedroeg per 31 december 2024 € 468.927,-. Bij de eerste tussenrapportage in 2024 is er € 500.000,- en € 72.914,- toegevoegd aan de bestemmingsreserve strategische verwervingen afkomstig uit de algemene reserve grondzaken en afkomstig door de verkoop van grond bij KIJK. Daarnaast is de reserve toen met vijf jaar verlengd.

9. Uitvoering Faciliterend Grondbeleid

In 2020 is voor de uitvoering van het faciliterend grondbeleid een budget opgenomen in de begroting. Onder faciliterend grondbeleid wordt verstaan de gemeentelijke inzet in ruimtelijke initiatieven waarin derde marktpartijen opdracht gevend en risicodragend zijn. De rol van de gemeente beperkt zich bij faciliterend grondbeleid hoofdzakelijk tot begeleiding, coördinatie en facilitering van gemeentelijke besluitvormingsprocessen. In de paragraaf Grondbeleid worden de belangrijkste projecten op het gebied van faciliterend grondbeleid toegelicht. Hieronder een overzicht van enkele ontwikkelingen.

Herontwikkeling Aviaterrein Ouderkerk aan den IJssel (project Bolderkade)
Initiatiefnemer: Lambrane Ontwikkeling
Het betreft hier de ontwikkeling en bouw van 42 appartementen. De raad heeft ingestemd met deze ontwikkeling. Er is beroep aangetekend tegen het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning. Vanwege deze reden wordt voorlopig niet gestart met bouwen.

Herontwikkeling Dikaterrein, Schoonhoven
Initiatiefnemer: Slangen & Koenis
Dit project omvat de ontwikkeling en bouw van 81 appartementen. De realisatie van de woningen is in mei 2024 gestart. De verwachte oplevering is eind 2025.

Molenpark, Bergambacht
Initiatiefnemer: Adriaan van Erk en Boogaard
Dit project omvat de ontwikkeling en bouw van 125 woningen (grondgebonden en appartementen). Het bestemmingsplan en beeldkwaliteitsplan zijn door de raad vastgesteld op 4 juni 2024. Er is beroep ingediend door omwonenden. Om deze reden is het bestemmingsplan nog niet onherroepelijk. Het is nog niet bekend wanneer de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State zitting zal volgen voor behandeling van dit beroep.

10. Overige ontwikkelingen

Herontwikkeling Galgoord, Haastrecht
Het bestemmingsplan is vastgesteld. Tegen het plan is beroep ingesteld bij Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, Er wordt gewerkt aan het vinden van oplossingen zodat het beroep kan worden ingetrokken. Ontwikkelaar Van Erk werkt de ontwerpen verder uit zodat er een omgevingsvergunning kan worden aangevraagd. Het ontwerp van de rotonde wordt ook uitgewerkt en afgestemd met de provincie. De voor het bestemmingsplan noodzakelijke grondaankopen door de gemeente zijn nagenoeg afgerond.

Herontwikkeling bedrijventerrein Schoonhoven Noord
In Schoonhoven Noord vindt een grootschalige herstructurering plaats. Op 30 januari 2018 is er een voorbereidingskrediet vastgesteld. Op basis van dit voorbereidingskrediet is er onder andere voor gekozen de nieuwbouw van het Schoonhovens College op deze locatie te realiseren. Op 1 december 2023 is gestart met de voorbereiding van de nieuwbouw van het Schoonhovens College en de Sporthal de Meent. De bouw verloopt voorspoedig. De school en de sporthal zullen eind juni 2025 gereed zijn om in het nieuwe schooljaar 2025-2026 in gebruik genomen te worden. Daarnaast speelt al jaren de discussie

rond het bedrijventerrein Schoonhoven Noord. Er wordt onderzocht wat de stedenbouwkundige visie is op de omliggende percelen. Hierbij wordt met name gericht op de woningbouw. Daarvoor dient het omgevingsplan gewijzigd te worden. In de komende periode vinden verkennende gesprekken en onderhandelingen met de verschillende grondeigenaren plaats.

Ontwikkeling Gouderak Oost
Dit gebied is geplaatst op de 3 ha kaart van de Gedeputeerde Staten. De gemeente is geen grondeigenaar. Ontwikkelaars die eigenaar zijn, of worden, kunnen plannen indienen bij de gemeente.

IJsbaan Noord
Deze locatie is deels ingericht voor de tijdelijke opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Vooralsnog is de verwachting dat dit de komende jaren zal duren.

Spoorzone
De bouw van de eerste fase is eind 2024 gestart, dit betreft 24 grondgebonden woningen. De verwachte oplevering is medio 2025. De vergunning voor fase 2 is in 2024 verleend en is inmiddels onherroepelijk. De bouw voor fase 2 start in Q3 2025 en bestaat uit 5 grondgebonden woningen, 3 stadswoningen en 57 appartementen.

Bedrijventerrein Bergambacht
Dit project omvat de ontwikkeling van een kleine 5 hectare nieuw bedrijventerrein als uitbreiding op het bestaande bedrijventerrein. Het voorontwerp- en ontwerpbestemmingsplan heeft ter inzage gelegen en het definitieve bestemmingsplan is op 19 september 2023 vastgesteld door de gemeenteraad en vervolgens ter inzage gelegd. Er is beroep ingediend tegen het vastgestelde bestemmingsplan en op 16 september 2024 heeft de zitting bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State plaatsgevonden. Het beroep is ongegrond verklaard en het bestemmingsplan is nu onherroepelijk. De eerste vergunningsaanvragen van bedrijven zijn al ingediend en er is een start gemaakt met het bouwrijp maken van het gebied.

Nieuwe Milieustraat
Dit project betreft de ontwikkeling van de nieuwe centrale milieustraat voor de gemeente Krimpenerwaard. De milieustraat zal een centrale locatie bieden voor alle inwoners, waar ze hun grof huishoudelijk afval kunnen inleveren. De nieuwe locatie biedt ruimte voor meer afvalstromen, betere scheidingsmogelijkheden en samenwerking met kringloopwinkels en andere partners voor hergebruik van spullen. De verwachting is dat de nieuwe milieustraat in de loop van 2026 operationeel is.

H. Openbaarheidsparagraaf

Algemeen

In artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze paragraaf geeft invulling aan dit voorschrift en beschrijft de stappen die de gemeente Krimpenerwaard in 2024 heeft gezet met betrekking tot (de invoering van) de Woo.

Invoering Woo

Algemeen
De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Het doel van de Woo is een transparante overheid die actief informatie openbaar maakt. In artikel 3.5 van de Woo wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze paragraaf geeft invulling aan dit voorschrift en beschrijft de stappen die de gemeente Krimpenerwaard in 2024 heeft gezet met betrekking tot de Woo.

Actieve openbaarmakingen
Categorie 1 tot en met 5
Een belangrijk onderdeel van de Woo is de verplichting tot actieve openbaarmaking van 17 informatiecategorieën door alle bestuursorganen. Per 1 november 2024 moesten de eerste vijf informatiecategorieën verplicht actief openbaar gemaakt worden. Dit betreft de volgende informatiecategorieën:

Categorie 1: Wetten en algemeen verbindende voorschriften (art. 3.3, eerste lid, onderdeel a);
Categorie 2: Overige besluiten van algemene strekking (art. 3.3, eerste lid, onderdeel b);
Categorie 3: Organisatie en werkwijze (art. 3.3, eerste lid, onderdeel d);
Categorie 4: Bereikbaarheidsgegevens (art. 3.3, eerste lid, onderdeel e);
Categorie 5: Vergaderstukken Staten-Generaal (art. 3.3, tweede lid, onderdeel b).

De gemeente voldoet aan het actief openbaar maken van de eerste vier informatiecategorieën. Categorie 5 is niet van toepassing op de gemeente.

Andere categorieën
De verdere planning om andere categorieën actief openbaar te maken is vanuit de wetgever nog onduidelijk. Door een interne werkgroep Wet open overheid worden verdere voorbereidingen getroffen voor het actief openbaar maken van de andere informatiecategorieën. In de eerste fase worden categorieën die relatief eenvoudig te realiseren zijn of reeds (deels) gerealiseerd zijn op de volgende wijze actief openbaar gemaakt (1 januari 2024 t/m 31 december 2024):

Categorie	Documenten	Publicatiebron
Wet- en regelgeving:	· Algemeen verbindend voorschrift (verordening) (32) · Ander besluit van algemene strekking (42), · Andere beschikking (359), · Andere melding (146), Andere vergunning (248), · Andere voorlichtingsinformatie (53), · Beleidsregel (12), · Delegatie- of mandaatbesluit (4), · Evenementenvergunning (424), · Exploitatievergunning (13), · Inspraak (1), · Omgevingsmelding (44), · Omgevingsvergunning (829), · Overige overheidsinformatie (1), · Participatie (1), · Ruimtelijk plan of omgevingsdocument (23), · Uitschrijving basisregistratie personen (28), · Verkeersbesluit of -mededeling	Elektronisch gemeenteblad (officielebekendmakingen.nl)
Raads- en commissiestukken	· Vergaderstukken en verslagen	Website gemeente Krimpenerwaard
Bestuursstukken	Besluitenlijst B&W	Website gemeente Krimpenerwaard
Bestemmingsplannen	· vastgesteld (13) · onherroepelijk (0) · (voor)ontwerp (1)	Omgevingsloket.nl
Organisatiegegevens	· O.a. de taken en bevoegdheden van de organisatieonderdelen.	Website gemeente Krimpenerwaard

Passieve openbaarmaking
Passieve openbaarmaking betekent het openbaar maken van informatie na een Woo-verzoek. In 2024 ontving de gemeente 45 Woo-informatieverzoeken, waarvan er 42 tijdig zijn afgehandeld. Deze Woo-verzoeken worden actief openbaar gemaakt, en gepubliceerd op de website van de gemeente Krimpenerwaard: woo.krimpenerwaard.nl.

Informatiehuishouding als randvoorwaarde
Een goede informatiehuishouding is en blijft een randvoorwaarde om informatie te kunnen vinden en ontsluiten in het kader van de Woo. Het gaat om de vindbaarheid en volledigheid van een enorme hoeveelheid gegevens in verschillende verschijningsvormen (document, data, audio, sms etc.). De stroom aan digitale en voor een deel nog papieren informatie is heel groot en blijft toenemen. Zo ook het aantal te beheren ICT-systemen en applicaties, waarin gezocht dient te worden in het kader van de behandeling van een Woo-verzoek.

Ingezette veranderingen/verbeteringen
In 2024 zijn:

- Interne procesbeschrijvingen en voorbeeldbrieven van een update voorzien;
- de anonimiseringstool DATAMASK actief gebruikt om documenten te anonimiseren. Deze tool zal in 2025 worden uitgebreid met een extra functie waarbij er onderling kan worden samengewerkt in dossiers.

I. Opvang vluchtelingen

Algemeen

In 2024 was de toestroom van vluchtelingen onverminderd hoog. De toestroom van vluchtelingen uit Oekraïne hield aan en zorgde voor hoge bezettingscijfers in de gemeentelijke opvang. Het exploiteren van de gemeentelijke opvang vraagt veel capaciteit van de gemeente. Daarbij komt dat de dynamiek op de opvanglocaties anders is dan in het begin van de oorlog. Het draagvlak in de omgeving neemt af en vluchtelingen hebben geen perspectief. in 2024 is geïnvesteerd in het verbeteren van de leefbaarheid in en om de opvanglocaties.

Sinds 2024 is de spreidingswet van kracht. De gemeente voldoet al gedeeltelijk aan de opgave die het Rijk ons heeft gegeven. De samenwerking met het COA rondom de bestaande opvang in Haastrecht en de werkzaamheden die voortkomen uit de indicatieve opgave volgens de spreidingswet vragen veel capaciteit.

Wat hebben we gedaan in 2024?

Gemeentelijke opvang Oekraïense vluchtelingen

In 2022 is het zogenaamde Kernteam Oekraïne opgezet met daarin een brede vertegenwoordiging van de verschillende teams binnen de gemeente. Denk aan Openbare Orde en Veiligheid, Communicatie, Projecten, Sociaal Domein en Financiën. Dit kernteam heeft er in 2024 voor gezorgd dat de inspanningsverplichting van 254 plekken is gerealiseerd. Dit is gerealiseerd door de overeenkomst met Bodegraven-Reeuwijk uit te breiden. Er worden vanaf november 2024 15 Oekraïners extra opgevangen op de locatie in Bodegraven-Reeuwijk.

Op dit moment verblijven de Oekraïense vluchtelingen in het pand en de units aan de Dorpsstraat 59a in Krimpen aan de Lek, in units op het voormalige IJsbaanterrein in Lekkerkerk en in een kantoorpand op het bedrijventerrein in Bodegraven-Reeuwijk. De gemeente exploiteert de opvang in Lekkerkerk en Krimpen aan de Lek. In 2024 is geïnvesteerd in de inhuur van een Oekraïense psycholoog die werkt op de locatie. Daarnaast is een tolk ingehuurd die informatie vertaald en de locatiemanagers ondersteunt in hun werk.

Particuliere opvang Oekraïense vluchtelingen

In de Krimpenerwaard zijn buitengewoon veel mensen die hun huis hebben opengesteld voor de ontheemden uit Oekraïne. Zij hebben niet alleen deze mensen een dak boven het hoofd gegeven maar zorgen ook dat deze mensen wegwijs worden in Nederland. In veel gevallen hebben zij gezorgd voor vervoer naar scholen en geholpen om aan werk te komen. Op het hoogtepunt van de opvang bij particulieren werden meer dan 200 ontheemden bij particulieren opgevangen. Ook voor deze mensen heeft de gemeente onder meer onderwijs, gezondheidszorg en alle overige taken verzorgd. In 2024 verbleven naar schatting ongeveer 140 Oekraïense vluchtelingen in de particuliere opvang.

Opvang overloop Ter Apel

Ook in 2024 was de druk in Ter Apel onverminderd hoog. In februari 2024 is de indicatieve opgave in het kader van de spreidingswet bekend gemaakt. Onze gemeente diende volgens die opgave 341 asielzoekers te huisvesten waarvan 29 alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV). In het provinciale verslag dat in september naar het ministerie van Asiel en Migratie is gestuurd is opgenomen dat Krimpenerwaard 153 asielzoekers zal opvangen. Dit is conform een unaniem raadsbesluit van april 2023. In het verdeel besluit dat op 20 december is bekendgemaakt door het ministerie staat dat Krimpenerwaard 296 asielzoekers moet opvangen waarvan 80 AMV.

Sinds augustus 2023 worden AMV-ers zonder status gehuisvest in het Klooster in Haastrecht. Inmiddels verblijven daar 80 AMV-ers. Het COA is verantwoordelijk voor deze locatie. Deze jongeren gaan naar het ISK in Gouda. Omdat de AMV-ers die in Zuidplas en Bodegraven-Reeuwijk wonen ook naar het ISK in Gouda gaan brengt dit grote uitdagingen mee voor het ISK in de inrichting van het onderwijs. De

gemeente heeft intensief contact met het COA en de omgeving als het gaat om de gang van zaken op de opvanglocatie.

Minderjarige statushouders

Sinds het voorjaar van 2024 worden 14 minderjarige statushouders gehuisvest op de Schuwacht in Lekkerkerk. De begeleiding op locatie vindt plaats door een contractpartij van het Nidos. Deze jongeren gaan naar het ISK in Capelle aan den IJssel. De gemeente heeft contact met Nidos en de begeleidende partij over de verantwoordelijkheden als deze jongeren 18 jaar worden.

Financiële impact

In 2024 is de rijksbijdrage voor de opvang van Oekraïners gedaald naar 63 euro per bed per dag. Zoals blijkt uit onderstaande tabellen blijkt dat de gemeente in staat is de gemeentelijke opvang te exploiteren voor dit bedrag.

In 2024 is een bedrag beschikbaar van 400K beschikbaar voor de ambtelijke inzet van vluchtelingen. Daarnaast is een bedrag beschikbaar van 150K voor omgevingsmanagement voor de opvanglocatie in Haastrecht.

Realisatie lasten 2024

Budgetten opvang Oekraïense vluchtelingen (x € 1.000)	Budget 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Realisatie en exploitatie langdurige opvanglocaties	2.750	2.577	173
Leefgeld gemeentelijke opvang	300	344	-44
Leefgeld particuliere opvang	150	28	122
Bijzondere kostenregeling	25	10	15
Leerlingenvervoer	25	12	13
Taalonderwijs	65	47	18
Totaal	**3.315**	**3.019**	**296**

Realisatie compensatie 2024

Compensatie opvang Oekraïense vluchtelingen (x € 1.000)	Prognose 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Compensatie gemeentelijke opvang	3.985	3.985	0
Compensatie leefgeld particuliere opvang	350	28	322
Compensatie uitvoeringskosten particuliere opvang	150	133	17
Compensatie taal voor ontheemden	65	47	18
Compensatie leerlingenvervoer	25	12	13
Totaal compensatie	**4.575**	**4.206**	**369**

Compensatie versus realisatie 2024

Compensatie vs budget GOO (x € 1.000)	Realisatie 2024
Compensatie gemeentelijke opvang	€3.985
Compensatie leefgeld en uitvoeringskosten particuliere opvang	€590
Totaal compensatie	**€4.575**
Realisatie en exploitatie langdurige opvanglocaties	€2.577
Realisatie leefgeld gemeentelijke opvang	€344
Realisatie leefgeld particuliere opvang	€28
Realisatie bijzondere kostenregeling	€10
Totaal realisatie kosten opvang Oekraïense vluchtelingen	**€2.960**
Compensatie versus realisatie	**€1.616**
Besluit al bestemd in algemene reserve (Oekraïne)	**€660**

Compensatie per opvangplek 2024

Opvanglocatie	Gerealiseerde plekken	Aantal dagen open 2024	Vergoeding per dag	Totale vergoeding
Dorpsstraat Krimpen a/d Lek	43	365	€61	€ 957.395
Uitbreiding Dorpsstraat Krimpen a/d Lek	28	365	€61	€ 623.420
IJsbaan Noord Lekkerkerk	48	365	€61	€ 1.068.720
IJsbaan Noord II Lekkerkerk	60	365	€61	€ 1.335.900
Totaal langdurige plekken	**179**			**€ 3.985.435**

Realisatie opvang AMV

Budgetten opvang AMV (x € 1.000)	Budget 2024	Realisatie 2024	Afwijking
Inzet omgevingsmanager	€ 150	€ 94	€ 56

J. Claim op het Rijk

Maatregelen

In de begroting 2024 hebben we u geïnformeerd over de claim op het Rijk op diverse dossiers. We staan daarin niet alleen maar dit is een gezamenlijk beeld over alle gemeenten in Nederland. Onderstaand treft u het overzicht van deze dossiers op basis waarvan we in de begroting 2024 de claim hebben gebaseerd.

	Tekorten x € 1 miljoen					
Dossier (incl. looptijd)	**tot 2024**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Totaal**
Financieringssystematiek GF (vanaf 2026)	-	-	-	5,0	5,0	10,0
Kosten jeugdzorg (2015 t/m 2027)	21,0	-	2,6	3,8	4,0	31,4
WMO abonnementstarief (vanaf 2019 t/m 2025)	0,4	0,4	0,4	-	-	1,2
Energietoeslag (2022 en 2023)	0,6	-	-	-	-	0,6
Asielcrisis (vanaf 2023)	0,2	0,4	0,4	0,4	0,4	1,8
Omgevingswet (vanaf 2017)	2,6	0,4	0,4	0,4	0,4	4,2
Totaal	**24,8**	**1,2**	**3,8**	**9,6**	**9,8**	**49,2**

Aangezien gemeenten aan de vooravond van bezuinigingen stonden is de druk opgevoerd op het Rijk om met een handreiking te komen in de voorjaarsnota 2025 onder dreiging van het terugtrekken uit diverse akkoorden en een mogelijke rechtsgang om het Rijk te houden aan de financiële verhouding zoals vastgelegd in de Financiële verhoudingswet. Dit heeft geleid tot de volgende effecten in de Voorjaarsnota 2025.

Financieringssystematiek gemeentefonds
De nieuwe financieringssystematiek is vooral een hekel hangijzer aangezien deze gepaard gegaan is met een korting van 3 miljard. Hiervan was eerder 1 miljard gerepareerd, maar het resterende deel van deze eenzijdige en niet onderbouwde korting stond nog. Hiervan is in de voorjaarsnota ongeveer 1/6e deel gerepareerd en in aanloop naar de augustus besluitvorming ligt er een toezegging vanuit het kabinet om verdere reparaties te onderzoeken. Daarnaast is in de nieuwe financieringssystematiek een koppeling met BBP bepaald waardoor de financiering van gemeenten stabieler zou moeten worden. De inflatie op diverse terreinen (denk aan de zorgkosten) houdt echter geen gelijke tred met de ontwikkeling van het BBP. Voor de Wmo is hierop al een correctie aangekondigd, maar ook op andere gebieden zullen we geconfronteerd worden met een grotere stijging van de kosten dan daarmee gepaard gaande BBP compensatie in het gemeentefonds.

Rapport Groeipijn
Behoudens de compensatie van inflatie speelt ook het structurele component van de onvoldoende financiering van de gedecentraliseerde taken in het Sociaal Domein een rol. Afgelopen januari is het rapport Groeipijn van de commissie van Ark uitgekomen. Conform de afspraken bij de Hervormingsagenda Jeugd zou in 2025 door een onafhankelijke deskundigencommissie een zwaarwegend advies worden afgegeven over de inhoudelijke en financiële voortgang van de afspraken in de Hervormingsagenda Jeugd. De implicaties van het rapport Groeipijn zijn fors. Inhoudelijk vraagt het meer en bredere inzet, maar financieel is ook duidelijk dat gemeenten onvoldoende gecompenseerd worden voor de uit te voeren taken. Hierbij zegt het rapport dat over de jaren 2023 en 2024 gezamenlijk de lasten moeten delen en dit ook doortelt naar de financiering over komende jaren. De VNG heeft zich op het standpunt gesteld dat het rapport Groeipijn van kaft tot kaft overgenomen moet worden. In de Voorjaarsnota heeft het Rijk een eerste aanzet gedaan om de aanbevelingen op te volgen. Voor 2026 en 2027 is het ingroeipad van de besparingen verzacht. Maar, vanaf 2028 komt dit voor gemeenten in volle omvang terug in afwachting van een in 2027 nieuw uit voeren onderzoek door een deskundigencommissie. Daarnaast is er door het Rijk een opmerkelijke actie uitgevoerd door vanaf 2028 het besparingspotentieel te indexeren voor inflatie. Des te opmerkelijker is dat dit voor de gecompenseerde tekorten uit het verleden niet is gedaan, maar deze plat doorgetrokken worden. Hierdoor wordt de opgave voor gemeenten niet verkleind, maar verder vergroot.

Disbalans
Inmiddels is ook een nieuw rapport van de Raad voor het Openbaar Bestuur uitgekomen met de titel Afrekenen met Disbalans. In dit rapport wordt geschetst dat het niet zozeer alleen een financiële kwestie is, maar dat het vooral geldt om de structurele balans tussen de taken die gemeente uitvoeren en de autonomie die zij daarin hebben en de (vorm van) financiering die daarbij past en die ook aansluiten bij de daartoe afgesproken wettelijke kaders in onder meer de Financiële Verhoudingswet (FVW).

Perspectief
Met bovenstaande en de Voorjaarsnota 2025 in ogenschouw nemende kunnen we constateren dat de Rijksoverheid een eerste poging heeft gedaan het Ravijn te dempen. Maar alles overziend is duidelijk dat het Ravijnjaar niet zozeer gedempt is, maar eerder verschoven is naar 2028. Het beeld van de Voorjaarsnota 2025 vertroebeld dan ook de daadwerkelijke situatie. Het feit dat de niet onderbouwde korting op het gemeentefonds slechts voor 1/6e deel gecompenseerd is valt bijna uit beeld door de compensatie voor de Jeugdzorg. En voor de periode na 2027 is de situatie nog even zorgelijk als voor de Voorjaarsnota. Met daarnaast nog het gegeven dat nu alleen aan financiële overbrugging van het Ravijn is gewerkt en nog niet aan de inhoudelijke kloof tussen taken en middelen. Sterker nog, direct na de Voorjaarsnota heeft de Minister van Binnenlandse Zaken aangekondigd de maximering van OZB stijging met de VNG te willen bespreken en daarmee de autonomie van gemeenten ook op dit front te willen inperken.

Meer dan een goede eerste stap kunnen we de Voorjaarsnota 2025 dan ook niet noemen en er zal nog veel meer nodig zijn om de verhoudingen tussen Rijksoverheid en gemeenten te herstellen, een meerjarig stabiel perspectief te kunnen schetsen en echte keuzes te maken over welke taken met welke autonomie door wie worden uitgevoerd. Dit maakt dan ook dat we lokaal nog steeds gedwongen worden keuzes te maken over hoe we tot een meerjarig financieel stabiel beeld komen. Waarbij we er wellicht niet aan ontkomen daarvoor pijnlijke keuzes te maken die onze dienstverlening aan en voorzieningenniveau voor onze inwoners zullen aantasten. Dit alles doordat er vanuit de Rijksoverheid nog steeds teveel korte termijn politiek plaats vindt en zonder goed doordachte overwegingen rondom de impact van maatregelen tekorten op gemeenten afgewenteld worden.

JAARREKENING

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Algemeen
De beginbalans is overeenkomstig de door uw raad vastgestelde jaarrekening 2023.
Onderstaande samenvatting van grondslagen voor waardering en resultaatbepaling is bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten.

Voorschriften
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording Provincie en Gemeenten (BBV) geeft.
Daarnaast is gehandeld overeenkomstig de door uw raad in de vergadering van 28 januari 2025 vastgestelde Financiële verordening gemeente Krimpenerwaard 2024.

Waarderingsgrondslagen
De waardering van activa (incl. erfpachtgronden) en passiva alsook de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kostprijs (Verkrijgings- of vervaardigingsprijs en omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten). Tenzij anders vermeld worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Eén en ander is vastgelegd in de Nota waardering en afschrijving 2024.

Rechtmatigheidsverantwoording
De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:
- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
  - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 17 december 2024 door de raad is vastgesteld;
  - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
  - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
- Een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 1.960.000 miljoen) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

ACTIVA

Vaste activa
De vaste activa zijn verdeeld in:
• Immateriële vaste activa
• Materiële vaste activa
• Financiële vaste activa

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa, onderverdeeld in:
• Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio (rentekosten die bij aanvang van de lening ineens moeten worden voldaan).
• Kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.
• Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Deze activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs (historische kostprijs), verminderd met de afschrijvingen en de naar verwachting duurzame verminderingen. De kosten van onderzoek worden in vijf jaar afgeschreven. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de looptijd van de betreffende lening. Voor agio/disagio geldt een afschrijvingstermijn van 4 jaar.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa, onderverdeeld in:
• Investeringen met economisch nut.
• Investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.
• Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.
• Gronden in erfpacht

Van investeringen met economisch nut is sprake als ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is). Wanneer investeringen kunnen bijdragen aan het genereren van middelen, bijvoorbeeld in de vorm van het vragen van rechten, heffingen, leges of prijzen worden deze geclassificeerd onder Investeringen met economisch nut waarvoor heffingen kunnen worden ingesteld. Daarnaast zijn er investeringen met een maatschappelijk nut. Deze genereren geen middelen maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Te denken valt aan bijvoorbeeld wegen, water en groenvoorzieningen.
Ook deze investeringen moeten naar aanleiding van de vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) met ingang van 1 januari 2017 worden geactiveerd.
Eenmalige afboeking ten laste van een reserve behoort niet meer tot de mogelijkheden. Wel kunnen de kapitaallasten (rente en afschrijving) jaarlijks aan een reserve worden onttrokken zodat de investering budgettair neutraal verloopt. Afschrijving vindt op lineaire basis plaats. De omslagrente is voor 2024 berekend op 0%. Voor de toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Aan afschrijvingstermijnen wordt de volgende termijnen gehanteerd:

Soort investering	Afschrijvingstermijn
Immateriële vaste activa	
Kosten onderzoek en ontwikkeling (toe te rekenen aan activum)	5
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	
Wegen, straten en pleinen	
- Aanleg, vernieuwing	40
Kunstwerken	
- Bruggen, viaducten, tunnels en duikers	80
- bruggen gemaakt van staalcomposiet	60
- Overige bruggen (o.a. houten bruggen)	40
- Renovatie/bouwkundige aanpassing	25
Openbare verlichting	35
Materiële vaste activa met economisch nut	
Gronden	n.v.t.
Begraafplaatsen:	
- Aanleg	40
- Uitbreiding/reconstructie	25
Gebouwen:	
- Bestaande gebouwen	40
- Vernieuwbouw	50
- Nieuwe gebouwen	50
- Renovatie/aanpassing	25
- Technische installaties	15
- Meubels en inventaris	15
Riolering:	
- Riolering en gemalen (bouwkundig)	40
- Pompen en gemalen (mechanisch/elektrisch)	15
Reiniging:	
- Afvalcontainers (ondergronds)	15
Kunstgrasvelden:	
- Aanleg	30
- Toplaagrenovatie	10
Sport- en speeltoestellen	15
Voertuigen	7
Werktuigen, machines en gereedschappen	10
Automatisering:	
- Mobiele telefoons	3
- Hardware (24x7)	3
- Faciliteiten raadsleden	4
- Hardware overige	5
- Software	5
- Presentatie-/beeldschermen	7
- Bekabeling	10
- Technische installatie serverruimte	15

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden onderverdeeld in:

- Kapitaalverstrekkingen aan:
    - o Deelnemingen
    - o Gemeenschappelijke regelingen
    - o Overige verbonden partijen

- Leningen aan:
    - o Openbare lichamen
    - o Woningbouwcorporaties
    - o Deelnemingen
    - o Overige verbonden partijen
- Overige langlopende leningen
- Uitzettingen bij Rijk met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
- Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd één jaar of langer.
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen
Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen (structureel) daalt tot onder de verkrijgingsprijs vindt afwaardering plaats.

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen of overige verbonden partijen
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen zijn opgenomen tegen nominale waarde. Bij verwachte oninbaarheid wordt deze waarde afgewaardeerd.

Overige langlopende leningen
Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Bij verwachte oninbaarheid wordt deze afgewaardeerd.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd van ≥ 1 jaar
Deze worden gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Het verschil met de betaalde verkrijgingsprijs wordt als transitorische (rente)post in de balans opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden (staat niet in de balans)
Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Vlottende activa
De vlottende activa zijn verdeeld in:

- Voorraden
- Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar
- Liquide middelen
- Overlopende activa

Voorraden
De voorraden hebben betrekking op actief grondbeleid. Actief grondbeleid omvat alle fasen van het exploiteren van grond: aankoop van gronden, sloop of bouwrijp maken tot en met de uitgifte/ verkoop van bouwgrond. Bij actief grondbeleid exploiteert de gemeente voor eigen rekening en risico gronden. De in exploitatie genomen bouwgronden (Onderhanden werk), worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken, alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winst moet worden genomen indien het positieve resultaat betrouwbaar kan worden ingeschat. Risico's en onzekerheden kunnen in het verwachte positieve resultaat worden verdisconteerd. Daarna moet de gerealiseerde winst worden berekend via de POC-methode (d.w.z. dat de tussentijdse

winst wordt berekend op basis van de kosten en opbrengsten die zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie) naar rato van de gerealiseerde kosten en gerealiseerde baten.

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden onderverdeeld in:

- Vorderingen op openbare lichamen
- Uitzettingen in ’s-Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (Schatkistbankieren/SKB)
- Overige vorderingen
- Overige uitzettingen
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen

Alle posten onder uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.
De vorderingen op openbare lichamen betreft vorderingen op zowel de rijks- en provinciale overheid als gemeenschappelijke regelingen.
Uitzettingen in ’s-Rijks schatkist < dan één jaar heeft betrekking op het verplicht schatkistbankieren zodra de liquide middelen het normbedrag van € 3.546.000 te boven gaat.
De overige vorderingen en overige uitzettingen worden tegen nominale waarde opgenomen.
Met een 2-tal niet-financiële instellingen heeft de gemeente een rekening-courantverhouding, te weten de veerdienst Schoonhoven en het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.

Liquide middelen
De liquide middelen worden onderverdeeld in:

- Kassaldi
- Banksaldi

Voor alle liquide middelen geldt dat deze worden opgenomen tegen de nominale waarde.

Overlopende activa
De overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.
Onder overlopende activa wordt verstaan zowel de nog te ontvangen bedragen als de vooruitbetaalde.

PASSIVA

Vaste passiva
De vaste passiva zijn verdeeld in:

- Eigen vermogen
- Voorzieningen
- Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Eigen vermogen
Het eigen vermogen wordt onderverdeeld in:

- Algemene reserve/vrij vermogen
- Algemene reserve/Weerstandsvermogen
- Reserve grondzaken
- Bestemmingsreserves
- Gerealiseerd resultaat

De algemene reserve is in principe vrij aanwendbaar en dient in eerste instantie als weerstandsvermogen om tegenvallers op te vangen. Om inzichtelijk te maken wat de omvang van de algemene

reserve/weerstandsvermogen minimaal zou moeten zijn wordt periodiek een risico inventarisatie en –analyse, gebaseerd op risicomanagementbeleid opgesteld. Het resterende saldo wordt bestempeld als Algemene reserve/Vrij vermogen. Bestemmingsreserves hebben een meer expliciet karakter.
Ter dekking van eventuele verliezen bij grondexploitaties is een Reserve grondzaken gevormd. De vorming van de algemene reserve vindt in principe plaats door bestemming van batige exploitatiesaldo's bij de jaarrekening.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Over het algemeen is de hoogte gebaseerd op een beheers- of onderhoudsplan en zijn onderverdeeld in:

- Voorzieningen voor verplichtingen en risico's
- Voorzieningen ter egalisering van kosten
- Voorzieningen voor bijdrage aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven
- Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

Voorzieningen voor verplichtingen en risico's
Deze voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten en op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.

Voorziening ter egalisering van kosten
Deze voorziening wordt gevormd voor kosten welke in een volgend begrotingsjaar gemaakt worden maar waarvan de oorsprong (mede) ligt in het begrotingsjaar of een voorafgaand begrotingsjaar.
Het doel van de voorziening is een gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren. De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf "Onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven
Deze voorziening kan gevormd worden voor bijvoorbeeld riolering, reiniging en begraafplaatsen.

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is
Bij deze voorziening worden niet meegenomen de ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren welke zijn verkregen van Europese of Nederlandse overheidslichamen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
De vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer zijn verdeeld in:

- Obligatieleningen
- Onderhandse leningen van:
    - Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen
    - Binnenlandse banken en overige financiële instellingen
    - Binnenlandse bedrijven
    - Overige binnenlandse sectoren
    - Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren
- Door derden belegden gelden
- Waarborgsommen

Voor alle vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer geldt dat deze gewaardeerd worden tegen de nominale waarde, eventueel verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva zijn verdeeld in:

- Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één 1 jaar
- Overlopende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één 1 jaar
In de Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één 1 jaar wordt de volgende verdeling aangebracht:

- Banksaldi
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen
- Kasgeldleningen
- Overige schulden openbare lichamen
- Overige schulden

Overlopende passiva
De overlopende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Onder overlopende passiva wordt verstaan zowel de vooruit ontvangen bedragen als de nog te betalen bedragen.

Waarborgen en garanties
Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) zorgt ervoor dat woningbouwcorporaties tegen gunstige rentetarieven en voorwaarden geld kunnen lenen. Hiervoor is een zekerheidsstructuur ontwikkeld waarvan de gemeente onderdeel uitmaakt. De financiële middelen van de woningbouwcorporatie vormen de eerste zekerheid. Het WSW stelt voorwaarden aan de kredietwaardigheid van (aspirant) deelnemers. De tweede zekerheid wordt gevormd door het garantievermogen van het WSW. Dit garantievermogen bestaat uit de borgstellingsreserve van het WSW zelf en de plicht om obligo's op te vragen bij de WSW-deelnemers. De derde en laatste zekerheid wordt gevormd door gemeenten en het Rijk. Op verzoek van het WSW moeten zij renteloze leningen verstrekken, zoals geregeld in een achtervang-overeenkomst.

Op 17 november 2020 zijn de beleidsregels leningen en garantstellingen samen met het Treasury statuut vastgesteld door het College.

Resultaatbepaling
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's waarvan de oorsprong voor het einde van het boekjaar ligt, worden in acht genomen voor zover zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden verantwoord op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten, zoals overlopend vakantiegeld en vakantiedagen, toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten.

Overige Grondslagen
Het CAK is verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo die het CAK int voor de gemeente. Dit is geen gemeentelijke verantwoordelijkheid en valt dan ook niet onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.

BALANS

Toelichting op de balans

ACTIVA

ACTIVA	31-12-2023	31-12-2024
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa	**3.445**	**3.113**
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.358	3.113
- Kosten onderzoek en ontwikkeling	86	0
Materiele vaste activa	**145.502**	**176.207**
- Investeringen met economisch nut	67.230	92.402
- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	63.714	67.913
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	14.519	15.853
- In erfpacht	39	39
Financiële vaste activa	**12.943**	**14.737**
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	4.330	4.330
- Leningen aan:		
- woningbouwcorporaties	20	17
- Overige langlopende geldleningen	8.563	10.360
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	30	30
Totaal vaste activa	**161.890**	**194.057**

VLOTTENDE ACTIVA		
Voorraden	**1.911**	**1.744**
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	447-	615-
- Gereed product en handelsgoederen	2.359	2.359
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**72.421**	**45.435**
- Vorderingen op openbare lichamen	13.274	15.693
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	54.151	23.876
- Verstrekte kasgeldleningen	-	-
- Rekening-courantverhouding met het Rijk	-	-
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.337	2.057
- Overige vorderingen	3.659	3.809
Liquide middelen	**130**	**135**
- Kassaldi	13	9
- Banksaldi	117	126
Overlopende activa	**11.925**	**8.711**
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	668	214
- Overige Nederlandse overheidslichamen	3.563	3.238
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	7.695	5.259
Totaal vlottende activa	**86.387**	**56.024**
TOTAAL ACTIVA	**248.276**	**250.081**

PASSIVA

PASSIVA	31-12-2023	31-12-2024
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen	**93.725**	**100.257**
- Algemene reserve	26.460	30.645
- Bestemmingsreserves	63.421	65.318
- Gerealiseerd resultaat	3.845	4.294
Voorzieningen	**39.976**	**34.826**
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.876	4.922
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	18.976	15.743
- Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven	-	-
- Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	15.124	14.160
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**89.965**	**83.239**
- Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	89.926	83.200
- Waarborgsommen	39	39
Totaal vaste passiva	**223.666**	**218.322**
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaa	**8.819**	**12.328**
- Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-	-
- Banksaldi	0	0
- Overige schulden	8.819	12.328
Overlopende passiva	**15.791**	**19.430**
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	7.348	7.844
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- Het Rijk	7.964	11.108
- Overige Nederlandse overheidslichamen	36	72
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	443	406
Totaal vlottende passiva	**24.611**	**31.759**
TOTAAL PASSIVA	**248.276**	**250.081**

Gewaarborgde geldleningen (EUR x 1.000,-)	**125.616**	**133.669**

Toelichting Balans per 31 december 2024

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

Immateriële vaste activa (€ x 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.358	3.113
Kosten onderzoek en ontwikkeling	86	0
Totaal	**3.445**	**3.113**

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2023:

	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Af-waarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	3.358.386	-	-	245.541			3.112.845
Kosten onderzoek en ontwikkeling	86.396	-	-	-		86.396	0
Totaal	**3.444.783**	**-**	**-**	**245.541**	**-**	**86.396**	**3.112.845**

In 2023 is er een start gedaan naar een onderzoek voor de 2e ontsluitingsbrug Haastrecht. In 2024 is dit onderzoek afgerond en heeft dit niet geleidt tot ontwikkeling van de brug. De kosten zijn dan ook volledig opgenomen in de exploitatie.

Materiële vaste activa (€ x 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Investeringen met economisch nut	67.230	92.402
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	63.714	67.913
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	14.519	15.853
In erfpacht uitgegeven gronden	39	39
Totaal	**145.502**	**176.207**

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer:

	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Af-waarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	5.942.118	303.957	-	15.559			6.230.516
Gebouwen	50.441.721	26.517.559	820.539	1.474.617			74.664.124
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.278.991	1.345.391	119.965	432.091			7.072.326
Vervoermiddelen	1.002.186	135.704	-	271.293			866.598
Machines, apparaten en installaties	1.554.242	207.633	-	164.646			1.597.228
Overige materiële vaste activa	2.010.869	532.493	-	572.580			1.970.782
Totaal	**67.230.126**	**29.042.737**	**940.504**	**2.930.786**	**-**	**-**	**92.401.574**

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaardering staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

Toelichting Balans per 31 december 2024

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen (> 100.000) staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
Tijdelijke sporthal Schoonhoven	2.044	185	2.334
Nieuw gemeentehuis	31.927	3.843	5.125
Huisvesting openbare ruimte	5.692	4.733	5.538
Grond nieuw gemeentehuis	607		607
Voorbereding Schoonhovens college	20.665	8.486	9.752
Renovatie sportvelden	669	195	644
Sporthal de Meent	12.007	3.713	4.872
Jaagpad en Tiendweg-West, civiele kunstwerken	1.156	811	999
Bouw de Ark	12.000	461	731
Meerjarig investeringsplan ICT (3 jaar)	132	315	315
Tijdelijke school Bergambacht	4.200	4.216	4.220
Pand en grond Blekerstraat 3 Haastrecht	626	542	562
Overige investeringen		1.543	
Totaal		**29.043**	

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer.

	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Af-waarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	978.409	2.785.605	-	12.235			3.751.779
Gebouwen	789.484	48.187	-	27.979			809.692
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	58.520.198	3.905.850	-	2.217.894			60.208.155
Vervoermiddelen	36.671	-	-	6.614			30.057
Machines, apparaten en installaties	3.247.924	18.160	-	249.458			3.016.626
Overige materiële vaste activa	140.863	-	-	44.016			96.847
Totaal	**63.713.549**	**6.757.802**	**-**	**2.558.196**	**-**	**-**	**67.913.156**

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaardering staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen (> 100.000) staan in het hierna overgenomen overzicht vermeld. Dit is exclusief de investeringen op riolering binnen de IBOR projecten. Zie hiervoor paragraaf C onderhoud kapitaalgoederen.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
H.Dunantstr / Meidoornstr - riolering	2.550	1.406	2.686
Weidebloemstraat	870	570	717
Asserlaan	3.252	548	619
Milieustraat	8.086	2.834	2.846
Centrum Haastrecht	1.168	281	466
Zijdeweg-Abelenlaan	433	161	190
Overige investeringen		958	

Totaal		**6.758**	

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek wordt in het verloopoverzicht een scheiding aangebracht tussen welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek. De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Af-waarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	3.139.058	-	-	102.820			3.036.238
Bedrijfsgebouwen	202.133	204.636	-	4.993			401.775
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10.936.518	1.144.649	151.227	211.957			11.717.982
Machines, apparaten en installaties	162.898	233.106	-	-			396.004
Overige materiële activa	78.765	222.605	-	-			301.369
Totaal	**14.519.370**	**1.804.995**	**151.227**	**319.770**	**-**	**-**	**15.853.368**

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaardering staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen (> 100.000) staan in het hierna overgenomen overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
Renovatie bediening brug Haastrecht	400	233	396
Beschoeiing Oostzijde Vlist	500	323	330
Bomen	500	222	301
Transformatie Dienstencentrum	4.439	256	228
Tijdelijke school Bergambacht buitenruimte	500	259	259
Overige investeringen		512	
Totaal		**1.805**	

Onder de materiële vaste activa zijn geen warme gronden gewaardeerd.

Financiële vaste activa
(€ x 1.000)

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Af-waarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Kapitaalverstrekkingen aan:							
- deelnemingen	4.329.830	-	-	-			4.329.830
Leningen aan:							
- woningbouwcorporaties	20.319	-	2.869	-			17.450
Overige langlopende leningen	8.562.672	2.940.957	940.780	203.245			10.359.604
Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer	30.491	-	-	-			30.491
Totaal	**12.943.312**	**2.940.957**	**943.649**	**203.245**	**-**	**-**	**14.737.375**

Toelichting Balans per 31 december 2024

Overige langlopende leningen

De gemeente participeert in de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn). Deze stichting verstrekt namens de gemeente startersleningen (saldo ultimo 2024 € 8.465.000), duurzaamheidsleningen woningen (saldo ultimo 2024 € 1.286.000) en duurzaamheidsleningen maatschappelijke instellingen (saldo ultimo 2024 € 359.000). Tot deze balanspost behoren tevens leningen aan St. Jeugdbescherming en St. Onderwijs Primair.

Overige uitzettingen > 1 jaar

Per 31 december 2024 bestaat deze balanspost uit een tweetal uitzettingen met een totaalwaarde van € 30.000. In 2024 is op deze post niet afgeschreven.

Vlottende activa (€ x 1.000)

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-447	-615
Gereed product en handelsgoederen	2.359	2.359
Vooruitbetalingen	-	-
Totaal	**1.911**	**1.744**

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2024 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2023 incl. winstuitname	Investeringen 2024	Opbrengsten 2024	Winstuitname 2024	Boekwaarde 31-12-2024 incl. winstuitname	Voorziening verlieslatende complexen	Boekwaarde 31-12-2024
- Tussen Dijk en Bakwetering Lekkerkerk	84	3	0	0	87	-87	0
- Zevender Thiendenland (gemeente)	-246	181	-4	69	0	0	0
- Hoflaan STW fase 2 - woningbouw	-198	230	-654	7	-615	0	-615
Subtotaal	-360	414	-658	76	-528	-87	-615
- Voorziening verlieslatende projecten	-87	0	0	0	0	87	0
Totaal Grondexploitatie	**-447**	**414**	**-658**	**76**	**-528**	**-**	**-615**

	Boekwaarde 31-12-2024 excl. winstuitname	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamde rente	Geraamd eindresultaat (nom.waarde)
- Hoflaan STW fase 2 - woningbouw	-669	1.079	-645	-17	-252
Totaal	**-669**	**1.079**	**-645**	**-17**	**-252**

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting in de paragraaf grondbeleid.

In de notitie grondbeleid heeft de commissie BBV toegelicht op welke wijze tussentijds winstuitnamen op grondexploitatie moet worden uitgevoerd. In 2024 is ten aanzien van de grondexploitatie Hoflaan (woningbouw) een winstuitname gerealiseerd van € 7.000.
Per 31 december 2024 zijn de grondexploitaties Tussendijk-Bakwetering en Zevender Thiendenland afgesloten. Het nadelig saldo van de grondexploitatie Tussendijk-Bakwetering is afgedekt door de vrijval van de voorziening verlieslatende complexen.

Gereed product en handelsgoederen

	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Af-waarderingen	Boekwaarde 31-12-2024
Onroerende goederen	2.359	-	-	-			2.359
Totaal	**2.359**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2.359**

Specificatie boekwaarde 31 december 2024 Gereed product en handelsgoederen.

	Boekwaarde 31-12-2023	Investeringen	Des-investeringen	Boekwaarde 31-12-2024
Grond boerderij Dorpstraat 61 te Ouderkerk	7			7
Grond Vaartweg 2	135			135
Opstallen Vaartweg 2	32			32
Opweg 90 te Schoonhoven	395			395
Opweg 88 te Schoonhoven	390			390
Bergambachterstraat 3 te Bergambacht	1.300			1.300
Blekerstraat 7 te Haastrecht	200			200
Voorziening verlieslatende projecten inzake Bergambachterstraat 3 te Schoonhoven	-100			-100

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31-12-2024	Voorziening oninbaar	Boekwaarde 31-12-2024 na voorziening oninbaar
1. Vorderingen op openbare lichamen	15.693		15.693
2. Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd korter dan één jaar	23.876		23.876
3. Verstrekte kasgeld lening openbaar lichaam			
4. Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	2.057		2.057
5. Overige vorderingen (incl voorziening)	4.501	692	3.809
Totaal	**46.127**	**692**	**45.435**

ad 1.Van de vordering op openbare lichamen heeft € 12,8 miljoen betrekking op verrekening met Rijksoverheid op basis van het BTW compensatiefonds en verrekening omzetbelasting. Verrekening vindt jaarlijks plaats per 1 juli van het daaropvolgend jaar.

ad. 2 Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd < 1 jaar

In de tabel wordt het volgende vermeld:

a. Het drempelbedrag voor het begrotingsjaar waarover verantwoording wordt afgelegd.

b. Voor ieder kwartaal van dat jaar, het bedrag aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden,

dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden.

ad. 3. Verstrekte kasgeldlening openbaar lichaam

Er zijn op 31 december 2024 geen kasgeldleningen aan openbare lichamen verstrekt.

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dag basis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	207.000	265.000	272.000	215.000
Drempelbedrag	3.546.000	3.546.000	3.546.000	3.546.000
Ruimte onder drempelbedrag	3.339.000	3.281.000	3.274.000	3.331.000
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

ad. 5 Overige vorderingen

De Voorziening oninbaar is opgebouwd uit:	Bedrag
Dubieuze debiteuren Sociale zaken	605
Overige dubieuze debiteuren	87
Totaal voorziening oninbaar	**692**

Liquide middelen (€ x 1.000)

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Kassaldi	13	9
Banksaldi	117	126
Totaal	**130**	**135**

Overlopende activa (€ x 1.000)

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	4.230	3.452
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	7.695	5.259
Totaal	**11.925**	**8.711**

	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024
Overige nog te ontvangen bedragen	5.191	4.111
Overige vooruitbetaalde bedragen	2.504	1.148
Totaal	**7.695**	**5.259**

Passiva

Vaste Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen Vermogen bestaat uit de volgende posten:

(€ x 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Algemene reserve	26.460	30.645
Bestemmingsreserves	63.421	65.318
Gerealiseerd resultaat	3.845	4.294
Totaal	**93.725**	**100.257**

Het verloop in 2024 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2024
Algemene reserve vrij vermogen	18.131	9.471	1.826	-	-	25.776
Algemene reserve weerstandsvermogen	3.258	-	3.258	-	-	-
Algemene reserve grondzaken	5.071	-	587	385	-	4.869
Algemene reserve Rekeningresultaat	3.845	-	3.845	-	-	-
Subtotaal algemene reserves	**30.305**	**9.471**	**9.516**	**385**	**0**	**30.645**
Begraafplaatsen	1.852	271	41	39	85	2.036
Sociaal domein	1.969	227	631	487	-	2.052
Dekking kapitaallasten	26.042	1.080	-	53	785	26.390
Egalisatiereserve ICT	1.669	460	315	-	287	1.527
Legaten	85	-	85	-	-	0
Personeelsbeleid	821	250	438	-	-	633
Sport	3.456	451	115	-	243	3.549
Huisvestingskosten herindeling	3.575	-	-	-	226	3.349
Omgevingsplannen	567	50	8	-	-	609
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	454	351	221	-	-	584
Strategische verwervingen	78	500	97	-	18	463
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	12.128	-	4.584	-	-	7.544
Tijdelijke verplaatsing bibliotheken	129	-	-	-	-	129
'Overrente" oversluiten leningen	3.776	-	537	-	-	3.239
Covid-19	367	-	367	-	-	-
'WGA-claims"	300	100	-	-	-	400
Onderwijshuisvesting	525	592	-	-	-	1.117
Gebiedsprocessen	801	-	25	-	-	776
Degeneratievergoeding	1.075	891	204	110	-	1.872
Begrotingstekorten	3.750	4.198	896	1.997	-	9.049
Subtotaal bestemmingsreserves	**63.419**	**9.421**	**8.564**	**2.686**	**1.644**	**65.318**
Totaal	**93.724**	**18.892**	**18.080**	**3.071**	**1.644**	**95.963**

Onder "Bestemming resultaat" staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar.

Onder de afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met de afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

De aard en de reden van de reserves is opgenomen in de Nota reserves & voorzieningen 2023.

Passiva

De volgende reserves zijn mede bestemd ter dekking van rente en afschrijving van investeringen:

Reserve (€ x 1.000)	Onttrekking ter dekking van rente en afschr.
Begraafplaatsen	85
Dekking kapitaallasten	785
Egalisatie ICT	287
Sport	243
Huisvesting herindeling	226
Strategische verwervingen	18
Totaal	**1.644**

Voorzieningen (€ x 1.000)

Het verloop van de voorzieningen in 2024 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2024
Voor verplichtingen, verliezen en risico's (BBV art. 44, 1a en 1b):					
Pensioenen wethouders	4.538	352	25	175	4.690
Verlofsparen	1.338	-	1.106	-	232
Subtotaal voorzieningen voor verplichtingen ed	**5.876**	**352**	**1.131**	**175**	**4.922**
Ter egalisering van kosten (BBV art. 44.1c):					
Onderhoud gebouwen	3.115	1.373	370	1.808	2.310
IBOR	15.860	4.503	-	6.930	13.433
Subtotaal voorzieningen ter egalisering van kosten	**18.975**	**5.876**	**370**	**8.738**	**15.743**
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (BBV art. 44.2):					
Afvalstoffenheffing	486	708	-	-	1.194
Rioolheffing	11.571		565	-	11.006
Afkoop begraafrechten/onderhoud	1.710	317	254	-	1.773
Reparatieuitkering WW	102	-	-	-	102
Egalisatie bouwleges	1.256	373	1.629	-	-
Legaten		85			85
Subtotaal voorzieningen voor middelen van derden	**15.125**	**1.483**	**2.448**	**-**	**14.160**
Totaal	**39.976**	**7.711**	**3.949**	**8.913**	**34.825**

In de kolom "Vrijval" zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen.
Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar (€ x 1.000)

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Saldo 31-12-2023	Vermeer-deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2024

Passiva				
Onderhandse leningen	97.150	-	7.225	89.925
Waarborgsommen	39	-	-	39
Totaal	**97.189**	**-**	**7.225**	**89.964**

De totale rentelast voor het jaar 2024 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 826.000

Vlottende passiva (€ x 1.000)

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	8.819	12.328
Overlopende passiva	15.791	19.430
Totaal	**24.611**	**31.758**

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (€ x 1.000)

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden		
Banksaldi	0	0
Overige schulden	8.819	12.328
Totaal	**8.819**	**12.328**

Overlopende passiva (€ x 1.000)

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen,		
m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.	7.348	7.844
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met		
een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.	8.000	11.180
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	443	406
Totaal	**15.791**	**19.430**

Waarborgen en garanties (€ x 1.000)

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening

gespecificeerd worden:)

	Percentage borgstelling	Gewaarborgd per 31-12-2023	Toegerekend per 31-12-2024	Gewaarborgd per 31-12-2024
Woningbouwverenigingen				
Beter Wonen	50%	-	-	-
Mozaïek Wonen (incl. vm Woningstichting Gouderak)	50%	5.273	12.952	6.476
Groen Wonen Vlist	50%	13.028	41.527	20.764

Passiva				
Stichting Hef Wonen	50%	-	85	43
Stichting Hof Wonen	50%	-	75	38
Stichting QuaWonen (incl. Beter Wonen en St. "Samenwerking")	50%	100.885	199.664	99.832
Stichting Mooiland	50%	15	57	29
Stichting Vestia	50%	-	-	-
Woonzorg Nederland	50%	5.844	12.336	6.168
Overige				
v.v. Bergambacht.	100%	156	141	141
v.v. Schoonhoven (lening geborgd in 2013)	100%	-	86	86
Sportverening "Koguryo"	100%	52	45	45
Speeltuinver. 'het Klaverweitje".	100%	2	-	-
Stichting Zevender	100%	100	-	-
Veerdienst Schoonhoven	100%	195	-	-
St. Exploitatie Tennispark "Het Hofland"	100%	37	25	25
St. Stormbaan Hofland (Avantri)	100%	29	24	24
Totaal		**125.616**	**267.017**	**133.669**

In 2024 zijn geen bedragen betaald uit hoofde van aanspraken op de verleende borg- en garantstellingen.

WSW-borgstellingen met achtervang

Indien buffers van het WSW ontoereikend zijn, wordt de achtervang van het Rijk (50%) en gemeenten (50%) aangesproken.Voor 1 augustus 2021 stonden gemeenten rechtstreeks in de achtervang voor individuele leningen.Leningen na 1 augustus 2021 worden aan gemeenten toegerekend naar rato van het bezit van een woningcorporatie dat zich in de gemeente bevindt. Voor WSW-borgstellingen is in bovenstaande tabel uitgegaan van een borgstelling van 50% van het toegerekende bedrag. In werkelijkheid is dit percentage lager,doordat de gemeentelijke aanspraak van 25% wordt verdeeld over alle deelnemende gemeenten (evenredigheid van het schuldrestant van alle geborgde leningen).

Stichting Waarborgfonds Sport (SWS)

Het voornaamste doel van SWS is het stimuleren van het bezit van kwalitatief goede accommodaties door sportorganisaties. SWS voert controle uit op de borgstellingen van v.v. Schoonhoven, Stichting Exploitatie Tennispark "Het Hofland" en Stichting Stormbaan Hofland.

Niet uit de balans blijkende financiele verplichtingen

Het BBV (art 53) vereist dat belangrijke, niet in de balans opgenomen, financiële verplichtingen in de toelichting op de balans worden vermeld.Voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar niveau is geen voorziening opgenomen.Het gaat hierbij om opgebouwde rechten met betrekking tot niet opgenomen vakantiedagen en wachtgelden.Deze jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen zijn opgenomen in de reguliere exploitatie.

Langlopende financiële verplichtingen zijn aangegaan voor:

(€ x 1.000)

Omschrijving	Vervaldatum	Verlenging	Kosten 2023
Huur Oranjeplaats 1 + 2 parkeerplaatsen te Schoonhoven	30-11-2025	periode van 5 jaar	46
Huur Oranjeplaats 45 + 4 parkeerplaatsen te Schoonhoven	30-9-2026	periode van 5 jaar	114
Huur speeldak de Rotonde ten behoeve van peuterspeelzaal 't Krielhok	31-1-2024	periode van 5 jaar	9
Huur diverse koffieautomaten	23-1-2023	periode van 4 jaar	3
Huur frankeermachines	1-5-2029	periode van 4 jaar	2
Huur diverse printers	1-10-2027	stilzwijgend	30
Huur Dorpstraat 59a te Krimpen aan de Lek		stilzwijgend 3 maanden	702

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum te melden.

Overzicht van baten en lasten met toelichting

Meerjarig overzicht van baten en lasten

Financiële tabel

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Bestuur en ondersteuning					
Lasten	-33.752	-31.870	-32.123	-31.505	618
Baten	122.454	125.137	129.863	130.456	592
Totaal Bestuur en ondersteuning	**88.701**	**93.267**	**97.740**	**98.950**	**1.210**
Veiligheid					
Lasten	-5.364	-5.740	-5.749	-5.665	85
Baten	98	156	163	129	-34
Totaal Veiligheid	**-5.266**	**-5.584**	**-5.586**	**-5.535**	**51**
Verkeer vervoer en waterstaat					
Lasten	-11.169	-11.658	-12.008	-12.288	-281
Baten	2.704	1.597	2.299	2.141	-158
Totaal Verkeer vervoer en waterstaat	**-8.464**	**-10.062**	**-9.709**	**-10.147**	**-438**
Economie					
Lasten	-1.462	-1.401	-1.608	-1.179	429
Baten	553	410	417	470	53
Totaal Economie	**-909**	**-991**	**-1.191**	**-709**	**482**
Onderwijs Sport Cultuur & Recreatie					
Lasten	-18.731	-19.144	-20.901	-19.239	1.663
Baten	4.526	2.965	5.026	4.774	-252
Totaal Onderwijs Sport Cultuur & Recreatie	**-14.205**	**-16.179**	**-15.875**	**-14.464**	**1.411**
Sociaal domein					
Lasten	-70.232	-68.789	-78.404	-75.842	2.562
Baten	20.758	12.723	21.501	21.009	-493
Totaal Sociaal domein	**-49.474**	**-56.066**	**-56.903**	**-54.834**	**2.069**
Volksgezondheid en milieu					
Lasten	-20.386	-20.675	-21.892	-21.813	78
Baten	17.280	17.158	17.057	17.899	841
Totaal Volksgezondheid en milieu	**-3.106**	**-3.517**	**-4.835**	**-3.915**	**920**
Volkshuisv.leefomg. & sted vernieuwing					
Lasten	-13.953	-7.332	-6.318	-6.536	-218
Baten	13.254	4.497	3.576	3.722	145
Totaal Volkshuisv.leefomg. & sted vernieuwing	**-699**	**-2.835**	**-2.741**	**-2.814**	**-73**
Saldo van baten en lasten	**6.578**	**-1.967**	**900**	**6.532**	**5.632**

Reserves

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Stortingen	-25.574	-10.932	-22.820	-21.961	859
Onttrekkingen	22.840	12.899	21.920	19.723	-2.197
Mutaties reserves	**-2.734**	**1.967**	**-900**	**-2.238**	**-1.338**

Geraamd resultaat

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Geraamd resultaat	**3.845**	**0**	**0**	**4.294**	**4.294**

Financiële en algemene dekkingsmiddelen

Financiële en algemene dekkingsmiddelen (x €1.000)	Rekening	Begroting 2024		Rekening	Saldo
	2023	Primitief	Gewijzigd	2024	2024
Lokale heffingen	12.283	12.865	12.997	13.013	-16
Gemeentefonds (algemene uitkering)	105.645	108.186	112.677	112.911	-234
Dividenden	331	189	448	434	14
Saldo financieringsfunctie	741	318	469	661	-192
Heffing VPB	-56	-8	-5	-6	1
Onvoorzien	0	0	0	0	0
Overhead	-23.248	-21.546	-22.986	-23.031	45
Totaal	**95.696**	**100.004**	**103.600**	**103.982**	**-382**

Toelichting op hoofdlijnen per programma (x € 1.000)

Hieronder treft u per programma een toelichting aan op de afwijkingen tussen de geraamde lasten en baten na wijziging en de realisatie. Dit komt overeen met de toelichting zoals opgenomen bij de taakvelden van de programma's in het jaarverslag.

Toelichting Programma Bestuur en ondersteuning

Lasten

De afwijking tussen raming en realisatie komt met name tot uitdrukking binnen de taakvelden overhead en algemene baten en lasten. Hoofdzakelijk is dit veroorzaakt door lagere loon- en inhuurlasten hier tegenover staan ook weer enkele overschrijdingen op verschillende programma's. Dit is verder toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. De geplande geldlening in het vierde kwartaal van 2024 is niet nodig gebleken vanwege trager verloop van investeringen, wat heeft geleid tot een rentevoordeel. Een administratieve correctie in de begrotingswijziging met betrekking tot de lening Kiezel en Kei heeft geen effect op het resultaat.

Baten

De afwijking tussen raming en realisatie is ontstaan door enerzijds belastingvoordelen, zoals teruggave vanuit het BTW compensatiefonds. Anderzijds door de financiële gevolgen van de decembercirculaire 2024, en de vrijval van de balanspost voor zorgkosten jeugd en wmo.

Toelichting Programma Veiligheid

Lasten

De afwijking tussen raming en realisatie is ontstaan doordat er in 2024 een aantal activiteiten door externen zijn gefinancierd. Hierdoor is er minder uitgegeven dan begroot.

Baten

De afwijking tussen raming en realisatie op de baten zijn minimaal en behoeven geen verder toelichting.

Toelichting Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Lasten

De afwijking tussen raming en realisatie is ontstaan doordat de uitgaven op straatherstel in verband met de aanleg van onder andere glasvezel hoger zijn uitgevallen dan begroot. Het saldo tussen de uitgaven en de inkomsten op vergoeding straatwerk is lager omdat een groot gedeelte van de inkomsten in 2025 binnenkomen. Verder is er ook een nadeel op openbare verlichting, dit wordt veroorzaakt door

aanhoudende prijsstijgingen op zowel arbeid als ook op de materialen. De hoge tarieven in combinatie met onvoorziene netstoringen zorgen ervoor dat het huidige budget niet toereikend was.

Tenslotte zijn de lasten op onkruidbestrijding hoger uitgevallen dan begroot vanwege een nieuw contract dat in 2024 is afgesloten. Om aan het omschreven startbeeld van het contract te komen zijn twee nulmetingen uitgevoerd die zorgen voor de hogere lasten.

Baten

De afwijking tussen raming en realisatie betreffen lagere ontvangen degeneratievergoeding voor het graven in gemeentelijke grond voor kabels en leidingen. Er zijn in 2024 minder werkzaamheden uitgevoerd dan verwacht. De planning van deze werkzaamheden heeft de gemeente niet in de hand. Daarom is nooit met zekerheid te zeggen wanneer de baten precies worden ontvangen. Een gedeelte van de inkomsten komt nog binnen in 2025.

Ook is de zwerfafvalvergoeding het afgelopen jaar lager uitgevallen dan begroot. Deze wordt met terugwerkende kracht in 2025 grotendeels alsnog ontvangen. De gemeente is afhankelijk van het moment van uitbetalen door de uitkerende partij, die meerdere jaren de tijd heeft om uit te keren.

Toelichting Programma Economie

Lasten

De afwijking tussen raming en realisatie heeft voornamelijk te maken met een onderbesteding op economische promotie. Een groot deel komt door vertraging van projecten in de agrarische sector. De landelijke politiek heeft voor veel vertraging en onzekerheid gezorgd in de agrarische sector waardoor geplande projecten nog niet tot uitvoering zijn gekomen in 2024. Projecten die al wel zijn uitgevoerd zijn uit regulier agrarisch budget betaald. Met het binnenhalen van de Regiodeal en de verwachte totstandkoming van een gebiedsplan in 2025 is de verwachting dat dit budget in 2025 besteed zal worden. Daarnaast is er een afwijking ontstaan op economische ontwikkeling doordat er minder inzet gepleegd kon worden voor Krimpenerwaard Werkt.

Baten

De afwijking tussen raming en realisatie op de baten zijn minimaal en behoeven geen verder toelichting.

Toelichting Programma Onderwijs, sport, cultuur en recreatie

Lasten

De afwijking tussen raming en realisatie is enerzijds veroorzaakt door een afboeking van de lening die ruste op het schoolgebouw Kiezel en Kei . Deze lening is kwijtgescholden. Dat betekent op dit programma een voordeel en op programma bestuur en ondersteuning een nadeel. Per saldo heeft dit geen effect. Anderzijds blijven de uitgaven op onderwijsbeleid en leerling vervoer achter op de begroting. Dit betreft voornamelijk de subsidiëring van peuterspeelzalen en logopedie.

Een deel van de voorziening groot onderhoud gebouwen is vrijgevallen in verband met verduurzaming van gebouwen. Conform regelgeving is dit verwerkt aan de lastenkant. De raming staat aan de batenkant. Per saldo heeft dit geen effect.

Veder is er een afwijking tussen raming en realisatie op openbaar groen en recreatie. Dit komt voornamelijk doordat een gedeelte van de lasten voor de projecten kadernota voorzieningen en harmonisatie voetbalaccommodaties pas in 2025 worden gerealiseerd.

Baten

De afwijking tussen raming en realisatie op de baten betreft voornamelijk een deel van de vrijval voorziening groot onderhoud gebouwen in verband met verduurzaming. Dit vrijgevallen bedrag is verwerkt aan de lastenkant. Per saldo heeft dit geen effect.

Toelichting Programma Sociaal Domein

Lasten

De afwijking tussen raming en realisatie is voornamelijk ontstaan door activiteiten rondom Oekraïne. Een toelichting hierover kan gevonden worden in de paragraaf opvang vluchtelingen.

Bij de integrale toegang is er dit jaar minder uitgegeven dan begroot. In verband met het opstarten van het project Toegang zijn er nog geen structurele uitgaven die direct betrekking hebben op de Integrale Toegang. Afgelopen jaar is benut om samen met onze partners een lerende werkpraktijk op te zetten wat vooral heeft geleid tot incidentele uitgaven. We willen dit project van onderaf opbouwen (samen met onze partners) waardoor de kans op een gedragen uitkomst hoger is.

De uitgaven voor uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 zijn in 2024 hoger dan begroot. De bijdrage aan Promen is lager uitgevallen. Ook de kosten voor re-integratie beschut werk zijn lager, met name door minder inwoners in beschut dienstverband vanwege verhuizingen.

De Wmo-uitgaven blijven binnen de begroting, ondanks een stijging ten opzichte van 2023. Deze stijging komt vooral door hogere tarieven als gevolg van prijsindexatie. Zonder deze prijsstijging is sprake van een daling in het zorgvolume, vooral bij Begeleiding en Beschut Wonen. Bij Begeleiding zien we een verschuiving naar lichtere vormen van ondersteuning. De stijging binnen het Pgb wordt veroorzaakt door cliënten die tijdelijk onder de Wmo vallen. Het gebruik van Dagbesteding blijft stabiel, en bij Hulp bij het Huishouden stijgt het aantal cliënten, maar daalt het aantal geïndiceerde uren per persoon.

De uitgaven voor Jeugd overschrijden in 2024 de begroting met € 381.000. Tevens stijgen de gerealiseerde kosten 2024 voor Jeugd ZIN (zorg in natura) met € 1.433.000 t.o.v. 2023. Binnen het Persoonsgebonden Budget (Pgb) is juist sprake van een daling met € 234.000, doordat diverse cliënten de volwassen leeftijd hebben bereikt.

De stijging binnen de jeugd ZIN wordt voor € 1.045.000 verklaard door hogere tarieven als gevolg van prijsindexatie. Zonder deze prijsstijging is sprake van een beperkte volumetoename van € 388.000. Van deze volumestijging is sprake bij onderdelen als dagbesteding, dyslexiezorg, jeugd-GGZ, gezinshuizen, jeugdbescherming en jeugdzorgplus. Daarentegen is op onderdelen als begeleiding, behandeling, logeren en pleegzorg een daling zichtbaar.

Baten

De afwijking tussen raming en realisatie is voornamelijk ontstaan door activiteiten rondom Oekraïne. Een toelichting hierover kan gevonden worden in de paragraaf opvang vluchtelingen.

De ontvangen BUIG-uitkering is hoger vastgesteld dan eerder begroot. Deze bijstelling komt voort uit realisatiecijfers, economische ontwikkelingen en rijksbeleid. De compensatie met betrekking tot de compensatieregeling beschermd worden is lager uitgevallen dan begroot.

Toelichting Programma Volksgezondheid en milieu

Lasten

De afwijking tussen raming en realisatie binnen dit programma bestaat uit een aantal voor- en nadelen binnen de verschillende taakvelden. Het voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er een aantal activiteiten uit het uitvoeringsprogramma Riolering en Klimaatadaptatie niet zijn uitgevoerd, minder aanvullende milieukundige onderzoeken dan vooraf was ingeschat en uitstel naar 2025 op kosten (SPUKgelden Rijk) van bespaarproducten voor huurders.

Er is ook een verschil van € 371.000 doordat de gemeente Krimpenerwaard op basis van de septembercirculaire 2024 een bijdrage (van € 370.500) zou ontvangen voor "Toekomstbestendig maken energiebeleid" .Dit betekent ook dat we de inkomsten via het gemeentefonds niet hebben ontvangen. Dit veroorzaakt een nadeel op programma bestuur en ondersteuning. Per saldo heeft dit geen invloed op het resultaat.

Er zijn enkele voor- en nadelen ontstaan op riolering en afval. Echter worden deze verrekend met de egalisatievoorzieningen voor afval en riolering.

Baten

De afwijking tussen raming en realisatie wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er in 2024 meer begrafenissen hebben plaatsgevonden dan ” verwacht ”. Dit vertaalt zich dan tevens direct door in hogere inkomsten voor aankoop van particuliere graven, (afkoop van) onderhoudskosten en meer vergunningsaanvragen voor gedenktekens.

Er zijn enkele voor- en nadelen ontstaan op riolering en afval. Echter worden deze verrekend met de egalisatievoorzieningen voor afval en riolering.

Toelichting Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Lasten

De afwijking tussen raming en realisatie wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het taakveld grondexploitatie. Hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid. Verder is er een onderschrijding op de lasten van Ruimtelijke Ordening doordat de kosten voor advies lager zijn dan aanvankelijk begroot. Dit komt voornamelijk omdat we in 2024 geen gebruik hebben gemaakt van het adviesbureau op het gebied van omgevingsplan.

Baten

De afwijking tussen raming en realisatie wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het taakveld grondexploitatie. Hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Structurele mutaties reserves 2024	2024	
(x € 1.000)	Toevoeging	Onttrekking
Begraafplaatsen	310	85
Dekking kapitaallasten	150	785
Huisvesting herindeling	0	226
Egalisatiereserve ICT	460	287
Overrente	0	537
Strategische verwervingen	0	18
Sport	451	243
Totaal	**1.371**	**2.181**

Overzicht van incidentele baten en lasten

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024		
Programma Bestuur en ondersteuning	**Lasten**	**Baten**	**Toelichting**
Project beperkte looptijd met reserve dekking			
(financiële applicatie)	330		Implementatie incidenteel projectbudget (diversen koppelingen).
Vennootschapsbelasting	6		Af te dragen vennootschapsbelasting over de winsten grondexploitatie.
Vrijval voorziening verlofsparen	-1.106		Vrijval van de voorziening verlofsparen.
Afboeken boekwaarde lening Kiezel en Kei	203		Er wordt geen gebruik meer gemaakt van schoolgebouw (lening kwijtgescholden).
Btw suppletie 2021, 2022 en 2023	194	209	Voor de BTW zijn voor verschillende oude jaren BTW suppleties gedaan.
Incidentele vrijval van eerder opgenomen lasten sociaal domein		197	Dit betreft een vrijval van de balanspost nakomende kosten jeugdzorg op basis van de productieverantwoordingen van de zorgaanbieders die is aangepast.
Toevoegingen reserves	20.635		Incidentele toevoegingen.
Onttrekkingen reserves		17.542	Incidentele onttrekkingen.
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat			
Incidentele inzet verkeersactiviteiten	50		Voor een aantal onderzoeken op het gebied van verkeersveiligheid.
Degeneratievergoeding (glasvezel)	204	1.000	Dit betreft de eenmalige inkomsten en uitgaven voor aanleggen van nutsvoorzieningen.
Programma Economie			
Project beperkte looptijd met reserve dekking			
(Buitengebied, gebiedsprocessen en biodiversiteit)	139		Eenmalige projecten onderzoek en inzet medewerkers.

Programma Onderwijs, sport, cultuur en recreatie			
Project beperkte looptijd met reserve dekking (Kadernota voorzieningen en harmonisatie voetbalaccommodaties)	113		Betreffen éénmalige middelen voor diversen projecten.
Vrijval voorziening groot onderhoud gebouwen (sportaccommodaties)	-370		Vrijval van een deel van de voorziening onderhoud gebouwen.
Specifieke Uitkering Sport		626	Uitkering voor ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties.
Programma Sociaal domein			
Project transformatieplan beperkte looptijd programma met dekking uit reserve	195		Eenmalig project voor toegang, datagedreven werken, innovatiefonds.
Ondersteuning huishoudens met lage inkomens (energiecrisis)	138		De energiecrisis heeft een tijdelijk karakter en loopt af in 2024.
Financiële effecten Oekraïne	3.018	4.575	De opvang van Oekraïners heeft een tijdelijk karakter.
Programma Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing			
Project verandering ruimtelijk domein beperkt looptijd met dekking uit reserve	166		Betreft de implementatiekosten voorafgaand aan de invoering van de omgevingswet.
Vrijval voorziening egalisatie bouwleges	-1.249		Vrijval van de voorziening egalisatie bouwleges.
Projecten beperkte looptijd met reserve dekking (wonen, Kleine Betuwe en omgevingsplan)	158		Betreffen éénmalige middelen voor diversen projecten (implementatiekosten en onderzoek).
Strategische verwervingen	97		Kosten met betrekking tot aankoop van strategisch grond en vastgoed.
Saldo grondexploitaties	935	1.010	Winstneming en verliezen grondexploitatie (incidenteel karakter).
Totaal	**23.856**	**25.159**	
Incidenteel saldo baten en lasten	**1.303**		
Totaal rekeningsaldo	**4.294**		
Rekeningsaldo structureel	**2.991**		

-/- is nadeel/lasten

In de bovenstaande tabel worden de incidentele baten en lasten benoemd. Dit overzicht geeft inzicht in het structurele evenwicht van de jaarverantwoording. Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. In het overzicht worden de belangrijkste incidentele posten benoemd, die van materiële invloed zijn op het structurele resultaat.
Bij incidentele posten gaat het vaak om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten. Structurele baten en lasten zijn posten die in beginsel jaarlijks in de begroting en jaarrekening zijn opgenomen. Voor structurele baten en lasten geldt dat zij tot nadere besluitvorming voor onbepaalde tijd zijn opgenomen. Dit betekent overigens wel dat de hoogte ervan jaarlijks kan fluctueren.

Overzicht taakvelden

Overzicht taakvelden

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Bestuur en ondersteuning					
0.1 Bestuur en ondersteuning	**-6.102**	**-5.158**	**-5.157**	**-5.214**	**-57**
0.2 Burgerzaken	**-863**	**-645**	**-538**	**-576**	**-38**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**-304**	**-473**	**-466**	**-391**	**75**
0.4 Overhead	**-23.248**	**-21.546**	**-22.986**	**-23.031**	**-45**
0.5 Treasury	**1.072**	**507**	**905**	**894**	**-11**
0.61 OZB woningen	**7.587**	**8.139**	**8.186**	**8.135**	**-51**
0.62 OZB niet-woningen	**4.675**	**4.727**	**4.811**	**4.854**	**43**
0.64 Belastingen overig	**21**	**0**	**0**	**24**	**24**
0.7 Alg uitkering & overige uitk gem fonds	**105.645**	**108.186**	**112.677**	**112.911**	**234**
0.8 Overige baten en lasten	**276**	**-462**	**313**	**1.350**	**1.037**
0.9 Vennootschapsbelasting	**-56**	**-8**	**-5**	**-6**	**-1**
Totaal Bestuur en ondersteuning	**88.701**	**93.267**	**97.740**	**98.950**	**1.210**
Veiligheid					
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**-3.766**	**-3.992**	**-3.985**	**-3.952**	**33**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**-1.501**	**-1.593**	**-1.601**	**-1.584**	**18**
Totaal Veiligheid	**-5.266**	**-5.584**	**-5.586**	**-5.535**	**51**
Verkeer vervoer en waterstaat					
2.1 Verkeer en vervoer	**-8.219**	**-9.811**	**-9.531**	**-9.962**	**-430**
2.2 Parkeren	**6**	**5**	**5**	**0**	**-5**
2.3 Recreatieve havens	**-79**	**-47**	**-46**	**-47**	**-1**
2.4 Economische havens en waterwegen	**-61**	**12**	**-27**	**-44**	**-17**
2.5 Openbaar vervoer	**-111**	**-221**	**-109**	**-94**	**15**
Totaal Verkeer vervoer en waterstaat	**-8.464**	**-10.062**	**-9.709**	**-10.147**	**-438**
Economie					
3.1 Economische ontwikkeling	**-646**	**-404**	**-638**	**-421**	**217**
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**-83**	**-31**	**-31**	**-31**	**0**
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	**10**	**112**	**75**	**106**	**32**
3.4 Economische promotie	**-191**	**-668**	**-596**	**-363**	**233**
Totaal Economie	**-909**	**-991**	**-1.191**	**-709**	**482**

Onderwijs Sport Cultuur & Recreatie					
4.1 Openbaar onderwijs	-513	-511	-561	-585	-24
4.2 Onderwijshuisvesting	-2.006	-2.133	-2.100	-1.874	225
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-2.804	-3.293	-2.983	-2.937	46
5.1 Sportbeleid en activering	-321	-290	-335	-270	65
5.2 Sportaccommodaties	-2.516	-3.303	-2.391	-1.629	762
5.3 Cult.presentatie-prod. en -participatie	-532	-564	-546	-504	42
5.4 Musea	-427	-397	-414	-424	-10
5.5 Cultureel erfgoed	-266	-285	-366	-349	17
5.6 Media	-1.277	-1.380	-1.537	-1.511	26
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-3.545	-4.025	-4.642	-4.380	262
Totaal Onderwijs Sport Cultuur & Recreatie	-14.205	-16.179	-15.875	-14.464	1.411
Sociaal domein					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-3.394	-6.523	-5.878	-5.244	634
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-859	-735	-1.299	-752	548
6.3 Inkomensregelingen	-7.536	-6.425	-6.545	-6.136	409
6.4 WSW en beschut werk	-3.196	-3.504	-3.698	-3.458	239
6.5 Arbeidsparticipatie	-1.028	-1.152	-1.152	-949	203
6.6 Hulpmiddelen en diensten WMO	-2.762	-2.894	-2.849	-2.603	246
6.71A Huishoudelijke hulp (WMO)	-4.705	-5.065	-4.875	-4.919	-43
6.71B Begeleiding (WMO)	-3.901	-4.495	-4.604	-4.682	-78
6.71C Dagbesteding (WMO)	-1.000	-1.675	-1.700	-1.545	155
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-242	-318	-318	-317	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	-4.732	-4.397	-4.809	-4.596	214
6.72B Jeugdhulp behandeling	-2.877	-2.966	-3.169	-3.325	-157
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	-1.715	-1.354	-1.942	-1.626	317
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	-1.222	-1.614	-1.501	-1.283	218
6.73A Pleegzorg	-669	-822	-701	-691	10
6.73B Gezinsgericht	-1.327	-1.545	-1.327	-1.505	-177
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	-1.327	-1.792	-1.176	-1.269	-93
6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-2.646	-2.710	-3.161	-3.110	51
6.74B Jeugdhulp crisisLTAGGZ-verblijf	-970	-1.120	-1.144	-1.220	-76
6.74C Gesloten plaatsing	-345	-294	-279	-535	-255
6.81A Beschermd wonen (WMO)	436	103	111	-148	-260
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-543	-932	-932	-991	-58
6.82A Jeugdbescherming	-2.828	-3.853	-3.845	-3.837	8
6.82B Jeugdreclassering	-85	15	-109	-95	14
Totaal Sociaal domein	-49.474	-56.066	-56.903	-54.834	2.069
Volksgezondheid en milieu					
7.1 Volksgezondheid	-2.374	-2.914	-2.948	-2.943	5
7.2 Riolering	1.428	1.559	1.477	1.558	81
7.3 Afval	1.000	1.011	1.013	1.075	62
7.4 Milieubeheer	-2.683	-2.763	-3.978	-3.354	624
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-477	-410	-400	-251	149
Totaal Volksgezondheid en milieu	-3.106	-3.517	-4.835	-3.915	920
Volkshuisv.leefomg. & sted vernieuwing					
8.1 Ruimte en leefomgeving	-746	-2.307	-1.386	-1.635	-249
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	111	-5	-34	75	108
8.3 Wonen en bouwen	-64	-524	-1.322	-1.254	68
Totaal Volkshuisv.leefomg. & sted vernieuwing	-699	-2.835	-2.741	-2.814	-73
Geraamd resultaat	6.578	-1.967	900	6.532	5.632

Reserves

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Stortingen	-25.574	-10.932	-22.820	-21.961	859
Onttrekkingen	22.840	12.899	21.920	19.723	-2.197
Mutaties reserves	**-2.734**	**1.967**	**-900**	**-2.238**	**-1.338**

Resultaat

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Primitief 2024	Begroting 2024	Rekening 2024	SALDO 2024
Geraamd resultaat	**3.845**	**0**	**0**	**4.294**	**4.294**

WNT verantwoording

Inhoud tabellen

WNT-verantwoording 2024 gemeente Krimpenerwaard

De WNT is van toepassing op gemeente Krimpenerwaard. Het voor de gemeente Krimpenerwaard toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000 (komt overeen met het algemeen toepasselijk bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

De WNT is van toepassing op Gemeente Krimpenerwaard. Het voor gemeente Krimpenerwaard toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000.

Bezoldiging topfunctionarissen

bedragen x € 1	J. Hennip	M.L. van Muijen	S. van Dijk
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 14-07	01-09 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	139.118	66.223	38.054
Beloningen betaalbaar op termijn	22.736	10.262	6.134
Subtotaal	*161.854*	*76.485*	*44.188*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	124.776	77.667
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	**161.854**	**76.485**	**44.188**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2023			

bedragen x € 1	J. Hennip	M.L. van Muijen
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	125.819	111.511
Beloningen betaalbaar op termijn	21.050	17.867
Subtotaal	*146.869*	*129.378*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
Bezoldiging	**146.869**	**129.378**

Topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode 15 april 2024 tot en met 16 september 2024

bedragen x € 1	F. van Beek
Functiegegevens	Griffier
Kalenderjaar	**2024**
Periode functievervulling in het kalanderjaar (aanvang - einde)	15-04 t/m 16-09
Aantal kalendermaanden Functievervulling in het kalenderjaar	6
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	677
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	221
Maxima op basis van de normbedragen per maand	184.800
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	149.617
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Bezoldiging in de betreffende periode	94.710
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	94.710
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	**94.710**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

SISA-bijlage

Specifieke uitkeringen

ocw

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/03*	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			26	36	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3)	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3)				

			Keuze werkelijke kosten *Aard controle R* *Indicator: B2/06*	**Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	**Reeks 1** Cumulatieve bestedin g (t/m jaar T) werkelijk e kosten van onderde el e met betrekkin g tot de kindregel ing (artikel 3)
			Werkelijke kosten *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Werkelij ke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*
			€457.790	€ 465.604			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbedra g onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbed rag onderde el d x aantal nazorgtr ajecten en/of PvA's cumulati ef (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Keuze normbedrage n** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Keuze normbedr agen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Keuze normbe dragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*
			€15.640	€47.500	€92.794	€124.848	€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekke n (jaar T) (artikel 3)	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	**Totaal** Totale verantwoor ding (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze	**Keuze**	**Keuze**	**Keuze**		

			normbedragen *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/24*	
			€49.392	€120.000			€615.616	
BZK	**C 62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagen affaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 369	Nee				
BZK	**C 92**	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 56.041	€ 0	4	319	32	
OCW	**D 8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05* *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D8/06*
			€ 731.434	€ 289.204	€ 0	€ 0	€ 706.565	€881.678
			Hieronder per regel één	Aan andere gemeenten (in	Hieronder per regel één	Van andere gemeenten (in jaar		

				gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/09*	T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*	
			1					
			2					
			100					

OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*		
			€ 177.967	€ 0	€ 0		
			Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	Opgebouwde reserve (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*	
			€ 0	€ 33.943	€ 155.976	Nee	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal	

			Programma Onderwijs	invullen	Programma Onderwijs			
			Aard controle n.v.t. *Indicator: D14/08*	*Aard controle R* *Indicator: D14/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/10*	*Aard controle R* *Indicator: D14/11*		
		1						
		2						
		10						
OCW	**D22**	**Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters**	Correctie besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R *Indicator: D22/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/03*			
		1	€ 0	€ 0	Nee			
		2						
		100						
OCW	**D23**	**Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen**	Beschikkingsnummer /referentienummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t *Indicator: D23/01*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/02*	*Aard controle R* *Indicator: D23/03*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D23/05*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: D23/06*
		1	SB240024	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 332.750	€ 0	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 332.750
		2	SB240025	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 369.050	€ 0	a) Oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 369.050
		100						
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. *Indicator: D23/07*					
		1	Ja					
		2	Ja					
		100						
IenW	**E44**	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027**	Beschikkingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van	Besteding (jaar T) ten laste van cofinanciering	Besteding (t/m jaar T) cofinanciering cumulatief	Eindverantwoording (Ja/Nee)

					Rijksmiddelen			
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E44/01*	*Aard controle R* *Indicator: E44/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/03*	*Aard controle R* *Indicator: E44/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/06*
		1	5000005010	€ 0	€ 793.716	€ 0	€ 2.106.486	Nee
		2	5000005765	€ 176.091	€ 259.257	€ 528.273	€ 1.584.819	Nee
		3	5000006540					
		4						
		15						

			Kopie beschikkingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E44/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/09*
		1	5000005010		
		2	5000005765	Waldhoorn, Valeriusrondeel Capelle aan den Ijssel	Nee
		3	5000006540		Nee
		15			

			Kopie beschikkingsnummer	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden	Correctie cofinanciering (jaar T-1) ivm SiSa tussen medeoverheden
			Aard controle n.v.t. *Indicator: E44/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/12*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44/13*
		1	5000005010			
		2	5000005765			
		3	5000006540			
		4				
		15				

			Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)
IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: E84/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	*Aard controle R* *Indicator: E84/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee

			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
		1	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Nee	0			
		2						
		50						
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 11.644.842	€ 128.200	€ 521.449	€ 6.562	€ 91.862	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle R*

			Indicator: G2/07	*Indicator: G2/08*	*Indicator: G2/09*	*Indicator: G2/10*	*Indicator: G2/11*	*Indicator: G2/12*
			€ 8.323	€ 5.984	€ 0	€ 1.335.330	€ 23.088	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_ gemeentedeel 2024** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 54.000	€ 0	€ 35.300	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangt	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

				oeslagaffaire	kinderopvangt oeslagaffaire				
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: G3/07	*Indicator: G3/08*	*Indicator: G3/09*	*Indicator: G3/10*	*Indicator: G3/11*	
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
					Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: G4/01	*Indicator: G4/02*	*Indicator: G4/03*	*Indicator: G4/04*	*Indicator: G4/05*	*Indicator: G4/06*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	-€ 480	€ 0	€ 7.308	€ 26.353	€ 1.692
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	-€ 34	€ 0	€ 520	€ 4.989	€ 190
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	-€ 503	€ 0	€ 7.649	€ 15.257	€ 322
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	-€ 61	€ 0	€ 922	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	-€ 39	€ 0	€ 599	€ 0	€ 0
			6	Totaal	-€ 1.117	€ 0	€ 16.998	€ 46.599	€ 2.204
				Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
					Gemeente	Gemeente	Gemeente		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		
				Indicator: G4/07	*Indicator: G4/08*	*Indicator: G4/09*	*Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		

			6	Totaal	0	0	N.v.t.	
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*	
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	
SZ	**G1**	**Wet inburgering 2021_**		Besteding (jaar T)	Baten (jaar T)	Volledig		

W	**0**	**gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		(exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
			€ 472.257	€ 1.184.835	Ja			
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
SZW	**G13**	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2024** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		

			€ 17.555	€ 0	€ 0	€ 51.456	Ja	
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende uitkering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 447.925	€ 626.278				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	Totale aangifte	€ 626.278	€ 497.587	€ 128.691	€ 0	
		2						
		100						
VWS	H21	**Specifieke uitkering cliëntondersteuning**	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/01*	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H21/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H21/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H21/05*	
			Ja		€ 50.000	€ 50.000	Ja	
VWS	H30	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**	Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
		1	Lokaal Sportakkoord	€ 44.375	€ 0	€ 60.000	Ja	N.v.t.
		2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 303.801	€ 0	€ 589.264	Ja	N.v.t.
		3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 68.271	€ 0	€ 95.563	Ja	N.v.t.
		4	Kansrijke Start	€ 54.617	€ 16.121	€ 25.341	Ja	Ja

			5	Mentale Gezondheid	€ 17.068	€ 0		N.v.t.	N.v.t.
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 59.737	€ 0	€ 22.214	Ja	N.v.t.
			7	Valpreventie	€ 162.143	€ 0	€ 178.943	Ja	N.v.t.
			8	Leefomgeving	€ 34.135	€ 0	€ 5.560	Ja	N.v.t.
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 8.534	€ 0	€ 800	N.v.t.	N.v.t.
			10	Versterken sociale basis	€ 122.887	€ 0	€ 23.243	Ja	N.v.t.
			11	Mantelzorg	€ 34.135	€ 0	€ 67.769	N.v.t.	N.v.t.
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 34.135	€ 0	€ 52.355	Ja	N.v.t.
			13	Welzijn op recept	€ 32.429	€ 0	€ 0	N.v.t.	N.v.t.
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 8.534	€ 0	€ 16.384	Ja	N.v.t.
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 24.919	€ 0	€ 0	N.v.t.	Ja
				Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*					
				Nee					
VWS	**H35B**	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)**		Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*				
			1	060502 Gemeente Capelle Aan Den IJssel	€ 65.000				
			2						
VRO	**J55**	**Aanpak energiearmoede**		Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.*

			Indicator: J55/01	*Indicator: J55/02*	*Indicator: J55/03*	*Indicator: J55/04*	*Indicator: J55/05*	*Indicator: J55/06*
			53	€ 5.521	€ 98.872	8	€ 833	€ 34.460
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: J55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/09*			
			61	€ 7.381	€ 156.332			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J55/15*
			228	128	0	61	0	
VRO	**J94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/01*	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst *Aard controle R* *Indicator: J94/02*	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a *Aard controle D1* *Indicator: J94/03*	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle D1* *Indicator: J94/04*	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2). *Aard controle R* *Indicator: J94/05*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a *Aard controle R* *Indicator: J94/06*

		1	LAI23-03530354	€ 8.008	0	0	€ 0	€ 0
		2	LAI24-03762642	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
		100						
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/07*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/08*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J94/09*			
		1	€ 8.008	€ 0	Nee			
		2	€ 0	€ 0	Nee			
		100						
VRO	**J209**	**Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: J209/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: J209/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/04*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project *Aard controle D2* *Indicator: J209/05*	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/06*
		1	*RHA-2024-0374499*	*0*	€ 0	€ 0	€ 0	0
		2						
		10						
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/07*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/08*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/09*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle R.* *Indicator: J209/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: J209/11*	
		1	*€ 0*					
		2						
		10						
KGG	**K1**	**Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding**	Projectnaam/UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee)	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Toelichting

	Aard controle n.v.t. Indicator: K1/01	Aard controle R Indicator: K1/02	Aard controle D1 Indicator: K1/03	Aard controle D1 Indicator: K1/04	Aard controle R Indicator: K1/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K1/06
1	UWHS170146 Schuwacht 154a	-€ 11.843	Ja	Ja	€ 469.679	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke uitvoeringskosten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
2	UWHS170199 Schuwacht 152	-€ 9.889	Ja	Nee	€ 608.392	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke uitvoeringskosten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
3	UWHS170200 Schuwacht 150	-€ 19.602	Ja	Ja	€ 495.758	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke uitvoeringskosten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
4	UWHS170110 Schuwacht 148	-€ 13.474	Ja	Ja	€ 370.251	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke uitvoeringskosten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
5	UWHS170047 Schuwacht 146	-€ 14.575	Ja	Ja	€ 427.018	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke uitvoeringskosten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
6	UWHS170007 Schuwacht 48	-€ 5.219	Ja	Ja	€ 197.605	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke uitvoeringskosten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
7	UWHS170005 Schuwacht 46	-€ 17.921	Ja	Ja	€ 303.818	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke

						uitvoeringskosten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
8	UWHS170109 Schuwacht 44	-€ 17.686	Ja	Ja	€ 256.762	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke uitvoeringskosten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
9	UWHS170099 Schuwacht 1	-€ 9.695	Nee	Nee	€ 606.063	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke uitvoeringskosten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
10	UWHS170112 Noord 1b	-€ 17.542	Ja	Nee	€ 403.174	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke uitvoeringskosten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
11	UWHS170069 Noord 1a	-€ 17.194	Ja	Nee	€ 333.236	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke uitvoeringskosten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
12	UWHS170108 Noord 1	-€ 22.655	Ja	Nee	€ 794.803	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke uitvoeringskosten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
13	UWHS170187 IJsseldijk West 59	-€ 14.501	Nee	Nee	€ 888.545	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke uitvoeringskosten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
14	UWHS170068 IJsseldijk West 26	-€ 21.347	Ja	Ja	€ 420.575	K1/02 negatief door correctie op gemeentelijke uitvoeringskos

								ten die eerder in SiSa verantwoording waren opgenomen
		15	UWHS170220 Tiendweg West 28	€ 0	Nee	Nee	€ 3.505	
		16						
		100						
KGG	**K28**	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: K28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: K28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: K28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/06*
			€ 475.000	€ 323.510	€ 55.361	€ 670.000	€ 130.000	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: K28/07*					
			Nee					
AenM	**M16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne**	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) Gemeenten *Aard controle R* *Indicator: M16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: M16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten *Aard controle R* *Indicator: M16/04*	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie *Aard controle R* *Indicator: M16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO) *Aard controle R* *Indicator: M16/06*
			€ 3.985.435			€ 0	€ 0	€ 382.506
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	

			Aard controle R *Indicator: M16/07*	*Aard controle R* *Indicator: M16/08*	*Aard controle R* *Indicator: M16/09*	01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: M16/11*	
			€ 0	€ 133.216	€ 0	€ 4.501.157	€ 15.226.928	

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 17 december 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.960.282. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding
Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 2.289.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 1.960.000 Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 378.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Begrotingscriterium (in euro x 1.000)		Bedrag
1a	Overschrijding lasten programma's	**499**
	Programma 2: Verkeer, vervoer en waterstaat	*281*
	Programma 8: Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	*218*
1b	*Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)*	**112**
	MJOP ICT	101
	Overige overschrijdingen investeringen	11
2	Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	-
	Totaal begrotingsonrechtmatigheden	**611**
4	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid.	**378**
4a	Begrotingsafwijkingen die passen binnen het vastgestelde beleid van de raad en niet tijdig konden worden gesignaleerd	
4b	begrotingsafwijkingen waarover de raad via een raadsvoorstel, raadsinformatiebrief of op andere wijze is geïnformeerd	
4c	begrotingsafwijkingen die geheel of grotendeels (met een afwijking van maximaal 10% van het totaalbedrag) worden gecompenseerd door direct gerelateerde baten)	31
4d	begrotingsafwijkingen bij subsidie en/of openeinde regelingen en die niet tijdig konden worden gesignaleerd	
4e	begrotingsafwijkingen ten gevolge van interpretatieverschillen bij de uitleg van wet en regelgeving en die zijn geconstateerd tijdens en na het verantwoordingsjaar	
4f	begrotingsafwijkingen als gevolg van een onttrekking aan een bestemmingsreserve op basis van realisatie voor zover deze onttrekking daarmee voor een gelijk bedrag overeenkomt met de realisatie van de (exploitatie)last, en de activiteit of het project nog niet is beëindigd en de resterende lasten volgen in het jaar na het verantwoordingsjaar. Is de activiteit of het project wel beëindigd en zijn de lasten definitief lager dan begroot, dan vindt de onttrekking overeenkomstig het gerealiseerde bedrag plaats en wordt de raad een voorstel, overeenkomstig het beleid zoals opgenomen in de Nota reserves en voorzieningen, tot nadere aanwending van de restant-bestemmingsreserve gedaan.	*129*
4g	begrotingsafwijkingen als gevolg van de verplichte uitgaven als bedoeld in artikel 193 Gemeentewet	
4h	begrotingsafwijkingen die passen binnen de door de raad vastgestelde totale exploitatieopzet van een grondexploitatie	*218*
	Totaal acceptabele begrotingsonrechtmatigheden	**378**
5	**Niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden**	**233**

Voorwaardencriterium		Bedrag
6	Europese aanbestedingen	1.541
7	Overige onrechtmatigheden < dan 100.000	137
		1.678

Misbruik en oneigenlijkgebruik criterium		Bedrag
8	Geen bevindingen	
		-

	Verantwoordingsgrens	Bedrag
9	Totaal aan onrechtmatigheden	2.289
10	Verantwoordingsgrens: 1% van € 196.028 (totaal van lasten inclusief reserveringen, afgerond)	1.960

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring

De controleverklaring wordt toegevoegd aan het boekwerk voor het vaststellen van de jaarstukken door de gemeenteraad op 8 juli 2025.

De verklaring ontvangen wij separaat met het rapport van bevindingen van de onafhankelijk accountant, als deze documenten aan de gemeenteraad zijn kenbaar gemaakt

BIJLAGEN

Bijlage 1: Rapportage interbestuurlijk toezicht

Rapportage interbestuurlijk toezicht

Het college is in 2021 een bestuursovereenkomst aangegaan met de Provincie Zuid-Holland inzake het interbestuurlijk toezicht. De aanleiding voor het opstellen van de bestuursovereenkomst ligt in de Wet revitalisering generiek toezicht, die op 1 oktober 2012 in werking is getreden. Deze wet beoogt de interbestuurlijke lasten te verminderen en het toezicht te versoberen. Met de inwerkingtreding van de wet is een groot aantal toezichtbepalingen in diverse wetten (specifiek toezicht) komen te vervallen. Daarvoor in de plaats komt een meer generieke aanpak van het interbestuurlijk toezicht. De instrumenten van het generiek toezicht voor de provincie zijn de algemene bepalingen over schorsing en vernietiging en indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing, die in de Gemeente- en Provinciewet zijn opgenomen.

Een belangrijk uitgangspunt van het interbestuurlijk toezicht is versterking van de horizontale verantwoording door het college aan de gemeenteraad (controlerende rol van de gemeenteraad). In navolgend overzicht wordt met behulp van de kleuren groen, geel, oranje en rood aangegeven of de gemeente voldoet aan de wettelijke vereisten op het gebied van ruimtelijke ordening, omgevingsrecht, monumentenzorg, archief- en informatiebeheer en huisvesting vergunninghouders. Met de bestuursovereenkomst verplicht de provincie zich vervolgens om het toezicht op een sobere, proportionele en risicogerichte manier vorm te geven en alleen te interveniëren of nadere informatie op te vragen als daar aanleiding toe is.

Toezichtsgebied	IBT-ladder	IBT-score per toezichtsgebied	Stand per 31 december 2024
• Ruimtelijke ordening	0 Geen interventie		Het tijdelijk deel Omgevingsplan voldoet aan de Zuid-Hollandse omgevingsverordening
• Omgevingsrecht	2a Informatie opvragen		De gemeente voldoet grotendeels niet aan de minimale procescriteria die de provincie hanteert voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) op grond van de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit. Krimpenerwaard heeft goed toezicht op de milieu-VTH-taken die zijn ondergebracht bij de Omgevingsdienst West-Holland. De gemeenteraad wordt over deze milieutaken geïnformeerd via (concept)begrotingen en (concept)jaarstukken. De gemeente werkt aan verbetering van de VTH-beleidscyclus voor de taken die de organisatie zelf uitvoert (de zogenoemde thuistaken waaronder bouw- en woningtoezicht). In 2023 zijn ambtelijke afspraken gemaakt om in 2024 nieuw VTH-beleid te ontwikkelen en in 2024 uitvoeringsprogramma vast te stellen. Het VTH-beleidsplan van Krimpenerwaard voor de periode 2019-2023 is nog operationeel, maar is verouderd en niet actueel. In december 2024 is de conceptversie van het nieuwe meerjarige VTH-beleid Uitvoerings- en Handhavingsstrategie Krimpenerwaard voor de periode 2025-2028 gedeeld met de toezichthouder. Deze is nog niet bestuurlijk vastgesteld. Wel is in oktober 2024 het uitvoeringsprogramma 2024 vastgesteld en de raad is tijdig na vaststelling geïnformeerd. Er ontbreekt een jaarevaluatie 2023, omdat er geen uitvoeringsprogramma voor dat jaar was. Dit is conform de ambtelijke afspraken. Krimpenerwaard streeft ernaar in 2025 te voldoen aan de wettelijke vereisten voor de thuistaken, door een vastgesteld meerjarig VTH-beleidsplan, een uitvoeringsprogramma 2025 en een jaarevaluatie 2024 te hebben. De gemeente werkt aan verbeteringen om de uitvoering en handhaving strategisch en programmatisch in te zetten, zoals beschreven in hoofdstuk 18 van de Omgevingswet en paragraaf 13.2.2 van het Omgevingsbesluit. Krimpenerwaard heeft in 2024 de gemaakte ambtelijke afspraken nageleefd en zij heeft actief ambtelijk informatie en conceptstukken gedeeld met de toezichthouder. Hierdoor, en in de verwachting dat de gemeente ook in 2025 de ambtelijke afspraken zal honoreren, is Krimpenerwaard voor 2024 op trede 2a (geel: informatie opvragen en beoordelen) geplaatst.
• Monumentenzorg en archeologie	2a Informatie opvragen		Het oordeel voor 2024 is gebaseerd op de nieuwe indicatoren zoals vermeld in het Uitvoeringsprogramma IBT 2024. De gemeente scoort geel omdat de actualiteit van het beleid, de formatie en de prioriteit t.a.v. toezicht en handhaving niet lijken te voldoen. Ook waren er enkele zaken niet ingevuld. Hierover gaan wij graag met de gemeente in gesprek.
• Informatie- en archiefbeheer	2a Informatie opvragen		Het laatste inspectieverslag van de archivaris is in 2020 vastgesteld door het college en aan de raad en de provincie gestuurd. Op 22 december 2022 bood het college het jaarverslag van de archivaris over 2021 samen met een stand van zaken van het informatiebeheer aan de raad aan. In 2024 heeft de gemeentearchivaris een integrale inspectie uitgevoerd. Diens inspectieverslag zal in het voorjaar van 2025 samen met een beschrijving van de stand van zaken van het archief-en informatiebeheer en de te ondernemen acties in het college worden besproken en daarna aan de raad en de provincie worden aangeboden.
• Huisvesting vergunninghouders	3 Bestuurlijke afspraken maken		De gemeente heeft op 31 december 2024 een achterstand van 66 vergunninghouders en is daarom op 1 januari 2025 op trede 3 van de IBT-ladder geplaatst: bestuurlijk afspraken maken met termijnen.

De provincie heeft er voor gekozen om het interbestuurlijk toezicht per gemeente op een dynamisch dashboard te presenteren.
Hierna treft u de link aan naar de site voor Interbestuurlijk toezicht https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/lokaal-bestuur/interbestuurlijk/.
Kies de knop “naar het dashboard” om de gegevens van de gemeente Krimpenerwaard te raadplegen.
Onder 2 totaal beeld per gemeente.

Bijlage 2 - Lijst met gebruikte afkortingen

Afkortingen

A	
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
ALV	Algemene ledenvergadering
Appa	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
B	
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BIZ	Bedrijfsinvesteringszone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Budgetten Gebundelde Uitkeringen
BV	Besloten Vennootschap
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
C	
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CP	Collegeprogramma
CPI	Consumenten Prijs Index
E	
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
F	
Fte	Fulltime-equivalent

G	
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie
I	
IBKW	Ingenieursbureau Krimpenerwaard
IBOR	Integraal Beheerplan Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IPO	Interprovinciaal Overleg
K	
KCC	Klanten Contact Centrum
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
M	
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
M-H	Midden-Holland
mjb	Meerjarenbegroting
MJOP	Meerjaren Onderhoudsplan
MRDH	Metropoolregio Rotterdam - Den Haag
N	
NV	Naamloze Vennootschap
O	
ODMH	Omgevingsdienst Midden-Holland
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OZB	Onroerende Zaakbelasting
P	
PFK	Portefeuilleroutekaart
R	
RAV	Regionale Ambulancevoorziening
RDOG	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg
RIB	Raadsinformatiebrief
R&T	Recreatie en Toerisme
S	
SDG's	Sustainable Development Goals
SEZ	Spoedeisende zorg
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden
S&I	Service & Infomatiemanagement
SPV 2030	Strategisch Plan verkeersveiligheid 2030
SVHW	Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling
SVn	Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting
T	
TBK	Technisch Bureau Krimpenerwaard
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers
TWU	Tussentijdse Winst Uitname
V	
vGRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VHROSV	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRHM	Veiligheidsregio Hollands Midden

W	
Wet Fido	Wet financiering decentrale overheden
WKPB	Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
WRO	Wet Ruimtelijke Ordening
WSJG	www.waarstaatjegemeente.nl
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet
Z	
ZRM	Zelf Redzaamheidsmatrix